

ข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๓

จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะทางห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ ๖๑๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๓,๐๒๖.๕๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑.๙ ล้านไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ ๐.๕๙ ของพื้นที่ทั้งประเทศ พื้นที่มีลักษณะพิเศษทอดยาวขนานตามลำน้ำโขงติดเขตชายแดนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะทาง ๒๑๐.๖ กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เป็นคลื่นลอนลาดและเป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่าง ๆ ทางทิศตะวันตก จังหวัดหนองคายมีลักษณะพิเศษ คือ สภาพพื้นที่ของจังหวัดจะทอดยาวขนานไปตามลำน้ำโขงติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตลอดแนว

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑. ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง ขนาด พื้นที่

จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ระยะทางห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ ๖๑๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๓,๐๒๖.๕๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑.๙ ล้านไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ ๐.๕๙ ของพื้นที่ทั้งประเทศ พื้นที่มีลักษณะพิเศษทอดยาวขนานตามลำน้ำโขงติดเขตชายแดนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะทาง ๒๑๐.๖ กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เป็นคลื่นลอนลาดและเป็นภูเขาที่มีความสูงชันจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ ๒๐๐ เมตร เป็นบริเวณเทือกเขาต่างๆ ทางทิศตะวันตก จังหวัดหนองคายมีลักษณะพิเศษ คือ สภาพพื้นที่ของจังหวัดจะทอดยาวขนานไปตามลำน้ำโขงติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตลอดแนว

ตารางที่ ๑ ขนาดพื้นที่อำเภอ

อำเภอ	ขนาด (ตร.กม.)	ร้อยละ	ห่างจากจังหวัด (กม.)
เมืองหนองคาย	๖๐๗.๔๖	๒๐.๐๗	๐
ท่าบ่อ	๓๕๕.๓๑	๑๑.๗๔	๔๑
โพนพิสัย	๖๔๒.๗๔	๒๑.๒๔	๔๕
ศรีเชียงใหม่	๑๙๗.๙๖	๖.๕๔	๕๗
สังคม	๔๔๙.๗๒	๑๔.๘๖	๙๕
สระใคร	๒๑๐.๙๐	๖.๙๗	๒๗
เฝ้าไร่	๒๕๕.๙๐	๘.๔๕	๗๑
รัตนวาปี	๒๐๔.๐๑	๖.๗๔	๗๑
โพธิ์ตาก	๑๐๒.๕๓	๓.๓๙	๘๐
	๓,๐๒๖.๕๓	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๔) ลักษณะดิน

ลักษณะดินที่พบในจังหวัดหนองคาย เป็นกลุ่มชุดดินในพื้นที่ตอนในเขตดินแห้งมีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๖๘,๘๙๔ ไร่ คิดเป็น ๕๒.๓๕๒ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๔๙ มีเนื้อที่ ๕๙๔,๗๙๕ ไร่ รองมากคือกลุ่มชุดดินที่ ๔๐ มีเนื้อที่ ๒๖๔,๒๔๘ ไร่ กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มหรือพื้นที่น้ำขังมีเนื้อที่ประมาณ ๓๙๗,๒๙๗ ไร่ คิดเป็น ๑๙.๔๕๙ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๗ มีเนื้อที่ ๑๘๖,๒๕๓ ไร่ รองมากคือกลุ่มชุดดินที่ ๑๘ มีเนื้อที่ ๑๒๔,๗๔๖ ไร่ และกลุ่มชุดดินที่มีความลาดชันสูง เป็นพื้นที่ภูเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ อยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๖๒ มีเนื้อที่ ๗๗,๘๙๐ ไร่ คิดเป็น ๓.๘๑ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด

ลักษณะเด่นของกลุ่มชุดดินที่พบมากในจังหวัดหนองคาย

กลุ่มชุดดินที่ ๔๙ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินเหนียวปนลูกรังหรือเศษ หินทราย ดินมีสีน้ำตาลหรือเหลือง ไต่ลงไปเป็นดินเหนียวสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีแดง และสีคลาแลงอ่อนปะปนอยู่ด้วย เป็นจำนวนมาก อาจพบชั้นหินทรายหรือหินดินดานที่ผุพังสลายตัวในชั้นถัดไป พบบริเวณพื้นที่ตอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่น มีความลาดชัน ๓ - ๒๐ % เป็นดินตื้นถึงตื้นมาก มีการระบายน้ำดีระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๕.๐ - ๖.๕ ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ พืชหญ้าธรรมชาติ ที่รกร้างว่างเปล่า ป่าเต็งรัง หรือใช้ปลูกไม้โตเร็ว

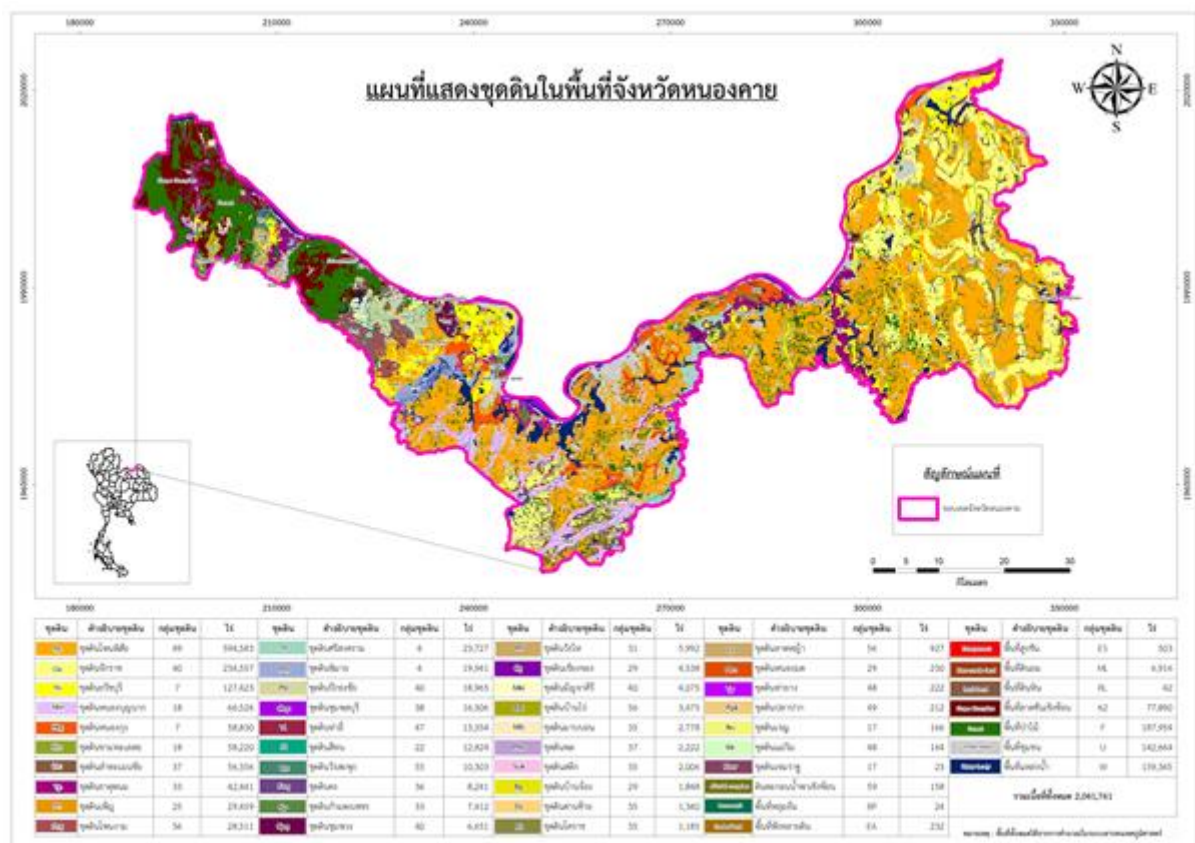
กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีในดินชั้นล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำน้ำหรือจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จนถึงพื้นที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๒๐ % และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐ - ๓๕ % เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตร ตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๔.๕ - ๕.๕ ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมีสภาพเป็นป่าละเมาะ หรือพุ่มหญ้าธรรมชาติ

กลุ่มชุดดินที่ ๗ เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีแดง ปนเหลือง สีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน กลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว พบตามพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ฤดูฝนขังน้ำลึก ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๓ - ๔ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๖.๐-๗.๐ ส่วนใหญ่ใช้ทำนา ถ้าหากมีการชลประทานและการจัดการที่ดี สามารถทำนาได้ ๒ ครั้ง ให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีเทาปนน้ำตาลอ่อน, สีน้ำตาลปนแดงอ่อน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีเทาปนน้ำตาล, สีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลแก่ สีแดงปนเหลืองปะปน เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำพบบริเวณ พื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึก ๓๐ ซม. นานประมาณ ๔ เดือน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ดินชั้นบน pH ๖.๐-๗.๐ ส่วนดินชั้นล่าง pH ประมาณ ๕.๕-๖.๕ ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง

การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ใช้ทำนาข้าว มีเนื้อที่ประมาณ ๗๕๑,๖๒๓ ไร่ คิดเป็น ๓๖.๘๑ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด และปลูกไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ประมาณ ๕๗๐,๕๒๗ ไร่ คิดเป็น ๒๗.๙๔ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา มีเนื้อที่ประมาณ ๓๔๒,๒๘๒ ไร่ นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกพืชไร่ มีเนื้อที่ ๑๑๙,๓๔๓ ไร่ คิดเป็น ๕.๘๔ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อย มีเนื้อที่ประมาณ ๖๐,๕๘๑ ไร่ รองมาเป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๘๙๔ ไร่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ภาพที่ ๒ แผนที่กลุ่มชุดดินจังหวัดหนองคาย

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดหนองคาย

๑.๒ ลักษณะภูมิอากาศ

๑) ฤดูกาล ฤดูกาลของจังหวัดหนองคาย จัดอยู่ในจำพวกฝนแถบร้อนและแห้งแล้ง แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว เริ่มต้นกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม
- ฤดูร้อน เริ่มต้นกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี
- ฤดูฝน เริ่มต้นกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม อากาศเริ่ม ชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี

๒) ปริมาณน้ำฝน
ตารางที่ ๒ ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๒

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
๒๕๕๓	๑,๕๙๑.๘๐
๒๕๕๔	๒,๙๖๕.๐๐
๒๕๕๕	๑,๕๒๒.๒๐
๒๕๕๖	๑,๕๒๖.๘๐
๒๕๕๗	๑,๕๘๔.๓๐
๒๕๕๘	๑,๖๙๗.๑๐
๒๕๕๙	๒,๐๓๑.๔๐
๒๕๖๐	๒,๐๘๙.๑๐
๒๕๖๑	๑,๗๘๗.๒๐
๒๕๖๒	๑,๖๐๗.๙๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

๓) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตารางที่ ๓ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๒

ปี	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๕๓	๔๑.๘๐	๑๓.๕๐	๒๖.๖๙	๙๘.๐๐	๒๗.๐๐	๖๖.๐๓
๒๕๕๔	๔๐.๑๐	๑๑.๑๐	๒๖.๗๙	๑๐๐.๐๐	๒๒.๐๐	๖๕.๐๔
๒๕๕๕	๓๙.๗๐	๑๓.๗๐	๒๘.๐๑	๑๐๐.๐๐	๓๐.๐๐	๗๔.๒๓
๒๕๕๖	๔๒.๓๐	๑๐.๙๐	๒๗.๔๐	๙๘.๐๐	๒๖.๐๐	๗๒.๑๕
๒๕๕๗	๔๐.๔๐	๙.๖๐	๒๗.๗๔	๙๙.๐๐	๒๔.๐๐	๗๒.๕๗
๒๕๕๘	๓๓.๐๖	๒๓.๐๖	๒๘.๐๖	๙๙.๐๐	๒๕.๐๐	๘๗.๔๖
๒๕๕๙	๓๙.๔๑	๑๖.๗๙	๒๗.๕๔	๙๕.๖๕	๓๕.๖๘	๗๒.๐๗
๒๕๖๐	๓๔.๘๐	๑๘.๐๘	๒๗.๑๐	๙๖.๕๒	๓๖.๖๔	๗๕.๕๔
๒๕๖๑	๓๔.๘๔	๑๘.๖๐	๒๗.๑๙	๙๕.๑๐	๔๐.๑๐	๗๒.๕๖
๒๕๖๒	๓๘.๔๐	๑๗.๐๒	๒๘.๓๐	๙๕.๔๕	๓๙.๗๔	๗๐.๕๘

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓

๑.๓ แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดหนองคายมีลุ่มน้ำสำคัญที่ประชาชนใช้ในการอุปโภค/บริโภคและทำการเกษตร ด้านการเกษตร การประมง ปศุสัตว์ และอื่น ๆ มีพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา จำนวน ๑ ลุ่มน้ำหลัก ๗ ลุ่มน้ำย่อย ดังนี้

- ๑) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงสายที่ ๕ (๐๒๑๖) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๗๖๐.๘๐ ตารางกิโลเมตร
- ๒) ลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำโสม (๐๒๑๗) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๑๑๘.๙๐ ตารางกิโลเมตร
- ๓) ลุ่มน้ำสาขาน้ำโหมง (๐๒๑๘) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒,๖๔๕.๙๐ ตารางกิโลเมตร
- ๔) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ ๖ (๐๒๑๙) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๕๕๓.๕ ตารางกิโลเมตร
- ๕) ลุ่มน้ำสาขาห้วยน้ำสวาย (๐๒๒๐) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๓๓๖.๙๖ ตารางกิโลเมตร
- ๖) ลุ่มน้ำสาขาห้วยหลวง (๐๒๒๑) เป็นลุ่มน้ำหลักมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓,๔๑๗.๖๐ ตารางกิโลเมตร
- ๗) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำโขงส่วนที่ ๗ (๐๒๒๓) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๒,๓๕๖.๙๐ ตารางกิโลเมตร
- ๘) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำสงครามตอนบน (๐๒๒๔) มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๓,๒๗๐.๘๐ ตารางกิโลเมตร

๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

๑) ทรัพยากรดินและที่ดิน

พื้นที่และประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดหนองคาย มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบที่ตอนเป็นลอนคลื่นผสมที่เนินสูงและภูเขาสูงชัน ใช้ประโยชน์ในการทำนาและปลูกพืชไร่การเกษตร ลักษณะดินเป็นดินปนทราย ตลอดชั้นดินทำให้การระบายน้ำได้ดีและการไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน มีความรวดเร็ว สภาพพื้นที่ดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชในฤดูแล้งและการปลูกข้าว จึงต้องมีการปรับปรุงโดยใช้ระบบชลประทานและการขุดบ่อน้ำ ที่ต้องมีกรรมวิธีแบบพิเศษในการรองพื้นหน้าดินทำให้การเก็บกักน้ำได้ดีขึ้น เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น จากรายงานสถิติจำนวน หมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดหนองคายที่พบปัญหาเกี่ยวกับดิน จะเห็นว่าหมู่บ้าน ที่พบปัญหาดินจืดมีจำนวนสูงที่สุด คือ ๔๗๐ หมู่บ้าน รองลงมาคือ ปัญหาดินกรวดและดินทราย จำนวน ๒๔๔ หมู่บ้าน และปัญหาที่พบต่ำที่สุดคือ ปัญหาดินพรุ จำนวน ๗ หมู่บ้าน และยังมีการกัดเซาะพังทลายของตลิ่ง แอ่งบริเวณอำเภอสว่างคม เมืองหนองคาย ท่าบ่อ โพนพิสัย และสระใคร

๒) ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดหนองคายก่อนที่จะแยกบึงกาฬ มีเนื้อที่ป่าค่อนข้างมาก เนื่องจากจังหวัดบึงกาฬ มีป่าสงวนแห่งชาติ และมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แต่เมื่อแยกจังหวัดบึงกาฬออกจากจังหวัดหนองคายแล้วสัดส่วนของป่าไม้มีแนวโน้มลดลงแต่จะมีป่าชุมชนและป่าไม้อย่างพาราเพิ่มขึ้นในอนาคต

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงเนื้อที่ป่าจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๑-๒๕๖๒ (หน่วย : ตร.กม.)

จังหวัด	เนื้อที่จังหวัด	รายละเอียด	๒๕๕๑	๒๕๕๖	๒๕๖๒
หนองคาย	๓,๒๗๔.๘๕ ตร.กม. (๒,๐๔๖,๗๘๒.๕๓ ไร่)	เนื้อที่ป่าไม้	๕๕๗.๔๑	๒๓๐.๕๐	๒๓๔.๔๔
		ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	(๓๔.๘,๓๗๙.๐๒)	(๑๔.๔,๐๖๓.๔๐)	(๑๔.๖,๕๒๑.๙๕)
			๑๘.๔๒%	๗.๖๒%	๗.๑๖%

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๕ ตารางแสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในท้องที่จังหวัดหนองคาย รวม ๓ ป่า (หน่วย : ไร่)

ชื่อป่า	ที่ตั้ง	เนื้อที่	มอบให้ ส.ป.ก.	เหลือพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
๑. ป่าพานพร้าวและป่าแก้งไก่อ	อ.สังคม อ.ศรีเชียงใหม่ อ.โพธิ์ตาก	๓๔๒,๕๐๐.๐๐	๑๕๐,๖๙๖.๔๔	๑๙๑,๘๐๓.๕๖
๒. ป่าทุ่งหลวง	อ.โพนพิสัย	๓๙,๓๗๕.๐๐	๒๑,๙๒๑.๐๐	๑๗,๔๕๔.๐๐
๓. ป่าดงสีชมพูและป่าโพนพิสัย	อ.โพนพิสัย อ.เผ้าไร่ อ.รัตนวาปี	๗๓๕,๖๒๕.๐๐	๗๒๔,๔๒๘.๔๗	๑๑,๑๙๖.๕๓
รวม		๑,๑๑๗,๕๐๐.๐๐	๘๙๖,๐๔๕.๙๑	๒๑๙,๔๕๔.๐๙

ที่มา : แผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดหนองคาย พ.ศ. ๒๕๖๒

เขตป่าไม้ถาวรของชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

(๑) ป่าสักบ้านป่าสัก หรือป่าสักบ้านหม้อ ตั้งอยู่ที่บ้านหม้อ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๕๓-๒-๒๕ ไร่

(๒) ป่าสักบ้านป่าสัก หรือป่าสักบ้านยอยไฮ ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งสว่าง หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๒๔-๑-๕๐ ไร่

(๓) ป่าสักวัดช้างเผือก ตั้งอยู่บ้านศรีเชียงใหม่ หมู่ที่ ๓ ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๓๔-๑-๒๕ ไร่

(๔) ป่าสักบ้านศรีเชียงใหม่ หรือป่าสักวัดสะพานทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ มีเนื้อที่จำนวน ๒-๒-๖๖ ไร่

เขตป่าไม้ถาวรของชาติทั้ง ๔ แห่ง มีพื้นที่ป่าคงเหลือในความดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้จำนวน ๑๔๔-๓-๖๖ ไร่ และอยู่ในระหว่างการขอกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ

ป่าชุมชน มีป่าชุมชนจำนวน ๑๘๘ แห่งในทุกอำเภอ มีจำนวนพื้นที่รวมกัน ๑๙,๔๗๐-๐-๖๒ ไร่ โดยทับซ้อนป่าสงวนแห่งชาติ ๑๒,๘๖๗-๓-๖๗ ไร่ และอยู่นอกป่าสงวนแห่งชาติ ๖,๔๔๒ ไร่ ๙๕ ตารางวา โดยมีหนังสือสำคัญที่หลวง ๑๖๗ ไร่ (ข้อมูล ณ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒)

๒. ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงเขตการปกครองของจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ ตร.กม.	ร้อยละ	ที่ว่าการ อำเภอห่าง จากศาลา กลางจังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล นคร/ เมือง/ ตำบล	อบต.	ชุมชน
๑.เมืองหนองคาย	๖๐๗.๔๖	๒๐.๐๗	-	๑๖	๑๔๗	๙	๗	-
๒.ท่าบ่อ	๓๕๕.๓๑	๑๑.๗๔	๔๑	๑๐	๙๐	๔	๘	-
๓.โพนพิสัย	๖๔๒.๗๔	๒๑.๒๔	๔๕	๑๑	๑๕๙	๒	๑๐	-
๔.ศรีเชียงใหม่	๑๙๗.๙๖	๖.๕๔	๕๗	๔	๔๓	๒	๓	-
๕.สังคม	๔๔๙.๗๒	๑๔.๘๖	๙๕	๕	๓๖	๑	๕	-
๖.สระใคร	๒๑๐.๙๐	๖.๙๗	๒๗	๓	๔๑	๐	๓	-
๗.เฝ้าไร่	๒๕๕.๙๐	๘.๔๖	๗๑	๕	๗๓	๑	๔	-
๘.รัตนวาปี	๒๐๔.๐๑	๖.๗๔	๗๑	๕	๖๒	-	๕	-
๙.โพธิ์ตาก	๑๐๒.๕๓	๓.๓๙	๔๘	๓	๒๗	-	๓	-
	๓,๐๒๖.๕๓	๑๐๐.๐๐		๖๒	๖๗๘	๑๙	๔๘	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๒

๒.๒ ข้อมูลประชากร

ตารางที่ ๗ ตารางแสดงจำนวนประชากรของจังหวัด

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวนครัวเรือน
๑.เมืองหนองคาย	๗๔,๓๙๑	๗๖,๓๘๙	๑๕๐,๗๘๐	๕๗,๘๙๗
๒.ท่าบ่อ	๔๐,๘๙๙	๔๒,๐๑๑	๘๒,๙๑๐	๒๖,๓๑๙
๓.โพนพิสัย	๔๙,๓๙๕	๔๙,๕๘๙	๙๘,๙๘๔	๓๒,๐๐๑
๔.ศรีเชียงใหม่	๑๕,๓๐๖	๑๕,๕๕๔	๓๐,๘๖๐	๙,๙๙๑
๕.สังคม	๑๒,๙๑๔	๑๒,๕๙๒	๒๕,๕๐๖	๘,๓๙๔
๖.สระใคร	๑๓,๖๑๙	๑๓,๓๐๑	๒๖,๙๒๐	๘,๐๓๕
๗.เฝ้าไร่	๒๖,๑๐๐	๒๖,๑๕๖	๕๒,๒๕๖	๑๕,๒๒๗
๘.รัตนวาปี	๑๙,๕๓๕	๑๙,๒๔๔	๓๘,๗๗๙	๑๒,๗๑๐
๙.โพธิ์ตาก	๗,๖๙๐	๗,๖๒๖	๑๕,๓๑๖	๕,๐๖๕
รวม	๒๕๙,๘๔๙	๒๖๒,๔๖๒	๕๒๒,๓๑๑	๑๗๕,๖๓๙

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓. โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๓.๑ การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดหนองคายตั้งอยู่บนถนนมิตรภาพหรือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ เริ่มต้นจากเขตอำเภอสระใคร (ติดต่อเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี) สิ้นสุด ณ บริเวณแยกบายพาสมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ระยะทางประมาณ ๒๐ กิโลเมตร และจากแยกบายพาสมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๓ ถึงตัวเมืองหนองคาย (สี่แยกพญานาค) ระยะทางประมาณ ๗ กิโลเมตร จากสี่แยกพญานาคอำเภอเมืองหนองคาย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๒ สิ้นสุดเขตแดนจังหวัดหนองคาย ฝั่งทิศด้านตะวันออก ณ อำเภอรัตนวาปี (ติดต่อเขตอำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ) ระยะทางประมาณ ๖๗ กิโลเมตร อีกเส้นทางเริ่มต้นจากเทศบาลตำบลหนองสองห้อง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๑ สิ้นสุดเขตแดนจังหวัดหนองคายฝั่งด้าน ทิศตะวันตก ณ อำเภอสังคม (ติดต่อเขตอำเภอปากชมจังหวัดเลย) ระยะทางประมาณ ๑๑๒ กิโลเมตร การเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปจังหวัดหนองคายใช้ ๓ เส้นทางหลัก คือ

เส้นทางที่ ๑ โดยทางเครื่องบินจากสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองไปลงสนามบินนานาชาติอุดรธานีใช้เวลาประมาณ ๔๕ นาที ต่อด้วยรถยนต์จากสนามบินนานาชาติอุดรธานีถึงจังหวัดหนองคายระยะทาง ๕๓ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๔๐ นาที

เส้นทางที่ ๒ โดยทางรถยนต์เริ่มจากสถานีขนส่งหมอชิตกรุงเทพมหานครถึงจังหวัดหนองคาย (แยกถนนพหลโยธินตัดกับถนนมิตรภาพ ณ อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี) รวมระยะทาง ๖๑๕ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๘-๙ ชั่วโมง

เส้นทางที่ ๓ โดยทางรถไฟเริ่มจากสถานีรถไฟหัวลำโพงกรุงเทพมหานครถึงสถานีรถไฟหนองคาย ระยะทาง ๖๕๐ กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๑๒ ชั่วโมง

๓.๒ ข้อมูลด้านกักกันของจังหวัดหนองคาย

ด่าน ☒ ศุลกากร ที่ตั้ง ๒๒๔ หมู่ ๒ ถนนเฉลิมพระเกียรติ. ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ ประเภท ด่านชายแดน ๑ ด่าน คือด่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๑ ด่านท่าเรือ ๓ ด่าน คือ ท่าเรือวัดหายโศก อำเภอเมือง ท่าเรือจุดผ่อนปรนเปงจาน อ.รัตนวาปี และท่าเรือจุดผ่อนปรนบ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่

ด่าน ☒ ตรวจพืช ที่ตั้ง สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๑ ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันพืช ☐ ไม่มี ☒ มี

☒ ตรวจประมง ที่ตั้ง ๘๕ หมู่ ๒ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☒ ไม่มี ☐ มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ ☐ ไม่มี ☒ มี

☒ ปศุสัตว์ ที่ตั้ง ๖๑ หมู่ ๘ ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐ มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ☐ ไม่มี ☒ มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์ ☐ ไม่มี ☒ มี

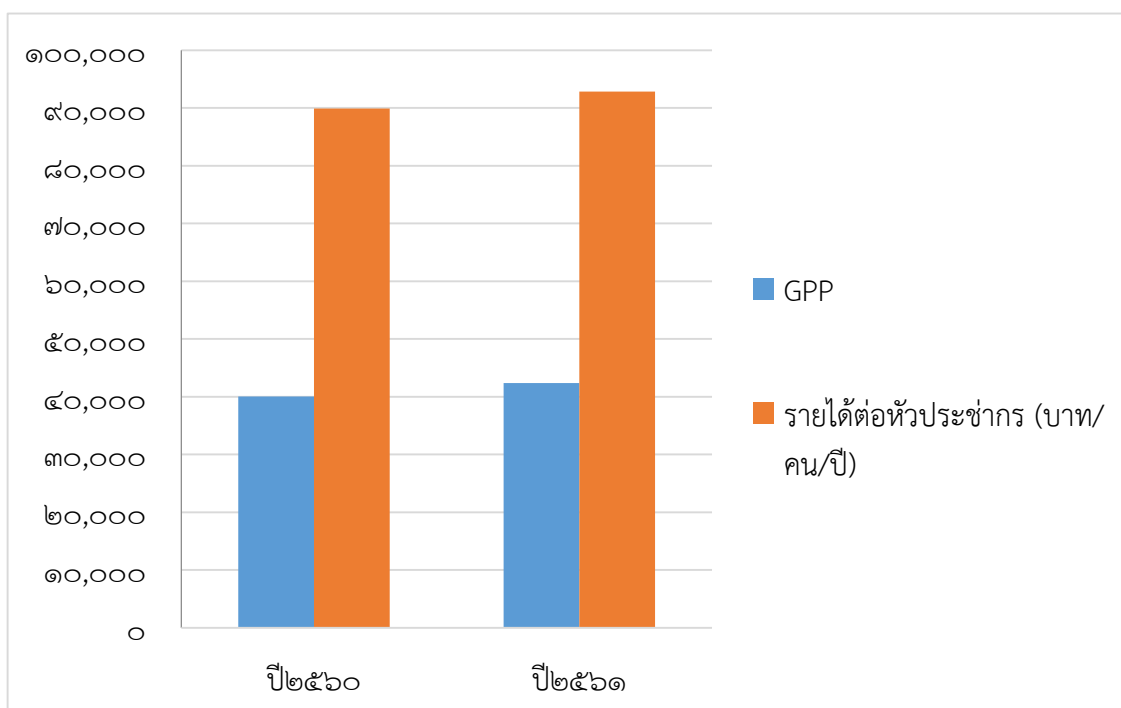
๔. ด้านเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายแล้วพบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ปี ๒๕๖๑ เท่ากับ ๔๒,๓๕๙ ล้านบาท ภาคเกษตร ๙,๖๒๔ ล้านบาท ภาคนอกเกษตร ๓๒,๗๓๕ ล้านบาท ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗๒ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เมื่อพิจารณาจากพื้นที่การเกษตรของจังหวัดหนองคายพบว่ามีสูงถึง ๑,๒๕๖,๐๓๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓๓ จากพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่รวม ๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗ ไร่ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๕๖,๙๖๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๗ ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองคายมาจากภาคเกษตรกรรม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตรกรรมมีหลายปัจจัย เช่น ลักษณะดิน คุณภาพของดิน การจัดรูปที่ดิน ระบบชลประทาน พันธุ์พืช ที่เหมาะสมต่อการประมง และปศุสัตว์ที่มีคุณภาพ การรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ เป็นต้น ที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

๔.๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ แบบ Top Down (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐)

- ๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีมูลค่า ๔๒,๓๕๙ ล้านบาท (ราคาประจำปี)
- ๒) รายได้ต่อหัวของประชากรเท่ากับ ๙๒,๘๒๕ บาท/คน/ปี
 - เป็นลำดับที่ ๕๘ ของประเทศ
 - เป็นลำดับที่ ๔ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือรองจากจังหวัด ขอนแก่น นครราชสีมา และเลย ตามลำดับ
 - เป็นลำดับที่ ๒ ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ รองจากจังหวัดเลย

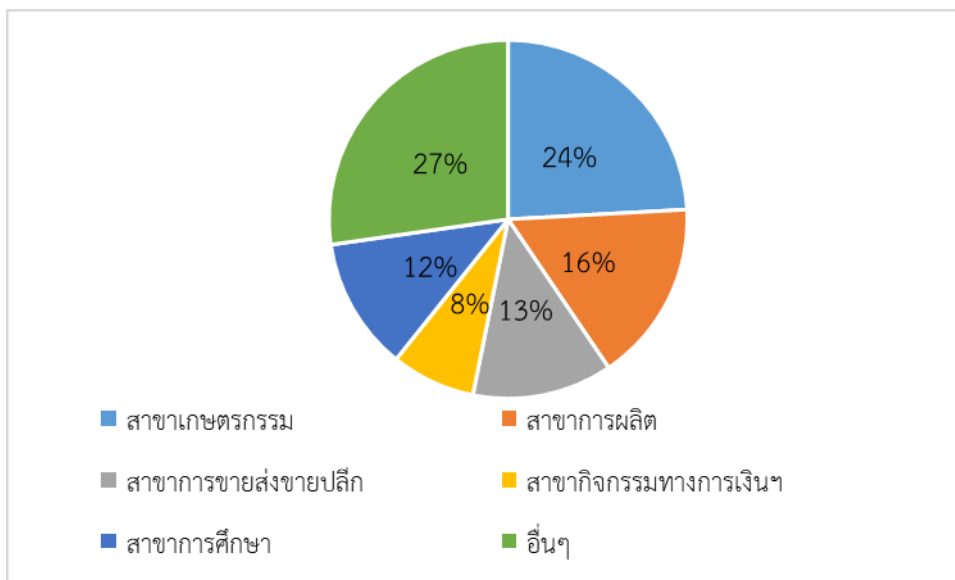
แผนภูมิที่ ๑ เปรียบเทียบ GPP และรายได้ต่อหัว (ปี ๒๕๕๙ และ ๒๕๖๐)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

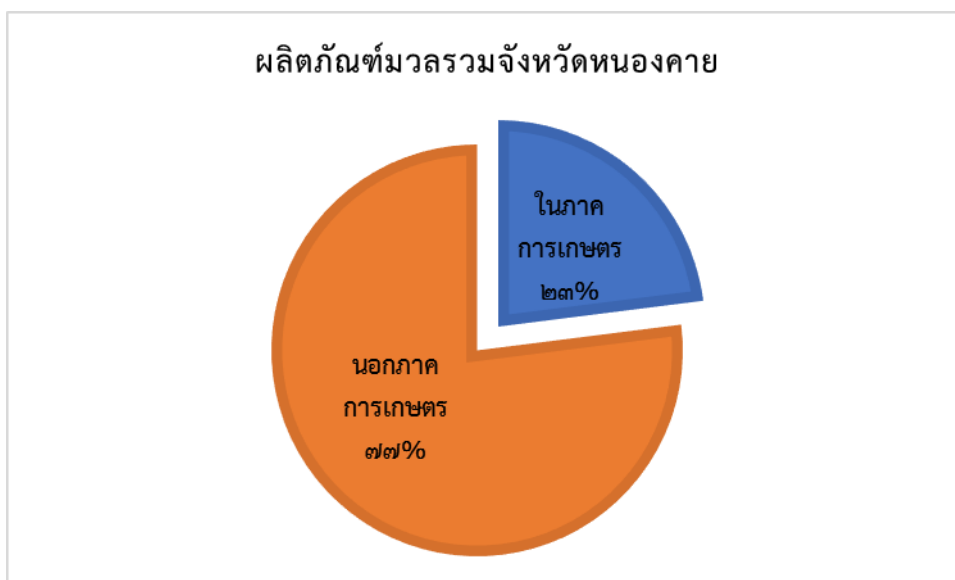
๔.๒ โครงสร้างทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ ๕ สาขาการผลิตที่สำคัญ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒ แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ใช้ข้อมูล GPP แบบ Top Down (ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๐)

ที่มา : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐)

แผนภูมิที่ ๓ แสดงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดหนองคาย ใช้ข้อมูล GPP แบบ Top Down (ณ ราคาประจำปี) ๒๕๖๑ เปรียบเทียบระหว่างภาคการเกษตรและภาคนอกเกษตร

ที่มา : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๑ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๑)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ส่วนที่ ๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

๑. ครั้วเรือนเกษตรกรและพื้นที่การเกษตร

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดหนองคายแล้วพบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ปี ๒๕๖๐ เท่ากับ ๔๐,๐๕๓ ล้านบาท ภาคเกษตร ๙,๖๖๖ ล้านบาท ภาคนอกเกษตร ๓๐,๓๘๗ ล้านบาท ภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๓ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เมื่อพิจารณาจากพื้นที่การเกษตรของจังหวัดหนองคายพบว่ามีสูงถึง ๑,๒๕๖,๐๓๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓๓ จากพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่รวม ๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗ ไร่ จำนวนครั้วเรือนเกษตรกร จำนวน ๕๖,๙๖๖ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๗ ของครั้วเรือนทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองคายมาจากภาคเกษตรกรรม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตรกรรมมีหลายปัจจัย เช่น ลักษณะดิน คุณภาพของดิน การจัดรูปที่ดิน ระบบชลประทาน พันธุ์พืช ที่เหมาะสมต่อการประมง และปศุสัตว์ที่มีคุณภาพ การรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ เป็นต้น ที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

๑.๑ ครั้วเรือนเกษตรกร

ตารางที่ ๘ จำนวนครั้วเรือนเกษตรกรจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	จำนวน ครั้วเรือนทั้งหมด	จำนวนครั้วเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๑	ร้อยละจำนวน ครั้วเรือนเกษตร/ ครั้วเรือนทั้งหมด
เมืองหนองคาย	๕๓,๗๗๙	๑๐,๓๘๙	๑๙.๓๒
ท่าบ่อ	๒๕,๑๖๔	๘,๙๒๖	๓๕.๔๗
โพนพิสัย	๓๐,๓๑๓	๑๔,๐๔๘	๔๖.๓๔
ศรีเชียงใหม่	๙,๕๑๑	๒,๕๐๖	๒๖.๓๕
สังคม	๗,๙๑๐	๓,๙๓๘	๔๙.๗๙
สระใคร	๗,๕๕๓	๓,๖๓๙	๔๘.๑๘
เฝ้าไร่	๑๔,๖๐๖	๖,๓๐๗	๔๓.๑๘
รัตนวาปี	๑๒,๐๑๕	๕,๕๙๗	๔๖.๕๘
โพธิ์ตาก	๔,๘๗๑	๑,๙๕๕	๔๐.๑๔
รวม	๑๖๕,๗๗๒	๕๗,๓๐๕	๓๔.๕๖

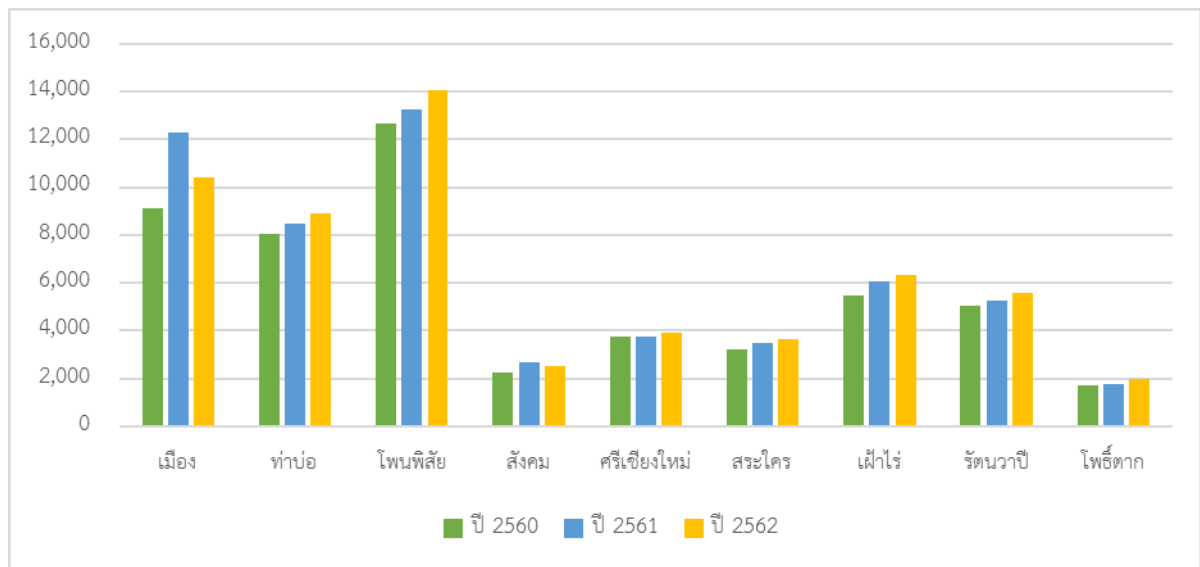
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

ตารางที่ ๙ จำนวนครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๐	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๑	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร ปี ๒๕๖๒
เมือง	๙,๑๔๒	๑๒,๓๐๐	๑๐,๓๘๙
ท่าบ่อ	๘,๐๖๔	๘,๔๙๒	๘,๙๒๖
โพนพิสัย	๑๒,๖๕๙	๑๓,๒๗๒	๑๔,๐๔๘
สังคม	๒,๒๕๗	๒,๖๖๓	๒,๕๐๖
ศรีเชียงใหม่	๓,๗๓๙	๓,๗๒๘	๓,๙๓๘
สระใคร	๓,๒๐๘	๓,๔๖๐	๓,๖๓๙
เผ่าไร่	๕,๔๔๘	๖,๐๓๗	๖,๓๐๗
รัตนวาปี	๕,๐๓๖	๕,๒๓๔	๕,๕๙๗
โพธิ์ตาก	๑,๗๒๕	๑,๗๘๐	๑,๙๕๕
รวม	๕๑,๒๗๘	๕๖,๙๖๖	๕๗,๓๐๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๔ เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

จะเห็นว่าจำนวนครัวเรือนเกษตรกรในปี ๒๕๖๑ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๐ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๙ ซึ่งการเพิ่มจำนวนครัวเรือนของเกษตรกร เนื่องจากภาครัฐมีโครงการช่วยเหลือเกษตรกรหลายโครงการ เช่น โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ โครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรชาวนายาว ปี ๒๕๖๑ โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม ปี ๒๕๖๑ เป็นต้น และในปี ๒๕๖๒ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร เพิ่มขึ้นเล็กน้อย จากปี ๒๕๖๑

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

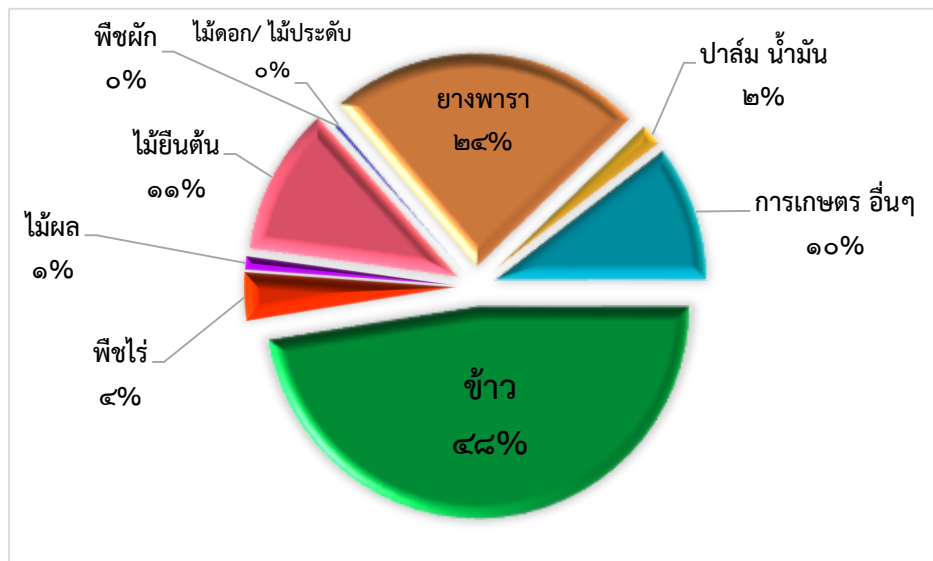
๑.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ ๑๐ ข้อมูลด้านการเกษตรระดับจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑/๖๒

ที่	จำนวน อำเภอ	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)		พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)										พื้นที่อื่นๆ
		ทั้งหมด	เกษตรกร		ข้าว	พืชไร่	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	ไม้ดอก/ ไม้ประดับ	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	การเกษตร อื่นๆ	รวม	
๑	เมือง	๕๓,๗๗๙	๑๐,๓๘๙	๓๘๑,๘๙๒.๐๐	๙๐,๖๗๒	๑,๓๓๙.๐๒	๔๐๙.๕	๕,๑๙๓	๓๔๒.๖๕	๗๗.๑๕	๒,๓๓๗	๑,๑๓๙	๓,๗๕๘๑	๑๓๙,๐๙๐.๓๒	๒๔๒,๘๐๑.๖๘
๒	ท่าบ่อ	๒๕,๑๖๔	๘,๙๒๖	๒๒๒,๐๗๐.๖๓	๘๖,๕๑๗	๑๐,๓๗๔.๓๗	๑๑๗	๑๓,๙๗๔.๗๒	๒๑๘.๖๔	๒๒.๕	๕,๑๙๕	๒,๓๘๑	๒๖,๘๙๗.๖๓	๑๔๕,๖๙๗.๘๖	๗๖,๓๗๒.๗๗
๓	โพนพิสัย	๓๐,๓๑๓	๑๔,๐๔๘	๔๐๑,๖๒๑.๘๘	๑๖๒,๐๒๐	๖,๙๐๘.๕๒	๙๘	๖๘,๑๐๘.๑๗	๑,๓๖๔.๒๕	๑	๔๘,๘๙๘	๕,๑๒๑	๓๙,๒๘๗.๘๘	๓๓๑,๘๐๖.๘๒	๖๙,๘๑๕.๐๖
๔	ศรีเชียงใหม่	๙,๕๑๑	๒,๕๐๖	๑๒๓,๗๒๕.๖๓	๒๑,๔๕๑	๔,๖๕๖.๖๖	๑๐๑	๙,๘๓๕.๘๒	๒๒๙.๖๖	๕	๑๐,๐๙๒	๒,๐๓๗	๑,๕๓๔.๖๓	๔๙,๙๔๒.๖๖	๗๓,๗๘๒.๙๗
๕	สังคม	๗,๙๑๐	๓,๙๓๘	๒๘๑,๐๗๗.๕๐	๑๔,๐๕๓	๕,๒๖๖.๔๘	๙๙๔๘.๗๕	๓๖๕	๓๓๔.๖๓	๑.๕	๖๔,๙๗๖	๒,๓๐๙	๑๘๕๐	๙๙,๑๐๔.๓๖	๑๘๑,๙๗๓.๑๔
๖	สระใคร	๗,๕๕๓	๓,๖๓๙	๑๓๑,๘๑๓.๗๕	๔๓,๔๖๙	๓,๖๑๒.๙๗	๒๖	๖,๘๐๙.๒	๘๗.๒๕	-	๓,๙๘๔	๓๓๕	๙,๘๕๗.๗๕	๖๘,๑๘๑.๑๗	๖๓,๖๓๒.๕๘
๗	เฝ้าไร่	๑๔,๖๐๖	๖,๓๐๗	๑๕๙,๙๓๗.๕๐	๕๙,๑๕๑	๔,๐๒๒.๗๓	๑๙๐	๓,๖๐๕	๑๐	-	๖๑,๕๒๗	๑,๗๘๔	๑๐๓.๕	๑๓๐,๓๙๕.๒๓	๒๙,๕๔๒.๒๗
๘	รัตนวาปี	๑๒,๐๑๕	๕,๕๙๗	๑๒๗,๕๐๔.๓๘	๔๕,๑๔๓	๑,๑๓๕.๙	๒๐๐	๔,๘๔๘	๗๕๓.๓๑	๒	๕๔,๐๗๓	๒,๘๑๘	๑๙๖	๑๐๙,๑๖๙.๕๙	๑๘,๓๓๔.๗๙
๙	โพธิ์ตาก	๔,๘๗๑	๑,๙๕๕	๖๔,๐๘๒.๕๐	๑๒,๑๓๑	๓,๔๙๒.๖๑	๓๑๔	๑๔,๖๒๔	๑๙	๖	๒๐,๒๔๔	๑,๕๐๖	๔๕	๕๒,๓๘๑.๑๑	๑๑,๗๐๑.๓๙
	รวม	๑๖๕,๗๒๒	๕๗,๓๐๕	๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗	๕๓๔,๖๐๗	๔๐,๘๑๑.๒๖	๑๑,๔๐๔.๒๕	๑๒๗,๓๖๒.๙๑	๓,๓๕๙.๓๙	๑๑๕.๑๕	๒๗๑,๓๒๖	๑,๙๔๓๐	๑๑๗,๓๕๓.๓๙	๑,๑๒๕,๗๖๙.๑๒	๗๖๗,๙๕๖.๖๕
ร้อยละ (ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด)					๔๗.๔๙	๓.๖๓	๑.๐๑	๑๑.๓๑	๐.๓๐	๐.๐๑	๒๔.๑๐	๑.๗๓	๑๐.๔๒	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๕ ประเภทพื้นที่ถือครองทำการเกษตร

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๑.๓ ลักษณะดิน

ลักษณะกลุ่มชุดดินที่พบในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มชุดดินที่ ๒๕ และกลุ่มชุดดินที่ ๔๙ มีเนื้อที่รวมประมาณ ๘๑๐,๐๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๖ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย และกลุ่มชุดดินที่ ๕๖ มีเนื้อที่รวมประมาณ ๑๑๑,๒๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๙ ของเนื้อที่จังหวัดหนองคาย ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ปรีดดินร่วนปนเหนียว ดินสีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองหรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีหรือสีลาแลงอ่อนในชั้นดินล่าง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำน้ำหรือจากการสลายตัวของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบจนถึงพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ส่วนใหญ่มีความลาดชัน ๒ - ๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้นถึงดินลึก มีการระบายน้ำดี ดินมีความสมบูรณ์ ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิบัติการดินเป็นกรดถึงกรดจัด

ประเภทของดินที่มีปัญหาที่พบในจังหวัดหนองคาย

ดินที่พบโดยทั่วไปภายในจังหวัดหนองคายที่ใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร โดยปกติจะไม่สามารถกำหนดลักษณะของดินที่เป็นปัญหาได้แน่ชัด เนื่องจากปัญหาแต่ละชนิดของดินจะขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น ปลูกป่า ทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เป็นต้น การพิจารณาว่าดินบริเวณดังกล่าวมีปัญหาต่อการเกษตรหรือไม่นั้น สามารถดูได้จากลักษณะและคุณสมบัติของดินที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ถ้าดินมีลักษณะและคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืชที่ปลูก ทั้งคุณสมบัติทางกายภาพและเคมีก็จัดเป็นดินปัญหาทั้งสิ้น แต่ทั้งนี้อาจมีความรุนแรงของปัญหามากหรือน้อยแตกต่างกัน ทรัพยากรดินที่มีปัญหาต่อการเกษตรในจังหวัดหนองคายที่พบส่วนใหญ่มี ๔ ประเภท ดังนี้

๑) ดินตื้นหรือดินลูกรัง

มีเนื้อที่ ๙๐๖,๗๖๙.๗๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๓ ของพื้นที่จังหวัดหนองคายพบกระจายตัวในพื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัด ได้แก่ อำเภอโพนพิสัยอำเภอเมือง อำเภอรัตนวาปี อำเภอเฝ้าไร่ อำเภอท่าบ่อ อำเภอสังคม อำเภอสระใคร อำเภอศรีเชียงใหม่ และอำเภอโพธิ์ตาก

การปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินตื้นหรือดินลูกรัง

- ๑) เลือกชนิดพืชที่มีระบบรากสั้น เช่น ข้าว พืชไร่ ผัก
- ๒) การใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด
- ๓) ไกล่กลบตอซังพืช และพืชปุ๋ยสด
- ๔) ขุดหลุมปลูกให้กว้างกว่าดินธรรมชาติ
- ๕) ปลูกพืชและคลุมดินด้วย ฟางข้าว ใบหญ้า เพื่อรักษาความชื้นในดิน

๒) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๑๔๒,๕๖๔.๕๘ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๗.๕๓ ของพื้นที่จังหวัดหนองคายพบในพื้นที่ อำเภอสังคม อำเภอโพธิ์ตาก และอำเภอศรีเชียงใหม่

การปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

- ๑) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยใช้มาตรฐานทางการพืชและวิธีการเช่นทำแนวคันดินเป็นขั้นบันได ทำการไถพรวนปลูกพืชตามแนวระดับ ปลูกหญ้าแฝกขวางแนวตามขั้นบันไดดินหลุมปลูกเฉพาะต้น โดยไม่ทำลายไม้พื้นล่าง
- ๒) ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินเพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน

๓) ดินเค็ม

มีเนื้อที่ ๙๙๕.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๕ ของพื้นที่จังหวัดหนองคาย พบในพื้นที่อำเภอโพนพิสัย อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และอำเภอสระใคร

การปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินเค็ม

- ๑) ใช้น้ำล้างเกลือหรือความเค็มออกจากดิน
- ๒) เลือกชนิดพืชทนเค็มที่เหมาะสม
- ๓) การใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด
- ๔) ปลูกพืชและคลุมดินด้วยพลาสติก ฟางข้าว ใบหญ้าแฝก เพื่อรักษาความชื้นในดิน
- ๕) ไกล่กลบตอซังพืช และพืชปุ๋ยสด

๔) ดินทราย

มีเนื้อที่ ๖,๗๑๑.๓๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๕ ของพื้นที่จังหวัดหนองคายพบในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอโพนพิสัย อำเภอรัตนวาปี อำเภอสังคม

การปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินทราย

- ๑) ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดินแล้วไถกลบ
- ๒) การใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดิน ได้แก่ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด
- ๓) ปลูกพืชแล้วคลุมดินด้วยพลาสติกฟางข้าว ใบหญ้าแฝก เพื่อรักษาความชื้นในดิน
- ๔) ให้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นให้น้ำแบบหยด ใช้ขวดพลาสติกเจาะรูฝังไว้ในดินใกล้ต้นพืชที่ปลูก หรือเกลลอนใส่น้ำแล้วเจาะรูให้น้ำซึมผ่านตลอดเวลา

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

สรุปโดยภาพรวมแล้ว ดินที่มีอุปสรรคต่อการปลูกพืชในจังหวัดหนองคาย ที่พบมากที่สุดคือปัญหา ดินลูกรัง หรือดินตื้น ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด โดยพบกระจายตัวอยู่ทุกอำเภอ ดินลูกรัง มีความอุดมสมบูรณ์ของดินอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำแต่ปัญหาที่พบมากในการปลูกพืชคือ การขาดน้ำในฤดูแล้งเพราะดินลูกรังจะสูญเสียน้ำในดินได้ง่าย ดังนั้นแนวทางแก้ไขเกษตรกรที่ปลูกพืชในที่ดินลูกรัง ควรมีแหล่งน้ำไว้ในแปลงด้วยเพื่อใช้ในฤดูแล้งและควรมีการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการไถกลบตอซัง การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด เพื่อเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินช่วยในการดูดซับน้ำและเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดิน ในกรณีที่เกษตรกรปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นควรขุดหลุมให้กว้างเมื่อปลูกเสร็จ จะต้องคลุมโคนต้นด้วยฟางข้าวหรือเศษหญ้าแห้งเพื่อลดการสูญเสียน้ำของดิน

ตารางที่ ๑๑ สรุปผลการดำเนินงานขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ๑,๒๖๐ ไร่.ม. ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๘ – ๒๕๖๒ (๙ อำเภอ)

ลำดับ ที่	ปีงบประมาณ	อำเภอ สังคม	อำเภอศรี เชียงใหม่	อำเภอ โพธิ์ตาก	อำเภอ ท่าบ่อ	อำเภอ สระใคร	อำเภอ เมือง	อำเภอ โพนพิสัย	อำเภอ เฝ้าไร่	อำเภอ รัตนวาปี	รวม (บ่อ)
๑	๒๕๔๘	-	๔๙	-	๕๘	๒๗	๖๑	๑๑๖	-	-	๓๑๑
๒	๒๕๔๙	๒๐	๑๑	๓๒	๗๒	๒๓	๔๙	๑๐๐	๖๙	๓๔	๔๑๐
๓	๒๕๕๐	-	-	-	๒	๑	-	๒๗	๑	-	๓๑
๔	๒๕๕๑	๑๘	๑๐	๑๓	๔๑	๑๔	๓๘	๖๑	๒๓	๑๒	๒๓๐
๕	๒๕๕๒	๑๕	-	๒๒	๓๔	๕๖	๕๕	๖๐	๒๔	๒๐	๒๘๖
๖	๒๕๕๓	-	-	-	-	-	-	-	-	๒๕	๒๕
๗	๒๕๕๔	๑๒	-	๑๑	-	-	๑๕	๔๙	-	๓๘	๑๒๕
๘	๒๕๕๕	๓๙	-	๒๓	๒๔	๔๐	๔๒	๔๓	๒๐	๑๙	๒๕๐
๙	๒๕๕๖	๑๓๔	๑๐๒	๑๐๔	๑๕๒	๑๔๔	๑๓๙	๑๘๘	๑๑๗	๑๒๐	๑,๒๐๐
๑๐	๒๕๕๗	๔๐	๓๐	๔๐	๔๐	๗๐	๓๐	๔๐	๙๒	๑๘	๔๐๐
๑๑	๒๕๕๘	๗๒	๘๐	๑๐๐	๑๕๐	-	๓๐๐	๑๐๐	๑๒๓	๗๗	๑,๐๐๒
๑๒	๒๕๕๙	๕๐	๔๕	๔๕	๖๐	-	๑๕๐	๑๐๐	๕๐	-	๕๐๐
๑๓	๒๕๖๐	๗๐	๖๖	๖๖	๑๙๘	๑๘๓	๒๑๗	๒๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑,๒๐๐
๑๔	๒๕๖๑	๖๘	๖๐	๘๕	๑๕๐	๑๒๘	๑๔๙	๒๐๐	๑๑๐	๕๐	๑,๐๐๐
๑๕	งบเพิ่มเติม ๒๕๖๑	๓๕	๑๐	๑๐	๔๙	๑๑	-	๖๐	๘๔	๓๖	๒๙๕
๑๖	๒๕๖๒	๑๔๘	๔๑	๖๓	๑๓๓	๑๑๙	๑๓๕	๒๖๙	๑๓๐	๒๒๒	๑,๒๖๐
	เพิ่มเติม ๒๕๖๒	-	-	-	-	-	-	๕๐	-	-	๕๐
รวม		๗๒๑	๕๐๔	๖๑๔	๑,๑๖๓	๕๕๘	๑,๒๔๕	๑,๖๖๓	๙๔๓	๗๗๑	๘,๕๗๕

** ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ยกเลิก จำนวน ๑๙๘ บ่อ จาก จำนวน ๑,๒๐๐ บ่อ (ยกเลิก อ.สระใคร ๑๕๐ บ่อ อ.สังคม ๔๘ บ่อ)

หมายเหตุ : การใช้ประโยชน์จากสระน้ำในไร่นา จำนวน ๑ บ่อ สามารถใช้ประโยชน์จากสระน้ำได้ จำนวน ๒ ไร่

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“ปัญหาการไม่มีที่ดินทำกิน” หรือ “ปัญหาการกระจายการถือครองที่ดิน” เป็นปัญหาสำคัญในการทำการเกษตรของหลายๆ ประเทศรวมทั้งประเทศไทย การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ที่ดินซึ่งเป็นทรัพยากรการผลิตที่สำคัญของภาคเกษตรกลายเป็นสินทรัพย์ที่ภาคการผลิตอื่นๆ ต้องการมากขึ้น รวมทั้งมีการกว้านซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไร ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้เกษตรกรจำนวนมากสูญเสียที่ดินทำกิน บางส่วนกลายเป็นผู้เช่าที่ดิน ขณะที่บางส่วนอพยพเข้าสู่เมืองเพื่อหางานทำ ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมารัฐได้กำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร และหนึ่งในนั้นคือนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และจัดตั้งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อรับผิดชอบนโยบายนี้โดยเฉพาะ

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จัดตั้งจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๘ เรียกโดยย่อว่า ส.ป.ก. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับปรับปรุง สิทธิการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การกระจายสิทธิในที่ดิน โดยรัฐนำที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินซึ่งมิได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเองหรือมีที่ดินเกินสิทธิ ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จัดให้เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การทำกิน และสถาบันเกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่าหรือเข้าทำประโยชน์โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปรับปรุงทรัพยากร ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นต่าง ๆ และการจำหน่ายผลิตให้เกิดผลดียิ่งขึ้นและให้มีการจัดตั้งกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การปฏิรูปที่ดิน

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑) เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำให้เกษตรกรผู้เช่าที่ดิน ผู้ไร้ที่ดินทำกิน และผู้ประสงค์จะเป็นเกษตรกร ได้มีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินหรือมีที่ดินสำหรับทำการเกษตรเป็นของตนเองอย่างถาวรต่อไป

๒) เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกร และใช้ทรัพยากรที่ดินให้มีประสิทธิภาพด้วยการปรับปรุงปัจจัยการผลิตให้บริการด้านสินเชื่อและการตลาดเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

๓) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันเกษตรกร ส่งเสริมพัฒนาอาชีพนอกการเกษตรให้การศึกษาบริการสาธารณสุขเพื่อเพิ่มสวัสดิการและเสริมสร้างความเจริญในท้องถิ่นทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ประโยชน์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำหรับประโยชน์ของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้แก่

๑) รักษาที่ดินเพื่อการเกษตรให้เป็นของเกษตรกรโดยแท้จริง ได้รับการคุ้มครองสิทธิ และควบคุมไม่ให้มีการเปลี่ยนสิทธิการถือครองแก่ผู้อื่น ยกเว้นตกทอดทางมรดกแก่ทายาทที่เป็นเกษตรกร หรือ โอนให้แก่ ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกร

๒) เกษตรกรที่ถือครองทำกินอยู่เดิมในที่ของรัฐจะได้รับการจัดให้ทำกินในขนาดที่เหมาะสมและได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูป ซึ่งสามารถค้าประกันเงินกู้จาก ธ.ก.ส. ได้

๓) ที่ดินได้รับการพัฒนา มีถนนหนทางแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและการเกษตร ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๔) กระจายระบบผูกขาดที่ดินจากผู้มีที่ดินมากเกินไปกฎหมายกำหนดและไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการเกษตรด้วยตนเองมาจัดให้เกษตรกรได้มีที่ดินทำกิน โดยรัฐจะโอนกรรมสิทธิ์ให้เมื่อเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกได้ชำระ ค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว เพื่อเป็นเจ้าของที่ดินตามกฎหมายและได้ใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรต่อไป

๒.๑ ที่ดินที่นำมาปฏิรูปที่ดิน

ที่ดินที่นำมาปฏิรูปที่ดินแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ที่ของรัฐและที่ดินของเอกชน

๑) ที่ของรัฐ ที่ของรัฐที่นำมาปฏิรูปที่ดิน มี ๔ ประเภทได้แก่

(๑) ที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนเลิกใช้ร่วมกันหรือได้เปลี่ยนสภาพไป เช่น หุ่นยนต์เลี้ยงสัตว์ ซึ่งส.ป.ก. จะเข้าดำเนินการในที่ดินดังกล่าวเมื่อสภาตำบลยืนยันสภาพข้อเท็จจริงในการเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชนและมีความเห็นสมควรให้นำมาปฏิรูปที่ดินโดยผ่านความเห็นชอบจากอำเภอและจังหวัดแล้ว

(๒) ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่สงวนหวงห้ามไว้ตามความต้องการของทางราชการ เช่น ที่หวงห้ามทหาร ที่ราชพัสดุซึ่งกระทรวงการคลังดูแล เมื่อได้รับความยินยอมจากทางราชการว่าไม่จำเป็นต้องใช้ที่ดินนั้นแล้ว ส.ป.ก.จะนำมาปฏิรูปที่ดิน

(๓) ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินที่ถูกทอดทิ้งกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน และที่ดินจำแนกออกจากเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ในกรณีที่เป็นที่ดินแปลงค่อนข้างใหญ่ มีความเหมาะสมต่อการเกษตร และยังไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดิน คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติจะพิจารณาขอให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

(๔) ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรมซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

๒) ที่ดินของเอกชน ที่นำมาปฏิรูปที่ดิน

ได้แก่ ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิตามกฎหมายที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน และหนังสือรับรองการประโยชน์ เช่น น.ส. ๓ หรือ น.ส. ๓ก และ ส.ป.ก. ได้ที่ดินนั้นมาโดยการซื้อหรือเวนคืนจากเอกชน หรือเอกชนบริจาคที่ดินนั้นให้ ส.ป.ก. เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินต่อไป นอกจากนี้ที่ดินของเอกชนยังรวมถึงที่ดินพระราชทาน (ที่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์) อีกด้วย

๒.๒ เขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคาย ได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันได้ประกาศเขตการปฏิรูปที่ดิน ทั้ง ๙ อำเภอ ๔๖ ตำบล มีพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินทั้งสิ้น จำนวน ๖๐๘,๐๖๙ ไร่ โดยจำแนกพื้นที่ดินตามประเภทของที่ดินที่นำมาเพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ ๒ ประเภท คือ

๑) ที่ดินของรัฐ (ทั้งสิ้น ๘ อำเภอ ๓๓ ตำบล) เนื้อที่ประกาศเขต ๖๐๔,๓๔๐ ไร่ ดังนี้

(๑) ที่ดินเกษตรกรรม

ตารางที่ ๑๒ ที่ดินเกษตรกรรม

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	เนื้อที่ ส.ป.ก.รังวัด		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๒๓,๑๗๓	๑,๖๐๙	๑,๘๖๔	๒๑,๒๒๖
๒	เฝ้าไร่	๑๙๘,๐๔๓	๑๑,๘๖๓	๑๓,๕๐๘	๑๘๗,๑๑๓
๓	โพธิ์ตาก	๔๖,๙๒๑	๒,๕๙๔	๒,๙๙๖	๔๖,๓๘๕
๔	โพนพิสัย	๑๘๗,๗๒๒	๘,๘๘๔	๑๐,๒๒๐	๑๘๖,๓๕๑

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	เนื้อที่ ส.ป.ก.รังวัด		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๕	รัตนวาปี	๕๖,๗๓๐	๓,๕๘๓	๔,๑๔๘	๕๔,๖๐๐
๖	ศรีเชียงใหม่	๓๑,๓๖๙	๑,๖๙๑	๒,๐๒๕	๓๓,๐๓๔
๗	ท่าบ่อ	๔,๔๘๕	๑๗	๑๙	๑๘๗
๘	สระใคร	๘๒	-	-	-
๙	สังคม	๕๕,๘๑๕	๒,๓๘๔	๓,๐๐๔	๓๘,๔๓๙
รวม		๖๐๔,๓๔๐	๓๒,๕๔๕	๓๗,๖๙๙	๕๒๖,๒๗๑

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ : ส.ป.ก.หนองคาย คงเหลือพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินทั้งสิ้น เนื้อที่ประมาณ ๕๓๙,๔๐๖ ไร่

- พื้นที่ไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๖๔,๙๓๔ ไร่
- (กันคั่นกรมป่าไม้) เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๑๐,๐๓๙ ไร่
- ที่ดินหนังสือสำคัญตามกฎหมายที่ดิน เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๓๐,๕๐๙ ไร่
- ที่สาธารณะประโยชน์ เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๔,๐๑๐ ไร่
- ถนนสาธารณะ, ลำน้ำ เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๑๘,๘๕๙ ไร่
- ที่ป่าไม้, ที่ภูเขา เนื้อที่ประมาณ จำนวน ๑,๕๑๗ ไร่

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(๒) ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย)

ตารางที่ ๑๓ ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย)

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	เนื้อที่ ส.ป.ก.รังวัด		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย		๑,๖๕๖	๑,๙๔๖	๒,๐๕๗
๒	เฝ้าไร่		๗,๑๕๒	๗,๗๔๓	๓,๙๙๕
๓	โพธิ์ตาก		๑,๒๒๐	๑,๓๐๗	๙๙๑
๔	โพนพิสัย		๓,๔๐๗	๓,๗๕๒	๒,๑๒๔
๕	รัตนวาปี		๑,๗๗๗	๑,๙๐๕	๘๐๗
๖	ศรีเชียงใหม่		๘๗๔	๙๕๙	๖๙๓
๗	ท่าบ่อ		๙๘๗	๑,๑๔๗	๙๙๒
๘	สระใคร		-	-	-
๙	สังคม		๒,๓๔๙	๒,๕๖๑	๑,๔๗๕
รวม			๑๙,๔๒๒	๒๑,๓๒๐	๑๓,๑๓๔

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

(๓) รวมพื้นที่ที่ดินเกษตรกรรม และที่ดินชุมชน(ที่อยู่อาศัย)

ตารางที่ ๑๔ รวมพื้นที่ที่ดินเกษตรกรรม และที่ดินชุมชน(ที่อยู่อาศัย)

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศ เขต (ไร่)	เนื้อที่ ส.ป.ก.รังวัด		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๒๓,๑๗๓	๓,๒๖๕	๓,๘๑๐	๒๓,๒๘๓
๒	เฝ้าไร่	๑๙๘,๐๔๓	๑๙,๐๑๕	๒๑,๒๕๑	๑๙๑,๑๐๘
๓	โพธิ์ตาก	๔๖,๙๒๑	๓,๘๑๔	๔,๓๐๓	๔๗,๗๒๖
๔	โพนพิสัย	๑๘๗,๗๒๒	๑๒,๒๙๑	๑๓,๙๗๒	๑๙๘,๔๗๕
๕	รัตนวาปี	๕๖,๗๓๐	๕,๓๖๐	๖,๐๕๓	๕๕,๔๓๗
๖	ศรีเชียงใหม่	๓๑,๓๖๙	๒,๕๖๕	๒,๙๘๔	๓๓,๗๒๗
๗	ท่าบ่อ	๔,๔๘๕	๑,๐๐๔	๑,๑๖๖	๑,๑๗๙
๘	สระใคร	๘๒	-	-	-
๙	สังคม	๕๕,๘๑๕	๔,๕๕๘	๕,๓๕๑	๓๙,๖๔๕
รวม		๖๐๔,๓๔๐	๕๑,๙๖๗	๕๙,๐๑๙	๕๓๙,๔๐๕

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

(๔) ที่ดินเกษตรกรรม ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ตารางที่ ๑๕ ที่ดินเกษตรกรรม ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	จำนวน (ส.ป.ก. ๔-๐๑)		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๒๓,๑๗๓	๑,๕๐๓	๑,๗๒๘	๑๘,๘๗๓
๒	เฝ้าไร่	๑๙๘,๐๔๓	๑๑,๗๐๕	๑๓,๓๑๒	๑๘๔,๒๗๖
๓	โพธิ์ตาก	๔๖,๙๒๑	๒,๕๑๒	๒,๘๕๔	๔๔,๑๙๐
๔	โพนพิสัย	๑๘๗,๗๒๒	๘,๖๖๘	๙,๙๐๕	๑๓๙,๑๕๐
๕	รัตนวาปี	๕๖,๗๓๐	๓,๕๕๑	๔,๑๐๓	๕๔,๐๘๒
๖	ศรีเชียงใหม่	๓๑,๓๖๙	๑,๖๑๒	๑,๙๘๘	๓๑,๐๖๔
๗	ท่าบ่อ	๔,๔๘๕	-	-	-
๘	สระใคร	๘๒	-	-	-
๙	สังคม	๕๕,๘๑๕	๒,๒๔๗	๒,๘๓๐	๓๕,๙๗๐
รวม		๖๐๔,๓๔๐	๓๑,๗๑๘	๓๖,๕๔๑	๕๐๖,๑๔๑

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

(๕) ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย) ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ตารางที่ ๑๖ ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย) ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	จำนวน(ส.ป.ก. ๔-๐๑)		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย		๑,๓๘๘	๑,๖๓๘	๙๒๓
๒	เฝ้าไร่		๖,๕๗๓	๗,๐๔๙	๓,๐๐๙
๓	โพธิ์ตาก		๑,๑๐๕	๑,๑๗๖	๗๙๒
๔	โพนพิสัย		๓,๑๘๙	๓,๕๐๗	๑,๗๖๕
๕	รัตนวาปี		๑,๗๒๘	๑,๘๕๒	๗๐๖
๖	ศรีเชียงใหม่		๘๓๓	๙๑๕	๖๕๐
๗	ท่าบ่อ		๘๒๖	๙๖๑	๗๑๘
๘	สระใคร		-	-	-
๙	สังคม		๒,๑๕๓	๒,๓๓๙	๑,๑๔๒
รวม			๑๗,๗๙๕	๑๙,๔๓๗	๙,๗๐๕

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

(๖) รวมพื้นที่ที่ดินเกษตรกรรม และที่ดินชุมชน(ที่อยู่อาศัย) ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ตารางที่ ๑๗ รวมพื้นที่ที่ดินเกษตรกรรม และที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย) ที่ ส.ป.ก.หนองคายมอบ (ส.ป.ก. ๔-๐๑)

ลำดับ	อำเภอ	เนื้อที่ประกาศเขต (ไร่)	จำนวน (ส.ป.ก. ๔-๐๑)		
			ราย	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๒๓,๑๗๓	๒,๘๙๑	๓,๓๖๖	๑๙,๗๙๖
๒	เฝ้าไร่	๑๙๘,๐๔๓	๑๘,๒๗๘	๒๐,๓๖๑	๑๘๗,๒๘๕
๓	โพธิ์ตาก	๔๖,๙๒๑	๓,๖๑๗	๔,๐๓๐	๔๔,๙๘๒
๔	โพนพิสัย	๑๘๗,๗๒๒	๑๑,๘๕๗	๑๓,๔๑๒	๑๔๐,๙๑๕
๕	รัตนวาปี	๕๖,๗๓๐	๕,๒๗๙	๕,๙๕๕	๕๔,๗๘๘
๖	ศรีเชียงใหม่	๓๑,๓๖๙	๒,๔๔๕	๒,๘๐๙	๓๑,๗๑๔
๗	ท่าบ่อ	๔,๔๘๕	๘๒๖	๙๖๑	๗๑๘
๘	สระใคร	๘๒	-	-	-
๙	สังคม	๕๕,๘๑๕	๔,๔๐๐	๕,๑๖๙	๓๗,๑๑๒
รวม		๖๐๔,๓๔๐	๔๗,๗๖๐	๕๓,๖๓๙	๕๑๔,๗๐๔

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒) ที่ดินเอกชน (ทั้งสิ้น ๗ อำเภอ ๑๔ ตำบล) เนื้อที่ ๓,๗๒๙-๑-๘๙ ไร่ ดังนี้

ตารางที่ ๑๘ ที่ดินเอกชน (ทั้งสิ้น ๗ อำเภอ ๑๔ ตำบล) เนื้อที่ ๓,๗๒๙-๑-๘๙ ไร่

ลำดับ	ประเภทที่ดิน	อำเภอ	ราย	แปลง	ไร่	งาน	วา
๑	ที่บริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลฯ	๑	๑๕	๑๕	๑๕๒	๑	๘๙
๒	ที่ ส.ป.ก. จัดซื้อ		๒๖๓	๒๘๘	๓,๕๗๗		
รวม			๒๗๘	๓๑๓	๓,๗๒๙	๑	๘๙

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

๒.๓. สถานการณ์ด้านการจัดที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินหนองคาย มีดังนี้

ปัจจุบันความต้องการมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองมีเพิ่มขึ้น จากปัญหาสิ่งแวดล้อมความแออัดของเมือง และภาครัฐให้การสนับสนุนเงินชดเชย หรือเงินสนับสนุนให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปลูกยางพารา หรือการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ทำให้บุตร หลาน ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคายมีความต้องการที่มีสิทธิในที่ดินเป็นของตนเองมากขึ้น ซึ่ง ส.ป.ก.ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการจัดที่ดินเพื่อให้เกษตรกรได้รับสิทธิในที่ดินสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความกินดีอยู่ดี ความมั่นคงให้กับตนเอง และเพื่อคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และยังพบว่าประชาชนผู้ไร้ที่ดินทำกินให้ความสนใจในการขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับสิทธิและขอที่ดินทำกินมีจำนวนมาก

๒.๓.๑ ประเภทที่ดินของรัฐ

ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคายนั้น ที่ดินของรัฐไม่มีเพียงพอที่จะนำมาจัดที่ดินให้กับเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนผู้ไร้ที่ทำกิน เพราะที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก.หนองคาย รับมอบมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินนั้นเป็นพื้นที่ที่มีเกษตรกรทำกินอยู่ก่อนแล้วไม่ใช่ที่ดินแปลงเปล่า สำหรับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินพื้นที่จังหวัดหนองคาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ส.ป.ก.หนองคาย) ได้เข้าดำเนินการรังวัดที่ดิน เพื่อก่อหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ส.ป.ก. ๔-๐๑) จำนวน ๕๑,๙๖๗ ราย ๕๙,๐๑๙ แปลง ๕๓๙,๔๐๕ ไร่ แบ่งเป็นที่ดินเกษตรกรรม จำนวน ๓๒,๕๔๕ ราย ๓๗,๖๙๙ แปลง ๕๒๖,๒๗๑ ไร่ ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย) จำนวน ๑๙,๔๒๒ ราย ๒๑,๓๒๐ แปลง ๑๓,๑๓๔ ไร่ และได้มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) จำนวนทั้งสิ้น ๔๗,๓๖๐ ราย ๕๓,๖๓๙ แปลง ๕๑๔,๗๐๔ ไร่ ที่ดินเกษตรกรรม จำนวน ๓๑,๗๑๘ ราย ๓๖,๕๔๑ แปลง ๕๐๖,๑๔๑ ไร่ ที่ดินชุมชน (ที่อยู่อาศัย) จำนวน ๑๗,๗๙๕ ราย ๑๙,๔๓๗ แปลง ๙,๗๐๕ ไร่ โดย อนาคต ส.ป.ก.ต้องทำหน้าที่คุ้มครองที่ดินเหล่านี้อย่างเข้มแข็ง เพื่อไม่ให้มีการเปลี่ยนมือการถือครองไม่ให้ที่ดินถูกบุกรุกหรือเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์

๒.๓.๒ ประเภทที่ดินเอกชน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแนวทางการจัดซื้อที่ดินเอกชนที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน โฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่าได้ทำประโยชน์แล้ว โดยใช้งบประมาณจากเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินและจัดให้กับเกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพที่ได้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดซื้อที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๗๒ ง วันที่ ๓๑ มีนาคม

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒๕๕๘ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งในการจัดซื้อที่ดิน เอกชนมาเพื่อการปฏิรูปที่ดิน มีรายละเอียด ดังนี้

๑. สภาพของที่ดิน

- ๑) สภาพพื้นที่มีความเหมาะสมแก่การเกษตร หรือมีแนวโน้มที่จะพัฒนาได้
- ๒) ราคาที่ดินมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และที่ตั้งที่ดิน
- ๓) มีเส้นทางคมนาคมเข้าออกแปลงที่ดินได้สะดวก

๒. หลักฐานประกอบคำเสนอขาย

- ๑) สำเนาหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
- ๒) สำเนาบัตรประชาชน/ทะเบียนบ้านของเจ้าของที่ดิน
- ๓) ราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ (จากสำนักงานที่ดินจังหวัด หรือสาขา)
- ๔) แผนที่แสดงที่ตั้งที่ดินโดยสังเขป จำนวน ๑ ชุด
- ๕) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)
- ๖) กรณีผู้เสนอขายที่ดินเป็นนิติบุคคล ต้องยื่นหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลด้วย

๓. อำนาจการพิจารณาเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติราคาที่ดิน ส.ป.ก.กำหนดซึ่งอิงราคาประเมินของ กรมธนารักษ์ ดังนี้

๑) คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) มีอำนาจการพิจารณาเห็นชอบการจัดซื้อและอนุมัติ ราคาที่ดินต่อไร่ไม่เกินราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ ในกรณีที่ต้องจัดซื้อที่ดินที่มีราคาเกินกว่าราคา ประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ให้ คปจ. พิจารณาเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินและอนุมัติราคาที่ดินตามความจำเป็น แต่ราคาที่จะต้องไม่เกินหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์

๒) กรณีที่ดินที่เสนอขาย มีราคาที่ดินต่อไร่เกินกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของราคาประเมินที่ดินของ กรมธนารักษ์ ให้ คปจ. ให้ความเห็นชอบการจัดซื้อที่ดินพร้อมแสดงเหตุผล และนำเสนอคณะอนุกรรมการ โครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก.คง.) เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการ จัดซื้อที่ดินและอนุมัติราคาที่ดิน

๔. การชำระราคาที่ดิน

- ๑) ไม่เกิน ๘ ล้านบาท จ่ายเป็นเงินสด
- ๒) เกิน ๘ ล้านบาท
 - ๘ ล้านบาทแรก จ่ายตามข้อ ๑
 - ส่วนที่เกิน ๘ ล้านบาท จ่ายเป็นเงินสดร้อยละ ๒๕ และจ่ายเป็นพันธบัตร ร้อยละ ๗๕

๕. สถานที่ติดต่อเสนอขาย ยื่นความประสงค์ได้ที่ กลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ข้อเท็จจริง

ที่ดินเอกชนในเขตจังหวัดหนองคาย อยู่นอกเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินซึ่งต้องมีการประกาศให้เป็นเขต ปฏิรูปที่ดินเสียก่อนจึงจะสามารถเข้าสู่กระบวนการจัดซื้อที่ดินได้ ในการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินนั้น ต้องตรา เป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งใช้เวลาประมาณ ๑-๒ ปี อีกทั้งสภาพที่ดินที่มา เสนอขายให้ ส.ป.ก.จังหวัดหนองคายนั้น มีสภาพไม่เหมาะสม หรือมีความเหมาะสมปานกลางถึงน้อย ไม่มีแหล่ง น้ำในการทำการเกษตร หรือมีแต่ไม่เพียงพอ อีกทั้งด้านราคาที่ดินที่มาเสนอขายมีราคาอยู่ที่ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อไร่ ราคาประเมินจากกรมธนารักษ์ ประมาณ ๓๐,๐๐๐ - ๓๕,๐๐๐ บาทต่อไร่ แต่มติในการ ประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๖

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

มอบอำนาจการอนุมัติวงเงินการจัดซื้อที่ดิน ดังนี้ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) ในการอนุมัติให้จัดซื้อที่ดินเอกชน เพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินนั้น ให้ซื้อได้ในราคาไม่เกิน ๑.๕ เท่าของราคาประเมินของกรมธนารักษ์ กรณีราคาที่ดินที่มีการเสนอขายเกินกว่า ๑.๕ เท่าของราคาประเมินของกรมธนารักษ์ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อวก.คจ.) เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ ส่งผลให้การจัดซื้อที่ดินเอกชน เพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินนั้น ทำได้ค่อนข้างยาก เพราะผู้เสนอขายที่ดิน ต้องการได้เงินทันที อีกทั้งผู้เสนอขายที่ดินต้องยื่นขอสอบแนวเขตในแปลงที่ดินที่นำมาเสนอขายต่อสำนักงานที่ดินที่ที่ดินแปลงนั้นตั้งอยู่ ทำให้ผู้เสนอขายที่ดินมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นแต่ทางส.ป.ก.หนองคายก็ได้ดำเนินการเพื่อให้การจัดซื้อที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น ปิดป้ายประชาสัมพันธ์ที่หน้าว่าการอำเภอต่างๆ ในจังหวัดหนองคาย และที่หน้าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย รวมทั้งการปิดประกาศการจัดซื้อที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในสถานที่ต่างๆ ที่ทำการอำเภอทุกแห่ง สำนักงานเทศบาลทุกแห่ง ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง และที่ทำการกำนันทุกตำบลในจังหวัดหนองคาย เพื่อให้สามารถจัดซื้อที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินและจัดให้กับเกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพที่ได้ขึ้นทะเบียนขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. โดยให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินทำสัญญาเช่าซื้อกับ ส.ป.ก. มีกำหนดระยะเวลาเช่าซื้อตั้งแต่ ๕ ปี สูงสุดไม่เกิน ๑๕ ปี ดอกเบี้ยร้อยละ ๑ บาท ต่อปี ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการเช่าซื้อที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

๒.๔. อาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อสปก.)

เมื่อ ส.ป.ก.หนองคาย ได้มอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) ให้กับเกษตรกรแล้ว ยังมีหน้าที่ดูแลที่ดินและเกษตรกรผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) ตามเงื่อนไขของกฎหมายของการปฏิรูปที่ดิน ได้แก่ การพัฒนาอาชีพทั้งนอกการเกษตร และในภาคการเกษตร การคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการประสานงานการพัฒนา กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ภารกิจดังกล่าวเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.หนองคาย ฝ่ายเดียวคงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง และในปัจจุบัน ส.ป.ก.หนองคาย ได้รับมอบนโยบายให้ดำเนินงานต่างๆ ตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส.ป.ก. และจังหวัดหนองคาย อย่างเร่งด่วน ประกอบกับนโยบายรัฐบาลในการปรับลดอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ลง พร้อมกับแนวทางในการพัฒนาซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก ดังนั้นเห็นสมควรให้มีการคัดเลือกผู้แทนเกษตรกรในพื้นที่เพื่อทำหน้าที่อาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อสปก.) ทำหน้าที่ช่วยเหลือประสานงานด้านต่างๆ เช่น ภาควิชาตรวจสอบการถือครองที่ดิน งานพัฒนาอาชีพเกษตรกร และงานปฏิรูปที่ดินอื่นๆ ตลอดจนเผยแพร่ข่าวสารระหว่าง ส.ป.ก.หนองคาย ไปสู่ชุมชน เกษตรกร หรือจากชุมชน เกษตรกรมายัง ส.ป.ก.หนองคาย ซึ่งจะมีผลให้เกษตรกร ประชาชน องค์กร และหน่วยงานต่างๆ มีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในงานปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งขยายผลการพัฒนาไปยังเกษตรกรอื่นๆ โดยการเชื่อมโยงเครือข่าย ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานการปฏิรูปที่ดินบรรลุเจตนารมณ์ และเกิดประโยชน์กับเกษตรกร ชุมชน และภาคราชการอย่างแท้จริง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๑๙ ด้านอาสาสมัครปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อสปก.)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	จำนวน (ราย)			รวม
			ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒	
๑	รัตนวาปี	พระบาทนาสิงห์		๔		๔
๒		นาทับไฮ			๒	๒
๓	เฝ้าไร่	เฝ้าไร่	๓		๓	๖
๔		วังหลวง	๓	๔	๒	๙
๕		อุดมพร	๓	๓	๒	๘
๖		หนองหลวง	๓	๔		๗
๗		นาดี	๓		๒	๕
๘	โพธิ์ชัย	บ้านโพธิ์		๔		๔
๙		สร้างนางขาว		๒		๒
๑๐		เขม			๓	๓
๑๑		ทุ่งหลวง			๒	๒
๑๒		นาหนัง			๒	๒
๑๓	โพธิ์ตาก	ด่านศรีสุข		๔		๔
๑๔	ศรีเชียงใหม่	พระพุทธบาท		๔		๔
๑๕	สังคม	นาจั่ว		๓		๓
๑๖		สังคม			๒	๒
๑๗		ผาตั้ง			๒	๒
๑๘	เมือง	หาดคำ			๒	๒
๑๙	ท่าบ่อ	ท่าบ่อ			๒	๒
รวม	๖	๑๑	๑๕	๓๒	๒๖	๗๓

๒.๕. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน

๑) สระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ตารางที่ ๒๐ งานขุดสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ลำดับ	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ปีดำเนินการ	หมายเหตุ
๑	หาดคำ	เมือง	๔	๔,๘๐๐	๘	๒๕๓๔	๑,๒๐๐ ลบ.ม.
๒	วัดธาตุ	เมือง	๕	๖,๐๐๐	๑๐		
๓	หินโงม	เมือง	๕	๖,๐๐๐	๑๐		
๔	เหล่าต่างคำ	โพธิ์ชัย	๒๘	๔๒,๓๗๔	๗๐		
๕	ทุ่งหลวง	โพธิ์ชัย	๒๐	๒๘,๕๗๐	๔๘		
๖	โพธิ์ทอง	โพธิ์ตาก	๘	๙,๖๐๐	๑๖		

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ลำดับ	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	ปีดำเนินการ	หมายเหตุ
๗	นาหนัง	โพนพิสัย	๘	๙,๖๐๐	๑๖	๒๕๓๖	
๘	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๓๓	๓๙,๖๐๐	๖๖	๒๕๓๗	
๙	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๔๓	๕๑,๖๐๐	๘๖		
๑๐	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๑๒	๑๔,๔๐๐	๒๔	๒๕๓๘	
๑๑	ทุ่งหลวง	โพนพิสัย	๑๙	๒๖,๐๔๘	๔๒		
๑๒	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๔๗	๕๙,๒๒๐	๙๔		๑,๒๖๐ ลิบ.ม.
๑๓	หนองปลาปาก	ศรีเชียงใหม่	๓๙	๔๙,๑๔๐	๗๘		
๑๔	พระพุทธรบาท	ศรีเชียงใหม่	๑๑	๑๓,๘๖๐	๒๒		
๑๕	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๑๘๓	๒๑๙,๖๐๐	๓๖๖	๒๕๓๙	
๑๖	หินโงม	เมือง	๔	๕,๐๔๐	๘		
๑๗	หาดคำ	เมือง	๙	๑๑,๓๔๐	๑๘		
๑๘	นาดี	เฝ้าไร่	๑๙	๒๓,๙๔๐	๓๘		
๑๙	วังหลวง	เฝ้าไร่	๓๙	๔๙,๑๔๐	๗๘		
๒๐	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๙	๑๑,๓๔๐	๑๘		
๒๑	อุดมพร	เฝ้าไร่	๑๐	๑๒,๖๐๐	๒๐		
๒๒	ทุ่งหลวง	โพนพิสัย	๑๕๐	๑๘๐,๐๐๐	๓๐๐	๒๕๔๐	
๒๓	เฝ้าไร่	เฝ้าไร่	๑๒๐	๑๕๑,๒๐๐	๒๔๐	๒๕๔๑	
๒๔	วังหลวง	เฝ้าไร่	๗๐	๘๘,๒๐๐	๑๔๐		
๒๕	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๑๐	๑๒,๖๐๐	๒๐		
๒๖	พระบาทนาสิงห์	รัตนวาปี	๑๒๘	๑๖๑,๒๘๐	๑๕๖		
๒๗	กุดบง	โพนพิสัย	๕๑	๖๔,๒๖๐	๑๐๒	๒๕๔๒	
๒๘	บ้านผือ	โพนพิสัย	๓๗	๔๖,๖๒๐	๗๔		
๒๙	เซิม	โพนพิสัย	๒๕๔	๓๒๐,๐๔๐	๕๐๘		
๓๐	บ้านโพธิ์	โพนพิสัย	๑๑๒	๑๔๑,๑๒๐	๒๒๔		
๓๑	จุมพล	โพนพิสัย	๕๐	๖๓,๐๐๐	๑๐๐		
๓๒	วังหลวง	เฝ้าไร่	๘๕	๑๐๗,๑๐๐	๑๕๐		
๓๓	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๑	๑,๒๖๐	๒		
๓๔	อุดมพร	เฝ้าไร่	๑๓๒	๑๖๖,๓๒๐	๒๖๔		
๓๕	พระบาทนาสิงห์	รัตนวาปี	๔	๕,๐๔๐	๘		
๓๖	จุมพล	โพนพิสัย	๑๒๐	๑๕๑,๒๐๐	๒๔๐	๒๕๔๓	
๓๗	ทุ่งหลวง	โพนพิสัย	๒๐	๒๕,๒๐๐	๔๐		
๓๘	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๑๗	๒๑,๔๒๐	๓๔		
๓๙	สร้างนางขาว	โพนพิสัย	๑๒๓	๑๕๔,๙๘๐	๒๔๖		
๔๐	วังหลวง	เฝ้าไร่	๒๔๕	๓๐๘,๗๐๐	๔๙๐		

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ลำดับ	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	ปีดำเนินการ	หมายเหตุ
๔๑	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๑๐	๑๒,๖๐๐	๒๐		
๔๒	อุดมพร	เฝ้าไร่	๑๔๕	๑๘๒,๗๐๐	๒๙๐		
๔๓	นาทับไฮ	รัตนวาปี	๑๓๐	๑๖๓,๘๐๐	๒๖๐		
๔๔	หนองปลาปาก	ศรีเชียงใหม่	๕๐	๖๓,๐๐๐	๑๐๐		
๔๕	โพนทอง	โพธิ์ตาก	๔๑	๕๑,๖๖๐	๘๒		
๔๖	ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	๓๙	๔๙,๑๔๐	๗๘		
๔๗	บ้านโพธิ์	โพนพิสัย	๑๓๐	๑๖๓,๘๐๐	๒๖๐	๒๕๔๔	
๔๘	ทุ่งหลวง	โพนพิสัย	๑๓๐	๑๖๓,๘๐๐	๒๖๐		
๔๙	เฝ้าไร่	เฝ้าไร่	๑๓๐	๑๖๓,๘๐๐	๒๖๐		
๕๐	วังหลวง	เฝ้าไร่	๑๓	๓๓,๖๖๕	๕๒	๒๕๖๐	๒,๕๐๐ ลบ.ม.
๕๑	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๔	๑๐,๒๕๖	๑๖		
๕๒	เฝ้าไร่	เฝ้าไร่	๑๑	๒๘,๑๗๘	๔๔		
๕๓	นาดี	เฝ้าไร่	๙	๒๓,๒๘๔	๓๖		
๕๔	อุดมพร	เฝ้าไร่	๕	๑๒,๙๐๔	๒๐		
	รวม		๓,๑๓๑	๓,๙๘๕,๙๓๙	๖,๒๕๒		

ตารางที่ ๒๑ งานขุดลอกแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ลำดับ	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	ปีดำเนินการ	หมายเหตุ
๑	หาดคำ	เมือง	๓๐	๗๗,๕๓๐	๑๒๔	๒๕๓๔	
๒	วัดธาตุ	เมือง	๑๗	๑๙,๐๒๔	๓๐		
๓	หินโงม	เมือง	๑๑	๓๒,๙๑๘	๕๒		
๔	โพนทอง	โพธิ์ตาก	๒๐	๔,๔๕๐	๘		
๕	นาหนัง	โพนพิสัย	๙๒	๕๙,๒๕๐	๙๔	๒๕๓๖	
๖	เหล่าต่างคำ	โพนพิสัย	๒	๓,๐๐๐	๖	๒๕๓๗	
๗	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๙	๗,๙๐๗	๑๒		
๘	เซิม	โพนพิสัย	๑	๑๕๐,๐๐๐	๒๓๘	๒๕๔๔	ม.๕
๙	หนองหลวง	เฝ้าไร่	๑	๕๐,๐๐๐	๘๐		ม.๑๑
๑๐	ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	๓	๒๖,๘๐๐	๔๒	๒๕๕๐	ม.๔
๑๑	ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	๑	๑๐,๐๐๐	๑๖	๒๕๕๕	ม.๓
๑๒	ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	๑	๔๐,๐๐๐	๖๔		ม.๒
๑๓	ด่านศรีสุข	โพธิ์ตาก	๑	๑๐,๐๐๐	๑๖		ม.๓
๑๔	อุดมพร	เฝ้าไร่	๑	๘๔,๐๐๐	๑๓๔	๒๕๕๖	ม.๑๑

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ลำดับ	ตำบล	อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ปริมาณ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	ปีดำเนินการ	หมายเหตุ
๑๕	อุดมพร	เผ่าไร่	๑	๒๔,๕๐๐	๔๐	๒๕๕๘	ม.๑๑
๑๖	อุดมพร	เผ่าไร่	๑	๑๗,๖๐๐	๒๘		ม.๑๒
๑๗	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๒๗,๗๑๐	๑๖๐	๒๕๕๙	ม.๑
๑๘	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๑๕,๔๐๐	๒๕		ม.๒
๑๙	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๓๓,๐๐๐	๗๕		ม.๓
๒๐	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๑๙,๘๑๐	๑๙๐		ม.๑๑
๒๑	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๑๑,๕๐๐	๑๕๐		ม.๑๑
๒๒	วังหลวง	เผ่าไร่	๑	๑๐,๖๐๐	๘๐		ม.๑๓
	รวม		๑๙๘	๗๓๔,๙๙๙	๑,๓๖๖		

หมายเหตุ : ใช้อัตราคิดพื้นที่การใช้ประโยชน์ตามกรมพัฒนาที่ดิน ขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม. ต่อ เนื้อที่ ๒ ไร่

๒.๖. วิเคราะห์สภาพปัญหาจากการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ด้านพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.หนองคาย ได้ดำเนินการงานพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดินในจังหวัดหนองคาย ในด้านแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๔ - ปัจจุบัน พบว่า ส.ป.ก.หนองคาย สามารถดำเนินการได้น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนพื้นที่และเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย เนื่องจากติดปัญหาด้านงบประมาณ บุคลากร และด้านข้อกฎหมายต่างๆ

แนวทางการแก้ไขปัญหาทางานพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.หนองคาย ต้องร่วมบูรณาการการดำเนินงานกับหน่วยงานต่างๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แขวงทางหลวงชนบทหนองคาย รวมทั้ง อำเภอ และจังหวัด ในการพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน เช่น ถนนเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำในการเกษตร เป็นต้น

๒. ด้านพัฒนาอาชีพเกษตรกร ส.ป.ก.หนองคาย ได้ดำเนินการงานด้านการพัฒนาเกษตรกรผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer), โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในเขตปฏิรูปที่ดิน, โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน, โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน, โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่, โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่, โครงการศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน (ศวก.), และโครงการพัฒนาธุรกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งการสนับสนุนเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรให้กับเกษตรกรในการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย เป็นต้น

การได้ดำเนินการงานพัฒนาอาชีพเกษตรกรให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน พบปัญหาดังนี้

๑) เกษตรกรบางรายยังไม่ได้ต้องการความรู้เพื่อใช้ในการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมบางรายต้องการเพียงปัจจัยการผลิตในการสนับสนุนจากการฝึกอบรมดังกล่าว

๒) เกษตรกรสูงวัย ขาดแคลนแรงงาน และขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และเข้าไม่ถึงเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งมีราคาสูง

๓) โครงการต่างๆ ไม่ได้ริเริ่มจากเกษตรกร เกษตรกรจึงไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร

๔) ที่ดินมีความเหมาะสมในการทำเกษตรน้อย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๕) ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากใช้ประโยชน์มาเป็นเวลานานและต่อเนื่อง ขาดการปรับปรุง บำรุงดินให้มีความเหมาะสมในการทำการเกษตร

๖) ขาดแหล่งน้ำในการทำการเกษตร

๗) ถนนเพื่อการเกษตรมีแต่ยังไม่เพียงพอ และชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ

๘) ขาดเงินทุนทุนในการประกอบอาชีพ

๙) เกษตรกรทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ทำให้ไม่มีรายได้เสริม

แนวทางการแก้ไขปัญหา หน่วยงานภาครัฐ ควรให้เกษตรกร ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพ เกษตรกรรม การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ ถนนลำเลียงผลผลิตทางการเกษตร ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น ตั้งแต่กระบวนการออกแบบแนวทางการดำเนิน วิธีการดำเนินงาน เงินงบประมาณ เพราะจะทำให้เกษตรกร ชุมชน ให้การสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ เพราะบังเกิดความเป็นเจ้าของ และต้องมีการบูรณาการการทำงานในทุก ระดับ โดยรัฐสนับสนุนข้อมูล Big Data เพิ่มช่องทางการตลาดด้วยระบบ IT และสนับสนุนให้เกษตรกร สถาบัน เกษตรกรให้มีบทบาททั้งการผลิตและตลาด มีกระบวนการติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานกิจกรรม โครงการ ต่างๆ อย่างจริงจัง เพื่อทบทวน หรือหาทางแก้ไขปัญหาลุ่รุดในการดำเนินงานของกิจกรรม โครงการ ต่างๆ ว่ามีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ต่อชุมชน เกษตรกร หรือไม่ จะดำเนินงานกิจกรรม โครงการ ต่อไป หรือยุติ

๒.๗. สรุปทิศทางการขับเคลื่อนงานการปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก.หนองคาย ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๔ มีดังนี้

๑. การดำเนินงานด้านจัดที่ดิน ก็ยังคงดำเนินต่อไปตามแผนงานปกติ

๒. งานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนเพื่อการเกษตร และด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ส.ป.ก.หนองคาย ก็ยังคงดำเนินต่อไปพร้อมกับการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ เช่น โครงการชลประทานหนองคาย แขวงทางหลวงชนบทหนองคาย เป็นต้น

๓. งานส่งเสริมพัฒนาอาชีพของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย นั้น ส.ป.ก.หนองคาย มีทิศทางในการขับเคลื่อนงานฯ ดังนี้

๑) พื้นที่ที่เป็นที่สาธารณประโยชน์ เช่น วัด ป่าชุมชน หรือพื้นที่ยังมีสภาพป่า ส.ป.ก.หนองคาย จะดำเนินการส่งเสริมโดยใช้ระบบวนเกษตร และการปลูกไม้เศรษฐกิจในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้คนกับป่า อยู่ร่วมกันได้ รวมทั้งเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับจังหวัดหนองคายอีกทางหนึ่ง

๒) สำหรับพื้นที่ปกติ ส.ป.ก.หนองคาย จะดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของ เกษตรกร เช่น เกษตรอินทรีย์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง เกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓. ด้านระบบชลประทาน

๓.๑ พื้นที่ชลประทานจังหวัดหนองคาย

๑. พื้นที่ชลประทาน มีร้อยละ ๒๕.๗๔ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด แบ่งเป็น โครงการชลประทานขนาดใหญ่ จำนวน ๒ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๕๒,๕๙๒ ไร่ ได้แก่
 - ปตร.ห้วยหลวง บ.ดอนคง ต.วัดหลวง อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย
 - โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโมง บ.น้ำโมง ต.ท่าบ่อ อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
๒. โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๘ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๓๒,๘๑๗ ไร่ ได้แก่
 - อ่างฯห้วยบังพวน บ.ดงนาคำ ต.หนองนาง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
 - อ่างฯหนองสองห้อง บ.หนองสองห้อง ต.ค่ายบกหวาน อ.เมือง จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยเปลงเงือก บ.อ่างเก็บน้ำ ต.จุมพล อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยทอน(ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.บางกอกน้อย ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยหินแก้ว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.ดอนขุ่น ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - ฝายฯห้วยทอน(ตอนล่าง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.สาวแล ต.โพธิ์ตาก อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยลาน บ.ท่าเจริญ ต.น้ำโมง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
 - อ่างฯห้วยไฮ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ.ห้วยหินขาว ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย
๓. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทอ่างเก็บน้ำ) จำนวน ๔๖ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๓,๕๐๐ ไร่
๔. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทฝายทดน้ำ) จำนวน ๕๕ แห่ง พื้นที่ชลประทาน ๑,๐๐๐ ไร่
๕. โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ประเภทสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ) จำนวน ๑๐๔ สถานี พื้นที่ชลประทาน ๒๓๑,๖๔๐ ไร่

๓.๒ สภาพปัญหาด้านการชลประทาน

๑. ลำห้วยส่วนมากของจังหวัดหนองคาย ไหลลงแม่น้ำโขงซึ่งเป็นแม่น้ำนานาชาติที่มีปริมาณน้ำมากอยู่แล้ว โดยปกติในช่วงฤดูฝนประมาณกลางเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม ระดับน้ำในแม่น้ำโขงจะขึ้นสูงมากจนล้นตลิ่ง และมีระดับน้ำสูงกว่าลำน้ำสาขาในเขตจังหวัดหนองคายที่ไหลลงแม่น้ำโขงทั้งหมด จึงเป็นสาเหตุทำให้ปริมาณน้ำในลำห้วยสาขาไม่สามารถไหลออกไปได้ จึงเกิดการเอ่อขึ้นท่วมพื้นที่บริเวณสองฝั่งลำห้วยเข้าท่วมพื้นที่การเกษตรของราษฎร และเมื่อระดับน้ำในแม่น้ำโขงลดลง มวลน้ำจะไหลออกจากลำห้วย

๒. ในลำห้วยสายหลักๆ มีการก่อสร้างฝายกั้นน้ำไว้หลายแห่ง ทั้งที่เป็นของหน่วยงานราชการและที่ราษฎรสร้างขึ้นเอง ฝายเหล่านี้จะปิดกั้นการไหลของน้ำ ทำให้ไม่สามารถที่จะระบายน้ำออกจากลำห้วยเพื่อรองรับปริมาณน้ำฝนที่ไหลเข้ามาในลำน้ำได้อย่างเต็มศักยภาพ

๓. ลำห้วยส่วนมากมีความลาดเอียงสูง การไหลของน้ำค่อนข้างเร็ว แต่ขนาดลำห้วยเล็ก ดินหินและมีพืชขึ้นปกคลุมลำห้วยหนาแน่นเป็นสิ่งที่ขัดขวางการไหลของน้ำ ทำให้ไม่สามารถที่จะระบายน้ำได้ทันในช่วงฤดูน้ำหลาก

๔. การพัฒนาชุมชนเมืองและการขยายตัวของชุมชน ทั้งที่เป็นสิ่งก่อสร้างของภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงสิ่งก่อสร้างของราษฎรเอง ได้กีดขวางทางไหลของน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่เดิม ทำให้ระบายน้ำผ่านได้ช้า จึงเกิดการเอ่อขึ้นท่วมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุทำให้ทิศทางการไหลของน้ำเปลี่ยนไปจากเดิมจึงเกิดการท่วมพื้นที่แห่งใหม่ซึ่งเดิมไม่เคยมีน้ำท่วมมาก่อน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓.๓ ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งน้ำและการเพิ่มพื้นที่ชลประทานระบบท่อส่งน้ำใต้ดิน

กรณีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ จุดที่ตั้งโครงการสถานีสูบน้ำฯ ต้องอยู่ใกล้กับแหล่งเก็บกักน้ำที่มีปริมาณน้ำต้นทุนเพียงพอ ในการสูบน้ำด้วยระบบไฟฟ้าใช้งบประมาณในการดำเนินการสูงเนื่องจากต้องมีการขยายเขตไฟฟ้าแรงสูงไฟฟ้าไปยังแพ่งที่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ ซึ่งอยู่ห่างไกลจากชุมชนทำให้งบประมาณดำเนินการขยายเขตฯ สูง ประกอบกับการขยายเขตไฟฟ้าแรงสูงต้องมีการประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอกทำให้ใช้ระยะเวลาในการประเมิน และมีต้นทุนค่าใช้จ่ายสูงในการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงสูงวัสดุ อุปกรณ์ บางรายการ เช่น เครื่องสูบน้ำ ท่อส่งน้ำ และอุปกรณ์ ที่ใช้ในการก่อสร้างไม่มีจำหน่ายท้องถิ่น ทำให้ต้นทุนในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ และค่าขนส่งมายังจุดดำเนินการ มีราคาสูง และล่าช้าเนื่องจาก การสั่งซื้อท่อตลอดจนถึงขั้นตอนการผลิตและขนย้ายมายังพื้นที่ดำเนินการใช้เวลา ไม่น้อยกว่า ๔๐ วัน

๓.๔ ปัญหาการใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้าง

เนื่องจากเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก จึงไม่มีค่าชดเชยที่ดินและสิ่งก่อสร้างใดๆ ทั้งสิ้น ประกอบกับเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จต้องถ่ายโอนภารกิจการดูแลและบำรุงรักษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละพื้นที่ เป็นผู้ดำเนินการต่อไป ปัญหาที่ดินบริเวณพื้นที่ก่อสร้างฯ ปรากฏว่าราษฎรมีกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยชอบธรรมตามกฎหมาย การขอใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้างก่อนดำเนินการ ราษฎรผู้มีกรรมสิทธิ์ที่ดินต้องยินยอมลงนามในหนังสือให้ทางราชการเข้าไปดำเนินการก่อสร้างโดยไม่เรียกร้องค่าตอบแทน หรือค่าชดเชยที่ดินและสิ่งก่อสร้างใดๆ ทั้งสิ้นทุกราย หากปรากฏว่าราษฎรบางรายไม่ยินยอมจะไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งโดยส่วนมากจะมีปัญหา เช่น ราษฎรบริเวณแนวเสาไฟฟ้าแรงสูง จุดติดตั้งเครื่องสูบน้ำ แนวท่อส่งน้ำ หรือบ่อพักน้ำ ซึ่งใช้พื้นที่ดำเนินการมาก ประกอบกับราษฎรบริเวณที่ใกล้แหล่งเก็บกักน้ำ ส่วนมากจะไม่ยินยอมให้ใช้พื้นที่เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งน้ำได้ใช้ประโยชน์อยู่แล้ว จึงไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินทำให้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ขั้นตอนก่อนดำเนินการก่อสร้างราษฎรต้องรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ทั้งนี้เนื่องจากราษฎรต้องจ่ายสมทบค่ากระแสไฟฟ้าร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนร่วมกันบริหารจัดการน้ำภายหลังที่กรมชลประทานได้ส่งมอบภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องยินยอมให้ดำเนินการเนื่องจากต้องรับมอบภารกิจ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ ไปบริหารจัดการประกอบกับต้องเรียกเก็บเงินสมทบค่ากระแสไฟฟ้าจากกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และจัดทำค่าของบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมาจ่ายค่าสมทบค่ากระแสไฟฟ้าเพื่อสมทบนำส่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องร่วมกับผู้นำชุมชนในการประสานขอใช้ที่ดินจากราษฎรซึ่งคาดว่าจะได้รับผลกระทบ กรณีจะมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ จุดติดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ่อพักน้ำและแนวท่อส่งน้ำ ต้องพิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ซึ่งต้องใช้ผู้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านตามหลักวิศวกรรมโดยจัดทำรายงานการศึกษาโครงการเบื้องต้น

๓.๕ การเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการก่อสร้าง

การสำรวจสภาพภูมิประเทศ โดยใช้กล้องระดับ และกล้องวัดมุม ในการสำรวจภาคพื้นดิน ในการเก็บค่าระดับสูงต่ำของพื้นที่ และนำมา Plot ลงในกระดาษ เป็นเส้นชั้นความสูงต้องใช้ระยะเวลามาก เนื่องจากต้องใช้ขอบเขตของพื้นที่ดำเนินการสำรวจมากเป็นจำนวนพันไร่ จึงมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการมาก แต่ไม่มีงบประมาณการเตรียมความพร้อมในส่วนนี้ โดยในส่วนของการขุดลอกหนองน้ำเดิมที่ตั้งเป็น หรือโครงการแก้มลิง นั้น สภาพพื้นที่มีวัชพืชขึ้นปกคลุมมาก และมีปริมาณน้ำในแหล่งน้ำเดิมอยู่ ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาใน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การดำเนินงานมาก ประกอบกับต้องตรวจสอบโดยมีการชี้แนวเขต พื้นที่สาธารณะประโยชน์ร่วมกับผู้นำชุมชน โดยส่วนมากหนังสือสำคัญที่กลางไม่มีแนวกั้นหลักเขตที่ชัดเจนเนื่องจากหลักเขตสูญหาย ภายหลังที่ได้ดำเนินการร่างแบบแล้ว ต้องไปตรวจสอบกับสภาพภูมิประเทศจริงอีก ครั้งหนึ่ง เพื่อปรับแบบให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศจริง แต่จะมีปัญหาตามมาคือ ราษฎรขอเปลี่ยนแนวท่อน้ำใหม่ เนื่องจากปัญหาที่ดินราษฎรบางรายกลับใจไม่ยินยอมจึงต้องเริ่มดำเนินการสำรวจ และออกแบบใหม่ทำให้เสียเวลา เสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม และงบประมาณไม่มีในส่วนนี้

การขยายเขตไฟฟ้าแรงสูง ต้องให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้ประเมินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยดำเนินการภายหลังที่แบบรูปรายการแล้วเสร็จ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน ประกอบการประเมิน มีกรอบระยะเวลา และค่าใช้จ่ายในการประเมิน งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีไม่เพียงพอ ประกอบกับงบประมาณล่าช้า จะมีผลเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างและประการสำคัญ พื้นที่ดำเนินการเป็นพื้นที่การเกษตร ราษฎรเพาะปลูกข้าวนาปี และนาปรัง หากงบประมาณล่าช้า จะไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากราษฎรได้เพาะปลูกข้าวนาปี หรือนาปรังในพื้นที่ก่อสร้างซึ่งหากดำเนินการ พืชผลทางการเกษตร จะได้รับความเสียหาย และถูกราษฎรฟ้องร้องได้ กรณีแบบท่อน้ำตัดผ่านทางหลวง ทางหลวงชนบทต้องทำเรื่องขออนุญาตก่อนดำเนินงาน ทำให้งานล่าช้ากว่าแผน

ก่อนดำเนินการต้องจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ในการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าระหว่าง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และกรมชลประทาน เพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดเล็ก ที่ก่อสร้างแล้วเสร็จและได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปแล้วนั้น

กรณี ฝ่ายน้ำล้นขนาดเล็ก ในเขตจังหวัดหนองคาย อยู่ในประเภทท่อน้ำในลำน้ำธรรมชาตินั้น สามารถเก็บกักน้ำตามลำน้ำได้ไม่มากนัก ประกอบกับไม่สามารถก่อสร้างระบบส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรของราษฎรได้ เนื่องจากข้อจำกัดจาก สภาพภูมิประเทศลำน้ำของจังหวัดหนองคายที่มีระดับตลิ่งอยู่สูงกว่าระดับท้องลำน้ำ

กรณี อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ในเขตจังหวัดหนองคาย อยู่ในประเภทเก็บกักน้ำ ซึ่งมีขนาดความจุที่ระดับเก็บกักไม่มากนักนั้น การก่อสร้างเดิมได้ก่อสร้างระบบส่งน้ำไว้บ้างแล้ว ซึ่งการดำเนินการขยายพื้นที่ลำนํานั้นต้องคำนึงถึง ปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ว่าเพียงพอหรือไม่

กรณีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ แบ่งเป็น ๒ ประเภท

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำที่กรมส่งเสริมและพัฒนาพลังงาน สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งถ่ายโอนภารกิจให้กรมชลประทานเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ และกรมชลประทานได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ นั้นเป็นระบบส่งน้ำแบบเปิด คือ เป็นคลองส่งน้ำตาดคอนกรีตพร้อมก่อสร้างถนนตามแนวคันคลองส่งน้ำทำให้การขยายพื้นที่ส่งน้ำจะมีปัญหาที่ดิน กล่าวคือ ราษฎรผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินจะไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้างเนื่องจากราษฎรบริเวณช่วงปลายคลองเดิมได้ใช้ประโยชน์จากการใช้น้ำอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องสูญเสียที่ดินเพิ่ม ประกอบกับแนวคลองส่งน้ำใหม่ ต้องใช้พื้นที่ในการก่อสร้างมากเนื่องจากระบบคลองเปิดต้องใช้พื้นที่ก่อสร้างมากเนื่องจากต้องมี คันคลองฝั่งซ้ายและฝั่งขวาซึ่งเป็นถนนหรือทางลำเลียงที่ขนย้ายพืชผลทางการเกษตร ต้องใช้ทั้งความกว้างและความยาวของคันดินถมบดอัดแน่นมากจึงไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้าง

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำที่กรมชลประทานดำเนินการ เป็นระบบท่อน้ำ (ฝังใต้ ผิวดิน) เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ราษฎร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องยินยอมใช้ที่ดินก่อนให้เข้าดำเนินการเช่นเดียวกันสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำประเภทที่ ๑ และ ที่ ๒ นั้น นอกจากราษฎร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ทุกรายต้องยินยอมลงนามในหนังสือให้ทางราชการเข้าดำเนินการแล้ว ราษฎรต้องยินยอมจ่ายค่าสมทบค่ากระแสไฟฟ้า และที่สำคัญการขยายพื้นที่ส่งน้ำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องยินยอมให้เข้าดำเนินการด้วย เนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับมอบภารกิจและต้องตั้งงบประมาณสมทบค่ากระแสไฟฟ้านำส่งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคด้วย ทั้งนี้การขยายพื้นที่ส่งน้ำต้องประเมินปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่เป็นประการสำคัญในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในเขตจังหวัดหนองคาย กรมชลประทานมีแผนงาน/โครงการ ที่จะดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งขึ้นกับงบประมาณ ความเหมาะสมและการเตรียมความพร้อม (การเคลียร์ปัญหาที่ดิน การศึกษาเบื้องต้นสำรวจออกแบบ) ในแต่ละพื้นที่

๑. โครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน ซึ่งประกอบด้วย โครงการชลประทานขนาดใหญ่ โครงการชลประทานขนาดกลาง และโครงการชลประทานขนาดเล็ก สรุปได้ดังนี้

๑.๑ โครงการชลประทานขนาดใหญ่และโครงการชลประทานขนาดกลาง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน ต้องดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมทำนบดินหัวงานและอาคารประกอบ พร้อมระบบส่งน้ำให้มีความมั่นคงแข็งแรง ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำ ตลอดจนบริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในแต่ละพื้นที่

๑.๒ โครงการชลประทานขนาดเล็กที่ได้ถ่ายโอนภารกิจ การส่งมอบ การดูแลและบำรุงรักษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นในแต่ละพื้นที่ ได้ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่และกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ในด้านการให้คำปรึกษา เทคนิค วิธีการ ตลอดจนบริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน

๓.๖ แผนการก่อสร้างโครงการที่จะพัฒนาลุ่มน้ำในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๒๒ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดใหญ่ของกรมชลประทาน (ปี ๒๕๖๒-๒๕๗๐)

ลำดับที่	โครงการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	งบประมาณ (ล้านบาท)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่บรรเทาอุทกภัย (ไร่)	ระยะเวลา ปี พ.ศ.
๑	โครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง บ.แดนเมือง ต.วัดหลวง อ.โพนพิสัย จ.หนองคาย	๒๙,๘๓๕	๒๔๕.๘๗๐	๒๑,๐๐๐	๓๑๕,๑๙๕	๕๔,๓๙๐	๒๕๖๒-๒๕๗๐ (งานต่อเนื่อง ๙ ปี)

รายละเอียดประกอบแผนงานงบประมาณ

งบประมาณทั้งสิ้น ๒๑,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๒ งบประมาณ ๖๗๒,๖๙๒,๙๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๓ งบประมาณ ๒,๒๕๓,๙๐๔,๐๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๔ งบประมาณ ๓,๖๗๙,๓๓๙,๔๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๕ งบประมาณ ๒,๓๑๒,๖๙๗,๒๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๖ งบประมาณ ๒,๔๘๖,๒๗๙,๕๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๗ งบประมาณ ๓,๒๗๙,๙๑๖,๙๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๘ งบประมาณ ๒,๗๑๕,๙๗๒,๐๐๐ บาท

ปี ๒๕๖๙ งบประมาณ ๒,๑๐๕,๐๖๗,๗๐๐ บาท

ปี ๒๕๗๐ งบประมาณ ๑,๔๙๔,๑๓๐,๔๐๐ บาท

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๒๓ แผนงานก่อสร้าง : ระยะเวลาก่อสร้างโครงการ ๙ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๗๐)

ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง	ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง
๑	สถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง	๒๕๖๒-๒๕๖๕	๑๑	พนัก้าน้ำใหม่	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๒	พนัก้าน้ำเดิม	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๒	ปตร.หนองเปือ	๒๕๖๔
๓	ปตร.ห้วยปากโพง	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๓	ปตร.พาน	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๔	ปตร.หนองผักไหมล่าง	๒๕๖๓-๒๕๖๔	๑๔	ปตร.ห้วยดินแดง	๒๕๖๔
๕	ปตร.ดงสะพัง	๒๕๖๔-๒๕๖๖	๑๕	ปตร.ห้วยเสียวล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๖	ปตร.หนองสัปะแระด	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๖	ปตร.หนองสองห้องพร้อมสถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๗	ปตร.ห้วยเสือกวาง	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๗	ปตร.บ้านดอนกลอยพร้อมสถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๘	ปตร.กุดขวยล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๘	ระบบส่งน้ำโครงข่ายชลประทาน	๒๕๖๔-๒๕๗๐
๙	ปตร.หนองเบ็ญ	๒๕๖๔-๒๕๖๕	๑๙	ระบบ Smart Flood Control System	๒๕๖๖
๑๐	ปตร.หนองบึงแย้	๒๕๖๔			

ตารางที่ ๒๔ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดกลางของกรมชลประทาน (ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๔)

ลำดับ ที่	โครงการ	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	งบประมาณ (ล้านบาท)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่ บรรเทา อุทกภัย (ไร่)	ระยะเวลา ปี พ.ศ.
๑	ก่อสร้างระบบส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบโครงการอ่างฯห้วยหินแก้ว (อันเนื่องมาจากพระราชดำริ) บ.บางกอกน้อย ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	๔.๑๐	๒๒๑	๑,๑๐๐	-	-	๒๕๖๐-๒๕๖๒ (๓ ปี) (รอส่งมอบ)
๒	ประตุน้ำบายน้ำห้วยน้ำสวย บ.เดื่อ ต.บ้านเดื่อ อ.เมือง จ.หนองคาย	-	๓๗๐	-	๑๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	๒๕๖๑-๒๕๖๓ (๓ ปี)
๓	ระบบส่งน้ำโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยไฮ บ.ห้วยหินแก้ว ต.ด่านศรีสุข อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	๑๓.๕๘	๒๔๐	๕,๕๐๐	-	-	๒๕๖๓-๒๕๖๔ (๒ ปี)
รวม		๑๓.๕๘	๘๓๑	๕,๕๐๐	๑๕,๐๐๐	๘๕,๐๐๐	-

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓.๗ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็กของกรมชลประทาน

โครงการชลประทานขนาดเล็ก ที่ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ และได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่นั้น กรมชลประทานไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ตารางที่ ๒๕ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็กผลผลิตที่ ๒ จัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ปี ๒๕๖๒

ลำดับ ที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการ ดำเนินงาน (%)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปีงบประมาณ
๑	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านดงบัง	๓๐,๑๗๔,๙๒๒	๑๐๐	-	๑,๐๐๐	๑๙๒	๒๕๖๒
๒	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านภู	๒๙,๕๘๖,๙๕๒	๑๐๐	-	๑,๐๐๐	๒๔๕	๒๕๖๒
รวม		๕๙,๗๖๒,๘๗๔	-	-	๒,๐๐๐	๔๓๗	-

ตารางที่ ๒๖ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็ก ผลผลิตที่ ๔ การป้องกันภัยและบรรเทาภัยจากน้ำ ปี ๒๕๖๒

ลำดับ ที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการ ดำเนินงาน (%)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปีงบประมาณ
๑	แก้มลิงหนองแหวนพร้อมอาคารประกอบ	๑๔,๒๔๒,๕๒๐	๖๐	๐.๒๕๕	๔๐๐	๒๑๗	๒๕๖๒
รวม		๑๔,๒๔๒,๕๒๐	-	๐.๒๕๕	๔๐๐	๒๑๗	-

ตารางที่ ๒๗ แผนงาน/โครงการชลประทานขนาดเล็ก งบพัฒนาจังหวัดหนองคาย (ปี ๒๕๖๒)

ลำดับ ที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการดำเนินงาน (%)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปีงบประมาณ
๑	เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำบ้านโพนตาล	๗,๕๐๐,๐๐๐	๑๐๐	๔.๕	๒๐๐	๒๕๖๒
รวม		๗,๕๐๐,๐๐๐	-	๔.๕	๒๐๐	-

ตารางที่ ๒๘ รายงานงบประมาณประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓ (งบ พรบ.)

ลำดับ ที่	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผลการดำเนินงาน (%)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	จำนวน (ครัวเรือน)	ปี งบประมาณ
๑	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านวังยางเหนือ	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	รอจัดสรร งบประมาณ	-	๘๐๐	๒๕๐	๒๕๖๓
๓	แก้มลิงหนองห้วยโง้งพร้อมอาคารประกอบ	๑๓,๐๐๐,๐๐๐	รอจัดสรร งบประมาณ	๑๕๐	-	๗๕	๒๕๖๓
รวม		๔๓,๐๐๐,๐๐๐	-	๑๕๐	๘๐๐	๓๒๕	-

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ความเป็นมา

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ กรมชลประทาน ได้ว่าจ้างสถาบันแหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการศึกษาและจัดทำแผนบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำของกลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่างอย่างเต็มศักยภาพโดยให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการศึกษาทุกขั้นตอน แล้วเสร็จเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เห็นชอบดำเนินโครงการ วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติดำเนินโครงการพัฒนากลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง จังหวัดหนองคาย

ที่ตั้ง : ห่วงงานโครงการพัฒนากลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง ตั้งอยู่ที่บ้านแดนเมือง ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย หรือที่พิกัด Latitude ๑๗°-๕๙'-๐๕" เหนือ Longitude ๑๐๓°-๐๓'-๒๓" ตะวันออก หรือที่พิกัด ๔๘QTE ๙๑๖-๙๐๔ จากแผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ของกรมแผนที่ทหาร แผนที่ระวาง ๕๖๔๔-IV ลำดับชุด L๗๐๑๘ (WGS ๘๔)

สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข :

ห้วยหลวงตอนล่าง พื้นที่กลุ่มน้ำแห่งอีสานตอนบน ครอบคลุมพื้นที่ ๑.๓๕ ล้านไร่ ๖ อำเภอ ของจังหวัดอุดรธานี และ ๑ อำเภอของจังหวัดหนองคาย ความยาวลำน้ำ ๑๕๕ กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นที่ลุ่มต่ำ เป็นแอ่งกระทะอยู่ใกล้แม่น้ำโขง ไม่เหมาะที่จะสร้างแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่เก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง ทั้งที่ปริมาณฝนที่ตกในแต่ละปีไม่ได้น้อยไปกว่าภาคอื่นๆ ของประเทศ ส่งผลให้เกิดปัญหาเป็นประจำทุกปี

สภาพปัญหา : ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ย ๑,๒๕๘ ล้านลบ.ม./ปี เกิดน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี ประกอบกับช่วงฤดูฝน น้ำในแม่น้ำโขงจะสูงกว่าระดับน้ำในลำน้ำห้วยหลวง ทำให้มวลน้ำในลำน้ำห้วยหลวงไม่สามารถไหลลงสู่แม่น้ำโขงได้ สร้างความเสียหายให้กับพื้นที่เฉลี่ย ๙๐,๐๐๐ ไร่/ปี มูลค่าความเสียหาย ๒๕๐ ล้านบาท/ปี ส่วนฤดูแล้งน้ำในลำน้ำห้วยหลวงมีระดับค่อนข้างต่ำ ไม่มีอาคารบังคับน้ำ ทำให้ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร

แนวทางการแก้ไข : ฤดูฝนเร่งระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขง โดยก่อสร้างสถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ จำนวน ๑๐ เครื่อง ระบายน้ำรวมสูงสุด ๑๕๐ ลบ.ม./วินาที ประตุน้ำตามลำน้ำสาขาและลำห้วยหลวง และก่อสร้างพนังกั้นน้ำ เพื่อควบคุมน้ำ ฤดูแล้งสามารถสูบน้ำจากแหล่งเก็บกักน้ำตามลำห้วยหลวงและลำน้ำสาขา กระจายน้ำให้กับพื้นที่เพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

ลักษณะโครงการ :

เป็นงานพัฒนาแหล่งน้ำ โดยการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำตามลำน้ำหลักและลำน้ำสาขา และก่อสร้างระบบกระจายน้ำสู่พื้นที่เพาะปลูก ประกอบด้วย ๕ งาน คือ

๑. งานสถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง เพื่อสูบน้ำจากลำห้วยหลวงเพื่อการระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขงช่วงฤดูน้ำหลาก สามารถลดพื้นที่และระยะเวลาของการท่วมขัง โดยการติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบ Vertical Mixed Flow Pump ขนาด ๑๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที จำนวน ๑๐ เครื่อง รวมอัตราสูบน้ำสูงสุด ๑๕๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

๒. งานพนังกั้นน้ำช่วงที่ตลิ่งต่ำตามแนวลำห้วยหลวง ความยาวรวม ๔๗.๐๒ กิโลเมตร

- พนังกั้นน้ำเดิม ยาว ๑๘.๖๐ กิโลเมตร

- พนังกั้นน้ำใหม่ ยาว ๒๘.๔๒ กิโลเมตร

เพื่อช่วยป้องกันผลกระทบจากระดับน้ำที่สูงขึ้นในพื้นที่ลุ่มต่ำหน้าตามแนวเขตนํ้าท่วม และช่วยควบคุมปริมาณน้ำและรับน้ำในช่วงน้ำหลากเพื่อเร่งระบายน้ำลงสู่แม่น้ำโขง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวกลุ่มน้ำโขง”

ภาพที่ ๔ รูปแบบงานก่อสร้างสถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง

ภาพที่ ๕ รูปแบบงานก่อสร้างอาคารบังคับน้ำ และพังกั้นน้ำ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ภาพที่ ๖ รูปแบบระบบส่งน้ำชลประทาน

งบประมาณ : กรอบวงเงินทั้งโครงการ ๒๑,๐๐๐ ล้านบาท

ตารางที่ ๒๙ แผนงานก่อสร้าง : ระยะเวลาก่อสร้างโครงการ ๙ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๗๐)

ลำดับ ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง
๑	สถานีสูบน้ำบ้านแดนเมือง	๒๕๖๒-๒๕๖๕
๒	พังกันน้ำเดิม	๒๕๖๓-๒๕๖๔
๓	ปตร.ห้วยปากโพ	๒๕๖๓-๒๕๖๔
๔	ปตร.หนองผักไหมล่าง	๒๕๖๓-๒๕๖๔
๕	ปตร.ดงสะพัง	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๖	ปตร.หนองสัปะแรด	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๗	ปตร.ห้วยเสือกวาง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๘	ปตร.กุดขวยล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๙	ปตร.หนองเบ็ญ	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๑๐	ปตร.หนองบุงแย้	๒๕๖๔

ลำดับ ที่	รายการ/งาน	แผนก่อสร้าง
๑๑	พังกันน้ำใหม่	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๒	ปตร.หนองเปือ	๒๕๖๔
๑๓	ปตร.พาน	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๑๔	ปตร.ห้วยดินแดง	๒๕๖๔
๑๕	ปตร.ห้วยเสียวล่าง	๒๕๖๔-๒๕๖๕
๑๖	ปตร.หนองสองห้องพร้อม สถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๑๗	ปตร.บ้านดอนกลอยพร้อม สถานีสูบน้ำ	๒๕๖๕-๒๕๖๗
๑๘	ระบบส่งน้ำโครงข่าย ชลประทาน	๒๕๖๔-๒๕๗๐
๑๙	ระบบ Smart Flood Control System	๒๕๖๖

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ผลประโยชน์ :

๑. บรรเทาปัญหาน้ำท่วมในเขตจังหวัดหนองคายและอุดรธานี ได้ ๕๔,๓๙๐ ไร่
๒. เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน ๒๔๕.๘๗ ล้านลูกบาศก์เมตร
๓. ส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทาน ๓๑๕,๑๙๕ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓๗ ตำบล ๗ อำเภอ ๒ จังหวัดของหนองคายและอุดรธานี จำนวน ๒๙,๘๓๕ ครัวเรือน หรือประมาณ ๑๒๔,๖๑๘ คน ในพื้นที่ ๒๘๔ หมู่บ้าน ส่วนในฤดูแล้งสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทาน ๒๕๐,๐๐๐ ไร่
๔. ส่งน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์
๕. เป็นแหล่งประมงสำหรับเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดให้ราษฎรได้บริโภคและเป็นรายได้เสริม
๖. เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและส่งเสริมการท่องเที่ยว

โครงการประตุระบายน้ำห้วยน้ำสวย ตำบลบ้านเตือ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย

๑.ความเป็นมา

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้เดินทางมาตรวจราชการและประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ ณ จังหวัดหนองคาย ระหว่างวันที่ ๖-๗ กันยายน ๒๕๔๗ นั้นฯ พณฯรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) ได้เชิญหัวหน้าส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำจังหวัดหนองคาย ประชุมร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะติดตาม และ นายประสิทธิ์ จันทาทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคายเขต ๒ พรรคไทยรักไทย ได้ขอให้แก้ไขปัญหาน้ำท่วมอย่างถาวรบริเวณลุ่มน้ำสวย ซึ่งโครงการชลประทานหนองคาย ได้เรียนชี้แจงเกี่ยวกับการพิจารณาโครงการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยพื้นที่กลุ่มน้ำสวยต่อ ฯพณฯรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในที่ประชุมแล้ว โครงการดังกล่าวผู้ร้องได้เคยร้องขอต่อ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งกรมชลประทานได้ตอบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว แต่เนื่องจากการที่จะดำเนินโครงการฯ จะต้องดำเนินการเป็นโครงการขนาดกลาง ใช้งบประมาณค่อนข้างสูงเห็นสมควรพิจารณาให้ส่วนโครงการสำนักบริหารโครงการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

กลุ่มงานวางโครงการ ๒ ส่วนวางโครงการ สำนักบริหารโครงการ ได้ตรวจสอบรายละเอียดเบื้องต้นพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่กลุ่มน้ำสวย คือ ระดับน้ำในแม่น้ำโขงในฤดูฝนมีระดับสูงและผลักดันน้ำกลับเข้ามาในลำน้ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมบริเวณตอนล่างของกลุ่มน้ำ กอปรกับมีการสะสมน้ำในพื้นที่ทำให้เกิดน้ำท่วมตลอดทั้งลำน้ำ อนึ่งในลำน้ำสวยมีฝายอยู่ ๘ แห่ง (กรมชลประทาน ๗ แห่ง และกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เดิม ๑ แห่ง) ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการระบายน้ำในเวลาที่ระดับน้ำในแม่น้ำโขงลดลงจากสาเหตุดังกล่าวกลุ่มงานวางโครงการ ๒ จึงเสนอให้ดำเนินการโครงการ ปตร.ห้วยน้ำสวย ตลอดจนปรับปรุงฝายต่างๆ ในลำดับต่อไป

๒. วัตถุประสงค์โครงการ

๒.๑ เพื่อช่วยในการพร่องระบายน้ำในช่วงต้นฤดูฝนและเก็บกักน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตรการประมงการอุปโภคบริโภค และอื่นๆ ในช่วงฤดูแล้ง

๒.๒ เพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำห้วยน้ำสวย จำนวน ๑๓ ตำบล ในพื้นที่ ๓ อำเภอของจังหวัดหนองคาย พื้นที่น้ำท่วมประมาณ ๘๕,๐๐๐ ไร่ ได้แก่ อำเภอมือง อำเภอโพนพิสัย และอำเภอสระใคร

- อำเภอมือง ได้แก่ ตำบลหาดคำ ตำบลบ้านเตือ ตำบลหินโงม ตำบลสีกาย ตำบลวัดธาตุ ตำบลคำบกหวาน และตำบลโพธิ์ชัย

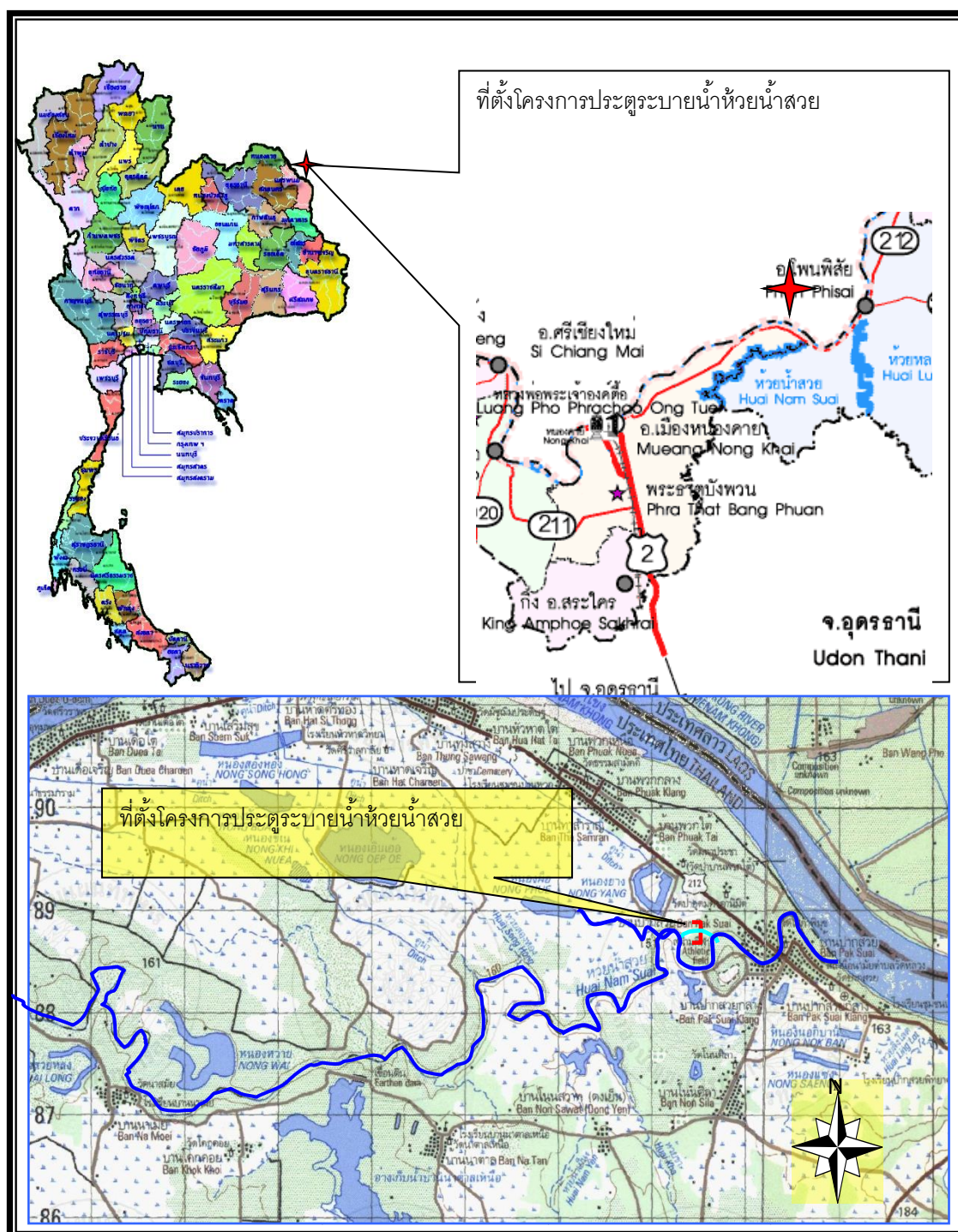
หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

- อำเภอโพธิ์ชัย ได้แก่ ตำบลเหล่าต่างคำ ตำบลทุ่งหลวง และตำบลวัดหลวง
- อำเภอสระใคร ได้แก่ ตำบลสองห้อง ตำบลคอกช้าง และตำบลสระใคร

๒.๓ เพื่อป้องกันน้ำจากแม่น้ำโขงหนุนและไหลย้อนกลับเข้ามาพื้นที่เกษตรกรรมและบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ริมห้วยน้ำสวย

๓. ที่ตั้งโครงการ

โครงการประตุนระบายน้ำห้วยน้ำสวย ตามแผนที่ ๑:๕๐,๐๐๐ ตั้งอยู่ที่พิกัด ๔๘ QTE ๘๗๔ - ๘๘๘ ระวัง ๕๕๔๔ I ลำดับชุด L ๗๐๑๘ อยู่ในเขตบ้านคือ ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย สามารถเดินทางโดยรถยนต์ตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ โดยทางเข้าโครงการฯ อยู่ก่อนหลัก กม.๓๒ ประมาณ ๑๐๐ เมตร

๔. สภาพทั่วไปและสภาพการเกิดน้ำท่วม

๔.๑ สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสลับลูกเนินทางทิศใต้และเป็นภูเขาสูงทางทิศตะวันตก พื้นที่ลาดเทจากทางทิศใต้และทิศตะวันตกไปทางทิศเหนือและทิศตะวันออก มีพื้นที่ราบลุ่มและพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นบริเวณกว้างติดต่อกันต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังทุกปีในฤดูฝนเมื่อในลำน้ำสาขาไม่สามารถระบายน้ำลงแม่น้ำโขงได้

๔.๒ สภาพภูมิอากาศ

ข้อมูลภูมิอากาศที่สถานีในคาบ ๓๐ ปี (พ.ศ.๒๕๐๙ - ๒๕๓๘) พอสรุปค่าเฉลี่ยรายปีของตัวแปรภูมิอากาศที่สำคัญได้ดังนี้

อุณหภูมิเฉลี่ยรายปี	๒๖.๓ องศาเซลเซียส
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยรายปี	๗๔.๔ เปอร์เซ็นต์
เมฆปกคลุมเฉลี่ยรายปี	๕.๗ หน่วย (๐-๐)
ความเร็วลมเฉลี่ยรายปี	๑.๙ น็อต
ปริมาณการระเหยจากผิวน้ำเฉลี่ยรายปี	๑,๕๐๗.๗ มิลลิเมตร

๔.๓ สภาพฝนและสภาพน้ำท่า

ข้อมูลปริมาณน้ำฝนที่นำมาคำนวณหาปริมาณน้ำไหลผ่านห้วยงาน ปตร.ห้วยน้ำสวย ได้จากสถานีวัดน้ำฝนที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่โครงการ สถานี ๓๐๑๓๐ ท่อระบายน้ำห้วยหมากก่อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีสถิติฝนตกเฉลี่ยทั้งปี ๑,๕๖๐.๐๒ มิลลิเมตร และจำนวนวันที่ฝนตกโดยเฉลี่ยทั้งปีประมาณ ๘๘.๕๐ วัน ปริมาณน้ำท่าห้วยน้ำสวยไหลลงสู่แม่น้ำโขงเฉลี่ยประมาณ ๔๘๕.๗๙ ล้าน ลบ.ม./ปี มีอัตราการไหลสูงสุดรอบ ๒๕ ปี ๕๓๓ ลบ.ม./วินาที

๔.๔ สภาพลำน้ำห้วยน้ำสวย

ห้วยน้ำสวย มีพื้นที่รับน้ำประมาณ ๑,๒๖๖ ตร.กม. ๗๙๑,๒๕๐ ไร่ (อยู่ในเขตจังหวัดอุดรธานี ๗๔๖ ตร.กม. และ จังหวัดหนองคาย ๕๒๐ ตร.กม.) โดยมีต้นน้ำเริ่มจากตำบลเขื่อน้ำ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ปลายน้ำไหลลงแม่น้ำโขง ที่บ้านปากสวย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีความยาวลำน้ำประมาณ ๑๔๕ กม. โดยมีความยาวจากต้นน้ำถึงที่ตั้งห้วยงานประมาณ ๑๔๐ กม.

๔.๕ สภาพการเกิดน้ำท่วม

เนื่องจากสภาพพื้นที่สองฝั่งของลำห้วยน้ำสวยตอนล่างก่อนจะไหลลงสู่แม่น้ำโขง เป็นที่ราบลุ่มและมีลักษณะดินเหนียว กว้างแคบสลับกันไป และได้รับอิทธิพลจากแม่น้ำโขงหนุนสูงและไหลย้อนกลับมาท่วมพื้นที่การเกษตร ในขณะเดียวกันกับมีฝนตกมากในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำทำให้ช่วงในฤดูฝน ประมาณเดือน กรกฎาคม ถึง ตุลาคม จะเกิดน้ำท่วมขังเป็นประจำทุกปี ไม่สามารถระบายน้ำออกได้ โดยมีพื้นที่ได้รับผลกระทบเกิดปัญหาน้ำท่วม จำนวน ๑๓ ตำบลใน ๓ อำเภอ ได้แก่ พื้นที่ ตำบลเหล่าต่างคำ ตำบลทุ่งหลวง ตำบลบ้านเตื่อ ตำบลหินโงม ตำบลสีกาย ตำบลวัดธาตุและตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมือง ตำบลคอกช้าง ตำบลสระใคร กิ่งอำเภอสระใคร รวมพื้นที่น้ำท่วมประมาณ ๘๕,๐๐๐ ไร่ (ข้อมูลน้ำท่วมปี เฉลี่ย ๒๕๔๔-๒๕๔๕) โดยเฉลี่ยความลึกน้ำท่วมขังประมาณ ๑-๒ เมตร พื้นที่บางส่วนของราษฎรไม่สามารถทำนาปีได้

๕. สรุปรายละเอียดโครงการ

๕.๑ ลักษณะโครงการ

โครงการประตูระบายน้ำห้วยน้ำสวย มีลักษณะโครงการ เป็นประตูระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก พร้อมติดตั้งอาคารโรงสูบน้ำ ประตูระบายน้ำรับน้ำสองทางจำนวน ๖ ช่อง ขนาดช่องกว้าง ๖.๐๐ x ๙.๕๐ เมตร บานระบายน้ำเป็นบานตรงแบบ Vertical Lift Gate ชนิด Fixed – wheel Type สามารถระบายน้ำสูงสุดได้ ประมาณ ๑,๐๐๐ ลบ.ม./วินาที อาคารประตูระบายน้ำมีสะพานรถยนต์แบบ Prestressed Concrete Box Girder ตลอด ๖ ช่อง อาคารโรงสูบน้ำติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบ Vertical Pump ขนาดอัตราสูบ ๓.๐๐ ลบ.ม./วินาที จำนวน ๑๐ เครื่อง สรุปรายละเอียดโครงการได้ดังนี้

ที่ตั้งห้วยงาน บ้านเดื่อ ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

พิกัดตามแผนที่ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ที่ ๔๘ QTE ๘๗๔ - ๘๘๘ ระหว่าง ๕๕๔๔ I ลำดับชุด L ๗๐๑๘

ประเภทโครงการ

ประตูระบายน้ำ

พื้นที่รับน้ำ

๑,๓๐๐ ตร.กม.

ความยาวลำน้ำจากต้นน้ำถึงจุดที่ตั้งห้วยงาน

๑๔๐ กม.

ส่วนลาดเทของลำน้ำบริเวณที่ตั้งห้วยงาน

๑ : ๒,๕๐๐

ฝนเฉลี่ยทั้งปี

๑,๕๖๐.๐๒ มิลลิเมตร

จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยทั้งปี

๘๘.๕๐ วัน

อัตราการระเหยเฉลี่ยทั้งปี

๑,๖๒๓.๗๓ มม.

ปริมาณน้ำไหลผ่านห้วยงานเฉลี่ย

๔๘๕.๗๙๐ ล้านลบ.ม./ปี

ปริมาณน้ำนองสูงสุด ก. รอบปีปกติ

๓๗๕.๘๐ ลบ.ม./วินาที

ข. รอบ ๑๐๐ ปี

๗๕๕.๐๔ ลบ.ม./วินาที

อาคารห้วยงาน

ประตูระบายน้ำขนาดช่องระบายน้ำกว้าง ๖.๐๐ x ๙.๕๐ ม. จำนวน ๖ ช่อง

บานระบายน้ำเป็นบานตรงแบบ Vertical Lift Gate ชนิด Fixed – wheel Type

สามารถระบายน้ำสูงสุดได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ลบ.ม./วินาที

สะพานรถยนต์ข้ามแบบ Prestressed Concrete Box Girder กว้าง ๔๕.๐๐ เมตร

ระดับสันตอม่อ

+ ๑๖๕.๕๐๐ ม.รทก.

ระดับสันบาน

+ ๑๖๓.๕๐๐ ม.รทก.

ระดับน้ำสูงสุด

+ ๑๖๓.๕๐๐ ม.รทก.

ระดับเก็บกัก

+ ๑๖๒.๐๐๐ ม.รทก.

ระดับธรณีประตู

+ ๑๕๔.๐๐๐ ม.รทก.

พื้นที่การเกษตรรับประโยชน์

๑๕,๐๐๐ ไร่

บรรเทาอุทกภัยพื้นที่การเกษตรและเขตชุมชนเมือง

๘๕,๐๐๐ ไร่

อาคารโรงสูบน้ำ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก

เครื่องสูบน้ำ ชนิด Vertical Pump ขนาดอัตราสูบ ๓.๐๐ ลบ.ม./วินาที จำนวน ๑๐ เครื่อง

๖. ระยะเวลาดำเนินการก่อสร้าง

๓ ปี แผนงานเริ่มก่อสร้างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้วเสร็จปี พ.ศ. ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๗. งบประมาณค่าก่อสร้าง

งบประมาณค่าก่อสร้างทั้งโครงการ ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๙๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๔๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒-๖๓ จำนวน ๑๖๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๘. ความก้าวหน้าผลการดำเนินงานด้านการศึกษารวบรวม

๘.๑ การศึกษาโครงการเบื้องต้น

- เริ่มศึกษาเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้วเสร็จเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

๘.๒ ไม่ต้องศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้ง IEE และ EIA

๘.๓ การสำรวจภูมิประเทศเพื่อการออกแบบ

- แล้วเสร็จปี พ.ศ. ๒๕๕๓

๘.๔ การออกแบบถนนทางเข้าโครงการและผังบริเวณโครงการ

- แล้วเสร็จเมื่อ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔

๘.๕ การออกแบบอาคารประตูละบายน้ำ และโรงสูบน้ำ

- อยู่ระหว่างการออกแบบ ผลงานการออกแบบ ๑๐๐ %

๙. ความก้าวหน้าด้านการขออนุญาตใช้พื้นที่

- พื้นที่โครงการอยู่นอกเขตพื้นที่ป่าไม้ และไม่อยู่ในเขตพื้นที่ ส.ป.ก.

๑๐. ความก้าวหน้าด้านการจัดหาที่ดิน

ที่ดินที่ถูกเขตชลประทาน จำนวนทั้งสิ้น ๕๓ ไร่ ๒ งาน ๓๗.๕๐ ตารางวา มีเอกสารสิทธิ ๒๕ แปลง ไม่มีเอกสารสิทธิ ๔ แปลง ราษฎรถูกเขตชลประทานทั้งหมด ๒๒ ราย สรุปความก้าวหน้าในแต่ละขั้นตอนดังนี้

- ๑๐.๑ ปักหลักเขต แล้วเสร็จ
- ๑๐.๒ รังวัดที่ดิน แล้วเสร็จ
- ๑๐.๓ การตรวจสอบทรัพย์สิน แล้วเสร็จ
- ๑๐.๔ การจ่ายค่าทดแทนที่ดินและค่ารื้อย้ายทรัพย์สิน “ยังไม่ได้จ่ายค่าทดแทนฯ”

๑๑. การติดต่อกับโครงการ

๑๑.๑ งานภาคสนาม

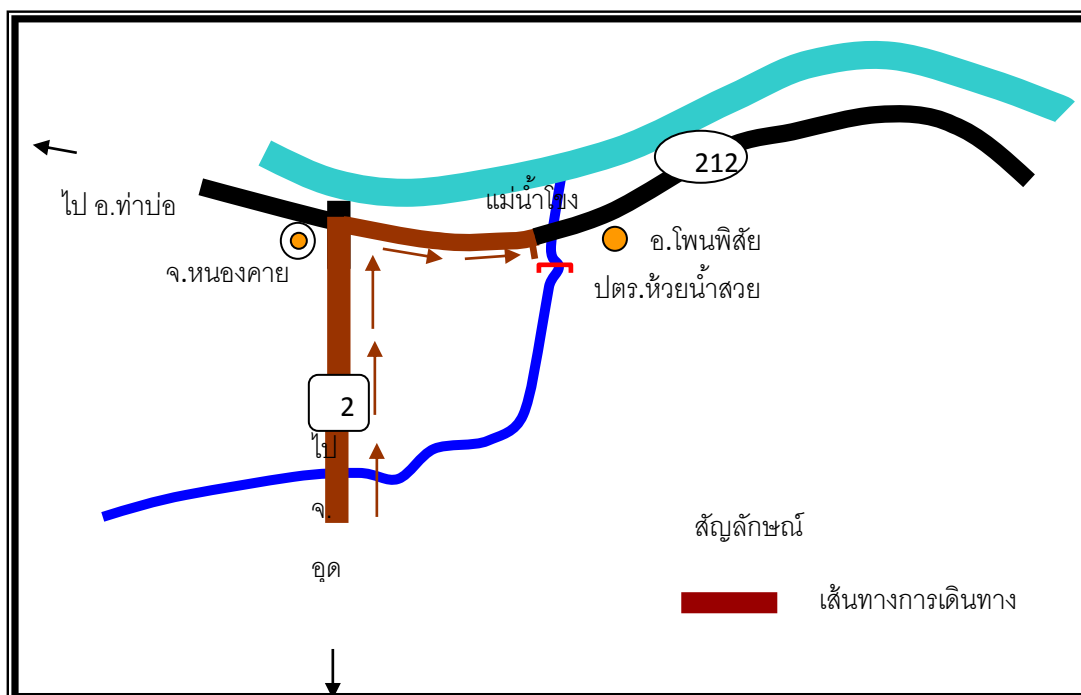
ผู้ประสงค์เข้าเยี่ยมชมโครงการ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานติดต่อ หัวหน้าผู้ควบคุมงาน นาย พิชิต สิงห์ธวัช นายช่างชลประทานอาวุโส โทร ๐๘๑-๓๘๐-๙๔๐๐

๑๑.๒ สำนักงานผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานก่อสร้าง ๕ สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง กรมชลประทาน จังหวัดหนองบัวลำภู ตู้ ปณ. ๓ ปทจ.หนองบัวลำภู อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู ๓๙๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๔๒-๓๑๔-๐๕๐ โทรสาร ๐๔๒-๓๑๔-๐๕๐ ผู้รับผิดชอบโครงการ นายภคินทร์ ฐปไธสง ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง ๕ สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง กรมชลประทาน มือถือ ๐๘๔-๘๗๔ - ๖๒๔๔

- ๑๑.๓ เว็บไซต์ <http://www.const&midscale.com/>

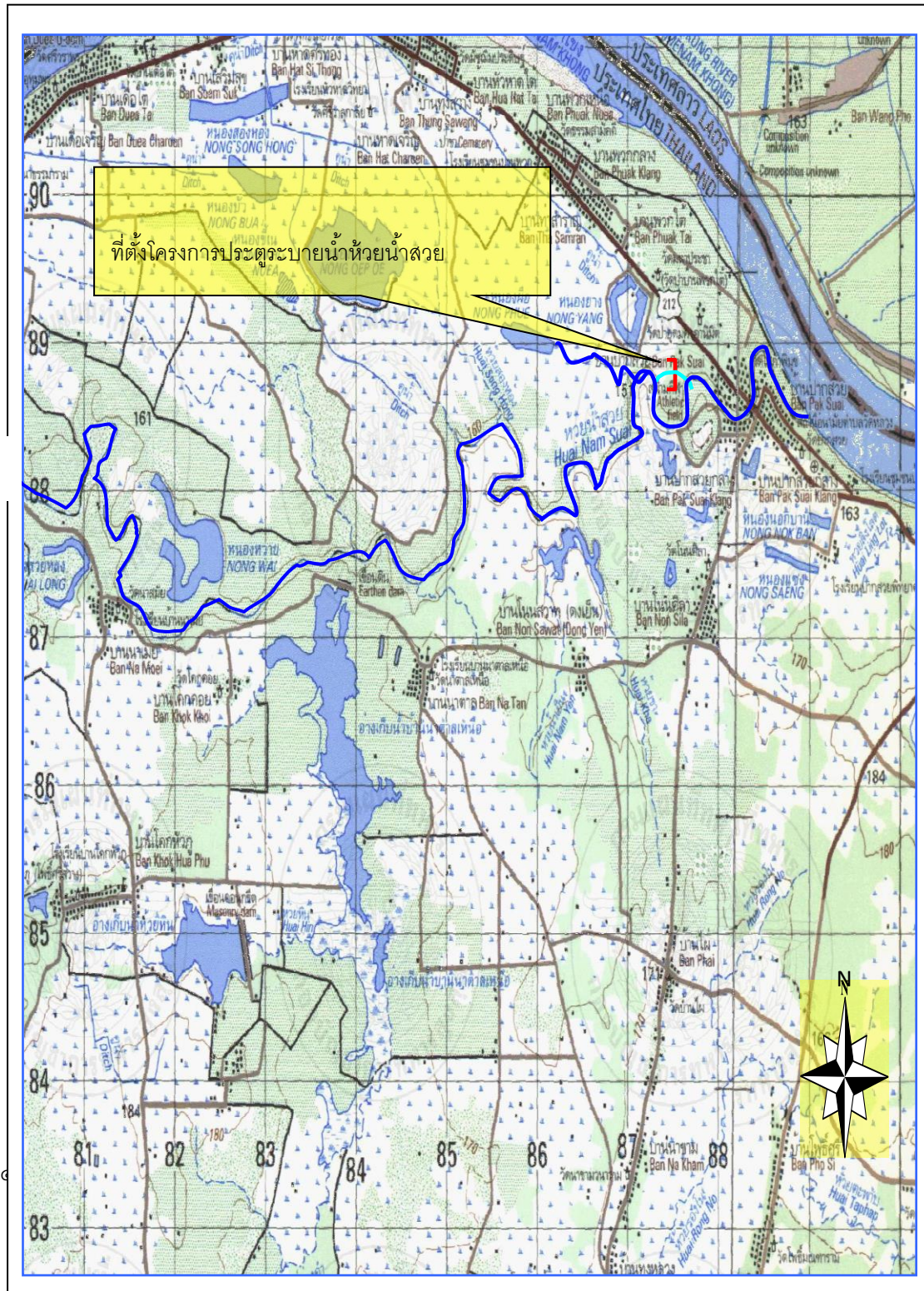
๑๒. แผนที่การเดินทางไปยังโครงการ

การเดินทางไปยังห้วงงานโครงการประตุนระบายน้ำห้วยน้ำสวยใช้เส้นทางถนนมิตรภาพ ทางหลวงหมายเลข ๒ ไปยังจังหวัดหนองคาย จากจังหวัดหนองคายเดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ หนองคาย-บึงกาฬ ก่อนถึงหลัก กม. ที่ ๓๒ ประมาณ ๑๐๐ เมตร แยกขวามือเป็นถนนลูกรังอีกประมาณ ๑ กม. ถึงบริเวณห้วงงานโครงการ

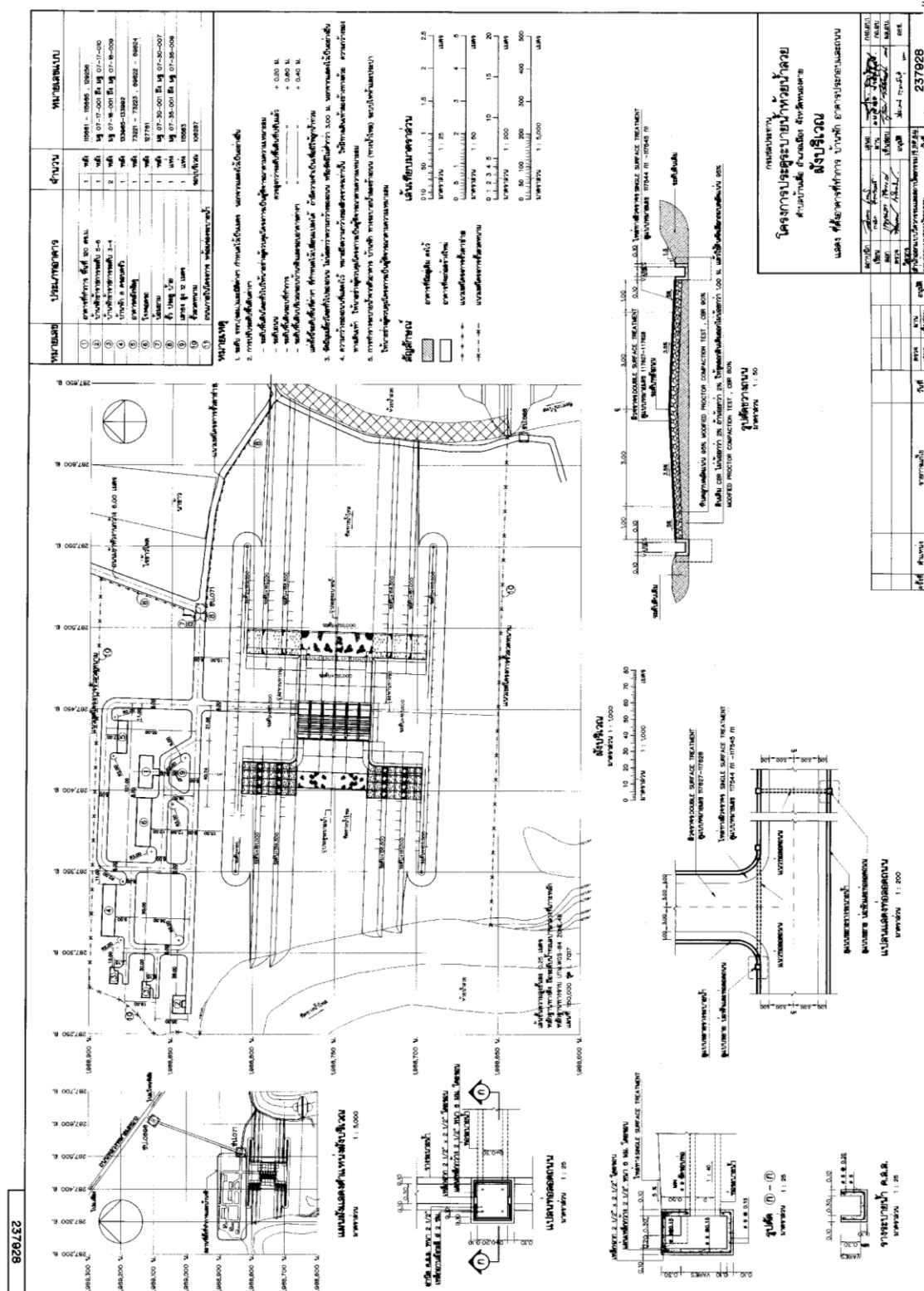
๑๓. แผนที่โครงการ

พิกัด ๔๘ QTE ๘๗๔-๘๘๘ ระวาง ๕๕๔๔ - I ลำดับชุด L ๗๐๑๘

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑๔. แบบผังบริเวณโครงการ

การจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

๑. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตโครงการจัดรูปที่ดินตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๗ ใช้บังคับในจังหวัดหนองคายปัจจุบันมีอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลหนองนาง อำเภอน้ำขุ่น และ ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย

๒. แหล่งน้ำต้นทุนอ่างเก็บน้ำห้วยบังพวน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านดงนาคำ ตำบลหนองนาง อำเภอน้ำขุ่น ความจุอ่างเก็บน้ำ ๘.๒ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทานที่รับประโยชน์ ๙,๘๖๐ ไร่ ระบบคลองส่งน้ำฝั่งขวาและฝั่งซ้าย ยาวฝั่งละ ๑๐ กิโลเมตร คลองแยกซอย ๓ สาย

๓. การกระจายน้ำให้พื้นที่การเกษตรที่ดำเนินการจัดรูปที่ดินแล้ว ประมาณ ๗,๗๒๔ ไร่

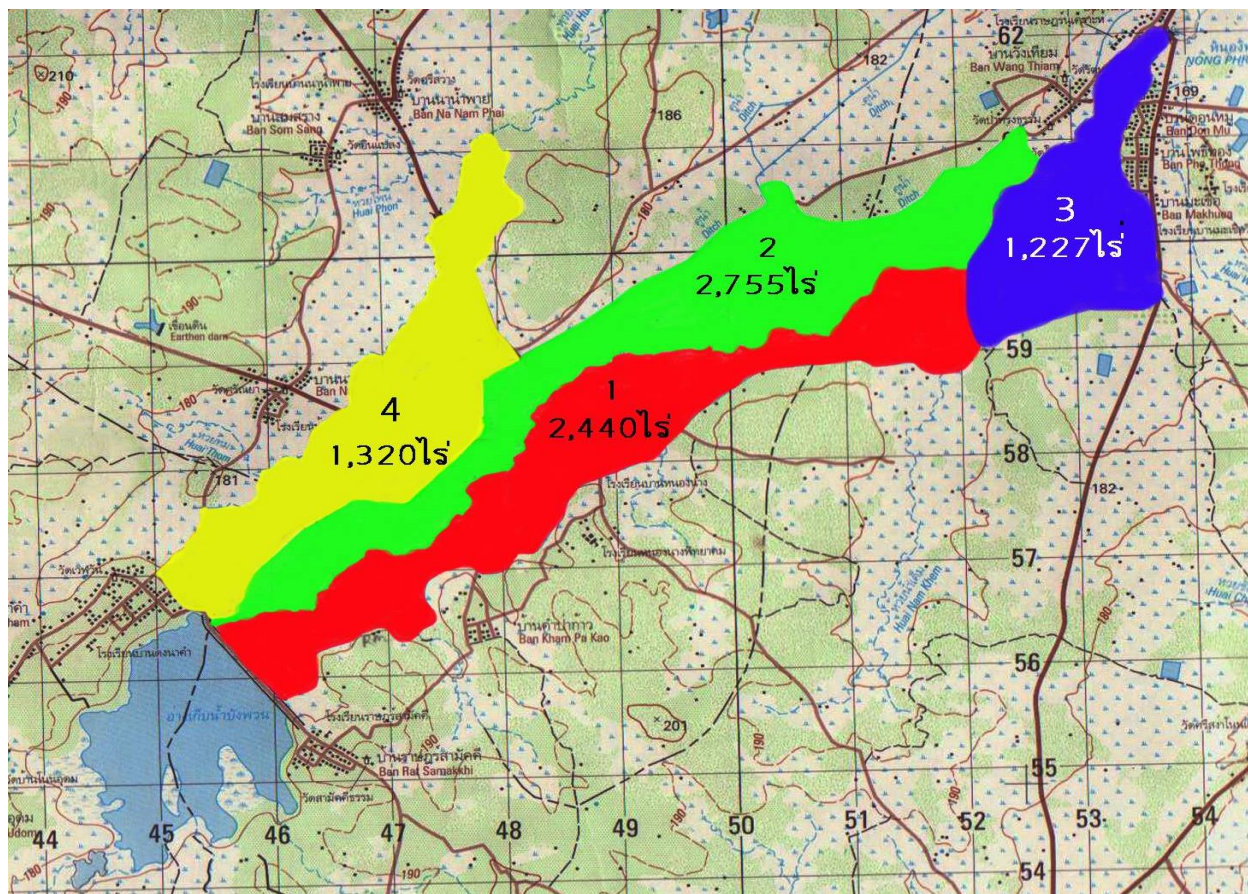
๔. การดำเนินการจัดรูปที่ดิน

ตารางที่ ๓๐ ผลการดำเนินงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ส่วนที่	โครงการ	เนื้อที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	จำนวนแปลง	ค่าก่อสร้างทั้งโครงการ(บาท)	ค่าใช้จ่ายในการจัดรูปที่ดินไร่ละ (บาท)	เกษตรกรสมทบค่าใช้จ่าย ๒๐% ต่อไร่ อัตราไร่ละ (บาท)	หมายเหตุ
๑	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๔๘ พื้นที่ตำบลหนองนาง อำเภอน้ำขุ่น และตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	๒,๔๔๐	๑๖๒	๒๑๘	๘,๐๓๕,๐๓๗	๓,๒๙๒	๖๕๘	
๒	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๑ พื้นที่ตำบลหนองนาง อำเภอน้ำขุ่น และตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	๒,๗๕๕	๒๓๑	๓๒๕	๑๘,๔๖๒,๘๗๙	๖,๖๓๙	๑,๓๒๘	
๓	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๔ พื้นที่ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	๑,๒๒๗	๙๗	๑๓๓	๖,๘๙๐,๐๐๐	๕,๖๐๖	๑,๑๒๑	
๔	โครงการจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๕ พื้นที่ตำบลหนองนาง อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดหนองคาย	๑,๓๒๐	๒๐๕	๒๗๖	๑๔,๗๑๗,๔๓๖	๘,๒๘๗	๑,๖๕๗	
๕	โครงการจัดรูปที่ดินสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคุดมุก	๑,๗๕๐	๑๓๕	๒๙๑	๑๐,๐๔๐,๐๐๐	-	-	กำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการจัดรูปที่ดินยังไม่แล้วเสร็จ
รวมก่อสร้างจัดรูปที่ดิน		๙,๔๙๒	๘๓๐	๑,๒๓๒				

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ภาพที่ ๓ แสดงเขตโครงการจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

๕. ตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดมีภารกิจในการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมพื้นที่ที่มีศักยภาพที่จะขยายเขตจัดรูปที่ดิน เขตจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและแผนปรับปรุงจัดรูปที่ดิน ดังนี้

๑) แผนงานจัดรูปที่ดิน ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖) รวมพื้นที่ประมาณ ๒๕,๙๖๐ ไร่

(๑) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโสมง ตำบลหนองปลาปาก อำเภอศรีเชียงใหม่ และตำบลโพหนอง อำเภอโพธิ์ตาก พื้นที่ ๑๒,๐๐๐ ไร่

(๒) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคุยลุมพุก อำเภอโพธิ์สัย พื้นที่ ๑,๗๕๐ ไร่

(๓) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโพนทัน อำเภอโพธิ์สัย พื้นที่ ๓,๑๐๐ ไร่

(๔) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโนนหนามแท่ง อำเภอโพธิ์สัย พื้นที่ ๒,๗๐๐ ไร่

(๕) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านชุมช้าง อำเภอโพธิ์สัย พื้นที่ ๓,๙๖๐ ไร่

(๖) โครงการฝายห้วยทอน (ตอนล่าง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอโพธิ์ตากพื้นที่ ๔,๔๕๐ ไร่

๒) แผนงานจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ รวมพื้นที่ประมาณ ๘,๓๕๐ ไร่

(๑) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหินโงม อำเภอเมืองหนองคาย พื้นที่ ๑,๗๕๐ ไร่

(๒) อ่างเก็บน้ำห้วยหินแก้ว ตำบลด่านศรีสุข อำเภอโพธิ์ตาก พื้นที่ ๑,๑๐๐ ไร่

(๓) อ่างเก็บน้ำห้วยโฮ ตำบลด่านศรีสุข อำเภอโพธิ์ตาก พื้นที่ ๕,๕๐๐ ไร่

(๔) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านเตื่อ ตำบลจุมพล อำเภอโพธิ์สัย พื้นที่ ๓,๘๐๐ ไร่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

(๕) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโงม P๗ ตำบลหนองปลาปาก อำเภอศรีเชียงใหม่ และตำบลโพธิ์ตาก อำเภอโพธิ์ตาก พื้นที่ ๓,๐๐๐ ไร่

ปรับปรุงงานจัดรูปที่ดินเดิม โครงการก่อสร้าง ปี ๒๕๔๘ ตำบลหนองนาง อำเภอท่าบ่อ ประมาณ ๔๖๐ ไร่ และโครงการก่อสร้าง ปี ๒๕๖๐ ตำบลชุมช้าง อำเภอโพธิ์พิสัย ประมาณ ๙๐๐ ไร่

๓) แผนงานระยะยาว ๑๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๑ มีแผนขยายเขตจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม พื้นที่ประมาณ ๗๒,๕๖๐ ไร่ ดังนี้

(๑) โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำตามข้อ ๕.๑ พื้นที่รวม ๓๔,๓๑๐ ไร่

(๒) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ๑๓ สถานี พื้นที่ประมาณ ๓๘,๒๕๐ ไร่

- ตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์พิสัย ๘,๓๐๐ ไร่
- ตำบลกุดบง อำเภอโพธิ์พิสัย ๗,๐๐๐ ไร่
- ตำบลจุมพล อำเภอโพธิ์พิสัย ๑๐,๖๐๐ ไร่
- ตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง ๑,๒๐๐ ไร่
- ตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ ๕,๖๕๐ ไร่
- ตำบลบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ ๕,๕๐๐ ไร่

๖. การออกโฉนดที่ดิน ภายหลังจากการดำเนินการก่อสร้างจัดรูปที่ดินแล้ว สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคายได้เรียกเก็บเอกสารสิทธิ์ที่ดินเดิมจากเจ้าของที่ดินและดำเนินการยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินใหม่ ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มโครงการถึงปัจจุบัน คือ ออกโฉนดที่ดินเสร็จ ๘๑๙ แปลง และอยู่ในระหว่างดำเนินการ ๕๓ แปลง

๗. การพัฒนาการเกษตร มีการบูรณาการการพัฒนาการเกษตรและเตรียมการจัดรูปที่ดิน ดังนี้

๑) ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ ได้รับงบประมาณอุดหนุนโครงการพัฒนาการเกษตร จำนวน ๕๕๐,๐๐๐ บาท ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่โครงการจัดรูปที่ดินปี ๒๕๔๘

๒) ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ได้รับงบประมาณโครงการบริหารจัดการน้ำ แบบบูรณาการจากจังหวัดพัฒนาเกษตรกร จำนวน ๖๕ ราย พื้นที่ ๗๙๙ ไร่ งบประมาณทั้งสิ้น ๙๑๘,๖๒๐ บาท โครงการจัดรูปที่ดินปี ๒๕๕๑

๓) ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้รับงบประมาณโครงการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการจากจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลหนองนาง พัฒนาเกษตรกร จำนวน ๖๕ ราย พื้นที่ ๕๙๕ ไร่ เป็นพื้นที่จัดรูปที่ดินปี ๒๕๕๕ รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๑,๘๗๑,๖๑๕ บาท

๔) ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้รับอนุมัติงบประมาณจากจังหวัดแบบบูรณาการโครงการฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าเพิ่มในพื้นที่โครงการสถานีสูบน้ำด้วยระบบไฟฟ้าบ้านคุยลุ่มพุก เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมจัดรูปที่ดินพื้นที่สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคุยลุ่มพุก จำนวนเงิน ๑๑๔,๐๐๐ บาท

๕) ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคายได้รับงบประมาณโครงการฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร การสร้างองค์ความรู้การผลิตข้าวคุณภาพดี จำนวน ๑ รุ่น ๓๐ คน งบประมาณ ๓๘,๐๐๐ บาท

๘. สภาพปัญหาและความจำเป็นต้องดำเนินการจัดรูปที่ดิน

๑) พื้นที่รับน้ำจากระบบคลองชลประทานในจังหวัดหนองคายยังมีระบบกระจายน้ำ ในระดับแปลงเพาะปลูกไม่ทั่วถึง มีการใช้น้ำทำการเกษตรแบบปล่อยให้ไหลไปตามความลาดของพื้นที่(Gravity) ทำให้เกิดการสูญเสียปริมาณมาก ใช้ประโยชน์จากน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพ (ประสิทธิภาพชลประทานประมาณ ๔๐-๕๐%) ในพื้นที่รับน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เกษตรกรต้องแบกรับค่ากระแสไฟฟ้า ในการสูบน้ำ การเกษตรประมาณ ๘๐-๑๕๐ บาท/ชั่วโมง ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนในการทำเกษตรสูง

๒) พื้นที่เกษตรกรรมซึ่งรับน้ำจากระบบชลประทานควรบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) และส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพมีความเหมาะสมที่รัฐจะเข้าไปส่งเสริมหรือพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงคือค่าใช้จ่ายในการขนส่งปัจจัยการผลิตและผลผลิต เนื่องจากไม่มีทางลำเลียงการเกษตร การขนส่งต้องใช้เวลาและมีความลำบากในการเข้าออกแปลงเพาะปลูก เครื่องจักรกลการเกษตร เช่น รถไถนา รถดำนา รถเก็บเกี่ยว ไม่สามารถเข้าแปลงเพาะปลูกได้ หรือเข้าออกลำบาก หากมีทางลำเลียงการเกษตรจะช่วยให้ลดต้นทุนการผลิตได้ส่วนหนึ่ง ลดความเสียหายจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตล่าช้าและผลผลิตเสียหายจากการขนส่ง

๓) ปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่รับน้ำชลประทาน ยังผลิตไม่เต็มศักยภาพ เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพ ใช้น้ำแบบไหลบ่า รายที่อยู่ไกลจากคลองชลประทาน อาจรับน้ำไม่ทั่วถึง ระบบงานจัดรูปที่ดินทำให้พื้นที่รับน้ำทั่วถึงมีประสิทธิภาพสูงพร้อมกับการก่อสร้างทางลำเลียงในไร่นา ทำให้เพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตโดยเฉลี่ยเขตจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ข้าวเจ้าประมาณ ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ข้าวเหนียวประมาณ ๕๖๐ กิโลกรัม/ไร่

๙. การเปรียบเทียบพื้นที่รับน้ำชลประทานที่ไม่มีระบบจัดรูปที่ดินกับพื้นที่จัดรูปที่ดิน

๑) ด้านการใช้น้ำ

(๑) พื้นที่รับน้ำชลประทานแบบไม่มีระบบจัดรูปที่ดิน ประสิทธิภาพการชลประทาน ๔๐-๕๐% นั่นคือมีการสูญเสียน้ำ โดยซึมลงสู่พื้นดินประมาณ ๕๐-๖๐% เหลือใช้เพียง ๔๐-๕๐% เนื่องจากเป็นการปล่อยน้ำไหลบ่าไปตามระดับชั้นความสูงของพื้นที่

สำหรับระบบจัดรูปที่ดิน เป็นการกระจายน้ำด้วยระบบคูส่งน้ำคอนกรีตพร้อมกับการก่อสร้างทางลำเลียงการเกษตร ประสิทธิภาพชลประทานประมาณ ๗๐% สำหรับการจัดรูปที่ดินแบบกึ่งสมบูรณ์แบบและประมาณ ๗๕% สำหรับการจัดรูปที่ดินแบบสมบูรณ์แบบ

(๒) การกระจายน้ำชลประทาน พื้นที่ไม่มีระบบจัดรูปที่ดิน แปลงเพาะปลูกที่อยู่ติดคลองชลประทานจะได้รับประโยชน์จากการส่งน้ำมากที่สุด แปลงที่ไม่อยู่ติดคลองชลประทานต้องใช้น้ำแบบปล่อยไหลทดน้ำเข้าแปลงต่อๆ กันไป เนื้อที่ที่รับน้ำได้ประมาณ ๔๐-๘๐% บางพื้นที่เกิดปัญหาไม่ยอมให้ใช้น้ำเนื่องจากหว่านปุ๋ยแล้ว หากปล่อยน้ำจะทำให้ต้องหว่านปุ๋ยเพิ่มเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น เกษตรกรบางรายทะเลาะกันไม่ปล่อยน้ำให้กัน

พื้นที่จัดรูปที่ดินจะกระจายน้ำทั่วถึงทุกแปลงลดปัญหาการสูญเสียน้ำ การจัดรูปที่ดินประเภทกึ่งสมบูรณ์แบบ เนื้อที่ที่รับน้ำได้ประมาณ ๙๐-๙๕% และการจัดรูปที่ดินประเภทสมบูรณ์แบบ เนื้อที่ที่รับน้ำได้ ประมาณ ๑๐๐%

(๓) การควบคุมการส่งน้ำ พื้นที่ไม่มีระบบจัดรูปที่ดินเป็นการส่งน้ำระบบใหญ่ทั้งระบบ การส่งน้ำอาจเกิดปัญหาไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนด พื้นที่จัดรูปที่ดินจะมีระบบส่งน้ำย่อยเป็นรายสายคูส่งน้ำ ทำให้การบริหารการใช้น้ำสะดวกมากขึ้นและประหยัด การส่งน้ำทั่วถึงตามเวลาที่กำหนด

๒) ด้านการคมนาคม พื้นที่รับน้ำชลประทานโดยทั่วไปจะไม่มีทางก่อสร้างทางลำเลียงการเกษตร การขนส่งปัจจัยการผลิตไม่สะดวกล่าช้า เครื่องจักรกลการเกษตรอาจเข้าพื้นที่ไม่ได้ พื้นที่จัดรูปที่ดินจะก่อสร้างทางลำเลียงการเกษตรทั่วถึงในพื้นที่เพาะปลูก ทำให้เกษตรกรได้รับความสะดวกรวดเร็วในการขนส่ง ผลผลิตและปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลการเกษตรเข้าพื้นที่ได้ทุกแปลงส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลงเนื่องจากใช้เวลาในการเตรียมแปลง คำนวณ เกี่ยวข้าวน้อยลง

๑๐. ด้านเศรษฐกิจและสังคม

๑) พื้นที่จัดรูปที่ดินสามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้ต้องมีน้ำต้นทุนเพียงพอ ทำให้เกษตรกรมีรายได้ทั้งปีไม่จำเป็นต้องไปทำงานที่อื่น ลดปัญหาครอบครัวแตกแยกและภัยสังคม

๒) มูลค่าที่ดินสูงขึ้นจากการก่อสร้างคูส่งน้ำและทางลำเลียงการเกษตรในพื้นที่ เกษตรกรจะได้รับโฉนดที่ดินใหม่สามารถนำไปกู้ยืมจัดหาทุนในมูลค่าที่สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดรูปที่ดิน เนื่องจากราคาประเมินที่ดินสูงขึ้น

๓) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถพัฒนาการเกษตรในพื้นที่จัดรูปที่ดินตามนโยบายส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ การจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อเพิ่มมูลค่าและเพิ่มคุณภาพสินค้าเกษตรนำไปสู่ Thailand ๔.๐ ตลอดจนเป็นพื้นที่รองรับนโยบายการตลาดนำการผลิตและการเกษตรอุตสาหกรรม

ภาพที่ ๔ รูปแบบระบบชลประทานในไร่นา

ที่มา : ส่วนวิศวกรรม สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ภาพที่ ๕ ตัวอย่างรูปแบบของระบบชลประทานในไร่นา

ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการจัดรูปที่ดิน

ที่มา : ส่วนวิศวกรรม สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง กรมชลประทาน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๓๑ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์โครงการจัดรูปที่ดินบ้านคุยลุมพุก ตำบลชุมช้าง อำเภอนิพนธ์
จังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณที่ก่อสร้าง ๒๕๖๑

รายการ	ก่อนจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๙/๖๐	หลังจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒	ผลต่าง เพิ่ม/ลด	ร้อยละ	หมายเหตุ
๑.พื้นที่เพาะปลูกพืชฤดู แล้ง	๗๙๘ ไร่	๘๓๗ ไร่	๓๙ ไร่	๔.๘๙	
๒.สมทบค่ากระแสไฟฟ้า	๘๒,๐๔๑.๖๕ บาท	๗๗,๒๗๗ บาท	(๔,๗๖๔.๖๕ บาท)		
๓.ค่าเฉลี่ยการใช้ไฟฟ้า/ไร่	๑๐๒.๘๑ บาท	๙๒.๓๓ บาท	(๑๐.๔๘ บาท)	(๑๐.๑๙)	

แหล่งที่มาของข้อมูล : ผู้ใหญ่บ้านคุยลุมพุก

วิเคราะห์โดย : สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๓๒ การประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อผลลัพธ์ของโครงการจัดรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๕
พื้นที่ ๑,๓๒๐ ไร่ พื้นที่รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยบังพวน
ตำบลหนองนาง อำเภอนิพนธ์ จังหวัดหนองคาย

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจต่อผลลัพธ์โครงการ				
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด
๑. การรับน้ำจากคูส่งน้ำ				√	
๒. การระบายน้ำจากคูส่งน้ำ				√	
๓. ความสะดวกในการเข้าออกแปลง					√
๔. ผลผลิตทางการเกษตร				√	
๕. ต้นทุนการผลิตลดลง				√	
๖. การแย่งน้ำลดลง				√	
๗. การจัดรูปที่ดินช่วยรักษาพื้นที่ทางการเกษตร ไว้ให้ลูกหลาน ในอนาคต					√
๘. การจัดรูปที่ดินช่วยลดปัญหาการเคลื่อนย้าย แรงงานหลังจากฤดูเก็บเกี่ยว				√	
๙. การจัดรูปที่ดินช่วยให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น					√
๑๐. การจัดรูปที่ดินช่วยให้มีการพัฒนาการเกษตร					√
๑๑. ต้องการให้ขยายงานจัดรูปที่ดินในพื้นที่อื่น ๆ					√

ที่มา : ฝ่ายกองทุนจัดรูปที่ดิน สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

ตารางที่ ๓๓ การสำรวจความต้องการของเกษตรกรหลังได้รับการจัดรูปที่ดิน

ประเด็นความต้องการ	ต้องการ (ร้อยละ)	ไม่ต้องการ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
๑. การฝึกอบรมการพัฒนาการเกษตร	๘๗.๓๒	๑๒.๖๘	กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกร ในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน จำนวน ๗๑ ราย จากจำนวน เกษตรกร ๙๑ ราย
๒. การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ	๘๓.๑๐	๑๖.๙๐	
๓. แหล่งเงินทุนในการเพาะปลูก	๖๗.๖๑	๓๒.๓๙	
๔. การรวมกลุ่มด้านผลผลิต	๘๑.๖๙	๑๘.๓๑	
๕. การรวมกลุ่มอาชีพเสริมต่าง ๆ	๘๑.๖๙	๑๘.๓๑	

ที่มา : ฝ่ายกองทุนจัดรูปที่ดิน สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง

๕. ด้านพื้นที่ทำการเกษตร

ตารางที่ ๓๔ ข้อมูลด้านการเกษตรระดับจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑/๖๒

ที่	จำนวน อำเภอ	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)		พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)										พื้นที่อื่นๆ
		ทั้งหมด	เกษตรกร		ข้าว	พืชไร่	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	ไม้ดอก/ ไม้ประดับ	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	การเกษตร อื่นๆ	รวม	
๑	เมือง	๕๓,๗๗๙	๑๐,๓๘๙	๓๘๑,๘๙๒.๐๐	๙๐,๖๗๒	๑,๓๓๙.๐๒	๔๐๙.๕	๕,๑๙๓	๓๔๒.๖๕	๗๗.๑๕	๒,๓๓๗	๑,๑๓๙	๓,๗๕๘๑	๑๓๙,๐๙๐.๓๒	๒๔๒,๘๐๑.๖๘
๒	ท่าบ่อ	๒๕,๑๖๔	๘,๙๒๖	๒๒๒,๐๗๐.๖๓	๘๖,๕๑๗	๑๐,๓๗๔.๓๗	๑๑๗	๑๓,๙๗๔.๗๒	๒๑๘.๖๔	๒๒.๕	๕,๑๙๕	๒,๓๘๑	๒๖,๘๙๗.๖๓	๑๔๕,๖๙๗.๘๖	๗๖,๓๗๒.๗๗
๓	โพนพิสัย	๓๐,๓๑๓	๑๔,๐๔๘	๔๐๑,๖๒๑.๘๘	๑๖๒,๐๒๐	๖,๙๐๘.๕๒	๙๘	๖๘,๑๐๘.๑๗	๑,๓๖๔.๒๕	๑	๔๘,๘๙๘	๕,๑๒๑	๓๙,๒๘๗.๘๘	๓๓๑,๘๐๖.๘๒	๖๙,๘๑๕.๐๖
๔	ศรีเชียงใหม่	๙,๕๑๑	๒,๕๐๖	๑๒๓,๗๒๕.๖๓	๒๑,๔๕๑	๔,๖๕๖.๖๖	๑๐๑	๙,๘๓๕.๘๒	๒๒๙.๖๖	๕	๑๐,๐๙๒	๒,๐๓๗	๑,๕๓๔.๖๓	๔๙,๙๔๒.๖๖	๗๓,๗๘๒.๙๗
๕	สังคม	๗,๙๑๐	๓,๙๓๘	๒๘๑,๐๗๗.๕๐	๑๔,๐๕๓	๕,๒๖๖.๔๘	๙๙๔๘.๗๕	๓๖๕	๓๓๔.๖๓	๑.๕	๖๔,๙๗๖	๒,๓๐๙	๑๘๕๐	๙๙,๑๐๔.๓๖	๑๘๑,๙๗๓.๑๔
๖	สระใคร	๗,๕๕๓	๓,๖๓๙	๑๓๑,๘๑๓.๗๕	๔๓,๔๖๙	๓,๖๑๒.๙๗	๒๖	๖,๘๐๙.๒	๘๗.๒๕	-	๓,๙๘๔	๓๓๕	๙,๘๕๗.๗๕	๖๘,๑๘๑.๑๗	๖๓,๖๓๒.๕๘
๗	เฝ้าไร่	๑๔,๖๐๖	๖,๓๐๗	๑๕๙,๙๓๗.๕๐	๕๙,๑๕๑	๔,๐๒๔.๗๓	๑๙๐	๓,๖๐๕	๑๐	-	๖๑,๕๒๗	๑,๗๘๔	๑๐๓.๕	๑๓๐,๓๙๕.๒๓	๒๙,๕๕๒.๒๗
๘	รัตนวาปี	๑๒,๐๑๕	๕,๕๙๗	๑๒๗,๕๐๔.๓๘	๔๕,๑๔๓	๑,๑๓๕.๙	๒๐๐	๔,๘๔๘	๗๕๓.๓๑	๒	๕๔,๐๗๓	๒,๘๑๘	๑๙๖	๑๐๙,๑๖๙.๕๙	๑๘,๓๓๔.๗๙
๙	โพธิ์ตาก	๔,๘๗๑	๑,๙๕๕	๖๔,๐๘๒.๕๐	๑๒,๑๓๑	๓,๔๙๒.๖๑	๓๑๔	๑๔,๖๒๔	๑๙	๖	๒๐,๒๔๔	๑,๕๐๖	๔๕	๕๒,๓๘๑.๑๑	๑๑,๗๐๑.๓๙
	รวม	๑๖๕,๙๑๐	๕๗,๓๐๕	๑,๘๙๓,๗๒๕.๗๗	๕๓๔,๖๐๗	๔๐,๘๑๑.๒๖	๑๑,๔๐๔.๒๕	๑๒๗,๓๖๒.๙๑	๓,๓๕๙.๓๙	๑๑๕	๒๗๑,๓๒๖	๑,๙๔๓๐	๑๑๗,๓๕๓.๒๗	๑,๑๒๕,๗๖๙.๑๒	๗๖๗,๙๕๖.๖๕
ร้อยละ (ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด)					๔๗.๔๙	๓.๖๓	๑.๐๑	๑๑.๓๑	๐.๓๐	๐.๐๑	๒๔.๑๐	๑.๗๓	๑๐.๔๒	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖. สิ้นค้าเกษตรรายสินค้าที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่การเกษตรรวม ๑,๒๔๐,๒๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕ ของพื้นที่ทั้งหมด สามารถทำการเกษตรได้หลากหลายชนิดทั้งนาข้าว พืชไร่ ไม้ผล พืชผัก ประมง และปศุสัตว์ โดยมีพื้นที่ปลูกข้าว ๕๑๙,๕๗๐ ไร่ มูลค่า ๒,๓๑๕.๒๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ร้อยละ ๔๑.๘๙ ของพื้นที่การเกษตร รองลงมาคือพื้นที่ปลูกยางพารา ๒๖๒,๐๓๗ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ร้อยละ ๒๑.๑๓ ของพื้นที่การเกษตร มูลค่า ๘๘๔.๗๙ ล้านบาท ปลูกถั่วลิสง ๑,๐๘๐ ล้านบาท ปลูกข้าวโพด ๓๗๑.๕๓ ล้านบาท พืชผัก ได้แก่ พริก มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว แตงร้าน กะหล่ำปลี สะระแหน่ โหระพา มะเขือเปราะ กะเพรา มูลค่ารวม ๑๕๙.๙๖ ล้านบาท เป็นต้น

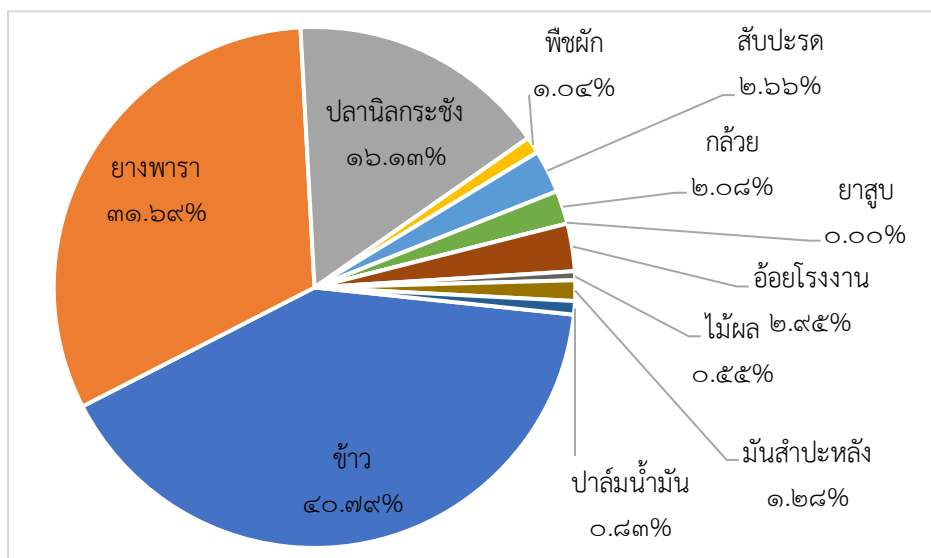
ตารางที่ ๓๕ สิ้นค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย

ที่	ชนิด	พื้นที่ปลูก/เลี้ยง (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	ข้าว	๖๑๗,๓๕๐	๓๘๓	๒๑๙,๒๒๗	๒,๓๗๔.๗๖
๒	ยางพารา	๓๑๐,๑๗๖	๒๐๙	๖๔,๙๐๔	๒,๑๖๓.๔๖
๓	ถั่วลิสง	๔๗.๑๒ ไร่ ๔,๑๖๐ กระชัง	-	๑๒,๗๒๖	๑,๑๐๑.๔๐
๔	พืชผัก	๔,๔๔๔	-	๔,๕๗๗.๘๑	๗๑.๐๒
๖	สับปะรด	๖,๐๐๙	๕,๑๕๗	๓๐,๓๒๗	๑๘๑.๘๑
๗	กล้วย	๙,๕๒๙.๒๕	๒,๙๘๕.๔๕	๒๑,๗๖๐.๙๖	๑๔๑.๘๘
๘	ยาสูบ	๓,๘๒๙	๑,๔๐๔	๑,๕๒๘	๐.๑๕
๙	อ้อยโรงงาน	๓๕,๗๘๘	๙,๔๓๙	๒๙๕,๙๑๘	๒๐๑,๒๒๔.๒๔
๑๐	ไม้ผล	๔,๓๐๕.๕๐	-	๒,๑๗๙.๖๕	๓๗.๘๔
๑๑	มันสำปะหลัง	๑๒,๙๔๗	๓,๓๑๔	๔๒,๕๐๙	๘๗.๑๔
๑๒	ปาล์มน้ำมัน	๑๙,๔๓๐	๑,๔๙๘	๒๕,๘๙๖	๕๖.๙๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๓

หมายเหตุ: พืชผัก ได้แก่ พริก มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว แตงร้าน กะหล่ำปลี สะระแหน่ โหระพา มะเขือเปราะ กะเพรา ไม้ผล ได้แก่ ลำไย เงาะ มะม่วง พุทรา ข้าวโพดหวาน

แผนภูมิที่ ๖ สัดส่วนมูลค่าการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของ จังหวัดหนองคาย

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๒

๖.๑ ข้าว

ข้าวนับเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดหนองคาย ที่สร้างรายได้ให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคการเกษตรของจังหวัดมาอย่างยาวนาน สภาพการทำนาของจังหวัดหนองคาย มีทั้งอาศัยน้ำฝนและการใช้น้ำจากชลประทานรวมถึงคลองส่งน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ซึ่งในพื้นที่ชลประทานเข้าถึงสามารถทำนาได้ปีละ ๒ ครั้ง คือ นาปีและนาปรัง ซึ่งในปี ๒๕๖๑ จังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ปลูกข้าว ทั้งสิ้น ๖๑๗,๓๕๐ ไร่ พันธุ์ข้าวที่ปลูกฤดูทำนาปี ข้าวเหนียวใช้พันธุ์ กข.๖ ข้าวแม่จัน ข้าวเจ้าใช้พันธุ์ กข.๑๕ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ไรซ์เบอร์รี่ ฤดูทำนาปรังข้าวเหนียวใช้พันธุ์ กข. ๑๐ กข.๑๒ ข้าวเจ้าใช้ ชัยนาท ๑ ปทุมธานี ๑ ปทุมธานี ๘๐

ตารางที่ ๓๖ ข้อมูลข้าวจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒

ข้าวนาปี	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๓๖,๒๔๕	๓๗๔,๘๖๗	๓๔๓,๑๕๖	๑๒๒,๙๘๔	๓๕๘.๓๙	๑๕.๐๘	๑,๘๕๔.๖๐
ข้าวเจ้า	๑๘,๐๓๖	๑๕๙,๗๔๐	๑๔๗,๓๙๕	๕๒,๖๑๓	๓๕๖.๙๕	๙.๖๖	๕๐๘.๒๔
รวม	๕๔,๒๘๑	๕๓๔,๖๐๗	๔๙๐,๕๕๑	๑๗๕,๕๙๗	๓๕๗.๙๖	๑๓.๔๖	๒,๓๖๒.๘๔

ตารางที่ ๓๗ ข้อมูลข้าวจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒

ข้าวนาปรัง	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๖,๔๐๒	๗๖,๖๗๕	๗๖,๓๒๓	๔๐,๔๕๐	๕๒๙.๙๘	๙.๔๕	๓๘๒.๒๕
ข้าวเจ้า	๕๖๓	๖,๐๖๘	๖,๐๕๙	๓,๑๘๐	๕๒๔.๘๔	๑๒.๔๘	๓๙.๖๘
รวม	๖,๙๖๕	๘๒,๗๔๓	๘๒,๓๘๒	๔๓,๖๓๐	๕๒๙.๖๑	๙.๖๗	๔๒๑.๙๓

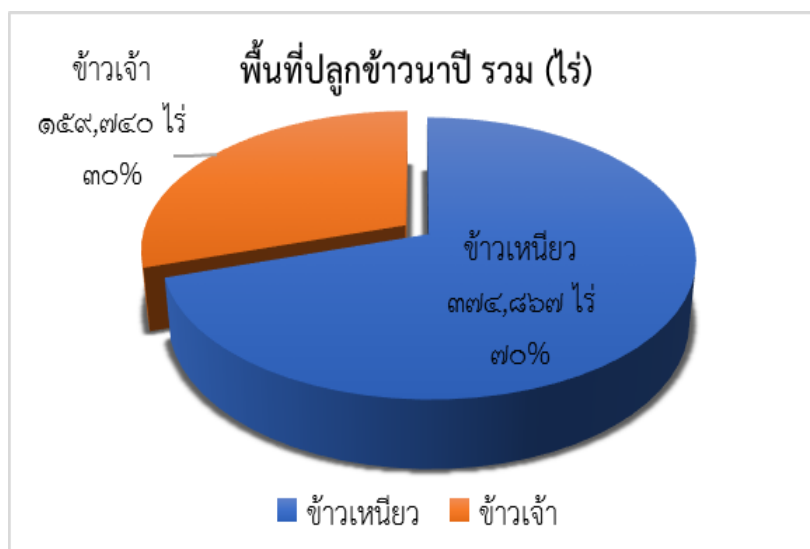
ตารางที่ ๓๘ ข้อมูลข้าวจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒

ข้าวรวม (นาปีและ นาปรัง)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวเหนียว	๔๒,๖๔๗	๔๕๑,๕๔๒	๔๑๙,๔๗๙	๑๖๓,๔๓๔	๓๘๙.๖๑	๑๓.๖๘	๒,๒๓๖.๘๔
ข้าวเจ้า	๑๘,๕๙๙	๑๖๕,๘๐๘	๑๕๓,๔๕๔	๕๕,๗๙๓	๓๖๓.๕๘	๙.๘๒	๕๔๗.๙๒
รวม	๖๑,๒๔๖	๖๑๗,๓๕๐	๕๗๒,๙๓๓	๒๑๙,๒๒๗	๓๘๒.๖๔	๑๒.๗๐	๒,๗๘๔.๗๖

หมายเหตุ : ข้าวนาปี ตั้งแต่ พฤษภาคม - ธันวาคม ปรับข้อมูลเอกภาพ ปี ๒๕๖๑/๖๒ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

ข้าวนาปรัง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เมษายน ของปีถัดไป ปรับข้อมูลเอกภาพ ปี ๒๕๖๑/๖๒
วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๗ พื้นที่ปลูกข้าวนาปีรวม ปี ๒๕๖๑/๒๕๖๒ (รวมข้าวเหนียวและข้าวเจ้านาปี)

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๘ พื้นที่ปลูกข้าวนาปรังรวม ปี ๒๕๖๒ (ข้าวเหนียวและข้าวเจ้านาปรัง)

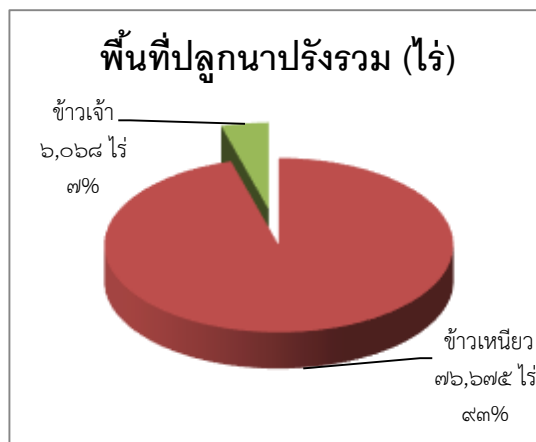
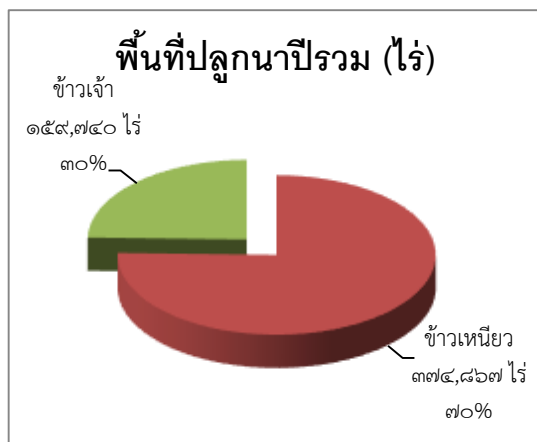

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๙-๑๐ ข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ และข้าวนาปรัง ปี ๒๕๖๒

ข้าวนาปี

ข้าวนาปรัง

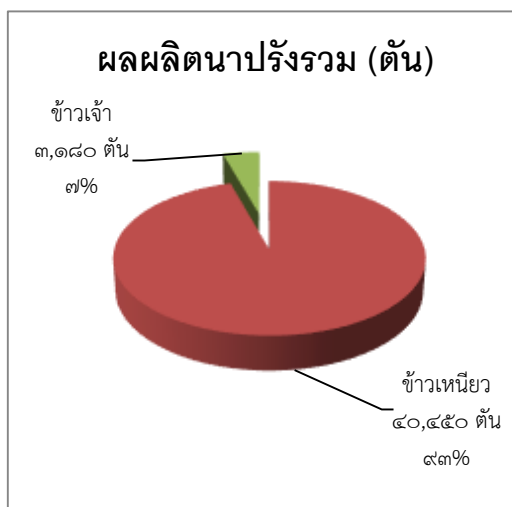
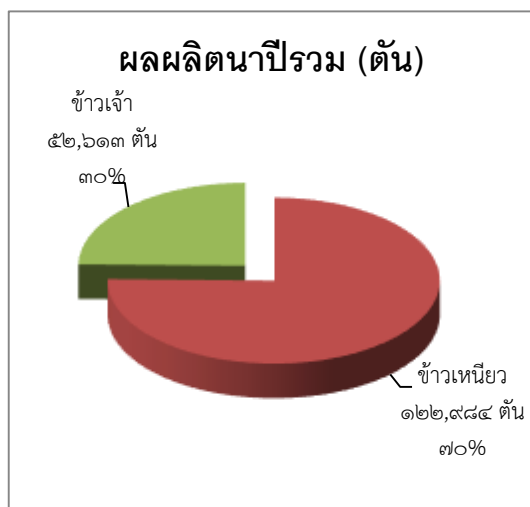

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๑๑-๑๒ ข้อมูลผลผลิตข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๑/๖๒ และข้าวนาปรัง ปี ๒๕๖๒

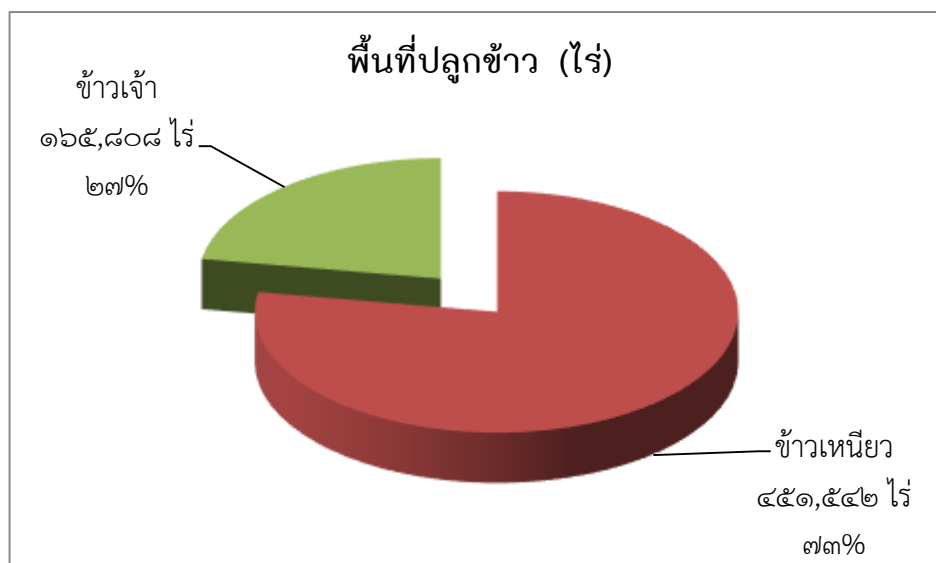
ข้าวนาปี

ข้าวนาปรัง

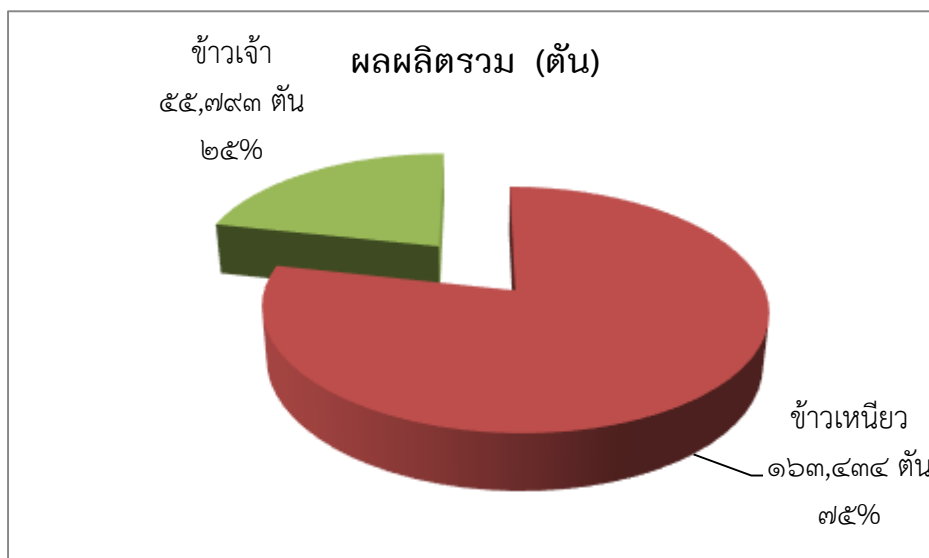
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓

แผนภูมิที่ ๑๓ พื้นที่ปลูกข้าวรวม (ข้าวเหนียวและข้าวเจ้า ทั้งนาปีและนาปรัง)

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๑๔ ผลผลิตข้าวรวม (ข้าวเหนียวและข้าวเจ้า ทั้งนาปีและนาปรัง)

สัดส่วนพื้นที่ปลูกข้าวทั้งสองชนิด

- ข้าวเหนียว ๔๕๑,๕๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๓
- ข้าวเจ้า ๑๖๕,๘๐๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗

สัดส่วนผลผลิต ข้าวเหนียวคิดเป็นร้อยละ ๗๕ ข้าวเจ้า ร้อยละ ๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒

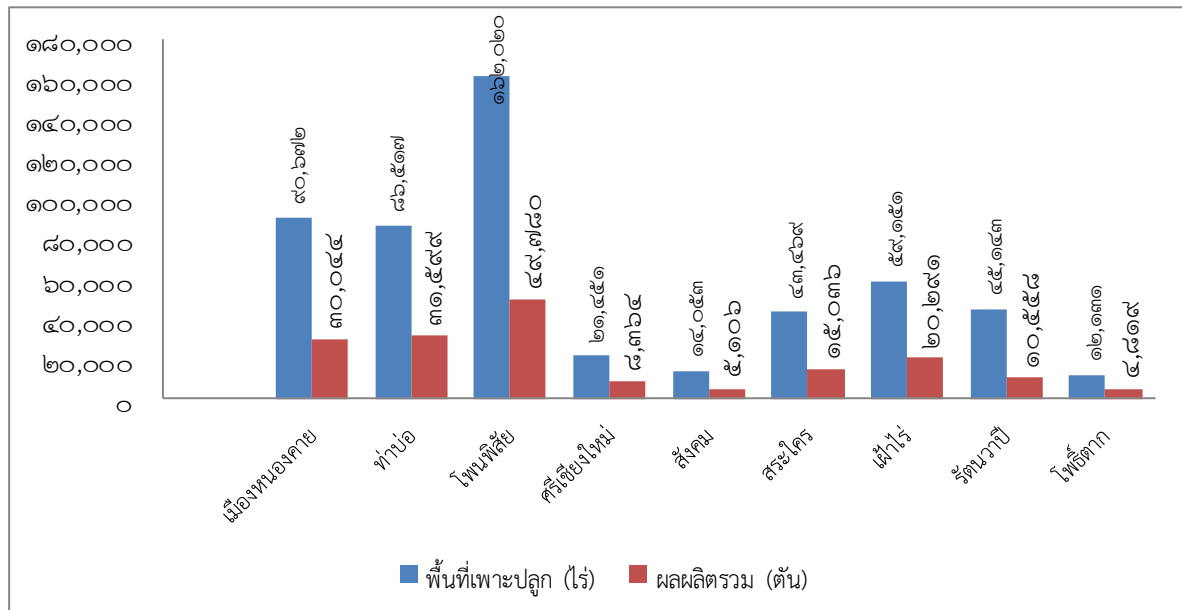
จากข้อมูลพบว่า จังหวัดหนองคายมีการปลูกข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้า คิดเป็นร้อยละ ๗๓ และ ร้อยละ ๒๗ ตามลำดับ โดยมีปริมาณผลผลิตรวมกันทั้งสิ้น ๒๑๙,๒๒๗ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒,๗๘๔.๗๖ ล้านบาท ผลผลิตข้าวนาปี เฉลี่ย ๓๕๗ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาปรัง เฉลี่ย ๕๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนผลผลิตข้าว รวมทั้งนาปีและนาปรัง เฉลี่ย ๓๘๓ กิโลกรัมต่อไร่ โดยข้าวเหนียว เฉลี่ย ๓๙๐ กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเจ้า ๓๖๔ กิโลกรัมต่อไร่

ตารางที่ ๓๙ ข้อมูลข้าวนาปีจังหวัดหนองคายปี ๒๕๖๑/๖๒ แยกรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย/ พท.ปลูก (กก./ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย/ พท.เก็บเกี่ยว (กก./ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๙๐,๖๗๒	๘๐,๑๑๘	๓๐,๐๔๔	๓๓๑	๓๗๕
๒	ท่าบ่อ	๘๖,๕๑๗	๘๔,๒๖๕	๓๑,๕๙๙	๓๖๕	๓๗๕
๓	โพนพิสัย	๑๖๒,๐๒๐	๑๔๕,๕๕๖	๔๙,๗๘๐	๓๐๗	๓๔๒
๔	ศรีเชียงใหม่	๒๑,๔๕๑	๒๑,๐๑๕	๘,๓๖๔	๓๙๐	๓๙๘
๕	สังคม	๑๔,๐๕๓	๑๓,๙๑๓	๕,๑๐๖	๓๖๓	๓๖๗
๖	สระใคร	๔๓,๔๖๙	๔๓,๒๐๘	๑๕,๐๓๖	๓๔๖	๓๔๘
๗	เฝ้าไร่	๕๙,๑๕๑	๕๗,๙๗๓	๒๐,๒๙๑	๓๔๓	๓๕๐
๘	รัตนวาปี	๔๕,๑๔๓	๓๒,๔๘๖	๑๐,๕๕๘	๒๓๔	๓๒๕
๙	โพธิ์ตาก	๑๒,๑๓๑	๑๒,๐๑๗	๔,๘๑๙	๓๙๗	๔๐๑
รวมทั้งสิ้น		๕๓๔,๖๐๗	๔๙๐,๕๕๑	๑๗๕,๕๙๗	๓๒๘	๓๕๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๑๕ เปรียบเทียบข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกข้าวรายอำเภอ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

ตารางที่ ๔๐ ต้นทุนการผลิตข้าว

ต้นทุนการผลิต(ข้าวนาปี)	นอกเขตชลประทาน	ในเขตชลประทาน
๑. ค่าพันธุ์	๔๗๐ บาท/ไร่	
๒. ค่าไถ	๖๐๐ บาท/ไร่	
๓. ค่าปักดำ/ปลูก	๖๕๐ บาท/ไร่	
๔. ค่าเก็บเกี่ยว	๗๐๐ บาท/ไร่	
๕. ค่าปุ๋ย	๗๐๐ บาท/ไร่	
รวมต้นทุนการผลิต/ไร่	๓,๑๒๐ บาท/ไร่	๕,๓๑๕ บาท/ไร่
ต้นทุนต่อกิโลกรัม คำนวณผลผลิต นอกเขต ชป.๓๖๔ กก. / ไร่ และในเขต ชป. ๔๕๒ กก. /ไร่	๘.๕๑ บาท/กก. ๘,๕๑๐ บาท/ตัน	๑๑.๗๕ บาท/กก. ๑๑,๗๕๐ บาท/ตัน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๐

ต้นทุนการทำนาของเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย คำนวณจากการทำนาในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ มีต้นทุนการผลิตต่อไร่ ๓,๑๒๐ บาท เทียบกับผลผลิต ๓๖๔ กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็น ๘.๕๑ บาท/กิโลกรัม หรือ ๘,๕๑๐ บาท/ตัน เมื่อเทียบกับราคาที่ขายข้าวได้ตันละ ๙,๓๐๐-๑๑,๓๐๐ บาท จะมีกำไรเท่ากับ ๗๙๐ - ๒,๗๙๐ บาทต่อตันข้าวเปลือก ส่วนในพื้นที่ชลประทาน ซึ่งมีผลผลิต ๔๕๒ กิโลกรัม/ไร่ ต้นทุนการผลิต ๕,๓๑๕ บาท/ไร่ หรือเท่ากับ ๑๑,๗๕๐ บาท/ตัน ทั้งนี้ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าจ้างในขั้นตอนการผลิต และค่าเมล็ดพันธุ์ กรณีตกกล้า/ปักดำใช้ ๑๕ กก. กรณีหว่านใช้ ๒๖ กก. เครื่องหยอดใช้ ๑๐ กก. ราคาเมล็ดพันธุ์ ๒๓ บ./กก.

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๔๑ การจัดการผลผลิตข้าวนาปี

ข้าวนาปี และการจัดการ	ข้าวเหนียว	ข้าวเจ้า	รวม
พื้นที่ปลูกข้าวนาปี (ไร่)	๓๗๔,๘๖๗	๑๕๙,๗๔๐	๕๓๔,๖๐๗ ไร่
ปริมาณข้าวทั้งหมดที่ผลิตได้ (ตัน)	๑๒๒,๙๘๔	๕๒,๖๑๓	๑๗๕,๕๙๗ ตัน
เก็บไว้บริโภค ๗๔๖ กก./ครัวเรือน/ปี*	๒๗,๐๓๙	๑๓,๔๕๕	๔๐,๔๙๔ ตัน
เก็บไว้ทำพันธุ์ (๑๐ กก./ไร่)	๓,๗๔๙	๑,๕๙๗	๕,๓๔๖ ตัน
สำรองฉุกเฉิน (๕ % ของผลผลิตทั้งหมด)	๖,๑๔๙	๒,๖๓๑	๘,๗๘๐ ตัน
ปริมาณข้าวเหลือไว้จำหน่าย (ตัน)	๘๖,๐๔๗	๓๔,๙๓๐	๑๒๐,๙๗๗ ตัน
คิดเป็นมูลค่า (น.๑๕,๐๘๐ บ./ตัน จ. ๙,๖๖๐ บ./ตัน)	๑,๒๙๘	๓๓๗	๑,๖๓๕ ล้านบาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

ปริมาณการบริโภคใน ๑ ปี คิดจากจำนวนครัวเรือนผู้ปลูกข้าว ๕๗,๓๐๕ ครัวเรือน ๑ ครัวเรือน มีสมาชิกเฉลี่ย ๓.๕ คน บริโภคข้าว ๗๔๖ กก.(ข้าวเปลือก) เป็นข้าวเหนียวร้อยละ ๗๕ ข้าวเจ้าร้อยละ ๒๕ ดังนั้นเท่ากับ ข้าวเหนียว ๖๗๑ กก ข้าวเจ้า ๗๕ กก.

ตารางที่ ๔๒ การจัดการผลผลิตข้าวนาปรัง

ข้าวนาปรัง และการจัดการ	ข้าวเหนียว	ข้าวเจ้า	รวม
พื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง (ไร่)	๗๖,๖๗๕	๖,๐๖๘	๘๒,๗๔๓ ไร่
ปริมาณข้าวทั้งหมดที่ผลิตได้ (ตัน)	๔๐,๔๕๐	๓,๑๘๐	๔๓,๖๓๐ ตัน
เก็บไว้บริโภค ๒๐ % ของผลผลิตนอกนั้นจำหน่าย	๘,๐๙๐	๖๓๖	๘,๗๒๖ ตัน
ปริมาณข้าวเหลือไว้จำหน่าย	๓๒,๓๖๐	๒,๕๔๔	๓๔,๙๐๔ ตัน
คิดเป็นมูลค่า (น.๙,๔๕๐ บ. /จ. ๑๒,๔๘๐ บ./ตัน)	๓๐๖	๓๒	๓๓๘ ล้านบาท
รวมข้าวนาปีและนาปรัง	๑๑๘,๔๐๗	๓๖,๙๓๔	๑๕๕,๓๔๑ ตัน
รวมปริมาณข้าวที่จำหน่าย	๑๔๑,๑๒๕	๓๑,๙๗๗	๑๗๓,๑๐๒ ตัน
รวมมูลค่า	๑,๖๐๓	๓๖๙	๑,๙๗๒ ล้านบาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

จากข้อมูลการจัดการผลผลิตข้าว จังหวัดหนองคายสามารถผลิตข้าวเพียงพอต่อความต้องการภายในจังหวัดเอง ซึ่งจังหวัดหนองคายมีปริมาณผลผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น ๒๑๙,๒๒๗ ตัน เกษตรกรในจังหวัดหนองคาย ร้อยละ ๙๐ นิยมบริโภคข้าวเหนียวเป็นหลัก ผลผลิตข้าวเมื่อหักส่วนที่บริโภคภายในครัวเรือน การเก็บไว้ทำพันธุ์และการสำรองไว้ในยามฉุกเฉินก็จะเป็นส่วนที่นำออกมาจำหน่าย ในกรณีของข้าวนาปรังที่ผลิตได้ เกษตรกรใช้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนเพียงร้อยละ ๒๐ ซึ่งจะนิยมเก็บเฉพาะข้าวเหนียว ส่วนข้าวเจ้าจะนำออกจำหน่าย โดยรวมจะเหลือเป็นปริมาณข้าวเปลือกที่ออกสู่ตลาดเพื่อจำหน่าย ๑๕๕,๓๔๑ ตันคิดเป็นมูลค่า ๑,๙๗๒ ล้านบาท จึงเป็นข้อบ่งชี้ว่า สินค้าข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับจังหวัดหนองคาย

เส้นทางผลผลิตข้าวของจังหวัดหนองคาย

ข้อมูลจากการลงสำรวจพื้นที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้ประกอบการ/ผู้ค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกข้าวของหนองคายมีจำนวน ๕ ราย จำนวน ๑ ราย นั้น ส่งข้าวออกไป สปป.ลาว คือข้าวหัก ที่เป็นข้าวขาว ไม่ใช่ข้าวหอม เพื่อส่งให้กับโรงงานผลิตเบียร์

ส่วนโรงสีที่รับซื้อข้าวจากเกษตรกรและแปรรูปเป็นข้าวสารบรรจุถุงมีเครื่องหมายการค้าของตนเอง คือโรงสีบุญสนองอำเภอบ้านบ่อ ข้าวตราพญานาค โรงสีศรีรุ่งเรืองอำเภอบ้านบ่อ ข้าวตราพระอาทิตย์

ส่วนโรงสีชัยนาสินเจริญ อำเภอมือง สีเป็นข้าวสารส่งไปยังกรุงเทพฯ ในอนาคตมีแผนที่จะแยกเครื่องสีเพื่อทำข้าวอินทรีย์ขาย โดยมีพื้นที่อำเภอสระใครเป็นแหล่งผลิตข้าวส่งให้

ข้าวนาปรังของจังหวัดหนองคาย เป็นที่นิยมของพ่อค้าภาคกลาง เพราะเก็บเกี่ยวระยะพลับพลึง ไม่ใช่ข้าวแห้ง เมื่อนำไปรวมกันแล้วเข้าสู่กระบวนการอบความชื้น จะได้ข้าวสม่ำเสมอ เมื่อสีเป็นข้าวสารเมล็ดสวย เกือบเท่าข้าวนาปี

ผลผลิตข้าวเจ้านาปี หนองคาย ปลุกข้าวหอมมะลิ และ กข. ๑๕ ข้าวที่ใช้สำหรับทำเส้นก๋วยเตี๋ยว หนองคาย คือข้าวขาว ที่นำเข้าจากภาคอื่น เนื่องจากหนองคายไม่ปลูก

ข้าวเจ้า ปี ๒๕๕๗ ผลผลิตรวม ๕๗,๖๔๒ ตัน โรงสีบุญสนองรับซื้อได้ ประมาณ ๒ พันตัน โรงสีไทวันเฮง อำเภอนิคมพัฒนา รับซื้อประมาณ ๑ พันตัน สกต.หนองคาย รับซื้อประมาณ ๑ พันตัน ผลผลิตข้าวที่เหลือ จะเป็นการรับซื้อของนางข้าว ดวงเจริญ ของอำเภอมือง และผู้รับซื้อที่ สกต. ติดต่อมารับซื้อส่งออกนอก จังหวัดไปยังโรงสีดวงใจ จังหวัดอุดรธานี เพื่อทำเป็นข้าวสารบรรจุถุงจำหน่าย ทั้งในประเทศ และส่งออก สปป.ลาว อีกทางหนึ่งส่งไปยังตลาดภาคกลาง

ข้าวเหนียว ส่วนใหญ่เกือบทั้งสิ้น ชาวนาเก็บไว้เพื่อบริโภคเอง โดยเก็บไว้ในเล้าส่วนตัว จะมีการนำออกมาจำหน่ายในกรณีดังนี้ คือ ช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตใหม่ จำหน่ายเพื่อนำเงินไปใช้ค่าทุนการผลิต เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าไถ จากนั้นเป็นช่วงเดือนพฤษภาคม เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร และช่วงก่อนสงกรานต์ เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายส่วนตัวในเทศกาล

หมายเหตุ : การคิดอัตราการบริโภคข้าวในครัวเรือน เท่ากับ ๗๔๖ กก.ข้าวเปลือกต่อครัวเรือน มาจากรศ.สมพร อิศวิลานนท์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี ๒๕๔๔ ระบุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริโภคข้าวข้าวสารคนละ๑๔๒ กก./ปี

ข้อมูลการสำมะโนการเกษตร สำนักงานสถิติแห่งชาติปี ๒๕๕๖ จ.หนองคาย มีครัวเรือนเกษตร ๔๘,๐๙๐ ครัวเรือน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ๑๖๘,๙๗๐ คน เฉลี่ย ๓.๕ คน/ครัวเรือน

๑ คน บริโภค ๑๔๒ กก. ข้าวสาร

๑ กก.ข้าวสาร มาจาก ข้าวเปลือก ๑.๕ กก.

ปริมาณการบริโภคข้าวเปลือก ๑ คน เท่ากับ ๑๔๒ กก x ๑.๕ กก. = ๒๑๓ กก.

๓.๕ คน หรือ ๑ ครัวเรือน เท่ากับ ๓.๕ x ๒๑๓ = ๗๔๖ กก.ข้าวเปลือก

จำนวนประชากรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ รวมทั้งสิ้น ๕๑๗,๒๓๙ คน

ปริมาณข้าวเปลือกที่ต้องการภายในจังหวัด เท่ากับ ๑๑,๐๑๗,๑๙๐ กก. (๑๑๐,๑๗๒ ตัน)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๔๓ รายชื่อผู้ประกอบการโรงสี/ทำข้าวและนางข้าวที่รับซื้อข้าวเปลือก และรวบรวมเป็นสถิติ

แหล่งรับซื้อในพื้นที่จังหวัดหนองคาย	แหล่งรับซื้อนอกพื้นที่จังหวัดหนองคาย
บริษัทโรงสีไทยชัยนาสินเจริญ อำเภอมือเมือง หนองคาย บริษัทโรงสีไทยวันเฮง อำเภอนิพนธ์ชัย นางช้างดวงเจริญ อำเภอมือเมืองหนองคาย นางข้าวเทียนชัย อำเภอนิพนธ์ชัย ทำข้าวโชคเจริญทรัพย์ อำเภอนิพนธ์ชัย ทำข้าวดวงเจริญพืชผล อำเภอมือเมืองหนองคาย ทำข้าวสุขชัยพืชผล อำเภอนิพนธ์ชัย บริษัทโรงสีข้าวบุญสนองอำเภอนิพนธ์ชัย	หจก.โรงสีอรุณพัฒนา จ.เพชรบูรณ์ บริษัทมิตรน้ำชัยไรซ์ จำกัด จ.สุพรรณบุรี โรงสีพานิชเจริญธัญญา จ.สุพรรณบุรี โรงสีแสงทองไรซ์กรุ๊ป จ.อุดรธานี โรงสีอุดรเพิ่มสิน จ.อุดรธานี บริษัทโรงสีไฟฟ้าสันต์พานิช จ.ฉะเชิงเทรา บริษัทเกรียงชัยโกลดันไรซ์ จ.ฉะเชิงเทรา บริษัทพิจิตรโรตารีร่วมเจริญ ๒ ไรซ์ จ.พิจิตร บริษัทโรงสีไทยวัฒนาไรซ์มิลล์ จำกัด จ.ปทุมธานี บริษัทโรงสีข้าวเจริญผล จำกัด จ.นครราชสีมา บริษัทโรงสี ป.ณัฐพล จำกัด จ.ขอนแก่น

ข้อมูลเปรียบเทียบ

เมื่อเปรียบสถานการณ์การผลิตข้าวของจังหวัดหนองคายกับแหล่งปลูกข้าวที่อื่น จากข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวเป็นรายภาค และจังหวัดในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ จะเห็นได้ว่าจังหวัดหนองคายมีศักยภาพในการผลิตข้าวในเกณฑ์ที่สูงกับจังหวัดอื่นได้ในภูมิภาคเดียวกัน ทั้งในด้านพื้นที่ปลูก ผลผลิตต่อไร่ โดยปริมาณการผลิตมากเป็นอันดับ ๓ ในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รองจากจังหวัดอุดรธานี และหนองบัวลำภู ที่มีพื้นที่ปลูกข้าวมากกว่า ค่าเฉลี่ยผลผลิตข้าวต่อไร่จังหวัดหนองคาย สูงกว่าจังหวัดอื่นในกลุ่มจังหวัดเดียวกันยกเว้นจังหวัดเลย และมีค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของภาคอีสาน แต่ทั้งนี้ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

- ส่งเสริมการปลูกข้าวอินทรีย์ และการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในเขตพื้นที่อาศัยน้ำฝน
- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าวในเขตชลประทาน
- ส่งเสริมการปลูกข้าวปลอดภัยจากกลุ่มที่มีอยู่เดิม ขยายกลุ่มใหม่
- ส่งเสริมการปลูกข้าวระบบการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ เน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่
- พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสนับสนุนให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการในอนาคต
- การแปรรูป การสร้างตราสินค้าและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งเพิ่มช่องทางการตลาดรูปแบบ บ.ประชารัฐรักสามัคคี จังหวัดหนองคาย
- ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร
- ส่งเสริมอาชีพเสริมให้เกษตรกรด้านการปศุสัตว์ การประมง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖.๒ ยางพารา

ยางพารานับเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย ที่สร้างรายได้ให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคการเกษตรเป็นลำดับที่ ๒ รองจากข้าวนาปี

พันธุ์ยางที่ปลูก คือ RRIM ๖๐๐ และ RRIT ๒๕๑ เนื่องจากให้ปริมาณน้ำยางมากดูแลง่ายและทนแล้ง โดยใช้ระยะปลูก ๓x๗ เมตร มีจำนวนต้นยางประมาณ ๗๖ ต้นต่อไร่และใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลักซึ่งมีพื้นที่เฉลี่ยในการปลูกยางพาราครั้งแรก ๑๕.๒๕ ไร่ต่อครัวเรือนใช้ระบบการกรีดยางแบบกรีดยาง ๒ วัน เว้น ๑ วัน โดยร้อยละ ๓๘.๘๐ ต้นยางจะเป็นโรคเปลือกแตกและโรคหน้ำยางแห้งเฉลี่ยประมาณ ๑๐ ต้นต่อไร่ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตลดลง

ตารางที่ ๔๔ ข้อมูลพื้นที่ปลูกยางพาราจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒

ลำดับ	อำเภอ	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เปิดกรีดยาง (ไร่)	ผลผลิตยางแห้ง (ตัน/ปี)	ผลผลิตยางก้อนถ้วย (ตัน/ปี)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	เมือง	๓๓๑	๓,๒๕๒	๒,๙๙๗	๖๖๒.๓๔	๑,๑๐๓.๙๐	๒๒.๐๘
๒	ท่าบ่อ	๖๕๔	๗,๑๐๖	๖,๘๒๓	๑,๕๐๗.๘๘	๒,๕๑๓.๑๓	๕๐.๒๖
๓	โพนพิสัย	๕,๘๒๕	๖๗,๐๘๙	๖๒,๖๘๐	๑๓,๘๕๒.๒๘	๒๓,๐๘๗.๑๓	๔๖๑.๗๔
๔	ศรีเชียงใหม่	๗๙๗	๑๒,๗๓๙	๑๒,๐๕๕	๒,๖๖๔.๑๕	๔,๔๔๐.๒๕	๘๘.๘๐
๕	สังคม	๔,๓๓๐	๖๓,๕๓๗	๖๐,๗๖๙	๑๓,๔๒๙.๙๕	๒๒,๓๘๓.๒๕	๔๔๗.๖๖
๖	สระใคร	๒๖๐	๓,๙๗๓	๓,๗๕๔	๘๒๙.๖๓	๑,๓๘๒.๗๑	๒๗.๖๕
๗	เฝ้าไร่	๕,๕๘๖	๗๒,๐๙๘	๖๗,๗๔๐	๑๔,๙๗๐.๕๔	๒๔,๙๕๐.๙๐	๔๙๙.๐๒
๘	รัตนวาปี	๕,๑๖๖	๖๑,๕๐๒	๕๘,๘๕๐	๑๓,๐๐๕.๘๕	๒๑,๖๗๖.๔๑	๔๓๓.๕๓
๙	โพธิ์ตาก	๑,๓๐๗	๑๘,๘๘๐	๑๘,๐๑๔	๓,๙๘๑.๐๙	๖,๖๓๕.๑๕	๑๓๒.๗๐
รวม		๒๔,๒๕๖	๓๑๐,๑๗๖	๒๙๓,๖๘๒	๖๔,๙๐๓.๗๒	๑๐๘,๑๗๒.๘๖	๒,๑๖๓.๔๖

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓

ตารางที่ ๔๕ ต้นทุนการผลิตยางพารา

รายละเอียดต้นทุน	ต้นทุนยางก้อนถ้วย (บาท/กิโลกรัม)	ต้นทุนยางแผ่นดิบ (บาท/กิโลกรัม)	ต้นทุนน้ำยางสด (บาท/กิโลกรัม)
๑. ต้นทุนช่วงยางยังไม่ได้ให้ผลผลิต	๑๒.๒	๑๒.๒	๑๒.๒
๑.๑ ค่าพันธุ์ยาง	๑.๐๗๖	๑.๐๗๖	๑.๐๗๖
๑.๒ ค่าปุ๋ยบำรุง	๒.๙๘๖	๒.๙๘๖	๒.๙๘๖
๑.๓ ค่าแรงงาน	๗.๓๓๑	๗.๓๓๑	๗.๓๓๑
๑.๔ อื่นๆ (ค่าวัสดุและสารเคมี)	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘	๐.๘๐๘
๒. ต้นทุนการบำรุงรักษาช่วงยางให้ผลผลิต	๑๐.๐๑	๑๐.๐๑	๑๐.๐๑
๒.๑ ค่าปุ๋ยบำรุง	๔.๔๗๒	๔.๔๗๒	๔.๔๗๒
๒.๒ ค่าแรงงาน	๕.๐๑	๕.๐๑	๕.๐๑
๒.๓ ค่าสารเคมี	๐.๕๓๑	๐.๕๓๑	๐.๕๓๑
๓. ต้นทุนการกรีต เก็บน้ำยาง และทำแผ่น	๑๖.๘๘	๒๑.๘๓	๒๐.๒๔
๓.๑ ค่าอุปกรณ์เครื่องมือเก็บน้ำยาง	๐.๔๒๕	๐.๔๐๓	๐.๕๓๕
๓.๒ ค่าแรงงานกรีต เก็บน้ำยางและทำแผ่น	๑๖.๔๖	๒๑.๔๒๖	๑๙.๗
๔. ค่าอุปกรณ์ทำยางแผ่น	๐.๒๕๗	๒.๐๗	๐
๔.๑ ค่าอุปกรณ์เครื่องมือทำยางแผ่น	๐	๑.๗๐๕	๐
๔.๒ ค่าน้ำกรด	๐.๒๕๗	๐.๓๖	๐
๕. ค่าที่ดิน	๓.๙๘	๓.๙๘	๓.๙๘
๕.๑ ค่าใช้ที่ดิน	๓.๙๑๖	๓.๙๑๖	๓.๙๑๖
๕.๒ ค่าภาษีที่ดิน	๐.๐๖๕	๐.๐๖๕	๐.๐๖๕
รวมต้นทุนการผลิตยางก้อนถ้วยที่สวน	๔๓.๓๔	๕๐.๐๙	๔๖.๓๔

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๐

สำนักงานตลาดกลางยางพาราจังหวัดหนองคาย การยางแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่ผู้ซื้อและผู้ขาย โดยเป็นจุดประมูลยางก้อนถ้วย ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน และงานบริการวิชาการข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินงานในช่วงปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐ มีดังนี้

๑. ผู้ซื้อขายผ่านตลาดมีจำนวน ๑๒ ราย
๒. ผู้ขายยางผ่านตลาด จำนวน ๒๘๘ ราย จำแนกเป็น
 - ๒.๑ เกษตรกร จำนวน ๒๕๕ ราย
 - ๒.๒ พ่อค้า จำนวน ๑๔ ราย
 - ๒.๓ สถาบันเกษตรกร จำนวน ๑๙ สถาบัน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๔๖ สรุปปริมาณการซื้อขายยาง ปิงปประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๐ (สำนักงานตลาดกลางยางพารา จังหวัดหนองคาย)

ปีงบประมาณ	ยางก้อนถ้วย		ยางแผ่นดิบ		ยางรมควัน		ผลรวม นน. (กก.)
	นน. (กก.)	ราคา (เฉลี่ย)	นน. (กก.)	ราคา (เฉลี่ย)	นน. (กก.)	ราคา (เฉลี่ย)	
๒๕๕๘	๓๘,๕๒๗	๒๓.๖๓	๒,๖๘๖,๗๙๔	๔๗.๕๔	๖๕๗,๘๐๑	๕๗.๙๑	๓,๓๘๓,๑๒๒
๒๕๕๙	๙๕๙,๘๖๗	๒๒.๘๕	๑๙๔,๕๐๔	๓๖.๓๕	๑,๔๑๘	๔๐.๐๐	๑,๑๕๕,๗๘๙
๒๕๖๐	๑,๑๑๓,๓๗๐	๓๐.๔๘	๖๔,๓๓๕	๖๕.๔๖	๕,๗๔๙	๕๕.๔๓	๑,๑๘๓,๔๕๔
๒๕๖๑	๗๓,๐๖๓,๗๑๐	๓๐.๑๓					
๒๕๖๒	๑๐๘,๑๗๒,๘๖๐	๒๐.๐๐					
ผลรวมทั้งหมด	๒,๑๑๑,๗๖๔	๒๖.๕๖	๒,๙๔๕,๖๓๓	๔๖.๑๑	๖๖๔,๙๖๘	๕๖.๕๐	๕,๗๒๒,๓๖๕

ที่มา : สำนักงานตลาดกลางยางพาราจังหวัดหนองคาย การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย

จากตารางจะเห็นว่า การผลิตยางแผ่นดิบ และยางแผ่นรมควันของเกษตรกรตั้งแต่ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐ มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากราคาต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบและยางแผ่นรมควันที่สูงขึ้น เกษตรกรเปลี่ยนรูปแบบการผลิตหันไปผลิตยางก้อนถ้วย ซึ่งกรรมวิธีการผลิตที่ง่ายขึ้นและต้นทุนการผลิตที่ถูกกว่า ประกอบกับความต้องการยางก้อนถ้วยของโรงงานอุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง ทำให้เกิดจุดรับซื้อขึ้นตามหมู่บ้าน ตำบล ซึ่งเกษตรกรสามารถจำหน่ายได้ง่ายและสะดวกขึ้น ซึ่งการจำหน่ายยางก้อนถ้วยของเกษตรกรมีทั้งจำหน่ายให้กับจุดรับซื้อของพ่อค้าโดยตรง หรือรวบรวมยางก้อนถ้วยเป็นจุดแล้วให้พ่อค้าประมูลราคา

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

๑. การลดต้นทุนการผลิต

- การใช้ปุ๋ยสั่งตัด และสารอินทรีย์
- การใช้สารชีวภาพในการกำจัดวัชพืช

๒. การสร้างมูลค่าเพิ่ม

- การแปรรูปน้ำยางสด เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น หมอนยางพารา และอื่น ๆ
- การทำยางเครป
- การทำยางแผ่นรมควัน
- การทำยางแผ่นดิบ

๓. ส่งเสริมอาชีพเสริมในสวนยาง เช่น การเลี้ยงแพะ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงหมูหลุม การเลี้ยงกบ อื่นๆ

๔. การลดพื้นที่การปลูกยาง ในพื้นที่ยางถึงอายุโค่น โดยส่งเสริมการเกษตรอื่นที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า

- เป้าหมายปีละ ๑,๐๐๐ ไร่

๕. การสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร

- พัฒนากลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖.๓ oplanilkrachang

ปลาน้ำจืดเป็นอาหารโปรตีนที่สำคัญของประชาชนในจังหวัดหนองคาย ซึ่งมีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๘ ลุ่มน้ำ จึงมีสภาพเหมาะสมต่อการทำการเกษตร โดยเฉพาะการประกอบอาชีพด้านการประมง ในอดีตประชาชนพึ่งอาหารประเภทปลาน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่แหล่งน้ำธรรมชาติในจังหวัดหนองคาย ได้รับผลกระทบจากการสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การสร้างเขื่อนกั้นน้ำ การสร้างสิ่งกีดขวางทางเดินของสัตว์น้ำ การใช้สารเคมีในการเพาะปลูก การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์น้ำ เป็นต้น ส่งผลให้ผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง จึงเป็นโอกาสของเกษตรกรที่สนใจการเลี้ยงปลาเชิงพาณิชย์ ต้องอาศัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การเพาะเลี้ยงและอนุบาลสัตว์น้ำ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงปลานิลในกระชัง เป็นต้น

การเลี้ยงปลานิลเทศผู้ในกระชังแม่น้ำโขง

การเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขงของจังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดแรกที่พัฒนาระบบการเลี้ยงปลานิลในกระชังเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นการเลี้ยงแบบพัฒนา (intensive) โดยการเลี้ยงปลาแบบหนาแน่น และให้อาหารเม็ดสำเร็จรูปลอยน้ำ เกษตรกรนิยมเลี้ยงปลานิลเทศผู้ในกระชัง เพราะเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย โตเร็วและตลาดต้องการ เนื่องจากลูกปลานิลเทศผู้ไม่ขยายพันธุ์โดยธรรมชาติ แต่ถ้าเป็นปลานิลเทศเมียช่วงออกไข่จะอมไข่ปลาไว้ในปาก ทำให้ไม่กินอาหาร จึงทำให้ปลานิลเทศเมียโตช้า เกษตรกรที่ต้องการให้ปลานิลโตเร็วจึงนิยมเลี้ยงปลานิลเทศผู้ ซึ่งลูกพันธุ์ปลาสามารถผลิตได้ตลอดปี มีจำหน่ายที่ฟาร์มอนุบาลทั่วไป ถ้าลูกพันธุ์ปลาที่มาจากฟาร์มที่มีคุณภาพ มีใบรับรองด้วย จะเจริญเติบโตเร็ว และมีอัตราการแลกเนื้อดี

ปัจจุบันการเลี้ยงปลานิลในกระชังมีการพัฒนาการเป็นระบบเครือข่ายห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) อย่างเต็มรูปแบบ ประกอบด้วยธุรกิจย่อย ๔ ประเภท ได้แก่

ธุรกิจการผลิตลูกปลานิลหรือปลาฟลาย (Fly) ไปจนถึงปลาขนาดโม่ขาม

ธุรกิจอนุบาลลูกปลานิล (Fingerling)

ธุรกิจปลาเนื้อ (Grow out)

ธุรกิจขายปลาเนื้อ

เกษตรกรที่เลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง ผู้เลี้ยงต้องได้รับอนุญาตใช้พื้นที่แหล่งน้ำจากหน่วยราชการที่รับผิดชอบ ได้รับความเห็นชอบจากชุมชนและขออนุญาตเลี้ยงปลาในกระชังจากกรมประมง รวมถึงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานประมงจังหวัดหนองคายด้วย

การเลี้ยงปลานิลในกระชังมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เป็นรุ่น เป็นปลานิลที่มีเนื้อแน่น ไม่มีกลิ่น ไขมันน้อย รสชาติดี เป็นที่ต้องการของตลาด มีต้นทุนในการเลี้ยงสูงกว่าที่อื่น เนื่องจากกระแสน้ำในแม่น้ำโขงไหลหมุนเวียน ทำให้ปลาที่เลี้ยงในกระชังต้องเคลื่อนไหวหรือว่ายน้ำอยู่ตลอดเวลา

การเลี้ยงปลานิลในกระชัง แยกเป็น ๒ ระบบย่อย คือ

การเลี้ยงแบบพันธสัญญา โดยเกษตรกรมีพันธสัญญากับผู้ขายอาหารปลา เพราะบริษัทจะเป็นผู้จัดหาลูกปลาและอาหารปลาให้เกษตรกร และช่วยประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ให้คำแนะนำในการเลี้ยง รวมถึงการควบคุมคุณภาพ ทั้งนี้ผู้เลี้ยงปลาในระบบนี้จะต้องวางเงินค้ำประกันแก่ตัวแทนผู้ขายอาหารปลาในจังหวัด แตกต่างไปตามพื้นที่ เช่น วางมัดจำลูกปลา ๑๐ - ๑๕ บาทต่อตัวต่อรุ่น หรือ ๒๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาทต่อกระชัง เกษตรกรจะได้รับลูกปลานิลขนาด ๓๐ กรัม ซึ่งเป็นขนาดที่พอเหมาะแก่การปล่อยลงกระชังเลี้ยงประมาณ ๔ เดือน จะได้ปลานิลขนาด ๐.๗ - ๑.๒ กิโลกรัมต่อตัว มีต้นทุนค่าอาหารปลาประมาณ

หนองคาย “เกษตรกรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ร้อยละ ๘๐ - ๙๐ ของต้นทุนรวมทั้งหมด ขนาดกระชังที่นิยมใช้หลายขนาดตามสภาพน้ำ ถ้าน้ำไหลแรง ความกว้างของกระชังจะลดลง ได้แก่ ๓ x ๓ เมตร ๓ x ๖ เมตร และ ๔ x ๖ เมตร ลึกประมาณ ๑ - ๑.๕ เมตร สำหรับขนาด ๓ x ๓ เมตร ควรได้ผลผลิตประมาณ ๘๐๐ กิโลกรัมต่อกระชัง และใช้อาหารปลาชนิดทั้งหมดเพื่อป้องกันความเสี่ยง โดยเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ที่เล็กใช้แล้วไว้ต้นน้ำ เพราะหากมีปัญหาเกิดขึ้นจะได้ย้ายปลาในกระชังอื่นๆ ได้ทันเวลา อัตราการปล่อยลูกปลาประมาณ ๘๐ - ๑๐๐ ตัวต่อตารางเมตร โดยทั่วไปเกษตรกร ๑ คน จะดูแล ๑๐ - ๑๒ กระชัง ระยะเวลาการเลี้ยงขึ้นกับขนาดลูกปลา หากเกษตรกรเลี้ยงลูกปลาขนาด ๓๐ กรัมต่อตัวขึ้นไป อาจเลี้ยงได้ปีละ ๒ - ๓ รุ่น เมื่อถึงช่วงเวลาจับปลาขาย ผู้เลี้ยงปลาจะประสานกับตัวแทนขายอาหารปลาในพื้นที่เพื่อติดต่อพ่อค้าให้จับปลาขายหมดทั้งรุ่น ทั้งนี้ผู้ค้าปลาจะประสานงานกับผู้ขายอาหารปลาเพื่อวางแผนการจับปลาให้สอดคล้องกับความต้องการปลาในตลาด เมื่อได้แหล่งจำหน่ายจะประสานกับเกษตรกรให้งดให้อาหารปลาก่อนจับประมาณ ๒ - ๓ วัน เมื่อผู้ซื้อจับปลาเสร็จจะชำระเงินค่าปลาซึ่งหักต้นทุน ค่าลูกปลา ค่าอาหารให้แก่ตัวแทนจำหน่ายอาหารปลา ส่วนที่เหลือจ่ายให้เกษตรกร ดังนั้น ผู้เลี้ยงปลาในกระชังมักจะต้องเชื่อมโยงกับธุรกิจขายอาหารปลา ด้วยเหตุผลทั้งในเรื่องต้องการความรู้ เงินทุนและต้องการลดความเสี่ยงในเรื่องการตลาด เพราะผู้ขายอาหารปลามีความเชื่อมโยงกับตลาดปลาเนื้อที่กว้างขวางกว่าตลาดท้องถิ่น เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังต้องการขายปลาให้หมดทั้งรุ่น เพื่อเตรียมกระชังเลี้ยงปลารุ่นต่อไป หากจัดการดีสามารถเลี้ยงได้ ๓ รุ่นต่อไป

การเลี้ยงแบบอิสระ การเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นอาชีพที่ดี เพราะเกษตรกรไม่ต้องการเวลามากสำหรับประชาชนที่อาศัยในชุมชนใกล้เคียงกับแม่น้ำโขงสามารถรวมตัวกันเลี้ยงปลานิลในกระชังแบบอิสระ โดยเฉพาะเมื่อมีคู่ทางตลาดท้องถิ่น หรือเคยเป็นผู้เลี้ยงปลาในระบบพันธสัญญาที่เลี้ยงจนมีความชำนาญแล้ว เกษตรกรจะหันมาเลี้ยงแบบอิสระด้วยการซื้อลูกปลา อาหารปลาด้วยตนเอง หรืออาจเชื่อมโยงบางส่วนกับผู้ขายอาหารปลา เช่น ซื้อลูกปลาด้วยเงินสดจากผู้ขายอาหารปลาทั่วไป และซื้ออาหารปลาแบบใช้สินเชื่อกับผู้ค้าอาหารปลาในช่วงท้ายของการเลี้ยง เช่น ถ้าต้องการใช้อาหารปลา ๑๐ ถุง เกษตรกรจะซื้ออาหารปลาด้วยเงินสด ๘ ถุง และซื้ออาหารปลาแบบสินเชื่อ ๒ ถุง ในช่วงสุดท้าย เพื่อให้ผู้ค้าอาหารปลามาช่วยจับปลาไปจำหน่ายหรือบอกแหล่งจำหน่ายให้ รวมทั้งเพื่อความสะดวกในการซื้อลูกปลามาเลี้ยงในรุ่นต่อไป การเลี้ยงปลาแบบนี้เกษตรกรสามารถจับปลาขึ้นมาจำหน่ายได้อย่างอิสระ

ผู้เลี้ยงปลานิลกระชังแบบอิสระ นิยมซื้อลูกปลานิลเพศผู้ขนาดโม่มะขาม แล้วนำมาอนุบาลในบ่อดินต่อให้ได้ปลาขนาด ๓๐ กรัม ซึ่งจะมีอัตราการร้อยละ ๖๐ ของลูกปลาที่เลี้ยงทั้งหมด เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงอย่างน้อยประมาณ ๑๐ กระชังต่อครัวเรือน บางครัวเรือนที่มีแรงงานและพื้นที่มาก อาจมีถึง ๑๐๐ - ๒๐๐ กระชัง ซึ่งเกษตรกรรายใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอศรีเชียงใหม่และอำเภอบ้านดุง ทั้งนี้ เกษตรกรที่เลี้ยงแบบอิสระมักจะมีบ่อดินไว้อนุบาลลูกปลาเพื่อลดต้นทุน และเกษตรกรต้องมีเงินลงทุนค่ากระชังขนาด ๓ x ๖ เมตร ลึก ๒ เมตร รวมค่าอุปกรณ์ประมาณ ๒๕,๐๐๐ บาทต่อกระชัง อายุการใช้งานประมาณ ๑๐ ปี

การปล่อยปลาในกระชังขนาด ๔ x ๖ เมตร ขนาด ๓๐ กรัม ประมาณ ๑,๕๐๐ - ๒,๐๐๐ ตัวต่อกระชัง โดยหนึ่งปีเลี้ยงปลานิลในกระชังได้ ๒ รุ่น จึงต้องใช้ลูกปลานิลทั้งหมดประมาณ ๑๐.๗๙ - ๑๔.๓๙ ล้านตัว ซึ่งการเพาะและอนุบาลลูกปลานิลในจังหวัด ฯ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง ให้อาหารเม็ดสำเร็จรูป เลี้ยงประมาณ ๔ - ๕ เดือน จะได้ปลาขนาด ๗๐๐ - ๑,๐๐๐ กรัม หนึ่งปีเลี้ยงได้ประมาณ ๒ รุ่น หรือ ๒ ปี เลี้ยงได้ ๕ รุ่น ได้ผลผลิตประมาณ ๒ ตันต่อรุ่น ขึ้นอยู่กับขนาดของลูกปลาที่นำมาเลี้ยง จำหน่ายในราคา ๖๐ - ๖๕ บาทต่อกิโลกรัม ต้นทุนการเลี้ยง (ปี ๒๕๕๗) มีต้นทุน ๕๓.๒๐ บาทต่อกิโลกรัม ได้กำไรกิโลกรัมละประมาณ ๗ - ๑๐ บาท

หนองคาย “เกษตรกรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

โดยทั่วไปขนาดลูกปลานิลที่นิยมปล่อยมากที่สุด คือ ปลานิลรุ่น ขนาด ๓๐-๕๐ กรัม หรือ ๒๐-๓๐ ตัวต่อกิโลกรัม ราคาตัวละ ๓-๕ บาท อัตราการปล่อยเลี้ยงคือ ๖๐-๑๐๐ ตัวต่อลูกบาศก์เมตร อัตราการปล่อยมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดกระชัง ฤดูกาล สภาพการไหลของกระแสน้ำ ปริมาณและคุณภาพน้ำ ระยะเวลาที่ต้องการผลผลิต ขนาดปลาที่จับ ความชำนาญของเกษตรกรและที่สำคัญคือทุน

การเลี้ยงปลานิลกระชังทั้งแบบพันธสัญญาและแบบอิสระ มีต้นทุนการผลิตที่ใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้แบบอิสระจะมีต้นทุนสูงกว่าแบบพันธสัญญาเล็กน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นต้นทุนค่าอาหารปลาจะมีต้นทุนที่สูงที่สุด อยู่ที่ประมาณร้อยละ ๗๕ - ๘๐ ซึ่งเกษตรกรร้อยละ ๗๐ ซื้ออาหารปลาจากบริษัทโดยตรง และซื้อจากตัวแทนจำหน่ายในท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้เลี้ยงปลาในท้องถิ่น เกษตรกรร้อยละ ๑๕ ซื้ออาหารปลาจากพ่อค้าในตลาด และร้อยละ ๑๐ ซื้ออาหารจากเพื่อนเกษตรกรในหมู่บ้าน ทั้งนี้ร้อยละ ๕๔ ของเกษตรกรได้รับสินเชื่อค่าอาหารปลา โดยได้สินเชื่อจนถึง ๕ เดือน

เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมพันธสัญญากับบริษัทขนาดใหญ่ ประมาณร้อยละ ๘๐ - ๘๕ เช่น บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด(มหาชน) จำนวน ๑๒๐ ราย มานิตย์ฟาร์ม จำนวน ๓๘ ราย บริษัท สตาร์ฟิช จำกัด จำนวน ๓๐ ราย บริษัทอื่นๆ อีก ๑๒ ราย และเลี้ยงแบบอิสระคือ ลงทุนเอง เลี้ยงเอง ประมาณร้อยละ ๑๕ - ๒๐

การจับปลาขึ้นมาจำหน่าย เกษตรกรต้องให้อาหารปลา ๒ - ๓ วัน ก่อนจับปลา เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๐ จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ ๑๖ ขายปลาที่หน้าฟาร์ม และร้อยละ ๘ นำผลผลิตส่งลูกค้าหรือขายในตลาดเอง ทั้งนี้ผู้ค้าคนกลางมักจะเป็นเครือข่ายของผู้ขายอาหารสำเร็จรูปซึ่งจะช่วยเกษตรกรขายผลผลิตและแนะนำแหล่งที่ขาย

โดยทั่วไปเกษตรกรต้องคัดขนาดปลาก่อนขาย จะได้ผลผลิตปลาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งจะขายพร้อมกันเป็นรุ่น แต่มักจะมีปลาขนาดเล็กพร้อมด้วยประมาณร้อยละ ๒ ของปริมาณผลผลิต ทั้งนี้ผู้ซื้อปลาเป็นผู้ออกค่าขนส่งและเกษตรกรจะแถมปลาขนาดเล็กให้กับผู้ซื้อแทนการลดราคา และราคาปลาเนื้อหน้าฟาร์มจะต่ำกว่าราคาในตลาด ประมาณ ๕ - ๑๐ บาทต่อกิโลกรัม

ก่อนการตกลงราคา ผู้ค้าปลามาก่อนจะลองจับปลาและประเมินปริมาณปลา กำหนดปริมาณปลาในบ่อที่มีขนาดต่างๆ ตามความต้องการของตลาด ตัวอย่างขนาดปลาในวงการค้า ได้แก่

ปลานิล

- ปลานิลขนาดโตตัวละ ๑ กิโลกรัมขึ้นไป	เรียกว่า ปลาโบ้
- ปลานิลขนาด ๒ ตัวต่อกิโลกรัม	เรียกว่า ปลากลาง
- ปลานิลขนาด ๓ - ๔ ตัวต่อกิโลกรัม	เรียกว่า ปลานอน
- ปลานิลขนาด ๕ - ๖ ตัวต่อกิโลกรัม	เรียกว่า ปลาแม่

ตารางที่ ๔๗ แสดงครัวเรือนผู้เลี้ยงปลานิลเพศผู้ในกระชังแม่น้ำโขง

ที่	อำเภอ	จำนวน ราย	จำนวน กระชัง	เนื้อที่เลี้ยง (ไร่)	จำนวนต่อปี (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	เฉลี่ย/วัน (ตัน)	ต้นทุน (ล้านบาท)	กำไร (ล้านบาท)
๑	เมือง	๒๕๕	๒,๘๔๕	๓๓.๑๗	๘,๙๐๘.๒๐	๗๗๐.๙๘	๒๔.๘๐	๕๓๙.๖๙	๒๓๑.๒๙
๒	ท่าบ่อ	๑๘	๗๘๕	๘.๖๔	๑,๒๗๒.๖๐	๑๑๐.๑๔	๓.๕๕	๗๗.๑๐	๓๓.๐๔
๓	ศรีเชียงใหม่	๙	๕๓๐	๕.๓๑	๒,๕๔๕.๒๐	๒๒๐.๒๘	๗.๑๐	๑๕๔.๒๐	๖๖.๐๘
	รวม	๒๘๒	๔,๑๖๐	๔๗.๑๒	๑๒,๗๒๖.๐๐	๑,๑๐๑.๔๐	๓๕.๔๕	๗๗๐.๙๙	๓๓๐.๔๑

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

จากตารางข้างต้น จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังแม่น้ำโขง ในพื้นที่ ๓ อำเภอ จำนวน ๒๘๒ ครัวเรือน ๔,๑๖๐ กระชัง เนื้อที่เลี้ยงทั้งหมด ๔๗.๑๒ ไร่ ชนิดปลาที่เลี้ยง คือ ปลานิล จำนวน ๑๒,๗๒๖ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๑,๑๐๑.๔๐ ล้านบาท ผลิตได้เฉลี่ย ๓๕.๔๕ ตันต่อวัน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตอยู่ที่ ๗๗๐.๙๙ ล้านบาท และมีกำไรทั้งสิ้น ๓๓๐.๔๑ ล้านบาทต่อปี โดยอำเภอเมืองหนองคายมีผู้เพาะเลี้ยงและผลผลิตมากที่สุด

ตลาดปลาเนื้อที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น เลย บึงกาฬและจังหวัดหนองบัวลำภู บางครั้งที่ปลาล้นตลาดอาจส่งไปขายถึงจังหวัดในอีสานตอนใต้ เช่น จังหวัดสุรินทร์ และอุบลราชธานี เป็นต้น

ตารางที่ ๔๘ สภาพปัญหา/ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
ลูกพันธุ์ปลานิลที่ผลิตในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ (ต้องนำเข้าจากจังหวัดอื่น ๆ โดยเฉพาะจังหวัดในภาคกลาง ปีละประมาณ ๑๐๐ ล้านตัว)	ส่วนใหญ่เกษตรกรที่เลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นแบบพันธสัญญา ซึ่งบริษัทจัดหาลูกปลาและอาหารปลาให้เกษตรกรในเครือข่าย อย่างไรก็ตามเกษตรกรมักประสบปัญหาเกี่ยวกับลูกปลา คือ ไม่มีโอกาสเลือกแหล่งผลิตลูกปลา ทำให้ได้ลูกปลาไม่ได้มาตรฐาน ลูกปลาไม่ได้คุณภาพ ลูกปลามักจะติดเชื้อช่วงอายุ ๒๐ - ๓๐ วัน ทำให้อัตราการรอดต่ำ และมีราคาสูง จากการที่เกษตรกรผู้ซื้อลูกปลาจากพ่อค้าไม่สามารถระบุว่าเป็นปลานิลแปลงเพศหรือไม่ ทำให้ไม่มีความมั่นใจในคุณภาพ หน่วยงานราชการต้องสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมให้ความรู้กับเกษตรกรภายในจังหวัดหนองคายให้สามารถเพาะพันธุ์ปลานิลสายพันธุ์ดี เลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรค เจริญเติบโตเร็ว เพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังหรือสนับสนุนงบประมาณในการอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถอนุบาลลูกปลาก่อนปล่อยเลี้ยงในกระชังเพื่อลดต้นทุนการผลิตหรือจำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังรายอื่นๆ ซึ่งปลานิลที่ผลิตหรืออนุบาลได้ในพื้นที่จังหวัดหนองคายจะสามารถปรับตัวกับสภาพน้ำในพื้นที่ได้กว่าลูกปลาที่นำเข้า

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
	จากจังหวัดอื่นๆ ทำให้มีอัตราการรอดตายสูง และฟาร์มแต่ละฟาร์มควรระบุแหล่งที่มา เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมการเลี้ยงปลาในอย่างครบวงจร ซึ่งจะช่วยเพิ่ม GPP ภาคเกษตรของจังหวัดหนองคายให้อัตราการขยายตัวสูงขึ้น
ต้นทุนค่าอาหารปลาสูง (โดยต้นทุนค่าอาหารปลาที่มีอัตราสูงถึงร้อยละ ๘๐ - ๘๕ ของต้นทุนทั้งหมด)	อาหารปลาที่เกษตรกรได้รับ ส่วนใหญ่มีราคาสูง แต่ไม่ได้คุณภาพ ละลายน้ำง่าย จมน้ำเร็ว หน่วยงานราชการต้องสนับสนุนงบประมาณเพื่อฝึกอบรมให้เกษตรกรได้มีความรู้ และสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการทำอาหารปลาสำเร็จรูป/การทำอาหารปลาพื้นบ้าน โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และลดต้นทุนในการผลิต หรือสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อสั่งซื้ออาหารปลาจากบริษัทโดยตรงคราวละมากๆ เพื่อจะได้มีส่วนลด
การกำหนดราคารับซื้อปลาในกระชังขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลางหรือบริษัทที่มีพันธะสัญญา	เกษตรกรมีต้นทุนการเลี้ยงไม่สมดุลกับราคาที่บริษัทรับซื้อประกันราคา ซึ่งราคาประกันเป็นราคาที่เกษตรกรขาดทุน เกษตรกรเห็นว่าบริษัทหลักภาระการแข่งขันด้านราคามาให้เกษตรกร และเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาอิสระต่างก็แย่งตลาดกันเอง ทำให้ราคาปลาลดต่ำลง ในกรณีที่เกษตรกรมีอำนาจต่อรองทำให้พ่อค้าคนกลางได้ส่วนต่างราคาน้อยจนไม่สามารถเข้ามาช่วยรับซื้อได้ ยิ่งทำให้ปลาตกค้างมีจำนวนมาก ราคาจะยิ่งตกต่ำอีก แต่เมื่อปลาที่มีราคาแพงก็อาจขายปลาไม่ได้ เนื่องจากผู้ซื้อมักจะระบุปัญหาปลาไม่ได้ขนาดตามที่ต้องการ เกษตรกรจะต้องรอคิวในการขายปลา บางครั้งผู้ซื้อมาจับปลาไม่ตรงตามนัด ทำให้ต้องมีต้นทุนค่าอาหารเพิ่มอีก และมีการตัดน้ำหนักทิ้งร้อยละ ๒ ของน้ำหนักปลาทั้งหมดเมื่อขาย สนับสนุนให้เกษตรกรมีการสร้างเครือข่ายและรวมกลุ่มผู้เลี้ยงอิสระ จัดตั้งสหกรณ์ ในนาม “สหกรณ์ผู้เลี้ยงปลาในหนองคาย” เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง โดยจะต้องสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมให้เกษตรกรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการรวมกลุ่มกัน การส่งเสริมการขาย การตลาด การแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่า เป็นต้น และสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรได้มีต้นทุนหรือเงินทุนหมุนเวียนในเลี้ยงปลาในแต่ละรอบการผลิต จะทำให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ต้องพึ่งพาบริษัทที่ต้องมีพันธะสัญญาต่อกัน

สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
ภัยพิบัติต่างๆ - ภัยธรรมชาติ สภาพอากาศปิด - ปลาทยอยตายต่อเนื่อง มากบ้าง น้อยบ้าง - สารเคมีจากการทำการเกษตร ไหลลงสู่แม่น้ำโขงส่งผลกระทบต่อผู้ เลี้ยงปลาในกระชัง	เกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มยังไม่ได้มาตรฐาน ประกอบ กับมีสารเคมีจากการทำการเกษตรไหลลงสู่แม่น้ำโขงส่งผล กระทบต่อผู้เลี้ยงปลาในกระชัง ทำให้ปลาป่วยหรือโตช้ากว่า กำหนด ปลาเป็นโรคติดเชื้อแบคทีเรีย สเตรปโตคอคคัส โรคเห็บ ระฆัง โรคพยาธิปลิงใส โรคปลาตัวเปื่อย โดยเฉพาะในช่วงหน้า ร้อนและช่วงต้นฤดูฝน ปลามักจะตาย เป็นต้น หน่วยงานราชการต้องสนับสนุนงบประมาณ ในการฝึกอบรมให้ เกษตรกรได้มีความรู้ในการป้องกันและการใช้ยารักษาโรคสัตว์น้ำ ที่ถูกต้อง การบริหารจัดการฟาร์ม การตรวจสอบคุณภาพน้ำ เบื้องต้น

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

เนื่องจากการเลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง มักมีความเสี่ยงต่อสภาพน้ำ หากอุณหภูมิเปลี่ยนแปลง
อย่างรวดเร็ว หรือปัญหาน้ำเสียปลามักจะเกิดอาหารขาดออกซิเจนและตายได้ เกษตรกรที่มีช่องทางตลาดจึง
นิยมเลี้ยงแบบอิสระเพราะจะสามารถจับขายได้ทันทีเมื่อมีปัญหา แต่หากเลี้ยงแบบพันธสัญญาจะต้องรอให้
บริษัทมาจับขาย หากเกิดความล่าช้า ความเสียหายอาจมีมากกว่าการเลี้ยงแบบอิสระได้

การเลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงจังหวัดหนองคาย มีระยะเวลาการจับจำหน่ายไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับ
ขนาดของปลา ปริมาณอาหารที่ใช้และความต้องการของตลาดที่ต้องการปลาที่สด สะอาดและสีของลำตัวไม่
ดำ ระยะเวลาที่ใช้เลี้ยงประมาณ ๔-๕ เดือน จะได้ปลาขนาด ๘๐๐-๑,๒๐๐ กรัม ปริมาณอาหารจำนวน
๕๐-๖๐ ถัง ต่อจำนวนปลาที่เลี้ยง ๑,๐๐๐ ตัว สามารถจับขึ้นมาจำหน่ายได้และที่สำคัญความต้องการของ
ตลาดในเมืองขนาดใหญ่ ได้แก่ ตลาดในตัวจังหวัดอุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู และจังหวัดเลย มีความ
ต้องการปลามากในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันออกพรรษา เป็นต้น

จากการที่จังหวัดหนองคายตั้งอยู่ในภูมิภาคที่ได้เปรียบกว่าจังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่ติดกับแม่น้ำโขง คือ
ตั้งอยู่ต้นน้ำของแม่น้ำโขงที่ไหลมาจาก สปป.ลาว ทำให้น้ำมีความเหมาะสมในการเลี้ยงปลานิลในกระชัง
เนื่องจากกระแสน้ำในแม่น้ำโขงไหลหมุนเวียน ส่งผลให้ปลานิลในกระชังของจังหวัดหนองคายเป็นปลานิลที่มี
เนื้อแน่น ไขมันน้อย ไม่มีกลิ่นโคลน รสชาติดี เป็นที่ต้องการของตลาด แต่มีต้นทุนในการเลี้ยงสูงกว่าแหล่งอื่น ๆ
เนื่องจากปลานิลที่เลี้ยงในกระชังมีการเคลื่อนไหวหรือว่ายน้ำตลอดเวลา ทำให้ปลานิลต้องการอาหารมากกว่า
ปกติ

การเลี้ยงปลาในกระชัง ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงในแม่น้ำโขงหรือแม่น้ำสาขาอื่นๆ ของจังหวัดในกลุ่ม
จังหวัดอีสานตอนบน ๑ จังหวัดหนองคายมีผู้เลี้ยงปลาในกระชังมากที่สุด รองลงมาคือจังหวัดเลย ซึ่งเลี้ยงใน
จังหวัดเลย และจังหวัดบึงกาฬ มีผู้เลี้ยงปลาในกระชังแม่น้ำโขง ประมาณ ๑๐ ราย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๔๙ การเปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยของปลานิล

จังหวัด	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัมต่อ ๑,๐๐๐ ตัว)	ค่าเฉลี่ย
ชัยภูมิ	๙๗๑.๒๑	๑๒๓๕.๐๔
อุดรธานี	๘๐๒.๓๕	๑๐๕๙.๖๑
อุบลราชธานี	๘๐๑.๑๕	๕๗๕.๗๕
บุรีรัมย์	๗๗๒.๑๗	๑๒๐๖.๖๖
หนองคาย	๗๓๒.๕๔	๙๘๐.๐๐
กาฬสินธุ์	๕๘๖.๘๑	๕๑๓.๓๓
อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม	๖๐๒.๘๐	๘๙๑.๔๒
อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	๔๔๕.๓๓	๖๗๓.๓๓

ที่มา : กรมประมง (๒๕๕๘) ห่วงโซ่อุปทานปลาน้ำจืดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒๕๕๘

ตารางที่ ๕๐ ข้อมูลการเปรียบเทียบการเลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง ประจำปี ๒๕๕๘

ข้อมูลเปรียบเทียบ	จังหวัดหนองคาย	จังหวัดนครพนม
จำนวนราย	๒๘๒	๒๙๘
จำนวนกระชัง	๔,๑๖๐	๕,๐๒๖
เนื้อที่การเลี้ยง (ไร่)	๔๗.๑๒	๓๗.๖๙
ปริมาณผลผลิต (ตัน)	๑๒,๗๒๖.๐๐	๘,๔๒๘.๘
มูลค่าการผลิต (ล้านบาท)	๑,๑๐๑.๔๐	๕๔๗.๘๗

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดหนองคาย

จากตาราง จังหวัดนครพนม มีจำนวนผู้เลี้ยงปลาและจำนวนกระชังมากกว่าจังหวัดหนองคาย แต่มีเนื้อที่การเลี้ยงน้อยกว่า เนื่องจากจังหวัดนครพนมใช้กระชังขนาด ๓ x ๔ เมตร แต่จังหวัดหนองคายนิยมใช้กระชังขนาด ๓ x ๖ เมตร จึงทำให้จังหวัดหนองคายมีปริมาณผลผลิตและมูลค่าการผลิตมากกว่า

สำหรับในช่วงปลายปี ๒๕๕๘ ถึงกลางปี ๒๕๕๙ จังหวัดในเขตลุ่มน้ำภาคกลางและภาคอื่นๆ ที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ต้องลดการเลี้ยงปลาในกระชัง จึงทำให้ผลผลิตปลานิลไม่เพียงพอ จึงน่าจะเป็นโอกาสที่ดีของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังแม่น้ำโขง ที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ถ้ามีการลดต้นทุนลง และมีการบริหารจัดการที่ดี เนื่องจากในช่วงนี้ น้ำในแม่น้ำโขงมีปริมาณที่เพียงพอต่อการเลี้ยงปลาในกระชัง

การเลี้ยงปลานิลเทศผู้ในกระชังแม่น้ำโขง มีแนวโน้มที่ดีมากในอนาคต เนื่องจากตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ เป็นต้นไป จังหวัดหนองคายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะมีผู้คนหลังไหลเข้ามาพักอาศัย/ทำงาน/ผ่านเข้าออก เป็นจำนวนมาก ประมาณ ๕ แสนคน/ปี จำเป็นต้องมีการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้เพียงพอต่อการบริโภค ประมาณวันละ ๔๐ - ๕๐ ตัน เพราะคน ๕๐๐,๐๐๐ คน ถ้าบริโภคปลา ปีละประมาณ ๑๐ กิโลกรัม/คน คิดเป็น ๕,๐๐๐ ตัน/ปี และรวมกับคนในจังหวัดหนองคายอีก ๕๐๐,๐๐๐ คน ที่บริโภคปลาปีละ ๓๐ กิโลกรัม/คน คิดเป็น ๑๕,๐๐๐ ตัน/ปี รวม ๒๐,๐๐๐ ตัน/ปี แต่มีศักยภาพการผลิตได้ปีละประมาณ ๑๘,๒๕๐ ตัน/ปี

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การสร้างเขื่อนของประเทศจีนและประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ส่งผลกระทบต่อ การเลี้ยงปลานิลในกระชัง สามารถเลี้ยงได้ตลอดทั้งปี ส่งผลให้ชีวิตของเกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ต้องละทิ้งถิ่นฐานไม่ขายแรงงาน ยังภูมิภาคอื่นๆ

แนวทางในการลดต้นทุน เกษตรกรจะต้องหมั่นทำความสะอาด เพื่อให้ น้ำไหลถ่ายเทผ่านกระชังได้ดี หรือซ่อมแซมกระชังในกรณีที่กระชังขาดหรือรั่ว สามารถซ่อมแซมด้วยตนเอง เช่น การเย็บกระชัง เป็นต้น การเพิ่มความถี่ในการให้อาหารปลา โดยให้ ๒ – ๓ มื้อต่อวัน โดยให้อาหารปลานิลโปรตีน ๓๐ – ๓๒ % สลับมือกับการให้โปรตีน ๒๕ – ๒๘ % ในช่วง ๓ เดือนสุดท้ายของการเลี้ยง ซึ่งจะช่วยลดปริมาณการใช้ อาหารโปรตีน ๓๐ – ๓๒ % ลงประมาณ ๕๐ % ตลอดระยะเวลาการเลี้ยง

ต้นทุนและผลตอบแทน

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงจังหวัดหนองคายต่อรุ่น

รายการ	เงินสด (บาท)
๑. ต้นทุนผันแปร	๖๔,๘๐๐
- ค่าพันธุ์ปลา ๒,๐๐๐ ตัวๆละ ๓ บาท	๖,๐๐๐
- ค่าอาหารปลา ๘๐ ถุงๆละ ๖๐๐ บาท	๔๘,๐๐๐
- ค่าแรงงาน	๖,๐๐๐
- ค่ายาปฏิชีวนะและสารเคมี	๕๐๐
- ค่าไฟฟ้า	๒๐๐
- ค่าซื้ออุปกรณ์	๓๐๐
- ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์	๓๐๐
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๑,๐๐๐
- ค่าดอกเบี้ยและค่าเสียโอกาสเงินทุน	๒,๕๐๐
๒. ต้นทุนคงที่	๒,๕๐๐
- ค่าภาษี ค่าเช่า	๕๐๐
- ค่าเสื่อมเครื่องมือและอุปกรณ์	๒,๐๐๐
๓. ต้นทุนทั้งหมด	๖๗,๓๐๐
๔. ผลผลิตเฉลี่ยต่อกระชัง (กิโลกรัม)	๑,๒๘๐
๕. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	๕๘
๖. รายได้ทั้งหมดต่อกระชัง (บาท)	๗๔,๒๔๐
๗. รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อกระชัง (บาท)	๗๑,๗๔๐
๘. กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อกระชัง (บาท)	๔,๔๔๐
๙. ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม (บาท)	๕๒.๕๗
๑๐. กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อกิโลกรัม (บาท)	๓.๔๕
๑๑. ผลตอบแทนของการลงทุน (ร้อยละ)	๖.๖
๑๒. ระยะเวลาเลี้ยง (เดือน)	๖

ที่มา : เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังในแม่น้ำโขงอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖.๔ กล้วย

ตารางที่ ๕๑ ข้อมูลการผลิตกล้วยจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑

ที่	อำเภอ	จำนวน เกษตรกร (คร)	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก./ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)
๑	กล้วยน้ำว้า	๗๔๐	๔,๖๒๔	๓,๑๑๙	๒,๖๑๒	๘,๑๔๙
๒	กล้วยหอมทอง	๖๓	๒๓๐	๑๒๓	๓,๖๐๘	๔๔๓
๓	กล้วยหอมเปรี้ยว	๔๓๕	๔,๕๙๔	๓,๘๓๑	๒,๐๒๗	๗,๗๖๖
	รวม	๑,๒๓๘	๙,๔๔๘	๗,๐๗๓		๑๖,๓๕๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

กล้วยหอมทอง เป็นสินค้าเกษตรที่มีโอกาสสูงหรือสินค้าดาวรุ่ง โดยในปี ๒๕๕๙ คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จจังหวัดหนองคาย ได้เลือกกล้วยหอมทองเป็นสินค้าเกษตรที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการขยายพื้นที่ปลูกให้มากขึ้น พัฒนาระบบการผลิตให้ได้มาตรฐาน พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เกิดความเข้มแข็งและพัฒนาระบบการตลาดให้มีความยั่งยืน โดยเน้นตลาดต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น จีน เป็นต้น และผลิตเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยผลตอบแทนสูง แต่ทั้งนี้กระบวนการผลิตใช้ความละเอียดสูง มีข้อจำกัดบางประการ เช่นการปลูกต้องไม่ซ้ำที่เดิม

การลงทุนและผลตอบแทนในส่วนของต้นทุนการผลิตประเมินไว้ที่ ๒๒,๐๐๐-๒๕,๐๐๐ บาท ต่อไร่ โดย ๑ ไร่ ปลูกกล้วยได้ ๓๕๐-๔๐๐ ตัน เท่ากับว่า ๑ ไร่ จะได้กล้วย ๓๕๐-๔๐๐ เครือ น้ำหนักกล้วยต่อเครือ ๑๐-๑๕ กิโลกรัม ราคารับซื้อ ๑๕ บาท/กิโลกรัม หรือถ้าคิดเป็นเครือ ก็ประมาณเครือละ ๑๘๐-๒๐๐ บาท รายได้ต่อไร่ก็จะอยู่ที่ ๕๐,๐๐๐-๖๐,๐๐๐ บาท นับเป็นรายได้ที่น่าพอใจอย่างมาก จึงไม่น่าแปลกใจที่เกษตรกรให้ความสนใจในการขยายพื้นที่ปลูกกันมาก แต่ข้อจำกัดของพื้นที่ก็คือเรื่องของแหล่งน้ำจึงทำให้การขยายพื้นที่ยังมีข้อจำกัดอยู่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๕๒ พื้นที่เพาะปลูกเก็บเกี่ยวผลผลิตและมูลค่าผลผลิตกล้วยหอมทอง ปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน					เนื้อที่ปลูก(ไร่)					ผลผลิต(กก.)					มูลค่า(บาท)				
	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๙	ปี ๖๐	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๙	ปี ๖๐	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๙	ปี ๖๐	ปี ๕๖	ปี ๕๗	ปี ๕๘	ปี ๕๙	ปี ๖๐
เมือง	๒	๒	๒	๓	๓	๒	๔	๒	๓	๔	๐	๑๐,๔๐๐	๕,๔๐๐	๙,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	-	๓๓๑,๙๖๘	๘๙,๑๐๐	๑๖๓,๘๐๐	๒๑๖,๐๐๐
ท่าบ่อ	-	-	-	-	๑๐	-	-	-	-	๕	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โพนพิสัย	๗	๒	๑	๑	๑	๒๐	๑๖	๘	๖	๑๖	๓๑,๖๐๐	๑๙,๑๕๐	๐	๑๘,๐๐๐	๔๘,๐๐๐	๔๓๓,๘๖๘	๖๑๑,๒๖๘	-	๓๒๗,๖๐๐	๘๖๔,๐๐๐
เผ่าไร่	-	-	๓๗	๓๗	๓๗	-	-	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	-	-	๑๒๕,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	-	-	๒,๐๖๒,๕๐๐	๖,๕๕๒,๐๐๐	๕,๔๐๐,๐๐๐
โพธิ์ตาก	-	-	-	๓	๓	-	-	-	๒๘	๒๘	-	-	-	๘๔,๐๐๐	๙๘,๐๐๐	-	-	-	๑,๕๒๘,๘๐๐	๑,๗๖๔,๐๐๐
รวม	๙	๔	๔๐	๔๔	๔๔	๒๒	๒๐	๑๓๐	๑๕๗	๑๗๓	๓๑,๖๐๐	๒๙,๕๕๐	๑๓๐,๔๐๐	๔๗๑,๐๐๐	๔๕๘,๐๐๐	๔๓๓,๘๖๘	๙๔๓,๒๓๖	๒,๑๕๑,๖๐๐	๘,๕๗๒,๒๐๐	๘,๒๔๔,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ช่องทางการจำหน่าย

เกษตรกรจะจำหน่ายผลผลิตสดในพื้นที่มีพ่อค้ามารับซื้อที่สวน หรือที่ทำการกลุ่มการแปรรูปมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วยโดยทำเครื่องสำอาง ที่ใช้กล้วยหอมทองเป็นส่วนประกอบ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสบู่สมุนไพร ที่ตั้ง เลขที่ ๒๖๙ หมู่ ๑๒ ตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ มีสมาชิก จำนวน ๑๕ คน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม สบู่จากกล้วยหอมทอง จำหน่ายเดือนละ ๒๐๐ ก้อนต่อเดือน ราคาจำหน่าย ก้อนละ ๕๐ บาท ยอดจำหน่ายในรอบปี ๑๒๐,๐๐๐ บาท จำหน่ายที่ตลาดในชุมชน ตลาดในอำเภอและจังหวัดตามคำสั่งซื้อ

ปัญหาและอุปสรรค

ขาดแคลนแหล่งน้ำในการปลูกกล้วยหอมทองในฤดูแล้ง ไม่สามารถปลูกซ้ำในพื้นที่เดิม เนื่องจากจะทำให้ผลผลิตต่ำ และปัญหาด้านโรคแมลงศัตรูพืช

กล้วยน้ำว้า

การปลูกกล้วยน้ำว้าในจังหวัดหนองคาย มีการปลูกในทุกอำเภอ ส่วนใหญ่ปลูกเป็นพืชสวนหลังบ้าน พืชแซมไม่มากนัก มีจำนวนน้อยที่ปลูกเป็นแปลงในทางเศรษฐกิจ การปลูกก็ปลูกแบบธรรมชาติไม่ค่อยได้ดูแลมากนัก ไม่มีการจัดการระบบน้ำ ไม่มีการใส่ปุ๋ย หรือมีจำนวนน้อยที่มีการปลูกในเชิงการค้าอย่างจริงจัง ผลผลิตที่ได้จึงไม่ได้คุณภาพได้จำนวนลูกต่อหัวน้อย ทำให้กล้วยไม่สมบูรณ์ แหล่งปลูกที่มากที่สุดที่อำเภอสังคม เพราะเป็นพื้นที่ดอน ลาดชันกล้วยจึงเป็นพืชทางเลือกของเกษตรกร แต่พื้นที่ปลูกลดลงเพราะ เกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่นที่ได้อาชีพดีกว่า เช่น ยางพาราและปาล์มน้ำมัน อีกทั้งกล้วยประสบปัญหาเป็นโรคตายพราย ซึ่งเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อราอยู่ในดิน กล้วยจะแสดงอาการเหี่ยวเฉา ต้นเน่าตาย ไม่มียารักษาเพราะเชื้ออยู่ในดิน จึงทำให้เกษตรกรไปปลูกพืชชนิดอื่น อำเภอสังคมจะมีพื้นที่ปลูกกล้วยมากที่สุด และมีกลุ่มแปรรูปกล้วยหลายกลุ่ม และมีเกษตรกรบางรายทำเป็นธุรกิจส่วนตัวลงทุนผลิตสินค้ามีตราสินค้าเป็นของตนเอง ซึ่งก็เคยเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสังคม

แนวโน้มในอนาคต คาดว่าพื้นที่ปลูกกล้วยจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคารายางพาราตกต่ำ และกล้วยมีราคาต่อหัวที่เพิ่มขึ้น ราคาจำหน่ายที่สวน ๘ – ๑๐ บาท บางช่วงราคาหวัละ ๑๑ บาท เป็นกล้วยคละที่ไม่ได้คัดขนาด แต่ราคาขายปลีกที่ตลาดในจังหวัดหนองคาย หวีขนาดใหญ่ ราคา ๒๕ – ๓๐ บาท หวีขนาดเล็ก ราคา ๑๕ – ๒๐ บาท เมื่อพื้นที่ปลูกกล้วยมีน้อย ผู้บริโภคมีความต้องการมากขึ้นกล้วยจึงมีราคาที่สูงขึ้นเกษตรกรจึงให้ความสนใจที่จะปลูกกล้วยเพิ่มมากขึ้น ในปี ๒๕๕๙ อีกทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกกล้วยน้ำว้าเพิ่มมากขึ้น มีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น มีระบบน้ำ ซึ่งอำเภอสังคมมีแปลงสาธิตการปลูกกล้วยและแปรรูปกล้วย ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกกล้วยและแปรรูปกล้วย ที่สามารถไปศึกษาดูงานได้ ที่ตั้งอยู่หน้าสำนักงานเกษตรอำเภอสังคม

แหล่งผลิต พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ที่อำเภอสังคม และมีกลุ่มแปรรูปกล้วยที่มีการทำเป็นอาชีพหลักอยู่ที่อำเภอสังคม และทำเป็นอาชีพเสริมว่างจากการทำนามีการรวมกลุ่มกิจกรรม รองลงมาจะปลูกที่อำเภอเมืองหนองคายซึ่งอยู่ในตัวจังหวัดแต่ส่วนใหญ่จะปลูกเป็นพืชสวนหลังบ้าน ปลูกเพื่อบริโภคเล็กน้อยในบ้าน และอำเภอเมืองหนองคายก็มีกลุ่มแปรรูปกล้วยจำนวน ๑ กลุ่ม แปรรูปขายในชุมชนของตนเองและตำบลใกล้เคียง ส่วนอำเภอต่างๆมีการปลูกกล้วยเป็นพืชสวนหลังบ้านมีการซื้อขายเล็กน้อย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ช่องทางการจำหน่าย

๑) ผลผลิตสด ส่งขายให้พ่อค้าท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้รวบรวมผลผลิตจากเกษตรกร ซึ่งอยู่ในหมู่บ้านไปจำหน่ายที่ตลาดในอำเภอใกล้เคียง จังหวัดหนองคายและจังหวัดอุดรธานี

๒) เกษตรกรจำหน่ายที่สวน มีพ่อค้ามารับซื้อ

๓) สินค้าแปรรูป ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะมีลูกค้าประจำของแต่ละกลุ่ม จะขายทั้งส่งและปลีกบางกลุ่มขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เช่นกลุ่มของ “แม่อาร์ักษ์” ซึ่งรุ่นลูกจะเป็นคนมาจัดการด้านการตลาด

ปัญหาและอุปสรรค

การปลูกกล้วยของเกษตรกรจะไม่นิยมปลูกแบบแปลงใหญ่ จะปลูกเป็นพืชสวนหลังบ้านซึ่งทำให้การจัดเก็บข้อมูลค่อนข้างยาก ปลูกในสภาพสวนมากที่อำเภอสังคมบางตำบลพื้นที่ปลูกกล้วยน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด ซึ่งมีความต้องการสูง เกษตรกรหันไปปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นแทนกล้วยที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มีข้อจำกัดในพื้นที่ปลูกเพราะเป็นพื้นที่ลาดชัน เช่นที่อำเภอสังคม กล้วยเป็นโรคตายพราย ซึ่งการ ป้องกันกำจัดค่อนข้างยาก เกษตรกรจึงไปปลูกพืชชนิดอื่นแทนกลุ่มแปรรูปขาดแคลนวัตถุดิบ คือ ผลผลิตกล้วยไม่เพียงพอความต้องการตามคำสั่งซื้อ ซึ่งมีความต้องการในปริมาณที่มาก กล้วยมีราคาสูงขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปัจจุบันมีแต่ผู้สูงอายุ ไม่มีคนรุ่นใหม่มาร่วมทำกิจกรรม

กล้วยหอมเปรี้ยว

เป็นกล้วยที่เกษตรกรนำมาปลูกเพื่อนำผลผลิตไปทำเป็นกล้วย แปรรูปทดแทนกล้วยน้ำว้าของเกษตรกรในอำเภอสังคมที่มีพื้นที่ลดลงจากสาเหตุที่กล้วยน้ำว้า ไม่ทนต่อโรคตายพราย ประกอบกับกล้วยหอมเปรี้ยวยังมีคุณสมบัติต้านทานโรคตายพรายได้ดีกว่า และผลผลิตใช้แทนกันได้แม้ว่ารสชาติไม่สู้กล้วยน้ำว้า แต่การที่กล้วยหอมเปรี้ยวปลูกง่าย ทนต่อโรค และแตกกอได้เร็ว จึงได้รับความนิยมจากเกษตรกร

กล้วยหอมเปรี้ยว มีการปลูกมากที่อำเภอสังคม ปลูกเพื่อขายผลผลิตสด เกษตรกรนำมาปลูกทดแทนกล้วยน้ำว้าที่เป็นโรคตายพราย ปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ปลูก ๕,๒๐๒ ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๓,๗๓๓ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๕๕๐ กิโลกรัม/ไร่ ผลผลิตรวม ๕,๗๘๖ ตัน จำนวนเกษตรกรปลูกกล้วยหอมเปรี้ยว จำนวน ๔๘๕ ครัวเรือน การปลูกกล้วยของเกษตรกรอำเภอสังคมจะปลูกเป็นพืชแซม การปลูกในสภาพเป็นสวนใหญ่ไม่มากนัก การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชยังมีการใช้อยู่ เนื่องจากขาดแคลนแรงงานไม่สามารถกำจัดวัชพืชโดยวิธีกลได้

ในปี ๒๕๕๙ ปริมาณการผลิต ผลผลิตกล้วยลดลงเนื่องจากภัยแล้งยาวนานกล้วยไม่โตและไม่ให้ผลผลิตหรือให้ผลผลิตแต่น้อย ด้านคุณภาพของกล้วยก็ลดลง ในขณะที่ความต้องการเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีราคาที่สูงขึ้น

แหล่งผลิต

- หมู่ที่ ๑ - ๙ ตำบลนาจ้ว อำเภอสังคม
- หมู่ที่ ๑ - ๖ ตำบลบ้านม่วง อำเภอสังคม
- หมู่ที่ ๑ - ๗ ตำบลสังคม อำเภอสังคม
- หมู่ที่ ๒ - ๗ ตำบลผาตั้ง อำเภอสังคม
- หมู่ที่ ๑,๒,๕,๖ ตำบลแก้งไก่ อำเภอสังคม

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ช่องทางการจำหน่าย

มีพ่อค้าในหมู่บ้านเป็นผู้รับซื้อและรวบรวมไปจำหน่ายที่ ตลาดในอำเภอต่างๆ ในจังหวัดหนองคายและจังหวัดใกล้เคียง ขายเอง ตลาดปริมาณ ๑๕,๗๓๗,๕๐๐ ก.ก. ราคาหวีละ ๕-๖ บาท สิ้นค้าแปรรูป ปริมาณ ๔๘,๐๐๐ ก.ก./ ปี รูปแบบการจำหน่าย ขายปลีก (บรรจุกล่อง/ถุงขาย) และขายส่ง (ขายเป็นกิโลกรัม)

ปัญหาและอุปสรรค

๑. พื้นที่ปลูกกล้วยเพิ่มขึ้นน้อยมาก เกษตรกรไม่นิยมปลูก มองข้ามพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้
๒. ความนิยมบริโภคค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับกล้วยน้ำว้า
๓. ขาดแคลนแรงงานในการดูแล เกษตรกรไปสนใจพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นแทน
๔. ด้านการนำไปแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ ทำได้น้อยมากเมื่อเทียบกับกล้วยน้ำว้า ขาดการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นที่ทำจากกล้วยหอมเปรี้ยว

เนื่องจากกล้วยน้ำว้าจังหวัดหนองคาย โดยเฉพาะอำเภอสังคมเป็นกล้วยที่มีคุณภาพดี เมื่อนำมาแปรรูปจะมีสีสวย และรสชาติอร่อย เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไม่เหมือนที่ใด ตลาดจึงมีความต้องการมาก แต่ผลผลิตไม่เพียงพอ ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการจัดการสวนกล้วยที่ถูกต้อง ขาดการดูแลรักษาไม่มีการตัดแต่งหน่อ ไม่มีการใส่ปุ๋ย ไม่มีระบบจัดการน้ำรอกเก็บผลผลิตอย่างเดียว มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืชอย่างรุนแรงทำให้กล้วยชะงักการเจริญเติบโต ด้านการตลาดไม่มีการคัดเกรดขาย แต่ใช้วิธีขายยกเครือ ขายคละและต่างคนต่างขาย พ่อค้ารับซื้อจึงเป็นผู้กำหนดราคาตามความพอใจ ส่งผลให้ไม่สะท้อนราคาที่เป็นจริงของตลาด ราคาจะต่างกันมากกับการขายปลีกซึ่งพ่อค้าจะมีการคัดเกรดขายที่แพง ราคาจำหน่ายขายปลีกที่ตลาดในจังหวัดหนองคายพ่อค้าจะคัดเกรดนับจำนวนลูกต่อหวี ขนาดของผล ถ้าขนาด ๑๐- ๑๒ ลูกต่อหวี ราคาหวีละ ๑๕ - ๒๐ บาท ขนาด ๑๕ ลูกต่อหวีขึ้นไป ราคาจำหน่ายหวีละ ๒๕ - ๓๐ บาท แล้วแต่ช่วงฤดูกาล ถ้าฤดูแล้งราคาจะแพง ฤดูฝนราคาจะถูกลง

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

๑. เพิ่มพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า และกล้วยหอมเปรี้ยว ในพื้นที่ อำเภอสังคมและอำเภออื่นๆ จำนวน ๑๓,๐๐๐ ไร่ ส่งเสริมให้ขายผลสด แปรรูป พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และการรับรองมาตรฐาน ออ. หรือ มผช.
๒. กล้วยหอมทอง ส่งเสริมในพื้นที่สูบน้ำด้วยไฟฟ้า พื้นที่ปลูก อำเภอเฝ้าไร่ พื้นที่ในเขตชลประทาน จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ ส่งเสริมการปลูกแบบ GAP/ เกษตรอินทรีย์ เน้นเรื่องคุณภาพมาตรฐาน
๓. สนับสนุนเตาอบกล้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อความสะดวกและปลอดภัยต่อผู้บริโภค รวมถึงนวัตกรรมอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร
๔. พัฒนาเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และเพิ่มช่องทางการตลาดรูปแบบ บ.ประชารัฐรักสามัคคี จังหวัดหนองคาย
๕. ประชาสัมพันธ์ให้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว เช่น เทศกาลวันกล้วย อำเภอสังคม เปิดเป็นหมู่บ้านโฮมสเตย์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวพักที่ อำเภอสังคม ก่อนที่จะไปจังหวัดอื่น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖.๕ พืชผักและสมุนไพร

พืชผัก จังหวัดหนองคายมีพื้นที่และสภาพอากาศที่เหมาะสมในการปลูกพืชผักได้หลายชนิด โดยเฉพาะอาศัยพื้นที่ตามริมฝั่งแม่น้ำโขงซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์และมีน้ำเพียงพอในการปลูกพืชผัก โดยพืชผัก ที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นชนิดที่นิยมบริโภคภายในจังหวัดหนองคาย เช่น สะระแหน่ กะเพรา โหระพา แตงร้าน มะเขือเปราะ เนื่องจากเป็นผักที่ใช้เคียงอาหารได้ทั่วไป เช่น ลาบ ก๋วยเตี๋ยว และอาหารเวียดนาม ซึ่งมีร้านอาหารประเภทนี้อยู่มากในจังหวัดสิ่งที่ต้องเน้นหนักคือการส่งเสริมให้เกษตรกรทำการปลูกพืชผักในรูปแบบการผลิตพืชปลอดภัย และส่งเสริมให้มีการวางแผนการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดได้อย่างสม่ำเสมอ ตามความต้องการของผู้บริโภค

ตารางที่ ๕๓ ข้อมูลพืชผักที่สำคัญของจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒

ที่	ชนิด	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตรวม(ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๑	พริก	๔,๒๒๐	๓,๕๖๗	๒,๕๖๗.๒	๕๙.๒๘
๒	มะเขือเทศ	๔๑๐	๒,๕๖๐.๙๘	๑,๐๕๐	๒.๑
๓	ถั่วฝักยาว	๒๙๗.๕	๓๗๘.๖๙	๑๑๒.๖๖	๓.๓๗
๔	กะหล่ำปลี	๒๔	๑,๐๐๐	๗	๐.๐๗
๕	สะระแหน่	๑๖๐	๗๘.๗๕	๑๒.๖	๐.๒๖
๖	โหระพา	๔๔๐.๕	๔๖.๙	๕๒	๐.๔๘
๗	มะเขือเปราะ	๑๐๕	๑,๐๐๐	๑๐๕	๐.๕๓
๘	กะเพรา	๐.๕	๑๖๐	๐.๐๘	๐.๐๐๑๖
๙	แตงร้าน	๑๐๒	๑,๖๐๗	๑๖๔	๐.๘๒
	รวม	๕,๗๕๙.๕		๔,๐๗๐.๕๔	๖๖.๙๑

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ปัญหาและอุปสรรค

การผลิตพืชผักปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP มีน้อย พืชผักอินทรีย์ยังไม่มีการรวมกลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง มีจำนวนน้อยขาดการวางแผนด้านการตลาด ระบบตลาดสินค้าพืชผักปลอดภัยยังไม่มีตลาดชัดเจน ทำให้เกษตรกรไม่สนใจผลิตตามมาตรฐาน ขาดองค์ความรู้ในด้านการแปรรูปพืชผัก และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

๑. การสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/อินทรีย์ จำนวน ๘,๐๐๐ ไร่/ปี โดยดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔
๒. การสร้างมูลค่าเพิ่มโดยพัฒนา ด้านบรรจุภัณฑ์ และการแปรรูปพืชผักปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP
๓. การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร/ กลุ่มเกษตรกร/ สถาบันเกษตรกร และเชื่อมโยงการตลาด
๔. การประชาสัมพันธ์พืชผักเกษตรอินทรีย์ และพืชผักปลอดภัยให้เป็นที่แพร่หลาย
๕. ส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

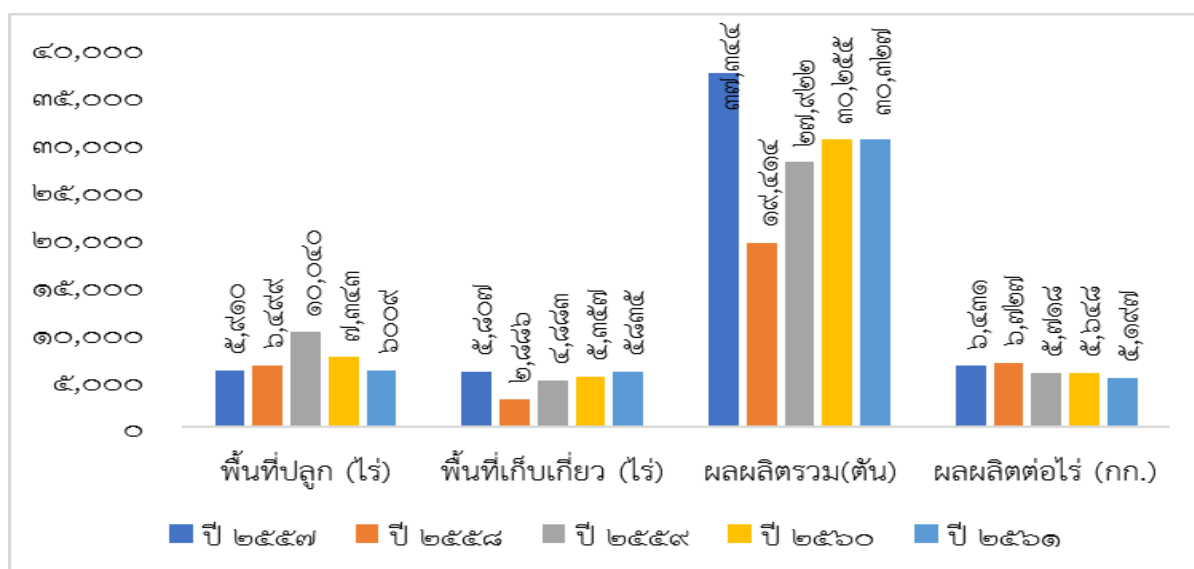
๖.๖ สับปะรด

ตารางที่ ๕๔ ข้อมูลการผลิตสับปะรดจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม(ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
ปี ๒๕๕๗	๕,๙๑๐	๕,๘๐๗	๓๗,๓๔๔	๖,๔๓๑
ปี ๒๕๕๘	๖,๔๙๙	๒,๘๘๖	๑๙,๔๑๔	๖,๗๒๗
ปี ๒๕๕๙	๑๐,๐๔๐	๔,๘๘๓	๒๗,๙๒๒	๕,๗๑๘
ปี ๒๕๖๐	๗,๓๔๓	๕,๓๕๗	๓๐,๒๕๕	๕,๖๔๘
ปี ๒๕๖๑	๖๐๐๙	๕๘๓๕	๓๐,๓๒๗	๕,๑๙๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๒ (ข้อมูลเอกภาพฯ ปี ๖๒)

แผนภูมิที่ ๑๖ ข้อมูลการผลิตสับปะรดจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑

ตารางที่ ๕๕ ข้อมูลการผลิตสับปะรดจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๑ เป็นรายอำเภอ

อำเภอ	พันธุ์	จำนวน ครัวเรือน	พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	ราคาที่เกษตรกร ขายได้เฉลี่ย (บาท/กก.)
ศรีเชียงใหม่	ปัตตาเวีย	๓๗๓	๓,๕๖๒	๓,๔๔๙	๑๙,๒๔๒	๕,๕๗๙	๕.๔๓
สังคม	ปัตตาเวีย	๒๓๒	๗๕๕	๗๑๑	๓,๔๙๙	๔,๙๒๑	๔.๖๖
รัตนวาปี	ปัตตาเวีย	๑๔๙	๖๐๕	๕๙๙	๒,๔๒๕	๔,๐๔๘	๗.๘๔
โพธิ์ตาก	ปัตตาเวีย	๕๑	๑,๐๕๕	๑,๐๔๕	๕,๐๑๒	๔,๗๙๖	๖.๗๔
ท่าบ่อ	ปัตตาเวีย	๔	๓๒	๓๑	๑๔๙	๔,๘๐๖	๕.๐๐
รวม		๘๐๙	๖,๐๐๙	๕,๘๓๕	๓๐,๓๒๗	๕,๑๙๖	๕.๙๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๕๖ ต้นทุนการผลิตสับปรดต่อ ๑ ไร่

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
๑	ปรับพื้นที่สวนเก่า –ไถต้นสับปรด –ตัดหญ้า – ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๑ – ๑.๕ ตัน	๕๐๐
๒	ไถเตรียมดิน จำนวน ๓ ครั้ง	๑,๓๕๐
๓	ค่าห่อพันธุ์สับปรด จำนวน ๖๐๐๐ – ๘๐๐๐ ห่อ ๆ ละ ๑.๕ บาท	๑๐,๕๐๐
๔	ค่าจ้างปลูก	๑,๓๓๔
๕	ค่าให้น้ำ	๑,๐๐๐
๖	ค่าปุ๋ย	๔,๐๔๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ จำนวน ๒ กระสอบๆละ ๔๓๐ บาท	๘๖๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน ๒ กระสอบๆละ ๘๒๐ บาท	๑,๖๔๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ จำนวน ๑ กระสอบๆละ ๙๒๐ บาท	๙๒๐
	ค่าปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๑ กระสอบๆละ ๖๒๐ บาท	๖๒๐
๗	ค่ากำจัดวัชพืช	๑,๓๐๔
	-Bromacil [gram]	๒๘๓.๕๐
	-Daiuron	๒๕๐
	-Surfactant	๓๐๐
	-ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องพ่นสาร	๗๐
	-ค่าน้ำมันรถ	๑๐๐
	-ค่าแรงคนงาน	๓๐๐
๘	การให้ปุ๋ยทางใบ	๑,๑๕๐
	-สูตร ๒๐-๓๐-๓๐ จำนวน ๒ กก.ๆละ ๑๐๐ บาท	๒๐๐
	-สูตร ๑๐-๒๐-๓๐ จำนวน ๑ กก.ๆละ ๑๐๐ บาท	๑๐๐
	-สูตร ๓๐-๒๐-๑๐ จำนวน ๑ กก.ๆละ ๑๐๐ บาท	๑๐๐
	-ค่าน้ำมันสำหรับเครื่องฉีดพ่น	๑๔๐
	-ค่าน้ำมันรถ	๑๑๐
	-ค่าแรงคนงาน	๕๐๐
๙	การบังคับให้ออกผล	๑,๑๑๗
	-ค่าสาร Ethephon บังคับ ๓ ครั้งๆละ ๑๕๐ บาท	๔๕๐
	-ค่าปุ๋ย ๔๖-๐-๐ ใช้ ๓ ครั้งๆละ ๙.๘๗ กก.(รวม ๒๙.๖กก.ๆละ ๑๒.๔ บาท)	๓๖๗.๒
	-ค่าแรงคนงาน และค่าน้ำมันรถ	๓๐๐
๑๐	ค่าเก็บเกี่ยว (จ้างตัด) ต้นละ ๒๕๐บาท คำนวณผลผลิต ๘ ตัน	๒,๐๐๐
๑๑	ค่าขนย้ายออกจากแปลง ต้นละ ๓๐๐บาท คำนวณผลผลิต ๘ ตัน	๒,๔๐๐
	รวมต้นทุนการผลิต ต่อ ๑ ไร่	๒๖,๖๙๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๕๗ วิเคราะห์ต้นทุน -กำไร ต่อ ๑ ไร่

รายการ	จำนวน	หน่วย	รายได้
ผลผลิตต่อไร่	๘,๐๐๐	กก.	
ราคาขาย	๕ - ๑๒	บ.	๔๐,๐๐๐ - ๙๖,๐๐๐ บ.
ราคาเฉลี่ย	๘.๕	บ.	๖๘,๐๐๐ บ.
ต้นทุน	๒๖,๖๙๕	บ.	
รายได้ยังไม่หักต้นทุน		บ.	๔๐,๐๐๐ - ๙๖,๐๐๐ บ.
รายได้เฉลี่ย	๖๘,๐๐๐	บ.	
กำไร	๔๑,๓๐๕	บ.	๑๓,๓๐๕ - ๖๙,๓๐๕ บ.

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย (ข้อมูลสวนสับปะรด อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๘)

ข้อมูลสับปะรดในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง

จังหวัดเลย

ปี ๒๕๕๗ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๘,๕๘๕ ไร่ ผลผลิตรวม ๒๓,๙๒๒ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๔๓๘ กก./ไร่
ปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๘,๓๕๖ ไร่ พื้นที่ปลูกที่อำเภอนาแห้ว และอำเภอด่านซ้าย

จังหวัดบึงกาฬ

ปี ๒๕๕๘ มีพื้นที่ปลูกสับปะรด ๕๑๓ ไร่ ผลผลิตรวม ๓,๐๗๘ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๖,๐๐๐ กก./ไร่
พื้นที่ปลูกอยู่ที่ ตำบลชัยพร อำเภอเมืองบึงกาฬ และ ตำบลนาตง ตำบลนาแก อำเภอปากคาด

จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี ไม่มีรายงานพื้นที่ปลูกสับปะรด

จะเห็นว่าในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดหนองคายเป็นแหล่งสับปะรดที่มากที่สุด และให้ผลผลิตดีกว่า แต่ทั้งนี้ก็ยังจำกัดในพื้นที่ ๔ อำเภอคือ ศรีเชียงใหม่ โพธิ์ตาก สังคม และรัตนวาปี เนื่องจากความเหมาะสมของพื้นที่ โดยมากเกษตรกรที่ปลูกสับปะรดจะเป็นเกษตรกรที่เคยปลูกสับปะรดมานาน ต่อเนื่องจนมีความชำนาญในระดับหนึ่ง ในการผลิตและมีคู่ค้าประจำ โดยผลผลิตที่ได้จะมีทั้งขายให้กับโรงงานและขายให้พ่อค้าที่เข้ามารับซื้อถึงสวนที่เป็นขาประจำ และเกษตรกรวางจำหน่ายในแผงของตนเองหน้าสวนริมทาง ดังนั้นปริมาณการผลิตจะเป็นไปตามความต้องการตามกลไกของตลาด

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

- การพัฒนาการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพสับปะรด
- การปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสม
- การป้องกันและการจัดการโรคและแมลงของสับปะรด
- การผลิตสับปะรดตามมาตรฐาน GAP
- ระบบการกระจายผลผลิต และพัฒนาระบบการให้น้ำสับปะรดในช่วงหน้าแล้ง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

- สร้างมูลค่าเพิ่มการแปรรูปสินค้าสับปะรด (อำเภอรัตนวาปี และอำเภอศรีเชียงใหม่) การสร้างบรรจุภัณฑ์ และแบรนด์สินค้า เช่น สับปะรดกวน ผลิตภัณฑ์อื่นๆ
- การพัฒนาเกษตรกร การรวมกลุ่ม และการพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ดำเนินธุรกิจ และเป็นผู้ประกอบการ
- การส่งเสริมการตลาด และประชาสัมพันธ์สินค้าสับปะรดหนองคายให้เป็นที่รู้จัก รวมทั้งขยายตลาดให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น (ในจังหวัด ต่างจังหวัด และประเทศเพื่อนบ้าน)
- สร้างชื่อเสียงของสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียที่ปลูกในจังหวัดหนองคาย เพื่อเป็นจุดเด่นของสินค้า
- ยกระดับการจัดงานวันสับปะรดของอำเภอ ให้เป็นงานระดับจังหวัด
- กิจกรรม Road show สินค้าสับปะรดหนองคายในต่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน
- ช่องทางการตลาดรูปแบบ บ.ประชารัฐรักสามัคคี จังหวัดหนองคาย
- กิจกรรมประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อทุกแขนง เพื่อขยายตลาดสับปะรดหนองคาย โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๗. การพัฒนาเกษตรอินทรีย์

จังหวัดหนองคายได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสู่การผลิตแบบอินทรีย์ให้ได้ประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยแยกเป็นข้าวอินทรีย์ประมาณ ๔,๐๐๐ ไร่ กระจายการผลิตใน ๘ อำเภอ (ยกเว้นอำเภอสังคม ซึ่งมีพื้นที่การปลูกข้าวน้อย) โดยเฉลี่ยอำเภอละประมาณ ๕๐๐ ไร่ โดยในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ดำเนินการปลูกข้าวแบบอินทรีย์แล้ว จำนวน ๒๕๔๙ ไร่ และจะดำเนินการประชาสัมพันธ์และรับสมัครเกษตรกรให้ได้ตามเป้าหมายต่อไป

ในส่วนของการผลิตสินค้าเกษตรอื่นๆ มีเป้าหมายประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ โดยจะเน้นหลักการผลิตผักแบบอินทรีย์ใน ๑๐ หมู่บ้าน เป้าหมาย โครงการเมืองเกษตรสีเขียวเดิม ซึ่งกระจายอยู่ในทุกอำเภอของจังหวัดหนองคาย ปัจจุบันดำเนินการได้แล้วจำนวน ๒๕.๕๓ ไร่ และจะดำเนินการกับสินค้าในกลุ่มของประมงและปศุสัตว์ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการผลิตข้าวอินทรีย์ ซึ่งการที่จะทำให้เกษตรกร ปรับเปลี่ยนจากผลิตแบบเคมีมาเป็นการผลิตแบบอินทรีย์ นั้นต้องสร้างแรงจูงใจในด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตควบคู่ไปกับการบริหารจัดการด้านการตลาดและรายได้

๘. การพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่

จังหวัดหนองคายได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรในรูปแบบของการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ จนถึงปี ๒๕๖๑ รวม ๑๙ แปลง เกษตรกร จำนวน ๑,๓๐๗ ราย พื้นที่รวม ๑๑,๓๒๔.๙๕ ไร่ แบ่งเป็น

ข้าว จำนวน ๑๐ แปลง	เกษตรกร ๘๐๐ ราย	พื้นที่ ๙,๐๒๕ ไร่
กล้วยน้ำว้า จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๗๑ ราย	พื้นที่ ๗๓ ไร่
กล้วยหอมทอง จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๔๐ ราย	พื้นที่ ๔๐ ไร่
ไม้ผล (เงาะ, ลำไย) จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๕๓ ราย	พื้นที่ ๓๑๕ ไร่
พืชผัก จำนวน ๒ แปลง	เกษตรกร ๘๑ ราย	พื้นที่ ๔๖๘ ไร่
สับปะรด จำนวน ๑ แปลง	เกษตรกร ๖๘ ราย	พื้นที่ ๘๗๓ ไร่
ปลานิล จำนวน ๒ แปลง	เกษตรกร ๗๙ ราย	พื้นที่ ๑๓๘.๗๕ ไร่

การดำเนินงานที่ผ่านมาได้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตในแต่ละสินค้า มีเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ในกรณีของข้าวสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ถึงร้อยละ ๒๑.๙ จากเดิม ๓,๔๕๒.๘๖ บาท/ไร่ เหลือ ๒,๖๙๕.๙๓ บาท/ไร่ สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้ร้อยละ ๒๒.๘ จากเดิม ๓๐๓.๔๗ กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๓๗๑.๓๕ กิโลกรัมต่อไร่ รวมทั้งได้มาตรฐาน GAP จำนวน ๑๓๒ ราย อินทรีย์ จำนวน ๑๐๐ ราย ด้านการตลาดได้ทำบันทึกข้อตกลงกับโรงสีไฟชัยนาส ในการรับซื้อข้าว เป็นต้น

การดำเนินงานในระยะต่อไปจะมีการขยายจำนวนแปลงให้เพิ่มมากขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาการผลิตที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าโดยการแปรรูป การพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer การพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ และการพัฒนาทางด้านการตลาด

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๙. ข้อมูลด้านปศุสัตว์

สภาพทั่วไป และผลการดำเนินงานเชิงเปรียบเทียบช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

๙.๑ ข้อมูลทั่วไปด้านปศุสัตว์

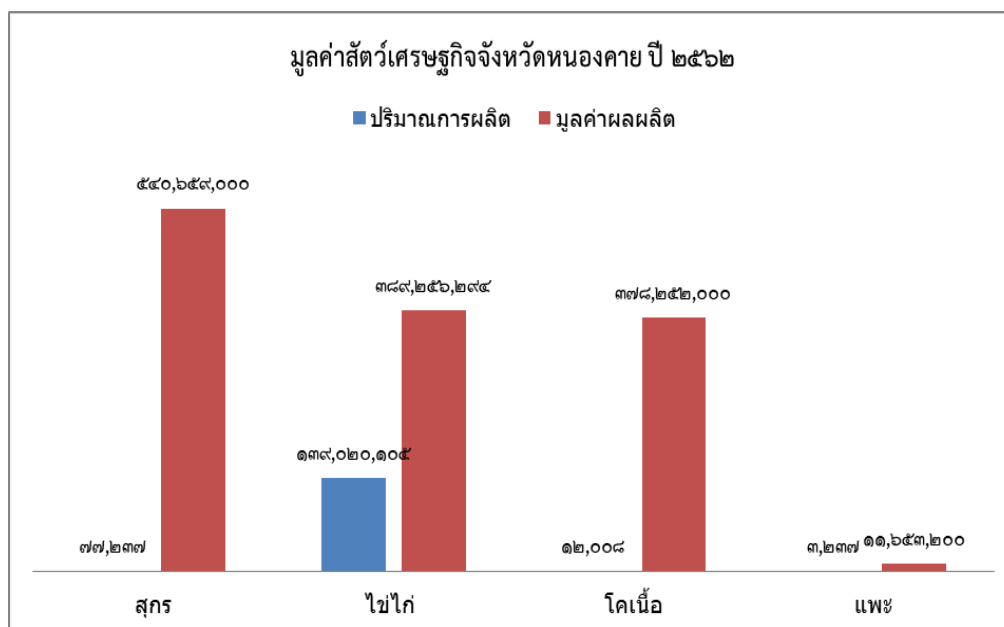
จากผลการสำรวจของกรมปศุสัตว์ (โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย) พบว่าในปี ๒๕๖๒ มีจำนวนครัวเรือนผู้เลี้ยงสัตว์ ๒๙,๓๒๒ ครัวเรือน โรงฆ่าโค - กระบือ จำนวน ๒ แห่ง โรงฆ่าสุกร โคและกระบือ จำนวน ๗ แห่ง โรงฆ่าสุกร จำนวน ๒ แห่ง โรงฆ่าสัตว์ปีก จำนวน ๕ แห่ง โรงงานผลิตอาหารสัตว์ จำนวน ๑ แห่ง ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ จำนวน ๑๗๔ แห่ง สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ จำนวน ๓๘ แห่ง มาตรฐานฟาร์มสุกร ๑๕๐ ฟาร์ม และมาตรฐานฟาร์มไก่ไข่ ๘ ฟาร์ม ฟาร์มมาตรฐานแพะ ๑ ฟาร์ม

ตารางที่ ๕๘ แสดงมูลค่าสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญด้านปศุสัตว์ของจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๖๒

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	ปริมาณการผลิต	มูลค่าผลผลิต
๑.	สุกร	๗๗,๒๓๗ ตัว	๕๔๐,๖๕๙,๐๐๐
๒.	ไข่ไก่ (ฟอง)	๑๓๙,๐๒๐,๑๐๕ ฟอง	๓๘๙,๒๕๖,๒๙๔
๓.	โคเนื้อ	๑๒,๐๐๘ ตัว	๓๗๘,๒๕๒,๐๐๐
๔.	แพะ	๓,๒๓๗ ตัว	๑๑,๖๕๓,๒๐๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิที่ ๑๓ แสดงมูลค่าผลผลิตสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

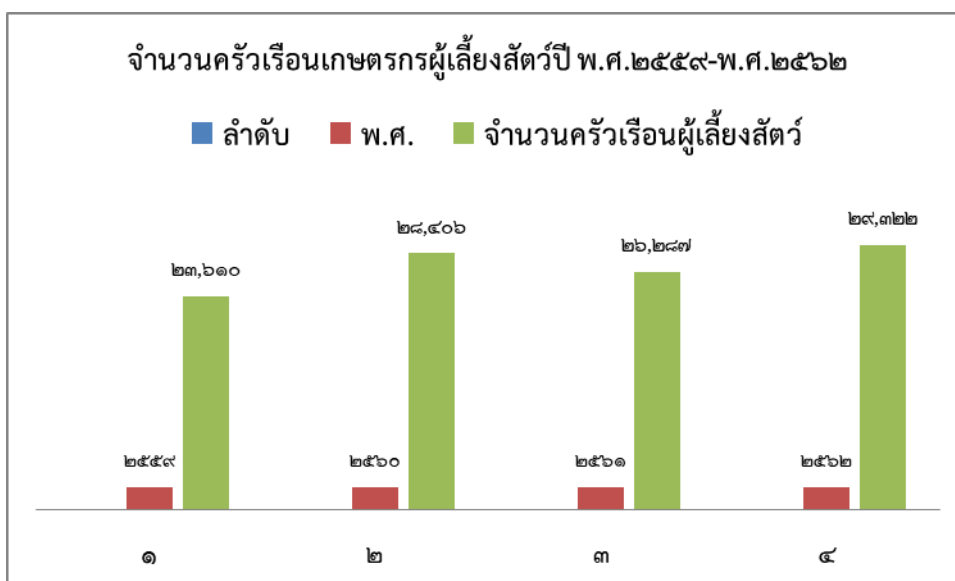
หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๕๙ แสดงรายงานจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

ปี	จำนวนครัวเรือนผู้เลี้ยงสัตว์
๒๕๕๙	๒๓,๖๑๐
๒๕๖๐	๒๘,๔๐๖
๒๕๖๑	๒๖,๒๘๗
๒๕๖๒	๒๙,๓๒๒

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิที่ ๑๘ แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากตาราง สถิติจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒๓,๖๑๐ ราย เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒๙,๓๒๒ ราย จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ร้อยละ ๑๙.๔๘

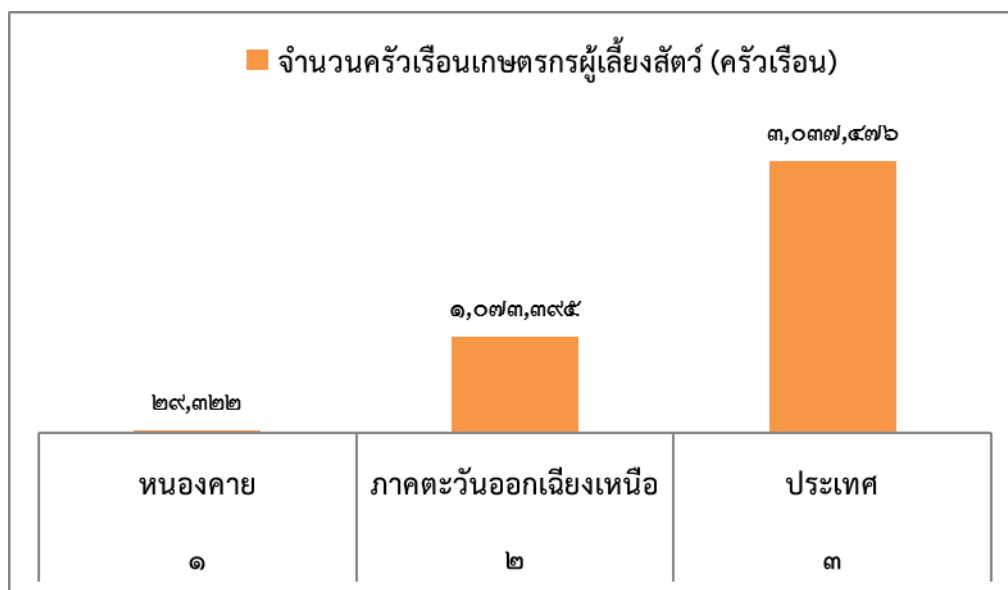
ตารางที่ ๖๐ เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ในปี ๒๕๖๒

พื้นที่	จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ (ครัวเรือน)
หนองคาย	๒๙,๓๒๒
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑,๐๗๓,๓๙๕
ประเทศ	๓,๐๓๗,๔๗๖

ที่มา : กรมปศุสัตว์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๑๙ แสดงเปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๒

จากตาราง สถิติจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย พบว่า จังหวัดหนองคายมีครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๓ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและคิดเป็นร้อยละ ๐.๙๗ ของประเทศไทย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

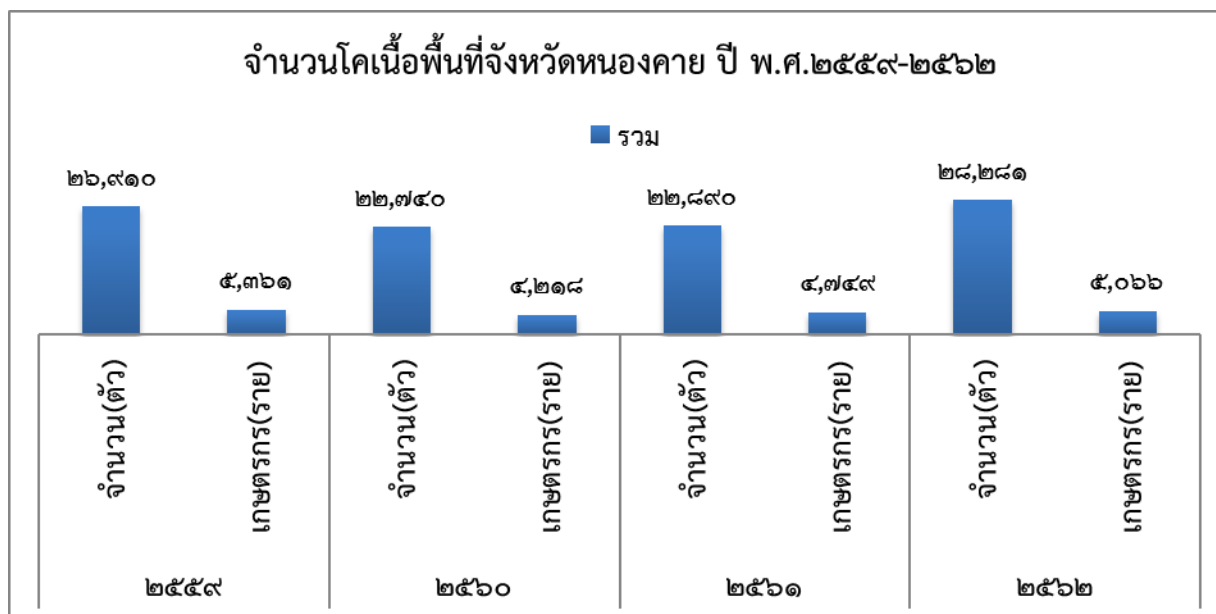
๙.๑ โคน้ำ

ข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ ๖๑ แสดงจำนวนโคน้ำ แยกตามจำนวนที่เลี้ยงจำนวนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒	
	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร ครัวเรือน
เมืองหนองคาย	๑๐,๓๙๖	๑,๗๓๕	๘,๖๖๔	๑,๔๐๖	๘,๑๙๘	๑,๔๗๔	๑๒,๓๓๖	๑,๖๐๙
ท่าบ่อ	๓,๔๘๓	๖๑๗	๓,๖๖๗	๕๕๒	๓,๔๓๗	๕๓๑	๓,๓๑๘	๕๓๑
โพนพิสัย	๘,๒๔๒	๑,๔๗๕	๔,๒๒๖	๙๔๒	๓,๗๒๒	๑,๓๓๒	๔,๐๐๗	๑,๔๑๓
ศรีเชียงใหม่	๑,๑๕๓	๒๖๓	๑,๕๑๔	๓๐๐	๑,๓๘๗	๓๑๐	๑,๔๗๗	๓๑๒
สังคม	๒๗๙	๔๐๗	๑๐๓	๒๑	๗๒๗	๑๑๒	๗๒๕	๑๑๑
สระใคร	๑,๑๘๑	๒๕๕	๑,๓๓๑	๒๘๖	๒,๑๙๔	๔๒๗	๒,๔๗๕	๔๖๗
เฝ้าไร่	๙๓๕	๒๐๓	๙๔๘	๑๕๘	๑,๕๐๔	๒๓๑	๑,๘๐๖	๒๕๖
รัตนวาปี	๙๓๓	๓๐๓	๒,๐๖๖	๕๑๘	๑,๓๙๕	๒๘๓	๑,๕๕๑	๒๘๒
โพธิ์ตาก	๓๐๘	๔๙	๒๒๑	๓๕	๓๒๖	๔๙	๕๘๖	๘๕
รวม	๒๖,๙๑๐	๕,๓๖๑	๒๒,๗๔๐	๔,๒๑๘	๒๒,๘๙๐	๔,๗๔๙	๒๘,๒๘๑	๕,๐๖๖

แผนภูมิที่ ๒๐ แสดงจำนวนโคน้ำพื้นที่จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากตาราง สถิติจำนวนโคเนื้อของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน ๕,๓๖๑ ราย โคเนื้อจำนวน ๒๖,๙๑๐ ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน ๕,๐๖๖ ราย โคเนื้อจำนวน ๒๘,๒๘๑ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อลดลงจากปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๕.๕๐

พื้นที่การเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุดในปี พ.ศ.๒๕๖๒ ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน ๑๒,๓๓๖ ตัว รองลงมาพื้นที่อำเภอโพนพิสัย จำนวน ๔,๐๐๗ ตัว และพื้นที่อำเภอบ้านแพง จำนวน ๓,๓๓๘ ตัว

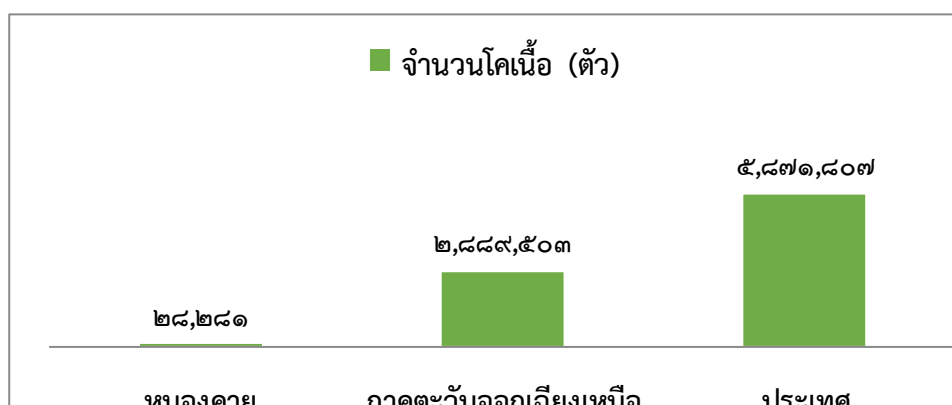
ตารางที่ ๖๒ เปรียบเทียบจำนวนโคเนื้อ ในปี ๒๕๖๒

พื้นที่	จำนวนโคเนื้อ (ตัว)
หนองคาย	๒๘,๒๘๑
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๒,๘๘๙,๕๐๓
ประเทศ	๕,๘๗๑,๘๐๗

ที่มา : กรมปศุสัตว์

จากตาราง สถิติจำนวนโคเนื้อระดับพื้นที่ พบว่าจังหวัดหนองคายมีจำนวนโคเนื้อ คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๗ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๘ ของประเทศ

แผนภูมิที่ ๒๑ แสดงจำนวนโคเนื้อระดับจังหวัดหนองคาย ระดับภาคและระดับประเทศ ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

กรอบยุทธศาสตร์โคเนื้อ ๕ ปี (๒๕๖๑-๒๕๖๕)

๑. วิสัยทัศน์ “เป็นผู้นำการผลิตโคเนื้อที่เพียงพอต่อการบริโภค และส่งออกในภูมิภาค

๒. พันธกิจ

๒.๑ สร้างและพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านโคเนื้อที่เป็นปัจจุบัน มีความแม่นยำ สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง

๒.๒ เสริมสร้างความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเนื้อโคที่มีความปลอดภัย ถูกสุขลักษณะและเพียงพอจากระบบการจำหน่ายที่ได้มาตรฐาน

๒.๓ ส่งเสริมด้านการพัฒนาการตลาดภายในจังหวัดหนองคายและการส่งออกโคเนื้อเนื้อโค ผลิตภัณฑ์เนื้อโคและหนังโคไปจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๒.๔ สร้างความเข้มแข็งและความสามารถของระบบการผลิตพันธุ์โคต้นน้ำ ด้านพันธุกรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสมรรถนะการผลิต ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการสนับสนุนการผลิตโคเนื้อคุณภาพในทุกระดับ

๒.๕ สร้างความเข้มแข็ง และการยกระดับการผลิตของเกษตรกรรายย่อย กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เอกชน ให้สามารถเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพเพื่อตอบสนองต่อการบริโภค สามารถสร้างรายได้ ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

๒.๖ รับรองระบบโครงสร้างพื้นฐานในกระบวนการแปรรูปโคเนื้อและเนื้อโคคุณภาพที่ได้มาตรฐาน และมีความสามารถในการบริหารจัดการในกระบวนการฆ่าแช่และตัดแต่งซาก แปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อโค เครื่องในการแปรรูปหนังและผลิตภัณฑ์หนังในระดับพื้นที่จังหวัดหนองคาย ส่งออกไปยังจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๗ สร้างความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มของเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เอกชน เป็นเครือข่ายที่เป็นทางการ ให้สามารถมีการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้มีความก้าวหน้าพัฒนา ระบบการผลิตโคเนื้อคุณภาพเชิงอุตสาหกรรม

๒.๘ สร้างความเข้มแข็งในการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการผลิตโคเนื้อคุณภาพและมีระบบการติดตามการประเมินผลการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการผลิตโคเนื้อคุณภาพทั้งระบบ

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อรักษาเสถียรภาพการตลาดการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพและการผลิตเนื้อโคคุณภาพให้เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่จังหวัดหนองคายและส่งออกจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๓.๒ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรผู้ประกอบการเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดหนองคาย

๓.๓ เพื่อพัฒนาระบบการผลิตพันธุ์โคเนื้อคุณภาพต้นน้ำ ด้านพันธุกรรม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสมรรถนะการผลิต ให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการสนับสนุนต่อการผลิตโคเนื้อคุณภาพกลางน้ำ และต่อการผลิต โคเนื้อคุณภาพปลายน้ำในจังหวัดหนองคายทุกระดับ

๓.๔ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคเนื้อคุณภาพในจังหวัดหนองคาย ให้สามารถแข่งขันได้

๔. ตัวชี้วัด

๔.๑ สามารถผลิตโคเนื้อคุณภาพได้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๔๐ และคนหนองคายบริโภคเนื้อโคไม่ต่ำกว่า ๓.๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี

๔.๒ มีอัตราการเพิ่มประชากรโคเนื้อไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๑ ต่อปี

๔.๓ สามารถลดต้นทุนค่าอาหารในการผลิตโคเนื้อ อย่างน้อยร้อยละ ๑๐

๕. เป้าหมายระยะ ๕ ปี แรก (๒๕๖๑-๒๕๖๕)

๕.๑ การผลิตโคเนื้อคุณภาพและเนื้อโคคุณภาพ เพื่อการบริโภคและการจำหน่ายในพื้นที่ จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้านให้เพียงพอ

๕.๒ มีโรงฆ่าโคมาตรฐานเพียงพอรองรับความต้องการบริโภคเนื้อโคคุณภาพทั้งตลาด ๓ ระดับ และมีความสามารถในการบริหารจัดการกระบวนการฆ่าแช่และตัดแต่งซาก แปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อโคตามมาตรฐานสากล

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๕.๓ มีรูปแบบการบริหารจัดการเชิงธุรกิจโคเนื้อที่หลากหลายเพื่อสามารถแข่งขันได้

๕.๔ มีการวิจัยและนวัตกรรมด้านการผลิตตลอดโซ่อุปทานจนถึงการบริโภคโดยการสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการวิจัยและนวัตกรรมทางการผลิตโคเนื้อคุณภาพเชิงอุตสาหกรรม

๖. ยุทธศาสตร์โคเนื้อ ๓ ด้าน

๖.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การรักษาตลาดการบริโภคเนื้อโค

๖.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ กระตุ้นการเพิ่มประชากรโคเนื้อ

๖.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการฟาร์มอาหาร และอาหารสัตว์สำหรับโคเนื้อ

๗. ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ ๓ ด้าน ได้แก่

๗.๑ ผลิตโคเนื้อเพียงพอต่อการบริโภคไม่ต่ำกว่า ๑๒,๐๐๐ ตัว/ปี และคนหนองคายได้บริโภคเนื้อโคไม่ต่ำกว่า ๓.๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี

๗.๒ มีอัตราการเพิ่มประชากรโคไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๑ ต่อปี

๗.๓ ลดต้นทุนค่าอาหารในการผลิตโคเนื้อ อย่างน้อยร้อยละ ๑๐

ตารางที่ ๖๓ กลยุทธ์ แผนงานและมาตรการ ภายใต้ยุทธศาสตร์โคเนื้อ ๓ ด้าน

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน	มาตรการ
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การรักษาตลาดการ บริโภคเนื้อโคไทย	กลยุทธ์ที่ ๑ การสกัดกั้น การนำเข้าเนื้อโคผิดกฎหมายการใช้สารเร่งเนื้อแดง และเนื้อนำเข้า	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี ๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ ๓. แผนงานด้านการสร้างแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ มี ๑๑ มาตรการ มี ๑ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างคุณภาพชีวิต ความเชื่อมั่นความปลอดภัยด้านอาหาร		
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การกระตุ้นการเพิ่ม ประชากรโคเนื้อ	กลยุทธ์ที่ ๑ การเพิ่มปริมาณโคเนื้อทั้งระบบ	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี ๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ ๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ มี ๘ มาตรการ มี ๔ มาตรการ
		๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี ๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ ๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๑ มาตรการ มี ๕ มาตรการ มี ๐ มาตรการ
		๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี ๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ ๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ มี ๘ มาตรการ มี ๒ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่การผลิต และการสร้างโอกาสจากโคเนื้อนำเข้า		
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการฟาร์ม อาหารและอาหารสัตว์ สำหรับโคเนื้อ	กลยุทธ์ที่ ๑ การปฏิรูประบบ การผลิต การเก็บเกี่ยว การแปรรูปและถนอมรักษาฟาร์มอาหารและเศษเหลือจากอุตสาหกรรมเกษตรเชิงพาณิชย์	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี ๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ ๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ มี ๔ มาตรการ มี ๒ มาตรการ
	กลยุทธ์ที่ ๒ การใช้ประโยชน์ นวัตกรรมอาหารสัตว์ และระบบการจัดการให้อาหารโคเนื้อ	๑. แผนงานด้านเทคโนโลยี ๒. แผนงานด้านการบริหารจัดการ ๓. แผนงานด้านแรงจูงใจ	มี ๒ มาตรการ มี ๓ มาตรการ มี ๒ มาตรการ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ด้านเศรษฐกิจ รวม ๙๔๘,๙๗๑,๘๖๙ บาท

๑.๑ มูลค่าเนื้อโคชำแหละเพื่อการบริโภค จากเนื้อ ๑๒,๐๐๘ ตัว คิดเป็นเนื้อทั้งหมด ประมาณ ๒,๐๑๗,๓๔๔ กิโลกรัม (ตลาดระดับบน ๓ % ตลาดระดับกลาง ๔๔ % ตลาดส่วนใหญ่หรือตลาดทั่วไป ๕๓ %) มูลค่า ๖๐๕,๒๐๓,๒๐๐ บาท

๑.๒ มูลค่าโคเนื้อที่เกษตรกรยังเลี้ยงอยู่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย คงเหลือโคมีชีวิต จำนวน ๑๖,๒๗๓ ตัว (โคเนื้อทุกขนาดเฉลี่ยน้ำหนัก ๒๐๐ กิโลกรัม) ประมาณ ๓,๒๕๔,๖๐๐ กิโลกรัม มูลค่า ๒๙,๒๙๑,๐๐๐ บาท

๑.๓ มูลค่าการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อ หนัง กระดูก ปีกประมาณ ๒๔,๐๑๖,๐๐๐ บาท

๑.๔ มูลค่าปุ๋ยคอกจากมูลโค คิดเป็นน้ำหนักแห้ง เฉลี่ย ๙๔๙ กิโลกรัมต่อตัวต่อปี(เฉลี่ยน้ำหนักโคเนื้อทุกขนาด ๒๐๐ กิโลกรัมต่อตัว ถ่ายมูลวันละ ๕ % ของน้ำหนักตัว มูลโคมีน้ำหนักแห้ง ๒๖ %) จำนวนโคเนื้อ ๒๘,๒๘๑ ตัว คิดเป็นปริมาณปุ๋ยคอก ๒๖,๘๓๘,๖๖๙ กิโลกรัม ราคาเฉลี่ย ๑ บาท ต่อกิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า ประมาณ ๒๖,๘๓๘,๖๖๙ บาท

๒. ด้านสังคม และพัฒนาอาชีพ

๒.๑ มีกรอบยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาโคเนื้อที่จังหวัดหนองคายสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อ สนับสนุนให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้

๒.๒ สนับสนุนให้เกิดการรวมตัวของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรเพื่อ ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านการผลิต การตลาด และการพัฒนาระบบการเลี้ยงโคเนื้อ

๒.๓ ลดปัญหาด้านสังคม จากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม

๓.๑ จำนวนโคเนื้อ รวม ๒๘,๒๘๑ ตัว คิดเป็นปริมาณปุ๋ยคอกที่ผลิตได้ ประมาณ ๒๖,๘๓๘,๖๖๙ กิโลกรัมต่อปี หรือประมาณ ๒๖,๘๓๘ ตันต่อปี จะสามารถนำไปปรับปรุงคุณภาพของดินให้ดีขึ้นประมาณปีละไม่ต่ำกว่า ๒๖,๘๓๘ ไร่

๓.๒ นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและจากโรงงานอุตสาหกรรมมาใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ เช่น ฟาง เปลือกและต้นสับปะรด เปลือกและซังข้าวโพด กากน้ำตาล เปลือกและแป้งมันสำปะหลัง ฯลฯ มาใช้เป็นอาหารโคเนื้อ ช่วยลดต้นทุนการผลิต ลดปัญหาการเผาฟางข้าว ช่วยลดปัญหาด้านมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

ระบบการตลาด การซื้อขายโคเนื้อในจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่จะผ่านพ่อค้าคนกลาง คือระบบนายฮ้อย ที่จะรวบรวมโคจากกลุ่มเกษตรกร หรือเกษตรกรรายย่อยมาขายต่อที่ตลาดนัดโค-กระบือ ในพื้นที่ ซึ่งการซื้อขาย จะเป็นรูปแบบการขายเหมาตัว และส่วนหนึ่งจะพัฒนาไปสู่ระบบการซื้อขายแบบชั่งน้ำหนัก ผ่านระบบสหกรณ์ ซึ่งเกษตรกรจะไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบเหมือนการซื้อขายผ่านพ่อค้าคนกลาง

ราคาโคเนื้อ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดหนองคาย เกษตรกรที่เลี้ยงแม่พันธุ์เพื่อผลิตลูกจำหน่าย มักนิยมจำหน่ายเมื่อโคมีอายุ ๑๘-๒๔ เดือน ถ้าเป็นโคพันธุ์อเมริกันบาร์หมัน โคลูกผสมพื้นเมือง หรือโคพื้นเมือง จะจำหน่ายได้ประมาณ ๘๕- ๙๐ บาทต่อกิโลกรัม ทั้งเพศผู้และเพศเมีย ส่วนโคลูกผสมสายเลือดยุโรป และโคลูกผสมพันธุ์ทาจิมะ หรือวากิว เพศผู้จะจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าเพศเมีย ที่ ๑๐๐-๑๑๐ บาทต่อ

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กิโลกรัม ส่วนเพศเมียจะขายได้ราคาต่ำกว่าคือประมาณ ๘๕-๙๐ บาทต่อกิโลกรัม โดยราคาซื้อขายจะแตกต่างกันไปบ้างในแต่ละพื้นที่ และขึ้นอยู่กับสภาพของโคในวันจำหน่ายด้วย

วิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสโคเนื้อจังหวัดหนองคาย

จากการวิเคราะห์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการเลี้ยงโคเนื้อของจังหวัดหนองคาย ได้สรุปจุดแข็ง จุดอ่อน ภัยคุกคามและโอกาสของการเลี้ยงโคเนื้อ ดังนี้

๑ จุดแข็ง(Strength)

๑. วิถีชีวิตเกษตรกรรกรสอดคล้องกับระบบการเลี้ยงโคเนื้อ ซึ่งฐานเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดหนองคายมีจำนวนกว่า ๕,๐๐๐ ครัวเรือน และส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๙๐ เป็นเกษตรกรรายย่อยที่ใช้แรงงานในครัวเรือนเลี้ยงโคเนื้อ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ

๒. แหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ในพื้นที่มีปริมาณมาก รวมทั้งผลพลอยได้จากการเกษตร และเศษเหลือจากโรงงานอุตสาหกรรมเกษตร ได้แก่ มันสำปะหลัง รำ ปลายข้าว พางข้าว ต้นและเปลือกข้าวโพด เปลือกสับปะรด ซึ่งมีราคาถูก

๓. ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนด้านพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ การป้องกัน การป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์กระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมถึงสถาบันการศึกษาที่สนับสนุนทางวิชาการอย่างรอบด้าน

๔. ความต้องการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่จังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๕. มีเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพที่เหมาะสม ทั้งการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ (ผสมเทียม การย้ายฝากตัวอ่อน) เพื่อการผลิตโคเนื้อที่สอดคล้องกับศักยภาพของเกษตรกร และตรงกับความต้องการของตลาด

๖. การเลี้ยงโคเนื้อ มีมูลค่ารวมต่อปี ประมาณ ๓๗๘,๒๕๒,๐๐๐ ล้านบาท และการเลี้ยงโคเนื้อสามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

๗. ภูมิอากาศ ภูมิประเทศเหมาะสมที่เอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงโคเนื้อ

๒ จุดอ่อน (Weakness)

๑. โรงฆ่าสัตว์มาตรฐานในจังหวัดหนองคาย มี ๑ แห่ง ไม่เพียงพอ การตัดแต่งและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย ผู้ประกอบการขาดความรู้ในการจัดการหลังการฆ่า เช่นการเก็บรักษา การตัดแต่ง แยกชิ้นส่วนตามการใช้ประโยชน์ การบ่มเนื้อ การพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย ส่วนใหญ่ยังทำลูกชิ้น นิยมบริโภคหม่นเนื้อและบริโภคเนื้อสด

๒. ปัญหาโรคระบาดสัตว์(โรคปากและเท้าเปื่อย) ยังมีอยู่ และการลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดงผสมในอาหาร เป็นข้อจำกัดการส่งโคมีชีวิตและเนื้อโคไปขายในพื้นที่ใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๓. การเลี้ยงโคเนื้อต้องลงทุนสูงในระยะเริ่มต้น (ประมาณ ๗๐ เปอร์เซนต์) ใช้ระยะเวลาการเลี้ยงนาน และให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ

๔. ความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำยังมีน้อย

๕. เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจังหวัดหนองคายส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย อายุมาก การศึกษาไม่มาก การยอมรับความรู้หรือเทคโนโลยีการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อไม่รวดเร็วนัก ประสิทธิภาพการผลิตจึงยังไม่เต็มความสามารถ ทำให้ปริมาณการผลิตค่อนข้างต่ำ และการควบคุมคุณภาพยังไม่ดีเท่าที่ควร

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๖. การสร้างเครือข่ายการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างการผลิต และการตลาด มีค่อนข้างน้อย

๗. การประชาสัมพันธ์สร้างค่านิยมการบริโภคเนื้อโคคุณภาพที่ผลิตในจังหวัดหนองคายยังมีน้อย

๘. เทคโนโลยีสารสนเทศไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลพื้นฐานโค เช่น ข้อมูลด้านการตลาด ด้านราคา ข้อมูลเรื่องโรค ข้อมูลด้านโรงฆ่า รวมถึงการเชื่อมโยงด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องยังไม่สมบูรณ์ชัดเจน จึงไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๙. ไม่สามารถขยายพื้นที่ในการเลี้ยงโคเนื้อได้เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ

๑๐. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีจำนวนไม่เพียงพอ

๓ โอกาส(Opportunity)

๑. โคเนื้อมีชีวิต เนื้อโค และผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของตลาดในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีโอกาสพัฒนาโคเนื้อ และเนื้อโคคุณภาพเพื่อการส่งออก สามารถสร้างเอกลักษณ์และความต้องการบริโภคเนื้อโคคุณภาพดีจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้น

๒. ความต้องการโคเนื้อ และเนื้อโคเพิ่มมากขึ้น จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ประกอบกับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดหนองคายมีเขตแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน(สปป.ลาว) ทำให้มีโอกาสส่งออกเนื้อโคและโคเนื้อมีชีวิตไปจำหน่ายเพิ่มมากขึ้น

๓. ตลาดฮาลาลขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จังหวัดหนองคายมีโอกาสนำเนื้อโคของคนในกลุ่มมุสลิมค่อนข้างสูง และโอกาสในการพัฒนาโรงฆ่า เพื่อรองรับโคเนื้อเข้าเชือด

๔. จังหวัดหนองคายมีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนและจุดผ่านแดน ทำให้มีโอกาสทางการตลาดโคเนื้อสะดวกยิ่งขึ้น

๔ อุปสรรค/ภัยคุกคาม(Threats)

๑. การลักลอบนำเข้า-ส่งออก โคเนื้อและเนื้อโค เกือบยังมีอยู่แม้จะมีมาตรการควบคุมแต่การปราบปรามยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

๒. ต้นทุนปัจจัยการผลิตโคเนื้อ มีราคาสูง

๓. ราคาโคเนื้อผันผวนและเกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองราคา

๔. การแพร่ระบาดของโรค(โรคปากและเท้าเปื่อย)อันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายสัตว์และพาหะชนิดอื่นๆ

๕. การเปิดการค้าเสรี(FTA และ NAFTA) ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถกำหนดภาษีศุลกากรเพื่อป้องกันการนำเข้าเนื้อโคจากต่างประเทศ โดยเฉพาะออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่ารวมถึงมาตรการกีดกันทางการค้า กระบวนการนำเข้าที่มีต้นทุนสูง ระเบียบของประเทศคู่ค้า คู่แข่ง (จีน พม่า)

๖. ภัยธรรมชาติ

ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงโคขุน มีต้นทุนรวมของการผลิตโคขุน ทั้งหมด ๓๖,๐๘๒.๘๖ บาทต่อตัว ซึ่งคิด ราคาโคเนื้อที่จำหน่ายของการผลิตโคขุน เท่ากับ ๕๐,๗๒๕ บาทต่อตัว ดังนั้นจะมีกำไรสุทธิ ๑๔,๖๔๒.๑๔ บาทต่อตัว (ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์โคที่นำมาขุน)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงแม่เพื่อผลิตลูก มีต้นทุนรวมของการผลิตโคเนื้อทั้งหมด ๑๘,๘๘๘.๔๕ บาทต่อตัว เกษตรกรมีการจำหน่ายโคเนื้อ เท่ากับ ๒๘,๔๔๐.๒๓ บาทต่อตัว ดังนั้นจะมีกำไรสุทธิรวม เท่ากับ ๙,๕๕๑.๗๘ บาทต่อตัว

พันธุ์โคเนื้อในพื้นที่จังหวัดหนองคาย (ปี ๒๕๖๒)

- ๑.) โคพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดมีประมาณ ๑๘,๑๕๗ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๐ ของโคทั้งหมด
- ๒.) โคพันธุ์และโคลูกผสมมีประมาณ ๑๐,๐๐๖ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓๘ ของโคทั้งหมด
- ๓.) โคขุนมีประมาณ ๑๑๘ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๒ ของโคทั้งหมด

ระบบการเลี้ยงโคเนื้อ แบ่งเป็น ๒ ระบบดังนี้

๑.) ระบบการเลี้ยงโคเนื้อเชิงธุรกิจ (โคขุน) เป็นการเลี้ยงโคเนื้อตามหลักวิชาการมีการลงทุนสูง จำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงคุ้มค่ากับการลงทุนตั้งแต่การสร้างโรงเรือนคอกเลี้ยงแปลงหญ้าโรงผสมอาหารรวมทั้งมีการจัดการด้านอาหารและสุขภาพจากสถิติของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายปี พ.ศ.๒๕๖๒ มีจำนวนโคขุน ๑๑๘ ตัวคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๒ ของจำนวนโคเนื้อในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

๒.) ระบบการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อการผลิตลูกเป็นการเลี้ยงโคเนื้อทั้งแบบปลูกหญ้าเลี้ยงโคและเลี้ยงปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงแบบพื้นบ้านที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากพื้นที่เป็นทุ่งหญ้าในความครอบครองของเกษตรกรมีน้อย ดังนั้นเกษตรกรมักจะต้อนโคออกไปหากินหญ้า หรือที่มีพืชเป็นอาหารโดยทั่วไป เช่นริมถนน พื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ ป่าสาธารณะทั่วไปรอบๆหมู่บ้านตลอดจนพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว เช่น ในทุ่งนา เป็นต้น ระบบการเลี้ยงโคเนื้อแบบปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดหนองคายมีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อในระบบนี้ประมาณ ๒๘,๑๖๓ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๘ ของจำนวนโคเนื้อในจังหวัดหนองคาย

การบริโภคเนื้อโค ปริมาณการบริโภคเนื้อโคของจังหวัดหนองคาย จะหาได้จากข้อมูลจำนวนโคที่เข้าโรงฆ่า น้ำหนักซากโคซึ่งมีร้อยละ ๕๐-๕๘ ของน้ำหนักโคมีชีวิต ปริมาณเนื้อแดงที่ได้จากการชำแหละตัดแต่งจะเท่ากับร้อยละ ๘๐-๘๕ ของน้ำหนักซาก (ร้อยละ ๔๐-๔๖ ของน้ำหนักโคมีชีวิต) ทั้งนี้เปอร์เซ็นต์ซาก และเปอร์เซ็นต์เนื้อแดง จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของโคที่เข้าฆ่า

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโคเนื้อ ในจังหวัดหนองคายจากการศึกษาและสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องในการเลี้ยงโคเนื้อในหนองคายพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ปัญหาด้านการผลิตและปัญหาด้านการตลาด พอที่จะสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาด้านการผลิต

๑.๑ ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดหนองคายยังทำให้เกิดการขาดแคลนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพในการผลิตโคเนื้อคุณภาพสำหรับผลิตและนำมาเลี้ยงเป็นโคขุนเพื่อให้ได้เนื้อโคคุณภาพสูง

๑.๒ ปัญหาด้านความรู้ของเกษตรกร โดยทั่วไปแล้วการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรแบ่งกลุ่มเกษตรกรได้เป็น ๒ กลุ่ม คือเลี้ยงโคเป็นอาชีพหลักเช่นเดียวกันแต่ไม่ได้มีขนาดใหญ่ เน้นการดูแลเองในครอบครัว ส่วนกลุ่มสุดท้ายเลี้ยงโคเป็นอาชีพเสริมเลี้ยงเพียงไม่กี่ตัวซึ่งสองกลุ่มหลังนี้ถือว่าเป็นส่วนใหญ่ของ

หนองคาย “เกษตรกรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

เกษตรกร เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาน้อย ทำให้การดำเนินงานการจัดการเลี้ยงดูและป้องกันโรคยังไม่ได้มาตรฐาน การรับเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างล่าช้า

๑.๓ ปัญหาโคที่เลี้ยงขาดความสมบูรณ์พันธุ์ทำให้ อัตราการผสมติดต่ำอัตราการให้ลูกโคต่ำ และอัตราการตายสูง สาเหตุหลักเนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในหลายๆ พื้นที่ทำให้ขาดแคลนทุ่งหญ้า เลี้ยงสัตว์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ หรือทุ่งหญ้าที่มีการจัดการแปลงหญ้าแบบประณีตและถูกต้องเหมาะสมกับการ เลี้ยงโคโดยเฉพาะ ในฤดูแล้งที่สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของหญ้าธรรมชาติจึงเป็นผลทำให้ขาดแคลนอาหารสัตว์ รวมทั้งเกษตรกรขาดความรู้ในการถนอมอาหารการผลิตอาหารชั้นที่มีคุณค่าทาง โภชนาการต่อการเจริญเติบโตของโคและมีต้นทุนการผลิตต่ำการเลือกใช้วัสดุ และสิ่งเหลือใช้ทางการเกษตรมา ใช้เป็นอาหารเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๑.๔ ปัญหาด้านการป้องกันและควบคุมโรคระบาด เนื่องจากเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัด หนองคายเป็นรายย่อย ทำให้ไม่สามารถสร้างระบบการเลี้ยงการป้องกันโรคที่ได้มาตรฐาน

๑.๕ ปัญหาด้านเงินทุน เกษตรกรขาดสภาพคล่องด้านเงินทุนขาดแหล่งเงินทุน หมุนเวียนแหล่งเงินกู้ระยะยาวที่อัตราดอกเบี้ยต่ำจึงไม่สามารถยืดอกชีพการเลี้ยงโคเป็นอาชีพหลักเนื่องจากการ ประกอบอาชีพเลี้ยงโคเป็นอาชีพหลักต้องใช้เงินทุนสูง โดยเฉพาะเพื่อจัดซื้อโคพันธุ์ดีไว้เลี้ยง นอกจากนั้นอาหาร และยาป้องกันโรคก็มีความจำเป็นต้องใช้ทุนสูงเช่นกัน และนอกจากเกษตรกรรายย่อยแล้วเกษตรกรรายปาน กลางหรือใหญ่เมื่อหาแหล่งเงินทุนไม่ได้ก็ไม่สามารถขยายกิจการฟาร์มเลี้ยงโคเนื้อได้และยังทำให้การบริหาร จัดการ การเลี้ยงดู การให้อาหาร การป้องกันโรค และอื่น ๆ ไม่ได้มาตรฐาน หรือได้มาตรฐานต่ำ

๒. ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาที่สำคัญในด้านการตลาด ได้แก่

๒.๑ ตลาดซื้อ-ขายโค กระบือ ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีการซื้อขายในระบบชั่ง ตวง วัด ตลาด โดยทั่วไปมักจะเป็นตลาดนัดต่างๆ พ่อค้าคนกลางเข้าไปหาซื้อกับเกษตรกรรายย่อยและนำไปส่งขายต่อทำให้ การซื้อขายเป็นไปตามสายตาแต่ละคน ไม่ยุติธรรมต่อเกษตรกรและถ้าเกษตรกรผู้เลี้ยงโคที่มีความจำเป็นหรือมี ข้อจำกัดเช่น ถึงเวลาต้องใช้เงิน หรือมีปัญหาเรื่องเงินจึงจำเป็นต้องรับขายโค ทำให้ถูกกดราคา ได้ราคาต่ำ

๒.๒ เกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่มกัน ทำให้มีอำนาจต่อรองต่ำและไม่สามารถควบคุม การผลิตในปริมาณที่ต้องการได้ ทำให้ไม่สามารถรวบรวมโคในปริมาณมากและส่งเข้าตลาดโคเนื้ออย่าง สม่าเสมอ โดยเฉพาะโคขุนคุณภาพดี การขายโคจึงเป็นในลักษณะต่างคนต่างขาย ปัญหาการไม่มีกลุ่มองค์กร หรือหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงาน เข้ามารับผิดชอบอย่างจริงจัง ทำให้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ขาดการประชาสัมพันธ์การบริโภคเนื้อที่เหมาะสมตามคุณภาพให้กับผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความมั่นใจ ขาดการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างเป็นระบบให้กับเกษตรกร ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการ ทำให้การวางแผน ทั้งการผลิตและการตลาดทำได้ยาก เป็นต้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๙.๒ กระบือ

ข้อมูลพื้นฐาน

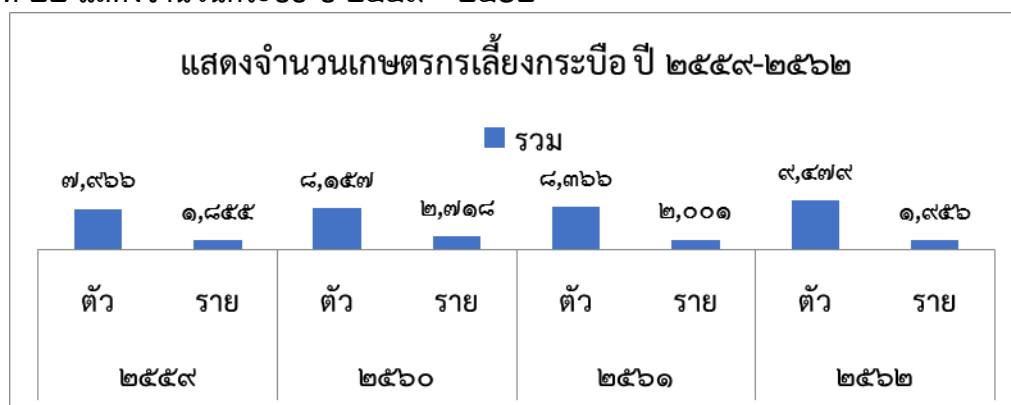
การเลี้ยงกระบือของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายโดยทั่วไปแล้วเป็นการเลี้ยงมี ๒ ลักษณะคือ เลี้ยงจำนวนน้อย ๑ – ๒๐ ตัว และเลี้ยงเป็นฝูงมากกว่า ๒๐ ตัวขึ้นไป มักจะเลี้ยงกระบือเพศเมียเป็นส่วนใหญ่ เมื่อแม่กระบือมีลูกเพศผู้จะเลี้ยงจนลูกกระบืออายุ ๑-๒ ปีแล้วขาย ส่วนลูกกระบือเพศเมียจะเลี้ยงเป็นแม่พันธุ์ต่อไป นอกจากมีความต้องการใช้เงินหรือกระบือในฝูงมีจำนวนมากเกินไป จึงขายกระบือเพศเมียแต่มีเกษตรกรบางรายซื้อกระบือมาเลี้ยงขุนระยะสั้นเพื่อให้กระบือมีสภาพสมบูรณ์ขึ้นระดับหนึ่งแล้วขายและหมุนเวียนซื้อกระบือมาเลี้ยงอีก

ตารางที่ ๖๔ รายงานกระบือแยกตามจำนวนที่เลี้ยงจำนวนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒	
	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร
	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)
เมืองหนองคาย	๒,๐๕๑	๓๒๘	๓,๐๘๔	๑,๔๐๖	๓,๐๑๐	๖๐๓	๓,๙๔๕	๕๓๑
ท่าบ่อ	๑,๔๓๐	๕๐๗	๑,๓๓๓	๓๖๕	๑,๓๐๓	๓๗๓	๑,๒๖๔	๓๗๓
โพนพิสัย	๒,๑๓๐	๔๓๙	๙๒๐	๒๔๙	๘๗๔	๓๓๓	๘๗๖	๓๔๑
ศรีเชียงใหม่	๑๙๔	๒๙	๒๓๕	๔๘	๒๑๘	๔๕	๒๐๓	๔๔
สังคม	๑	๑	๒	๑	๔๐	๙	๔๒	๙
สระใคร	๑,๒๕๐	๓๐๙	๑,๒๕๑	๓๑๕	๑,๗๔๑	๔๑๒	๑,๗๗๑	๔๑๐
เผ่าไร่	๓๒๖	๖๘	๒๗๗	๔๖	๔๓๙	๗๐	๕๑๐	๘๔
รัตนวาปี	๔๗๑	๑๕๕	๑,๐๐๔	๒๗๒	๖๓๓	๑๓๗	๖๔๖	๑๓๐
โพธิ์ตาก	๑๑๓	๑๙	๘๗	๑๖	๑๐๘	๑๙	๒๒๒	๓๔
รวม	๗,๙๖๖	๑,๘๕๕	๘,๑๕๗	๒,๗๑๘	๘,๓๖๖	๒,๐๐๑	๙,๔๗๙	๑,๙๕๖

ที่มา : ข้อมูล : โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิที่ ๒๒ แสดงจำนวนกระบือ ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากสถิติสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเกษตรกรเลี้ยงกระบือจำนวน ๑,๘๕๕ ราย กระบือจำนวน ๗,๙๖๖ ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เกษตรกรเลี้ยงกระบือจำนวน ๑,๙๕๖ ราย กระบือจำนวน ๙,๔๗๙ ตัว ปี จำนวนกระบือเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๕.๙๖

พื้นที่การเลี้ยงกระบือ มากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคายจำนวน ๓,๙๔๕ ตัว รองลงมา คืออำเภอศรีนคร จำนวน ๑,๗๗๑ ตัว และอำเภอท่าบ่อ จำนวน ๑,๒๖๔ ตัว

ตารางที่ ๖๕ เปรียบเทียบจำนวนกระบือ ในปี ๒๕๖๒

พื้นที่	จำนวนกระบือ (ตัว)
หนองคาย	๙,๔๗๙
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๘๘๑,๓๘๑
ประเทศ	๑,๒๒๖,๗๘๕

ที่มา : กรมปศุสัตว์

จากตาราง สถิติจำนวนกระบือของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย พบว่าจังหวัดหนองคายมีจำนวนกระบือ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๘ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๗๗ ของประเทศ

ต้นทุนการผลิตกระบือ

โดยใน ๑ รอบการผลิตกระบือตั้งท้องประมาณ ๓๐๘ - ๓๓๗ วัน (๑๐.๕ - ๑๑ เดือน) สามารถผลิตลูกกระบือได้ประมาณ ร้อยละ ๓๕ ของการผสมเทียม

การเลี้ยงแม่กระบือ ๑ ตัว ในระยะเวลา ๕ ปีจะต้องมีทุนในการเลี้ยงดูประมาณ ๓๐,๐๐๐ - ๓๕,๐๐๐ บาท

ผลตอบแทน จะได้จากการจำหน่ายลูกกระบือที่เกิดในฝูง ในระยะเวลา ๕ ปี แม่กระบือ ๑ ตัว จะสามารถให้ลูกได้ ๒ - ๓ ตัว ลูกกระบือหย่านมเลี้ยงไปจนอายุได้ประมาณ ๑๘ - ๒๔ เดือน สามารถจำหน่ายได้ในราคาตัวละประมาณ ๓๕,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้เกษตรกรจะมีรายได้จากการจำหน่ายมูลกระบือปีละประมาณ ๓,๐๐๐ - ๔,๐๐๐ บาท ต่อตัว ทั้งนี้ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยง ดังกล่าว อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามผลสภาวะการตลาดและแหล่งที่เลี้ยง

ระบบการเลี้ยงกระบือ

เพื่อการผลิตลูกเป็นการเลี้ยงกระบือทั้งแบบปลูกหญ้าเลี้ยงกระบือและเลี้ยงปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงแบบพื้นบ้านที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากพื้นที่เป็นทุ่งหญ้าในความครอบครองของเกษตรกรมีน้อยดังนั้นเกษตรกรมักจะต้อนกระบือออกไปหาหญ้าหรือที่มีพืชเป็นอาหารโดยทั่วไป เช่นริมถนนพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ พื้นที่ป่าสาธารณะทั่วไปรอบๆหมู่บ้าน ตลอดจนพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว เช่นในทุ่งนา เป็นต้น ระบบการเลี้ยงกระบือแบบปล่อยตามทุ่งหญ้าธรรมชาติเป็นระบบการเลี้ยงกระบือในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ด้านการตลาดกระบือ ตลาดกระบือมีชีวิตซึ่งจะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ซื้อแบ่งเป็น

๑. ซื้อเพื่อใช้ทำเป็นพ่อ-แม่พันธุ์ ราคาจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ

๑.๑) ลักษณะตรงตามสายพันธุ์ กระบือที่มีลักษณะตรงตามสายพันธุ์จะมีราคาสูงกว่า กระบือที่มีลักษณะไม่ตรงตามสายพันธุ์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑.๒) อายุของกระบือ กระบือที่มีอายุน้อยจะมีราคาเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนักต่อกิโลกรัมจะสูงกว่ากระบือที่มีอายุมาก

๑.๓) พันธุ์ประวัติ (pedigree) กระบือที่มีพันธุ์ประวัติจะมีราคาสูงกว่ากระบือที่ไม่มีพันธุ์ประวัติ

๒. ชื่อเพื่อส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์ ราคาจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ

๒.๑) ปริมาณกระบือที่ส่งเข้าจำหน่ายในท้องตลาดถ้ามีกระบือส่งเข้าสู่ตลาดมากราคาจะถูก

๒.๒) ขนาดของกระบือ กระบือที่มีขนาดใหญ่จะมีราคาเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำหนักต่อกิโลกรัมจะสูงกว่ากระบือที่มีขนาดเล็ก

๒.๓) ความสมบูรณ์ของกระบือ กระบือที่มีความสมบูรณ์จะมีราคาสูงกว่ากระบือผอม เนื่องจากปริมาณเนื้อมากกว่า

ข้อได้เปรียบของการเลี้ยงกระบือ กระบือสามารถเลี้ยงในที่ลุ่มได้ เนื่องจากกระบือมีระบบย่อยอาหารที่ยาวกว่าโคและมีจุลินทรีย์ชนิดที่โคไม่มี ดังนั้น กระบือจึงสามารถใช้ประโยชน์อาหารหยาบที่คุณภาพต่ำซึ่งอยู่ในที่ลุ่มเปลี่ยนเป็นเนื้อได้ดีกว่าโคแต่กระบือเป็นสัตว์ไม่ทนร้อนจึงชอบนอนปลักทำให้แปลงหญ้าเกิดความเสียหายการเลี้ยงกระบือในรูปฟาร์มจึงเป็นไปได้ยาก กระบือจะใช้ประโยชน์จากหญ้าธรรมชาติ หญ้าที่เป็นวัชพืชพงข้าวและสามารถเปลี่ยนเป็นเนื้อได้ดีโค โตเร็วและมีไขมันน้อย กระบือจะมีน้ำหนักมากกว่าโคโคเมื่อเปรียบกับกระบือแล้ว เมื่ออายุเท่ากันกระบือจะเลี้ยงง่ายและต้นทุนต่ำกว่าและให้เนื้อมากกว่า และเนื้อกระบือมีไขมันต่ำจึงเหมาะในการบริโภคมากกว่าโคแต่อย่างไรก็ตามการเลี้ยงกระบือขุนแบบโคขุนจะต้องลงทุนสูงและผลที่ได้จะไม่คุ้มทางเศรษฐกิจ กระบือสามารถใช้แรงงานในไร่นาและลากเกวียนได้ดีกว่าโค โดยทั่วไปกระบือไถนาได้วันละ ๔ – ๖ ชั่วโมง หรือประมาณครึ่งไร่ถึงหนึ่งไร่ การใช้กระบือไถนาจะเสียค่าใช้จ่ายถูกกว่าใช้รถไถนาขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังจะได้ปุ๋ยจากมูลใส่ไร่นาอีกด้วยประมาณได้ว่ากระบือหนึ่งตัวให้มูลเป็นปุ๋ยได้ถึงปีละหนึ่งถึงสองตัน ทำให้เกษตรกรสามารถประหยัดค่าปุ๋ยลงได้จำนวนหนึ่ง ปัจจุบันมูลกระบือสามารถขายได้ราคาหากเลี้ยงกระบือหลายตัวก็อาจมีรายได้จากการขายมูลกระบือได้อีกด้วย

ปัญหาและอุปสรรค ในการเลี้ยงกระบือในจังหวัดหนองคาย

๑.) ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดหนองคาย ยังทำให้เกิดการขาดแคลนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่มีคุณภาพในการผลิตกระบือคุณภาพสำหรับผลิตและนำมาเลี้ยงเป็นกระบือ

๒.) ปัญหาด้านความรู้ของเกษตรกร โดยทั่วไปแล้วการเลี้ยงกระบือของเกษตรกรแบ่งกลุ่มเกษตรกรได้เป็น ๒ กลุ่มคือเลี้ยงกระบือเป็นอาชีพหลักเช่นเดียวกันแต่ไม่ได้มีขนาดใหญ่เน้นการดูแลเองในครอบครัว ส่วนกลุ่มสุดท้ายเลี้ยงกระบือเป็นอาชีพเสริมเลี้ยงเพียงไม่กี่ตัวซึ่งสองกลุ่มนี้ถือว่าเป็นส่วนใหญ่ของเกษตรกร เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาน้อยทำให้การดำเนินงานการจัดการเลี้ยงดูและป้องกันโรคยังไม่ได้มาตรฐาน การรับเทคโนโลยีต่างๆ เป็นไปได้อย่างล่าช้า

๓.) ปัญหากระบือที่เลี้ยงขาดความสมบูรณ์ทำให้ อัตราการผสมติดต่ำอัตราการให้ลูกกระบือต่ำ และอัตราการตายสูง สาเหตุหลักเนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำในหลายๆ พื้นที่ ทำให้ขาดแคลนทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ หรือทุ่งหญ้าที่มีการจัดการแปลงหญ้าแบบประณีตและถูกต้องเหมาะสมกับการเลี้ยงดูกระบือโดยเฉพาะในฤดูแล้งที่สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของหญ้าธรรมชาติจึงเป็นผลทำให้ขาดแคลนอาหารสัตว์ รวมทั้งเกษตรกรขาดความรู้ในการถนอมอาหาร การผลิตอาหารข้นที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อการเจริญเติบโตของกระบือและมีต้นทุนการผลิตต่ำ การเลือกใช้วัสดุ และสิ่งเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้เป็นอาหารเพื่อลดต้นทุนการผลิต

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๔.) ปัญหาด้านการป้องกันและควบคุมโรคระบาด เนื่องจากเกษตรกรที่เลี้ยงกระบือในจังหวัดหนองคายเป็นรายย่อย ทำให้ไม่สามารถสร้างระบบการเลี้ยงการป้องกันโรคที่ได้มาตรฐาน

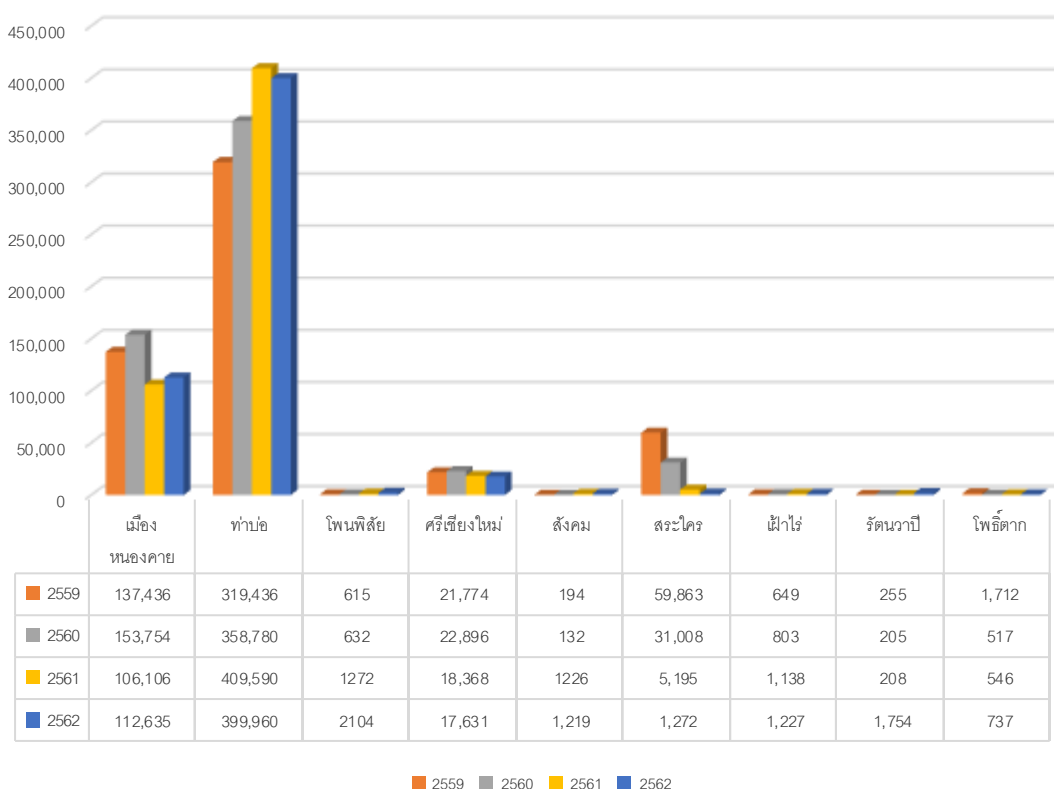
๕.) ปัญหาด้านการตลาดปัญหาที่สำคัญในด้านการตลาดได้แก่เกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่มกัน ทำให้มีอำนาจต่อรองต่ำ และไม่สามารถควบคุมการผลิตในปริมาณที่ต้องการได้ทำให้ไม่สามารถรวบรวมกระบือในปริมาณมากและส่งเข้าตลาดกระบืออย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะกระบือคุณภาพดี การขายกระบือจึงเป็นในลักษณะต่างคนต่างขาย ปัญหาการไม่มีกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงาน เข้ามารับผิดชอบอย่างจริงจัง ทำให้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ขาดการประชาสัมพันธ์การบริโภคเนื้อที่เหมาะสมตามคุณภาพให้กับผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความมั่นใจ ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างเป็นระบบให้กับเกษตรกร ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทำให้การวางแผนทั้งการผลิตและการตลาดทำได้ยาก เป็นต้น

๙.๓ ไก่ไข่

สถานการณ์ทั่วไปและแนวโน้มการผลิต

ปัจจุบันจังหวัดหนองคายมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๕๒๒,๓๑๑ คน ความหนาแน่นของประชากรอยู่ที่ ๑๗๒.๖ คน/ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยอำเภอเมืองหนองคายมีจำนวนประชากรและความหนาแน่นมากที่สุด แม้ว่าประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานจะมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ อย่างไรก็ตามเนื่องจากไข่ไก่เป็นอาหารที่มีคุณค่าทางอาหารสูงและราคาไม่สูงนัก ความต้องการบริโภคไข่ไก่จึงเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชากร

แผนภูมิที่ ๒๓ จำนวนไก่ไข่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย(ตัว) ช่วงระหว่างปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

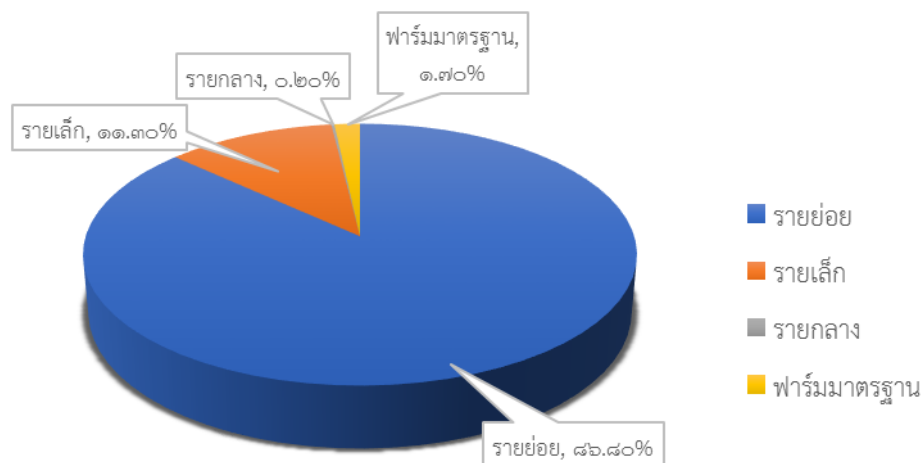
จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าการเลี้ยงไก่ไข่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่จำนวนมากที่สุดอยู่ที่ท่าบ่อและอำเภอเมืองหนองคาย โดยในปี ๒๕๖๒ มีจำนวนไก่ไข่ทั้งหมด ๓๙๙,๙๖๐ ตัว และ ๑๑๒,๖๓๕ ตัวตามลำดับ ซึ่งในพื้นที่อำเภอท่าบ่อ ศรีเชียงใหม่ สังคม และสระใคร มีแนวโน้มที่จะลดลงจากปีก่อน ขณะที่อำเภอเฝ้าไร่ โพนพิสัย และรัตนวาปี มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ส่วนในพื้นที่อำเภอเมืองหนองคาย และโพธิ์ตาก มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

อย่างไรก็ตามจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในจังหวัดหนองคาย จากสถิติสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคายปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรเลี้ยงไก่รายย่อย(เลี้ยงน้อยกว่า ๓,๐๐๐ ตัว) ถึง ๔๘.๖๕ % และเกษตรกรรายเล็ก(เลี้ยง ๓,๐๐๐ - ๑,๐๐๐ ตัว) ๓๗.๙๔% นอกจากนั้นเป็นเกษตรกรรายกลาง(เลี้ยง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑๐,๐๐๑ – ๑๐๐,๐๐๐ ตัว) ๒.๐๔% และฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐาน ๑๑.๓๗% โดยทั่วไปการเลี้ยงไก่ไข่ของ จังหวัดหนองคายเป็นการเลี้ยงบนบ่อปลา โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอท่าบ่อและอำเภอเมือง

แผนภูมิที่ ๒๔ ประเภทเกษตรกรที่เลี้ยงไก่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๖๖ ข้อมูลไก่ไข่และผลผลิตไข่ไก่ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ประเภท	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
จำนวนไก่ไข่ (ตัว)	๕๔๑,๙๓๔	๕๖๘,๗๒๗	๕๔๓,๗๔๙	๕๓๘,๕๓๙
จำนวนผลผลิต (ฟอง/ปี)	๑๑๙,๗๖๗,๔๑๔	๑๓๔,๖๑๐,๖๖๗	๑๒๐,๑๖๘,๕๒๙	๑๓๘,๙๔๓,๐๖๒

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากข้อมูลของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ผลผลิตไข่ไก่ทั้งหมดในพื้นที่จังหวัดหนองคายปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๑๙,๗๖๗,๔๑๔ ฟอง/ปี (๒๒๑ฟอง/ตัว/ปี) เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑๓๘,๙๔๓,๐๖๒ ฟอง/ปี (๒๕๘ ฟอง/ตัว/ปี) ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นประมาณ ๑๙,๑๗๕,๖๔๘ ฟอง คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๘ ถึงแม้ว่าปริมาณไก่ไข่ที่เลี้ยงจะลดลง แต่การปรับปรุงพันธุ์ไก่ไข่และการเลี้ยงที่มีระบบป้องกันโรคที่ดีขึ้น ทำให้ประสิทธิภาพการผลิตดีขึ้นกว่าเดิม หากจะให้ผลผลิตไข่ไก่เพียงพอ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ซึ่งจัดทำแผนยุทธศาสตร์ไก่ไข่ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๑ ส่งเสริมให้คนไทยบริโภคไข่ไก่ ๓๐๐ ฟองต่อคนต่อปี นั้น พื้นที่จังหวัดหนองคายจะมีความต้องการไข่ไก่ ๑๕๖,๖๙๓,๓๐๐ ฟอง/ปี ซึ่งมากกว่าผลผลิตไข่ไก่ในพื้นที่ ต้องมีการนำเข้าไข่ไก่จากต่างจังหวัด อีกทั้งจังหวัดหนองคายไม่มีศูนย์รวบรวมไข่ไก่ที่ได้รับรองมาตรฐาน ดังนั้นไข่ไก่จากฟาร์มมาตรฐานจึงถูกส่งไปยังศูนย์รวบรวมไข่ไก่ในต่างจังหวัดด้วย

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงไก่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนไก่ไข่ของทั้งประเทศ โดยมีจำนวนไก่ไข่เพียงร้อยละ ๐.๙๓ ของไก่ไข่ทั้งหมดในประเทศ แต่นับว่าจำนวนไก่ไข่นับว่าค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับจำนวนไก่ไข่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีจำนวนไก่ไข่คิดเป็นร้อยละ ๘.๒๗ ของไก่ไข่ทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นับเป็นจังหวัดที่มีจำนวนไก่ไข่เป็นอันดับ ๖ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอันดับ ๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ของเขตปศุสัตว์ที่ ๔ โดยการเลี้ยงไก่ไข่ในประเทศมีจำนวนมากที่สุดคือเขตปศุสัตว์ที่ ๒ (กลุ่มจังหวัด สมุทรปราการ, ชลบุรี, ระยอง, จันทบุรี, ตราด, ฉะเชิงเทรา, ปราจีนบุรี, นครนายก และสระแก้ว) ขณะที่จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีมากที่สุดในเขตปศุสัตว์ที่ ๓ และ ๔ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีการเลี้ยงไก่ไข่แบบรายย่อย จึงทำให้มีเกษตรกรจำนวนมาก แต่จำนวนไก่น้อยกว่าจังหวัดที่มีเกษตรกรเป็นรายกลาง-รายใหญ่

แผนภูมิที่ ๒๕ จำนวนเกษตรกรและไก่ไข่ รายเขตปศุสัตว์

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

การตลาดและต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๖๗ ข้อมูลราคาไข่ไก่คละหน้าฟาร์ม บาท/ฟอง ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒

ไข่ไก่ (คละหน้าฟาร์ม)	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
ราคา บาท/ฟอง	๓.๐๙	๒.๖๙	๒.๙๕	๒.๖๕	๒.๖๘	๓.๐๐
ต้นทุน บาท/ฟอง	๒.๙๙	๒.๘๓	๒.๘๙	๒.๘๖	๒.๘๖	๒.๘๗

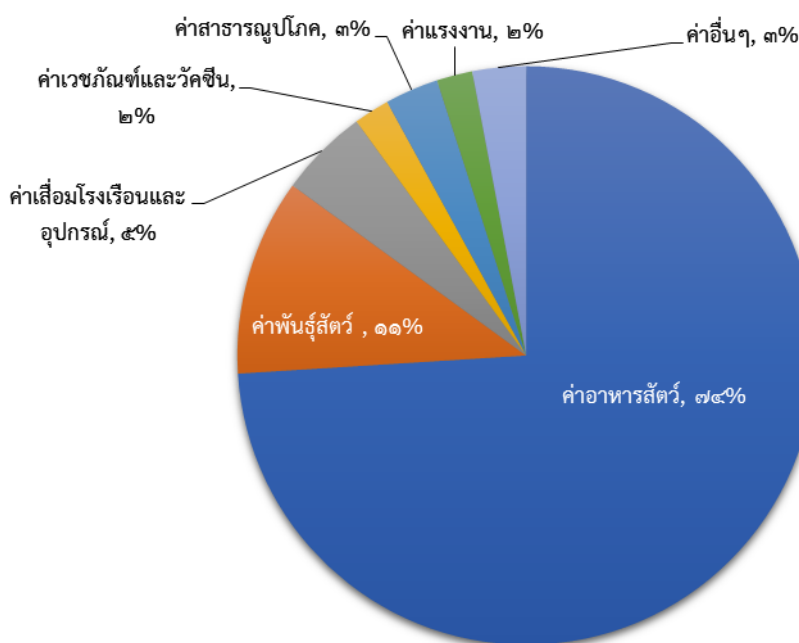
ที่มาราคาไข่ไก่คละหน้าฟาร์ม : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มาต้นทุนไข่ไก่ต่อฟอง: สมาคมผู้ผลิตผู้ค้าและส่งออกไข่ไก่

จากตาราง พบว่าราคาไข่ไก่/ฟอง มีการปรับสูงขึ้นจากปี ๒๕๖๑ มาตรการปรับสมดุลปริมาณไข่ไก่ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งภาคเอกชนให้ความร่วมมือลดการนำเข้า พ่อ-แม่ ปู-ย่าพันธุ์ และส่งออกไข่ไก่ส่วนเกินไปจำหน่ายต่างประเทศ พร้อมกับปลดแม่ไก่ยืนกรง อีกทั้งเกษตรกรรายย่อยมีการเลี้ยงไก่ไข่น้อยลง ทำให้ราคาไข่ไก่โดยภาพรวมปรับตัวเพิ่มขึ้น และราคาไข่ไก่ในจังหวัดปรับตัวขึ้นด้วย

ต้นทุนการผลิตไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงประกอบด้วยค่าอาหารสัตว์ที่มีสัดส่วนสูงที่สุดประมาณร้อยละ ๗๔ ของต้นทุนการผลิตทั้งหมดรองลงมา ได้แก่ค่าพันธุ์สัตว์ มีสัดส่วนร้อยละ ๑๑ ค่าเสื่อมโรงเรือนและอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ ๕ ค่าเวชภัณฑ์และวัคซีนคิดเป็นร้อยละ ๒ ค่าสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า/ประปา) คิดเป็นร้อยละ ๓ ค่าแรงงานคิดเป็นร้อยละ ๒ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๓ อย่างไรก็ตามในช่วงปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ต้นทุนการผลิตไข่ไก่ ๒.๘๗ บาท/ฟอง ค่อนข้างคงที่

แผนภูมิที่ ๒๖ สัดส่วนต้นทุนการผลิตไข่ไก่

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis)

จุดแข็ง

๑) มีระดับการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ (มีระเบียบมาตรฐานฟาร์มของประเทศ/มีระบบตรวจสอบเพื่อรองรับมาตรฐานฟาร์ม และตรวจประเมินเพื่อต่ออายุฟาร์มมาตรฐาน)

๒) ไข่ไก่เป็นอาหารโปรตีนที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง หาซื้อง่าย ประจุอาหารได้หลากหลาย เก็บรักษาได้นาน เป็นที่ต้องการของตลาด

๓) เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ง่ายต่อการรวมกลุ่ม

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จุดอ่อน

- ๑) อาหารสัตว์มีราคาสูง ต้นทุนการผลิตสูง บางช่วงที่มีการผลิตไข่ไก่ในประเทศมากเกินความต้องการของตลาด ราคาไข่ไก่ลดต่ำลง ก็จะทำให้ราคาไข่ไก่ไม่สอดคล้องกับต้นทุนการผลิต
- ๒) การรวมกลุ่มและการประสานงานกันของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ยังไม่มีเอกภาพ
- ๓) ฟาร์มในจังหวัดส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยไม่ได้เป็นฟาร์มมาตรฐาน (GAP) หรือเป็นฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคที่ดี (GFM) เป็นฟาร์มที่มีความเสี่ยงสูงเมื่อเกิดโรคระบาด

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

โอกาส

- ๑) เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เดียวกันและมีการเลี้ยงไก่ไข่รูปแบบคล้ายกัน จึงมีโอกาสนในการรวมกลุ่มเกษตรกรแลกเปลี่ยนความรู้และเพิ่มความสามารถในการต่อรอง
- ๒) ฟาร์มรายย่อยและรายเล็ก มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นฟาร์มที่มีระบบการป้องกันโรคที่ดี (GFM) ได้ ลดความเสี่ยงในการเกิดโรค เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต
- ๓) พฤติกรรมของผู้บริโภคมีความเปลี่ยนแปลงโดยเริ่มมีความใส่ใจเรื่องสุขภาพมากขึ้น เลือกกินอาหารที่มีการรับรองคุณภาพและดีต่อสุขภาพ

อุปสรรค

- ๑) เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงไก่ไข่ด้วยระบบการป้องกันโรคที่ดี และยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองคุณภาพและสินค้าปลอดภัย
- ๒) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศลุ่มน้ำโขง และปัญหาภัยแล้ง อาจจะมีผลกระทบต่อการผลิตของไข่ โดยวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่หาได้ในท้องถิ่นอาจจะมีราคาสูงขึ้น และต้องใช้อาหารสำเร็จรูปที่มีราคาสูง
- ๓) ฟาร์มไก่ไข่ต้องปรับตัวให้เข้ากับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในการสนับสนุนการเลี้ยงไข่ไก่ ควรสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรผู้ผลิตไข่ไก่ในการรับมือกับโรคระบาดชนิดเดิมและโรคระบาดชนิดใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยปรับระบบการเลี้ยงให้มีระบบการป้องกันโรค และรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความเข้มแข็ง วางแผนการผลิตเพื่อรองรับการผลิตและความต้องการบริโภคที่จะเพิ่มขึ้นจากการเปิด AEC เพราะไทยอาจจะเสียเปรียบประเทศอื่นๆในกลุ่มประเทศ AEC ด้านค่าแรงงานและต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าไทยแต่ข้อได้เปรียบของไทยคือไทยมีศักยภาพในการผลิตไข่ไก่มากกว่าประเทศอื่นๆในกลุ่มประเทศ AEC จึงเป็นโอกาสของไทยที่จะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไข่ไก่เพิ่มขึ้น โดยพัฒนาคุณภาพการผลิต การผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรอง ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงไก่ไข่แบบประณีตมากขึ้น เพื่อให้สามารถเพิ่มยอดขายในกลุ่มลูกค้าที่มีความใส่ใจต่อสุขภาพและมีความอ่อนไหวต่อความปลอดภัยในการผลิตไข่ไก่ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไข่ไก่ในรูปแบบของสถาบันเกษตรกรให้สามารถบริหารจัดการในด้านอาหารไก่ การป้องกันการระบาดของโรค และการจัดการปริมาณไข่ไก่ ให้เหมาะสมต่อความต้องการของตลาดโดยเฉพาะในช่วงการปิดเทอม ของสถานศึกษา นอกจากนั้นในส่วนองเกษตรกรรายย่อยจะส่งเสริมให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับไข่ไก่ โดยการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงไก่แบบต้นทุนต่ำ ใช้วัตถุดิบในธรรมชาติและท้องถิ่นผลิตเป็นอาหารไก่ เช่น การเลี้ยงไก่ไข่อารมณ์ดี และเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ เป็นต้น

หนองคาย “เกษตรกรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แนวทางการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๕

- ๑) ส่งเสริมการรวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มอำนาจต่อรอง และส่งเสริมการจัดทำบัญชีกลุ่ม ตลอดจนให้ความรู้ในด้านการทำธุรกิจเกษตร
- ๒) ส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่ตามมาตรฐานฟาร์ม GAP
- ๓) ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น ส่งเสริมการแปรรูปไข่ไก่ ส่งเสริมและพัฒนาเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ (ไข่ไก่อารมณ์ดี) และเพิ่มช่องทางการตลาดรูปแบบ บ.ประชารัฐรักสามัคคี จังหวัดหนองคาย
- ๔) ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐาน ถูกสุขลักษณะ สะอาดปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค
- ๕) ส่งเสริมสนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่ตามมาตรฐานฟาร์ม GFM สำหรับเกษตรกรรายย่อยและรายเล็ก

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๙.๔ ไก่พื้นเมือง

ข้อมูลทั่วไป

ไก่พื้นเมือง เป็นสัตว์ปีกที่มีต้นกำเนิดมาจากไก่ป่าในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะแถบทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย มาเลเซีย และจีนตอนใต้ มนุษย์ได้นำมาเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อผลิตเนื้อและไข่สำหรับเป็นอาหาร ในรูปแบบพึ่งพาอาศัยกัน วิวัฒนาการของไก่พื้นเมืองเป็นไปตามวิถีชีวิตของเจ้าของ สภาพแวดล้อม ภัยธรรมชาติและโรคระบาด อย่างไรก็ตามไก่พื้นเมืองยังสามารถขยายจำนวนขึ้นมาใหม่ได้ จากการคัดเลือกโดยธรรมชาติ หากตัวไหนแข็งแรงทนต่อโรคและสภาพแวดล้อมได้ก็อยู่รอดได้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นไก่พื้นเมืองจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ไก่พื้นเมืองมีความหลากหลายทางพันธุกรรม มีจุดเด่นที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว เช่น ความต้านทานโรคและพยาธิ หาอาหารได้เองตามธรรมชาติ เติบโตและขยายพันธุ์ได้ภายใต้การเลี้ยงดูของเกษตรกรในชนบท และใช้อาหารท้องถิ่นร่วมกับอาหารสำเร็จรูปได้ดี มีลักษณะเนื้อและรสชาติดีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สามารถเลี้ยงในเชิงธุรกิจ เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ไก่พื้นเมืองจึงควรได้รับการส่งเสริมและอนุรักษ์ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

ตารางที่ ๖๘ แสดงจำนวนไก่พื้นเมือง ตามจำนวนที่เลี้ยงและจำนวนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒	
	เกษตรกร ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)
เมืองหนองคาย	๔,๙๖๔	๔,๘๒๓	๑๑๘,๕๗๗	๕,๖๐๐	๑๘๐,๔๖๙	๖,๘๕๓	๓๑๓,๖๒๓	๗,๔๖๔
ท่าบ่อ	๔,๓๖๖	๔,๔๖๒	๑๐๙,๗๗๓	๔,๐๙๑	๙๔,๕๕๑	๓,๙๖๗	๙๔,๑๒๘	๓,๙๙๗
โพนพิสัย	๕,๑๕๓	๕,๑๕๓	๘๓,๑๒๑	๓,๖๗๔	๙๓,๗๖๙	๔,๔๓๐	๙๖,๑๖๖	๔,๕๗๗
ศรีเชียงใหม่	๑,๙๐๖	๑,๖๗๒	๒๙,๐๘๐	๑,๖๐๓	๓๒,๗๓๒	๑,๖๗๘	๓๗,๘๖๕	๑,๘๓๐
สังคม	๑,๑๙๗	๙๗๙	๒๘,๗๖๑	๑,๐๐๓	๓๗,๗๓๔	๑,๑๕๘	๓๙,๙๐๙	๑,๕๖๓
สระใคร	๑,๖๘๖	๑,๘๕๐	๓๒,๖๘๒	๑,๓๕๑	๕๔,๕๒๕	๑,๗๔๖	๖๑,๖๔๘	๑,๙๒๒
เฝ้าไร่	๑,๔๘๖	๑,๖๑๐	๔๑,๗๑๖	๑,๐๒๕	๑๐๒,๖๕๔	๑,๖๔๖	๑๑๕,๐๑๖	๑,๙๐๗
รัตนวาปี	๒,๒๔๙	๒,๒๒๔	๗๒,๙๒๗	๑,๙๘๔	๑๓๗,๘๑๗	๑,๙๗๒	๑๐๖,๕๓๖	๑,๙๒๒
โพธิ์ตาก	๗๕๘	๗๕๓	๒๒,๔๘๓	๗๓๘	๒๗,๑๓๔	๗๕๐	๓๓,๘๔๘	๘๗๗
รวม	๖๒๘,๕๗๗	๒๓,๕๖๖	๕๓๙,๑๒๐	๒๑,๐๖๙	๗๖๑,๓๘๕	๒๔,๒๐๐	๘๙๘,๗๓๙	๒๖,๐๕๙

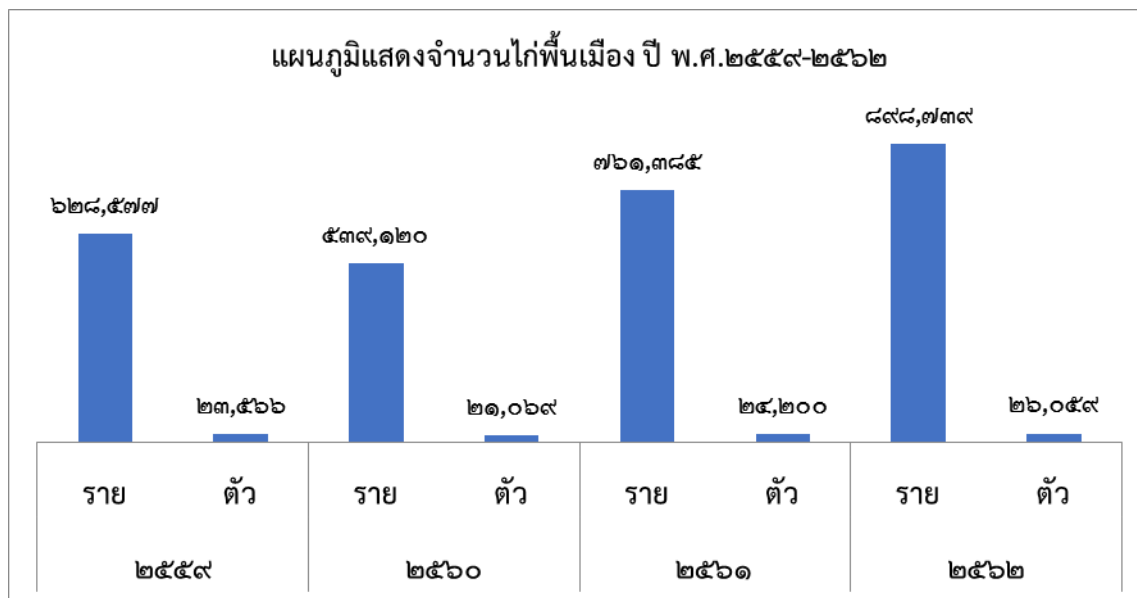
ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

จากตาราง จำนวนไก่พื้นเมือง จากสถิติสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเกษตรกร เลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน ๒๓,๕๖๖ ราย ไก่พื้นเมืองจำนวน ๖๒๘,๕๗๗ ตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน ๒๖,๐๕๙ ราย ไก่พื้นเมืองจำนวน ๘๙๘,๗๓๙ ตัว มีจำนวนเกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพิ่มขึ้น จำนวน ๒,๔๙๓ ราย คิดเป็น ร้อยละ ๑๐.๕๘ มีจำนวนไก่พื้นเมืองเพิ่มขึ้นจำนวน ๒๗๐,๑๖๒ ตัว

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

พื้นที่การเลี้ยงไก่พื้นเมือง มากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย จำนวน ๓๑๓,๖๒๓ ตัว รองลงมา คือ อำเภอเฝ้าไร่ จำนวน ๑๑๕,๐๑๖ ตัว และอำเภอรันทวาปี จำนวน ๑๐๖,๕๓๖ ตัว ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลี้ยงหลังบ้าน ให้แม่ไก่ฟักไข่และเลี้ยงลูกเอง

แผนภูมิที่ ๒๗ แสดงจำนวนไก่พื้นเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๒

ตารางที่ ๖๙ เปรียบเทียบจำนวนไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงในประเทศไทย ปี ๒๕๖๑

พื้นที่	จำนวนไก่พื้นเมือง(ตัว)
หนองคาย	๘๙๘,๗๓๙
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๔๓,๒๒๕,๓๔๑
ประเทศ	๙๓,๗๑๔,๘๒๙

ที่มา : กรมปศุสัตว์

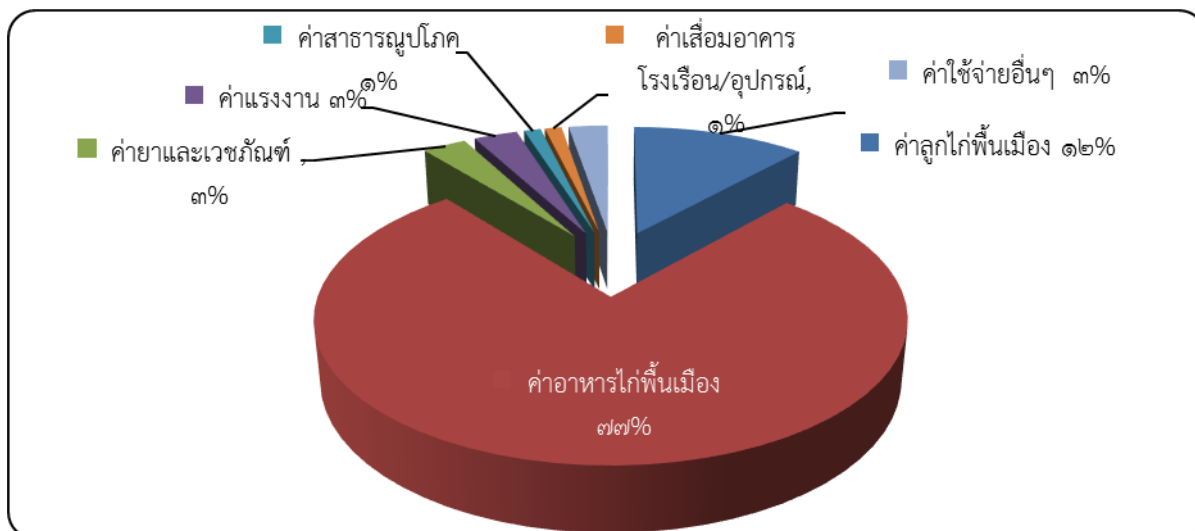
จากตาราง สถิติจำนวนไก่พื้นเมืองของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย พบว่าจังหวัดหนองคาย มีจำนวนไก่พื้นเมือง คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๘ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๙๖ ของประเทศ

ต้นทุนการผลิตไก่พื้นเมืองต่อ ๑ ตัว (น้ำหนัก ๑.๘ กิโลกรัม) ประกอบด้วย

๑. ค่าลูกไก่พื้นเมือง	คิดเป็นร้อยละ ๑๒ ของต้นทุน
๒. ค่าอาหารไก่พื้นเมือง	คิดเป็นร้อยละ ๗๗ ของต้นทุน
๓. ค่ายาและเวชภัณฑ์	คิดเป็นร้อยละ ๓ ของต้นทุน
๔. ค่าแรงงาน	คิดเป็นร้อยละ ๓ ของต้นทุน
๕. ค่าสาธารณูปโภค	คิดเป็นร้อยละ ๑ ของต้นทุน
๖. ค่าเสื่อมอาคารโรงเรือน/อุปกรณ์	คิดเป็นร้อยละ ๑ ของต้นทุน
๗. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	คิดเป็นร้อยละ ๓ ของต้นทุน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๒๘ แสดงต้นทุนการผลิตไก่พื้นเมือง

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

๑. โรคระบาดสัตว์ปีก โดยเฉพาะไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านในชนบทและไก่ชน ซึ่งยังไม่ปรับระบบการเลี้ยงเข้าสู่ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม (Good farming management, GFM) ทำให้ติดเชื้อโรคได้ง่าย

๒. ปัญหาด้านสายพันธุ์ การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นการค้า หากใช้ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้เป็นแม่พันธุ์จะให้ไข่น้อยเพียง ๘๐-๑๐๐ ฟอง / ปี ทำให้ผลิตลูกไก่ได้น้อยนอกจากนี้ไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้โตช้าในธรรมชาติ และไม่แข็งแรง ควรมีการคัดเลือกพันธุ์ให้มีลักษณะดีไว้เป็นพ่อแม่พันธุ์ทดแทน ขณะที่ไก่พื้นเมืองลูกผสม มีปัญหาด้านอัตราการเจริญเติบโต และคุณภาพซากยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากการใช้ไก่พันธุ์ไขเป็นแม่พันธุ์ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาสายพันธุ์แม่ไก่ที่เหมาะสม

๓. ปัญหาด้านอาหารสัตว์ราคาแพง ทำให้ต้นทุนด้านการเลี้ยงไก่พื้นเมืองรูปแบบธุรกิจสูงขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่น วัสดุเศษเหลือจากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมมาใช้เป็นอาหารสัตว์มากขึ้น

๔. ปัญหาการใช้สารเคมีสังเคราะห์และยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค เนื่องจากสารเหล่านี้ก่อให้เกิดเชื้อมดื้อยาในคน การนำสมุนไพร หรือสารชีวภาพ (จุลินทรีย์ เอนไซม์ กรดที่ผลิตมาจากธรรมชาติ ฯลฯ) มาใช้จะช่วยทำให้ไก่พื้นเมืองมีสุขภาพดี โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสารเคมีสังเคราะห์หรือยาปฏิชีวนะ

วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

จุดแข็ง (Strengths)

๑. มีไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้ที่ได้รับการพัฒนาที่กรมปศุสัตว์คัดเลือกไว้แล้ว
๒. เนื้อไก่พื้นเมืองมีไขมันต่ำ นุ่ม แน่น
๓. แม่ไก่พื้นเมืองสามารถฟักไข่ได้เอง
๔. ไก่พื้นเมืองเลี้ยงลูกเก่ง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๕. ไก่ชน(ไก่พื้นเมือง)มีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการทั้งในและต่างประเทศ
๖. ไก่พื้นเมืองสามารถใช้อาหารที่มีคุณค่าทางอาหารต่ำได้ดี

จุดอ่อน(Weaknesses)

๑. ขาดแหล่งกระจายพันธุ์ไก่พื้นเมือง
๒. ไม่รู้จักสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองที่ชัดเจน
๓. ไม่มีสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองลูกผสมที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว
๔. ไก่พื้นเมืองใช้ระยะเวลาในการปรับปรุงสายพันธุ์นาน
๕. ไก่พื้นเมืองให้ผลผลิตไข่น้อย
๖. ต้นทุนในการผลิตไก่พื้นเมืองสูง
๗. ไก่พื้นเมืองขาดการปรับปรุงพันธุ์ระดับชุมชน

โอกาส(Opportunities)

๑. จังหวัดหนองคายมีแหล่งพืชสมุนไพรหลายชนิด
๒. จังหวัดหนองคายมีวัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่นหลากหลาย
๓. มีตลาดประเทศเพื่อนบ้าน(สปป.ลาว)รองรับผลผลิตไก่พื้นเมือง
๔. ราคาจำหน่ายไก่พื้นเมืองสูงกว่าไก่เนื้อ
๕. จังหวัดหนองคายมีสนามซ้อม/ชนไก่

อุปสรรค(Threats)

๑. โรงฆ่าไก่พื้นเมือง(สัตว์ปีก) ที่ได้รับมาตรฐาน GMP ในจังหวัดหนองคายมีน้อย
๒. อาหารสำเร็จรูปสำหรับเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีราคาแพง
๓. ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง
๔. ขาดมาตรฐานฟาร์มไก่พื้นเมืองในพื้นที่จังหวัดหนองคาย
๕. ปัญหาโรคระบาดสัตว์ปีก
๖. ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงหลังบ้านยังไม่ถูกปรับระบบการเลี้ยงที่มีระบบป้องกันโรค ๑๐๐ เปอร์เซนต์
๗. ไม่มี พรบ.ส่งเสริมและอนุรักษ์สัตว์พื้นเมือง
๘. ขาดศูนย์กลางข้อมูลด้านไก่พื้นเมือง

ยุทธศาสตร์ไก่พื้นเมือง

วิสัยทัศน์

“ไก่พื้นเมืองวิถีไทย ระบบการผลิตปลอดภัย ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐาน เป็นฐานการผลิตสู่ตลาดโลก”

พันธกิจ

๑. อนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองอย่างยั่งยืน
๒. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
๓. จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
๔. วิจัยและพัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ อาหารสัตว์ สุขภาพสัตว์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต
๕. พัฒนาระบบสารสนเทศเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
๖. เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรคระบาดสัตว์ปีก
๗. ปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายให้สอดคล้อง
๘. ศึกษา พัฒนาและส่งเสริมการตลาดไก่พื้นเมือง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีการผลิตไก่พื้นเมืองอย่างยั่งยืน
๒. เพื่อให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีความเข้มแข็ง
๓. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
๔. เพื่อพัฒนาการผลิตไก่พื้นเมืองและผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมืองให้ได้มาตรฐานปลอดภัย
๕. เพื่อให้มีศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๖. เพื่อเพิ่มมูลค่าและขยายตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ

เป้าหมาย

การผลิตไก่พื้นเมืองเข้มแข็งและมั่นคง ผลิตภัณฑ์คุณภาพดี มีรายได้ต่อเนื่องและมั่นคง ตลาดส่งออกยั่งยืน

ยุทธศาสตร์

ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์หลัก จำนวน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการผลิต
๒. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรค
๓. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐาน
๔. ยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด
๕. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ

โดยประเด็นยุทธศาสตร์ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่างๆ มีรายละเอียด ดังนี้

๑. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการผลิต

๑. กลยุทธ์ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาสายพันธุ์
 - ๑.๑ สนับสนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง
 - ๑.๒ การรับรองสายพันธุ์และจดสิทธิบัตรไก่พื้นเมือง
 - ๑.๓ จัดกระบวนการเรียนรู้เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกร
 - ๑.๔ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กลุ่มต้นแบบ
 - ๑.๕ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่บุคคลทั่วไป
 - ๑.๖ สนับสนุนการอนุรักษ์และปรับปรุงพันธุ์ในระดับชุมชน
 - ๑.๗ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๒. กลยุทธ์ด้านการผลิต
 - ๒.๑ จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
 - ๒.๒ ส่งเสริมการผลิตให้มีความสอดคล้องผสมผสานและเกื้อกูลกันและกัน
 - ๒.๓ การให้ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่
 - ๒.๔ กำหนดให้มีแหล่งผลิต และจัดตั้งศูนย์เครือข่ายกระจายพันธุ์ไก่พื้นเมือง
 - ๒.๕ จัดตั้งศูนย์ปรับปรุงพันธุ์ระดับชุมชน
 - ๒.๖ สร้างฟาร์มกระจายพันธุ์สัตว์พันธุ์ดี

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓. กลยุทธ์ด้านการศึกษาวิจัย

- ๓.๑ วิจัยอนุรักษ์สายพันธุ์ไทยดั้งเดิมและสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
- ๓.๒ วิจัยสูตรอาหารที่เหมาะสมตามพื้นที่
- ๓.๓ วิจัยเทคนิคการเลี้ยงที่มีผลตอบแทนสูงสุด และวิธีการผลิตที่เหมาะสมกับเกษตรกรรายย่อย
- ๓.๔ วิจัยการผลิตไก่อินทรีย์
- ๓.๕ วิจัยแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่
- ๓.๖ วิจัยความต้องการตลาดและต้นทุนการผลิต
- ๓.๗ วิจัยต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๓.๘ วิจัยสมุนไพรช่วยในการเจริญเติบโต
- ๓.๙ วิจัยพันธุ์ไก่พื้นเมืองสายพันธุ์ไข่ดก

๔. กลยุทธ์ด้านการจัดการองค์กร

- ๔.๑ ปรับปรุงหรือแก้ไข ระเบียบ กฎหมาย และธรรมเนียมชุมชน
- ๔.๒ จัดตั้งกองทุนความร่วมมือประกันความเสียหาย
- ๔.๓ การสร้างเครือข่ายและองค์กรเกษตรกรและพัฒนาระบบการประสานงาน

๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรค

๑. กลยุทธ์ด้านการควบคุมป้องกันโรค

- ๑.๑ ปรับระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองให้สามารถป้องกันโรคได้
- ๑.๒ พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังและป้องกันโรค
- ๑.๓ การจัดทำหมู่บ้านปลอดโรคสัตว์ปีก
- ๑.๔ ส่งเสริมสุขภาพโดยการรณรงค์ฉีดวัคซีน กระจายวัคซีนให้เพียงพอและทันเวลา
- ๑.๕ มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ด้านป้องกันควบคุมโรคสู่การปฏิบัติจริง
- ๑.๖ การพัฒนาการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก
- ๑.๗ การพัฒนามาตรการควบคุมโรคสัตว์ปีก
- ๑.๘ การพัฒนาวิธีการตรวจวินิจฉัย

๒. กลยุทธ์ด้านการวิจัย

- ๒.๑ วิจัยระดับการสร้างภูมิคุ้มกันโรคตอบสนองต่อการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด
- ๒.๒ วิจัยการใช้สมุนไพรเพื่อทดแทนสารปฏิชีวนะ
- ๒.๓ วิจัยปัจจัยเสี่ยงทางระบาดวิทยาของโรคไก่พื้นเมือง
- ๒.๔ วิจัยการสร้างสายพันธุ์ไก่พื้นเมืองต้านทานโรค

๓. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐาน

๑. กลยุทธ์ด้านมาตรฐาน

- ๑.๑ จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย
- ๑.๒ จัดทำมาตรฐานฟาร์มไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า
- ๑.๓ จัดทำมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ไก่พื้นเมือง
- ๑.๔ จัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมืองเพื่อการส่งออก
- ๑.๕ พัฒนาการฆ่าและชำแหละไก่พื้นเมืองให้ถูกสุขอนามัย
- ๑.๖ ผลักดันโรงฆ่าสัตว์ปีกขนาดเล็กให้ได้มาตรฐาน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด

๑. กลยุทธ์ด้านการตลาด

- ๑.๑ ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นสินค้า OTOP ในแต่ละพื้นที่โดยการสร้างเครื่องหมายการค้าประจำถิ่นให้ได้ GI
- ๑.๒ การจัดงานประกวดไก่พื้นเมือง สนามประลองไก่ และประมูลไก่
- ๑.๓ ส่งเสริมให้การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยการเชื่อมโยงกับนักท่องเที่ยว
- ๑.๔ พัฒนาการตลาดไก่พื้นเมืองภายในจังหวัดหนองคาย จังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว)
- ๑.๕ วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง

๕. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ

๑. กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ

- ๑.๑ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองหลังบ้าน
- ๑.๒ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองเพื่อการค้า
- ๑.๓ จัดทำฐานข้อมูลฟาร์มไก่พื้นเมืองกีฬาและสันวนการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคงและเข้มแข็งจากการเลี้ยงและผลิตไก่พื้นเมือง
๒. มีความมั่นคงทางด้านอาหาร
๓. ไก่พื้นเมืองได้รับการพัฒนาด้านการผลิต มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและปลอดภัย
๔. มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้และแสดงภูมิปัญญาจากการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๕. เพิ่มมูลค่าด้านการตลาดไก่พื้นเมือง

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

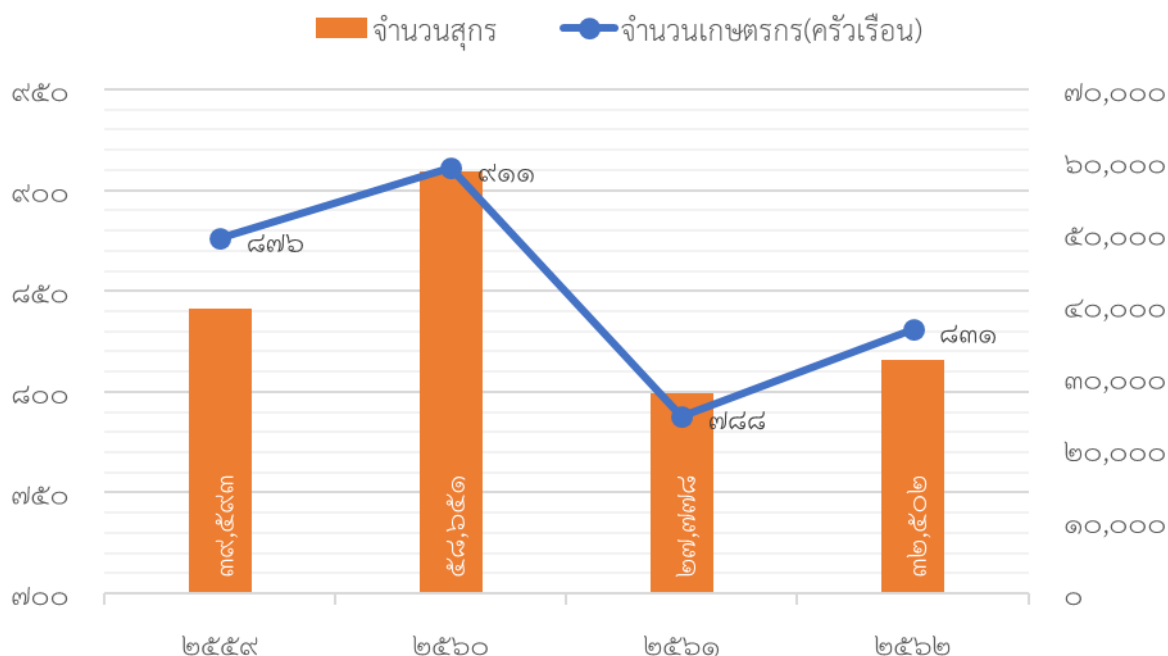
๙.๕ สุกร ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ ๗๐ แสดงจำนวนสุกรและจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒	
	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)
เมืองหนองคาย	๒๕๒	๒๔,๘๕๒	๓๔๑	๔๔,๐๕๖	๒๐๗	๑๓,๓๖๗	๒๒๖	๑๗,๓๙๙
ท่าบ่อ	๒๒๐	๘,๑๘๙	๑๙๖	๘,๒๘๘	๑๙๐	๗,๐๖๓	๘๘	๕,๑๖๒
โพนพิสัย	๑๖๙	๒,๔๐๙	๙๕	๑,๓๙๕	๑๑๕	๑,๔๖๖	๑๓๘	๒,๑๓๕
ศรีเชียงใหม่	๓๗	๔๓๒	๕๗	๙๑๗	๔๗	๗๙๐	๒๒	๔๘๓
สังคม	๑๘	๑๖	๘	๑๓๔	๖๖	๙๒๔	๘๕	๑,๑๖๒
สระใคร	๓๕	๑,๔๖๑	๔๖	๑,๓๗๓	๒๒	๑,๐๕๐	๕๘	๑,๔๘๖
เฝ้าไร่	๖๗	๑,๓๓๒	๔๑	๑,๑๖๑	๖๕	๒,๐๓๕	๙๑	๒,๕๖๘
รัตนวาปี	๖๔	๖๘๓	๑๒๐	๑,๒๑๓	๖๗	๙๕๙	๘๘	๑,๕๓๐
โพธิ์ตาก	๑๔	๒๑๙	๗	๑๑๔	๙	๑๒๔	๓๕	๕๗๗
รวม	๘๗๖	๓๙,๕๙๓	๙๑๑	๕๘,๖๕๑	๗๘๘	๒๗,๗๗๘	๘๓๑	๓๒,๕๐๒

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิที่ ๒๙ แสดงจำนวนเกษตรกรและจำนวนสุกร ระหว่างปีพ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากตารางสถานการณ์ในการเลี้ยงสุกรปี ๒๕๕๙ มีประชากรสุกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายประมาณ ๓๘,๕๙๓ ตัว เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๒ มีจำนวนสุกรประมาณ ๓๒,๕๐๒ ตัว มีจำนวนสุกรลดลงเป็นจำนวน ๖,๐๙๑ ตัวหรือคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๘ ของจำนวนสุกรปี ๒๕๕๙

พื้นที่การเลี้ยงสุกรมากที่สุดได้แก่อำเภอเมืองหนองคายจำนวน ๑๗,๓๙๙ ตัว รองลงมาคือพื้นที่อำเภอน้ำโสมจำนวน ๕,๑๖๒ ตัว และอำเภอโพนพิสัย จำนวน ๒,๕๖๘ ตัว โดยอำเภอเมืองและอำเภอโพนพิสัย มีการเลี้ยงสุกรเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. ๒๕๖๑ ในขณะที่อำเภอโพนพิสัยมีการเลี้ยงสุกรลดลง

ทีนอกจากเกษตรกรที่ลงทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ของตนเองในจังหวัดหนองคายแล้ว ในพื้นที่จังหวัดหนองคายยังมีการเลี้ยงแบบฟาร์มมาตรฐานหรือเป็นคอนแทคฟาร์ม (รับจ้างเลี้ยงให้บริษัท) ซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอน้ำโสม โพนพิสัย และอำเภอศรีบุญเรือง จำนวนทั้งสิ้น ๑๕๐ ฟาร์ม จำนวนสุกรรวม ๙๒,๘๑๖ ตัว เป็นสุกรขุน ๘๔,๘๙๙ ตัว โดยมีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงแบบฟาร์มมาตรฐานมากที่สุดในอำเภอเมือง รองลงมาคืออำเภอน้ำโสม ดังที่แสดงในตาราง

ตารางที่ ๗๑ แสดงจำนวนเกษตรกรและจำนวนสุกรของฟาร์มมาตรฐานในพื้นที่จังหวัดหนองคาย

อำเภอ	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสุกร(ตัว)				
		สุกรแม่พันธุ์	สุกรพ่อพันธุ์	สุกรขุน	สุกรอนุบาล	สุกรทั้งหมด
เมืองหนองคาย	๙๕	๒,๙๖๕	๔	๔๘,๑๕๐	๓,๓๑๐	๕๓,๕๔๔
น้ำโสม	๕๘	๗๗๗		๓๓,๐๔๙	๑,๖๓๐	๓๕,๔๕๖
ศรีบุญเรือง	๔	๑๑๖		๑,๖๕๐		๑,๗๖๖
โพนพิสัย	๓			๒,๐๕๐		๒,๐๕๐
รวม	๑๕๐	๓,๘๕๘	๔	๘๔,๘๙๙	๔,๙๔๐	๙๒,๘๑๖

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

เมื่อเทียบกับในภาพรวมของทั้งประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เขตที่เลี้ยงสุกรมากที่สุดในประเทศอยู่ที่เขตปศุสัตว์ที่ ๗ (กลุ่มจังหวัด ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์) จำนวน ๓,๑๐๙,๖๒๖ ตัว จากจำนวนสุกรทั้งประเทศ ๑๑,๒๘๙,๑๘๕ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๕ (ที่มา : กรมปศุสัตว์) รองลงมาที่เขตปศุสัตว์ที่ ๙ ส่วนเขตปศุสัตว์ที่ ๔ เป็นเขตที่มีจำนวนสุกรอยู่เป็นลำดับที่ ๖ จากเขตปศุสัตว์ทั้งหมด(๙ เขต) คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๒ ของจำนวนสุกรทั้งประเทศ สำหรับจังหวัดหนองคายมีจำนวนสุกรเป็นลำดับที่ ๖ ของเขตปศุสัตว์เขต ๔ (จาก ๑๒ จังหวัด) โดยในเขตปศุสัตว์ที่ ๔ จังหวัด

ตารางที่ ๗๒ ข้อมูลราคาสุกร ปี ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	66.08	66.96	59.01	55.68	66.37	-1.74
ราคาส่งออก (บาท/กก.)						
เนื้อสุกรชำแหละ	60.83	50.92	61.33	74.57	91.58	12.75
เนื้อสุกรแปรรูป	183.72	211.26	229.76	240.58	264.11	8.94
ราคานำเข้า (บาท/กก.)						
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร	12.00	21.83	21.48	20.41	19.92	9.93
ดับ	21.86	25.51	25.23	23.54	21.12	-1.48

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จากตารางจะพบว่าราคาเนื้อหมูในตลาดทั้งการนำเข้าและการส่งออก โดยเฉพาะเนื้อสุกรชำแหละ มีอัตราที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้มีอัตราลดลง แต่อย่างไรก็ตามราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยปี ๒๕๖๒ ก็ยังสูงขึ้นจากราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยปี ๒๕๖๑ ถึง ๑๐.๖๘ บาท/กก.

ระบบการเลี้ยงสุกร แบ่งเป็น ๒ ระบบ ดังนี้

๑.) ระบบการเลี้ยงสุกรเชิงธุรกิจเป็นการเลี้ยงสุกรตามหลักวิชาการมีการลงทุนสูงจำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงคุ้มค่ากับการลงทุนตั้งแต่การสร้างโรงเรือนคอกเลี้ยงรวมทั้งมีการจัดการด้านอาหาร

๒.) ระบบการเลี้ยงสุกรของเกษตรกรรายย่อยเป็นการเลี้ยงสุกรโดยใช้ระบบการเลี้ยงแบบพื้นบ้านร่วมกับระบบวิชาการบางส่วนที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้นทุนของเกษตรกรมีน้อยดังนั้นเกษตรกรจะทำการเลี้ยงสุกรโดยการให้อาหารที่หาได้ในท้องถิ่นเช่นใช้หัวอาหารสุกรผสมกับรำข้าวเป็นต้น

ด้านการแปรรูป

โรงฆ่าสัตว์ในจังหวัดหนองคายที่ขึ้นทะเบียน ขจส. ๒ มีโรงฆ่าโค-กระบือ และสุกร จำนวน ๑๑ แห่ง โดยมีกำลังการผลิตสุกรเฉลี่ยต่อวันรวมกันอยู่ที่ ๒๐๐ ตัว/วัน ซึ่งหากคำนวณสุกรที่น้ำหนักเฉลี่ยประมาณ ๑๐๐ กิโลกรัม/ตัว โดยมีน้ำหนักซากที่ร้อยละ ๗๕ ของน้ำหนักมีชีวิต จังหวัดหนองคายจะมีกำลังการผลิตสุกรสำหรับบริโภคได้ประมาณ ๑๕,๐๐๐ กิโลกรัม/วัน หรือประมาณ ๔,๓๒๐,๐๐๐ กิโลกรัม/ปี ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในจังหวัด อีกทั้งสุกรที่เลี้ยงในระบบรับจ้างบริษัทเลี้ยงหรือ Contract Farming มักมีการส่งไปยังโรงฆ่าสัตว์ในจังหวัดอื่น หรือส่งซากสุกรออกนอกจังหวัดเพื่อไปตัดแต่ง ก่อนจะส่งเป็นเนื้อสุกรกลับมาขายตามห้างสรรพสินค้าในจังหวัด

ปัญหาและอุปสรรค

ในการเลี้ยงสุกรในจังหวัดหนองคายเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่จะเป็นระบบรับจ้างบริษัทเลี้ยงหรือ Contract Farming ในการเลี้ยงสุกรในหนองคายพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นปัญหาของเกษตรกรรายย่อยอันได้แก่

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑) ปัญหาด้านการปรับปรุงพันธุ์ และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ในจังหวัดหนองคาย ทำให้เกิดการขาดแคลนพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่มีในเกษตรกรรายย่อยส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการผลิตและนำมาเลี้ยงเป็นสุกร เพื่อให้ได้เนื้อสุกรคุณภาพสูง

๒) ปัญหาด้านความรู้ของเกษตรกรที่มีการศึกษาน้อย ทำให้การดำเนินงานการจัดการเลี้ยงดูและป้องกันโรคยังไม่ได้มาตรฐาน การรับเทคโนโลยีต่างๆ เป็นไปได้อย่างล่าช้า

๓) ปัญหาสุกรที่เลี้ยงขาดความสมบูรณ์ทำให้อัตราการตายสูง สาเหตุหลักเนื่องมาจากปัญหาการเลี้ยงดูสุกรการผลิตอาหารชั้นที่มีคุณค่าทางโภชนาการต่อการเจริญเติบโตของสุกรและมีต้นทุนการผลิตที่สูง

๔) ปัญหาด้านการป้องกันและควบคุมโรคระบาด

๕) ปัญหาด้านเงินทุน เกษตรกรขาดสภาพคล่องด้านเงินทุน ขาดแคลนแหล่งเงินทุนหมุนเวียนแหล่งเงินกู้ระยะยาวที่อัตราดอกเบี้ยต่ำจึงไม่สามารถยืดอกซื้อฟาร์มเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักเนื่องจากการประกอบอาชีพเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักต้องใช้เงินทุนสูง โดยเฉพาะอาหารและยาป้องกันโรค ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ทุนสูง และนอกจากเกษตรกรรายย่อยแล้วเกษตรกรรายปานกลางหรือใหญ่เมื่อหาแหล่งเงินทุนไม่ได้ก็ไม่สามารถขยายกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรได้และยังทำให้การบริหารจัดการ การเลี้ยงดู การให้อาหาร การป้องกันโรค และอื่นๆ ไม่ได้มาตรฐาน หรือได้มาตรฐานต่ำ

๖) ปัญหาที่สำคัญในด้านการตลาดได้แก่เกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่มกันทำให้มีอำนาจต่อรองต่ำ และไม่สามารถควบคุมการผลิตในปริมาณที่ต้องการได้ทำให้ไม่สามารถรวบรวมสุกรในปริมาณมากและส่งเข้าตลาดสุกรอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะสุกรคุณภาพดีการขายสุกรจึงเป็นในลักษณะต่างคนต่างขายปัญหาการไม่มีกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงาน เข้ามารับผิดชอบอย่างจริงจัง ทำให้ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ขาดการประชาสัมพันธ์การบริโภคเนื้อที่เหมาะสมตามคุณภาพให้กับผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความมั่นใจ ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างเป็นระบบให้กับเกษตรกร ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง ทำให้การวางแผนทั้งการผลิตและการตลาดทำได้ยาก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ จากภายนอก เช่น โรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) จีน ซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคเนื้อสุกรรายใหญ่ที่สุดของโลก รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านที่ติดชายแดนไทย ได้แก่ พม่า สปป.ลาว และกัมพูชา ยังคงประสบปัญหาการระบาดของโรค ASF ทำให้การผลิตสุกรมีความเสียหายเป็นจำนวนมาก โดยปัจจุบันไทยได้มีการเฝ้าระวังการระบาดของโรคดังกล่าวอย่างเข้มงวด ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำแผนเตรียมรับมือโรค ASF โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้เป็น วาระแห่งชาติ เมื่อ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๒ หากไทยสามารถรับมือโรค ASF ไม่ให้เกิดการระบาดได้ จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศและเป็นการช่วยสร้างโอกาสในการเพิ่มปริมาณการบริโภคสุกรในประเทศ ตลอดจนการส่งออกไปยังต่างประเทศให้ขยายตัวได้เพิ่มขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๙.๖ แพะ

ข้อมูลทั่วไป แพะเป็นสัตว์เลี้ยงง่ายให้ผลตอบแทนเร็ว ลงทุนน้อย เนื่องจากแพะสามารถใช้พืชอาหารหายาและวัสดุเหลือใช้พืชอาหารหายาและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่นเป็นอาหารได้ การเลี้ยงแพะสามารถใช้แรงงานภายในครอบครัว ปัจจุบันปริมาณแพะพันธุ์ดีมีไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรที่จะนำไปใช้เลี้ยงเป็นพ่อพันธุ์ – แม่พันธุ์ เนื่องจากมีเกษตรกรให้ความสนใจและหันมาเลี้ยงแพะกันมากขึ้น

วิธีการเลี้ยงแพะมีหลายวิธี เช่น การเลี้ยงแบบผูกล่าม การเลี้ยงแบบปล่อย หากินในสวนยางหรือผลไม้ และการเลี้ยงแบบขังคอก โดยมีการปล่อยแปลงหญ้าเป็นระยะ ๆ หรือตัดหญ้ามาให้กินในคอก การเลี้ยงดูแพะตัวผู้ตัวเมียจะคล้ายกัน แต่ควรแยกแพะตัวผู้ และตัวเมีย ตั้งแต่อายุได้ ๓ เดือน อัตราส่วนการผสมพันธุ์จะใช้พ่อพันธุ์ ๑ ตัวต่อแม่พันธุ์ ๑๕ – ๒๕ ตัว พ่อและแม่พันธุ์ที่จะเริ่มผสมพันธุ์ได้ควรมีอายุไม่ต่ำกว่า ๘ เดือน ใน ๑ ปีแม่แพะจะสามารถให้ลูกได้ ๒ – ๓ ตัว การเลี้ยงดูลูกแพะต้องให้อยู่กินแม่ในระยะแรกและแยกออกเป็นอายุเลย ๓ เดือนไปแล้ว

พันธุ์แพะที่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดหนองคายเลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงเป็นพันธุ์พื้นเมือง มีขนาดเล็กโตเต็มที่น้ำหนักตัว ๒๐-๒๕ กิโลกรัม อัตราการเจริญเติบโตที่เลี้ยงในสภาพฟาร์มเกษตรกร ประมาณการ ๕๐ กรัม/วัน มีอัตราการตายก่อนหย่านมค่อนข้างสูง โรคที่สำคัญได้แก่ โรค布鲁เซลเลซิสและโรคพยาธิ สายพันธุ์ที่นิยมและต้องการเลี้ยง ได้แก่ พันธุ์ชาแนน แองโกลนูเนียน บอร์และลูกผสม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย เลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริม

๑. สถานการณ์จำนวนแพะของจังหวัดหนองคาย

๑.๑ ในปี ๒๕๖๒ จังหวัดหนองคาย มีจำนวนแพะเนื้อทั้งหมด ๒,๒๓๘ ตัว โดยรวมกระจายอยู่จำนวนพื้นที่ ๙ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองหนองคาย ๔๑๐ ตัว (ร้อยละ ๑๘.๓๒) อำเภอท่าบ่อ ๗๙ ตัว (ร้อยละ ๓.๕๓) อำเภอโพนพิสัย ๔๘๒ ตัว (ร้อยละ ๒๑.๕๔) อำเภอศรีเชียงใหม่ ๖๖๒ ตัว (ร้อยละ ๒๙.๕๘) อำเภอสังคม ๙๙ ตัว (ร้อยละ ๔.๔๒) อำเภอสระใคร ๓๘ ตัว (ร้อยละ ๑.๗) อำเภอเฝ้าไร่ ๒๖ ตัว (ร้อยละ ๑.๑๖) อำเภอรัตนาปี ๑๙๙ ตัว (ร้อยละ ๘.๘๙) อำเภอโพธิ์ตาก ๒๔๓ (ร้อยละ ๑๐.๘๕)

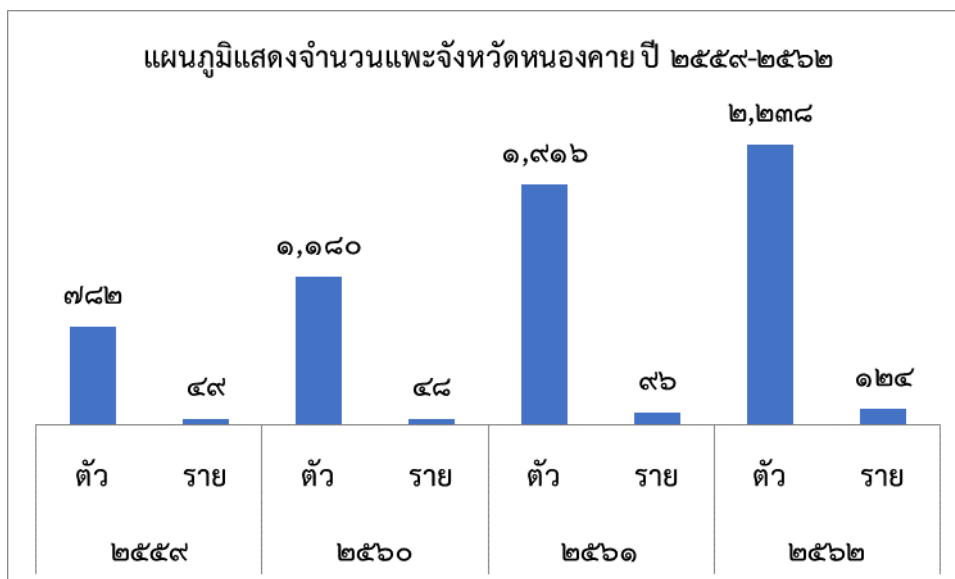
ตาราง ๗๓ แสดงจำนวนแพะแยกตามจำนวนที่เลี้ยงและจำนวนเกษตรกร ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๒

อำเภอ	๒๕๕๙		๒๕๖๐		๒๕๖๑		๒๕๖๒	
	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร
	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)	(ตัว)	(ครัวเรือน)
เมืองหนองคาย	๐	๐	๑๖๑	๑๓	๒๗๑	๑๓	๔๑๐	๑๗
ท่าบ่อ	๓	๑	๕๓	๗	๗๙	๕	๗๙	๕
โพนพิสัย	๗๘	๑๐	๑๙๑	๙	๒๕๖	๑๖	๔๘๒	๓๑
ศรีเชียงใหม่	๔๗๔	๒๓	๕๗๑	๓๕	๙๑๐	๓๗	๖๖๒	๓๒
สังคม	๐	๐	๓๐	๑	๙๘	๘	๙๙	๘
สระใคร	๐	๐	๔๘	๒	๘	๒	๓๘	๘
เฝ้าไร่	๐	๐	๔๘	๘	๓๑	๒	๒๖	๒
รัตนวาปี	๙๒	๑๑	๕๙	๖	๑๒๔	๗	๑๙๙	๙
โพธิ์ตาก	๑๓๕	๔	๑๙	๒	๑๓๙	๖	๒๔๓	๑๒
รวม	๗๘๒	๔๙	๑,๑๘๐	๔๘	๑,๙๑๖	๙๖	๒,๒๓๘	๑๒๔

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๓๐ แสดงจำนวนแพะจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๒

ตารางที่ ๗๔ เปรียบเทียบจำนวนแพะที่เลี้ยงในประเทศไทย ปี ๒๕๖๒

พื้นที่	จำนวนแพะ(ตัว)
หนองคาย	๒,๒๓๘
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๙๖,๔๘๙
ประเทศ	๘๓๒,๕๓๓

ที่มา : กรมปศุสัตว์

จากตาราง สถิติจำนวนแพะของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย พบว่าจังหวัดหนองคายมีจำนวนแพะ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๒ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๒๗ ของประเทศ

ต้นทุนและผลตอบแทน สำหรับการเลี้ยงแพะพันธุ์ดี ๑ ชุด ประกอบด้วย พ่อพันธุ์ ๑ ตัวแม่พันธุ์ ๑๐ ตัว

ต้นทุน สำหรับการเลี้ยงแพะพันธุ์ดีจำนวน ๑๑ ตัว ต้นทุนในระยะแรกจะได้แก่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโรงเรือน อุปกรณ์ ค่าพันธุ์แพะ ค่าจัดทำแปลงหญ้า ค่าอาหาร ค่าเวชภัณฑ์ ค่าวัคซีนรวมประมาณ ๓๕,๐๐๐ – ๔๐,๐๐๐ บาท ในปีที่ ๒ และปีต่อไปค่าใช้จ่ายจะลดลงเนื่องจากไม่ต้องลงทุนในเรื่องโรงเรือน อุปกรณ์ และพันธุ์แพะ

ผลตอบแทน

จะเริ่มจำหน่ายแพะในปีที่ ๒ ได้ประมาณ ๒๐ - ๓๐ ตัว โดยเป็นแพะลูกผสมอายุ ๑ ปี มีน้ำหนักประมาณ ๒๕ - ๓๐ กิโลกรัม ราคาจำหน่าย กิโลกรัมละเฉลี่ย ๑๑๕ บาท ขายได้ตัวละ ๒,๘๗๕- ๓,๔๕๐ บาท จะมีผลตอบแทนประมาณ ๕๗,๕๐๐ - ๑๐๓,๕๐๐ บาทต่อปี ทั้งนี้ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงจะแตกต่างกันไปตามแหล่งเลี้ยง และภาวะการตลาดของแต่ละพื้นที่ ดังนั้นก่อนตัดสินใจเลี้ยงเกษตรกรจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและรายละเอียดให้ชัดเจนเสียก่อน และยังสามารถจำหน่ายมูลแพะได้ในราคา กิโลกรัมละ ๑ บาท (แพะแต่ละตัวถ่ายมูลออกมาวันละ ๓๐๐- ๕๐๐ กรัม)

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

การเลี้ยงแพะขุน

สำหรับการซื้อแพะมาเลี้ยงเพื่อนขุนขาย ปกติแพะเมื่อคลอดออกมานั้นจนถึงตอนหย่านมจะมีอายุเฉลี่ยประมาณ ๓-๓.๕ เดือน น้ำหนักเฉลี่ยเมื่อหย่านม อยู่ราวๆ ๑๗-๒๒ กก. ส่วนการรับซื้อนั้นก็เริ่มจับกันตั้งแต่หย่านมหรือประมาณ ๓๐ กก. จะได้น้ำหนักซากเนื้อแดงอยู่ที่ ๑๓.๕ กก. หรือ ๔๕% ของน้ำหนักตัว ก็ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ ถ้าเป็นสายพันธุ์หนัก(เนื้อ)ก็น้ำหนักจะสูง แต่ถ้าเป็นสายพันธุ์กึ่งเนื้อนมก็ออกมากกลางๆ ลงไปหาต่ำ พอได้ตัวแพะมาก็ต้องมาขุน ที่นี้ก็มาดูด้านอาหารและวิธีการจัดการที่จะเลี้ยง ว่าจะเลี้ยงแบบไหน

๑. ปลอ่ยเลี้ยงหรือไล่ทุ่ง ใช้หญ้าทั่วไปตามข้างทางไร่นาหรือพืชอาหารสัตว์แบบธรรมชาติเท่าที่มี อาจจะใช้เวลาในการเลี้ยง ประมาณ ๙๐ วันขึ้นไป

๒. กึ่งปลอ่ยเลี้ยง ให้กินหญ้าทั่วไปในช่วงสายๆ เหมือนกับแบบที่ ๑ แต่เมื่อกลับเข้าคอกมีการจัดการให้อาหารข้นหรือพืชอาหารสัตว์คุณภาพดี(หญ้าหมัก, ข้าวโพดหมัก ฯ) การเลี้ยงแบบนี้ก็จะอยู่ในระดับกลางๆ อาจจะใช้เวลา ประมาณที่ ๔๕-๕๐ วัน

๓. กักบริเวณเลี้ยง (ยืนคอก) อันนี้ก็เหมาะสมน้อยแต่ต้นทุนจะสูง นิยมเลี้ยงลักษณะนี้ในกลุ่ม พ่อแม่พันธุ์ ป้องกันโรคพยาธิได้ดีกว่าทั้ง ๒ ข้อที่ผ่านมา เราหาอาหารมาให้แพะแกะ จะหมักพืชอาหารหรือให้อาหารข้นแบบนี้จะเลี้ยงในระยะเวลานั้นเนื่องจากแพะไม่ค่อยได้ไปไหน อาจจะใช้เวลาประมาณ ๓๐-๔๐ วัน ส่วนเรื่องของยานั้นเป็นการรักษาที่ปลาย ถ้าการจัดการดี ที่อยู่ดี อาหารดี วัคซีนครบ ก็อาจจะไม่ต้องใช้ยาเพื่อรักษาโรคแล้วเพราะขุนในระยะเวลานั้นเมื่อเทียบกับเลี้ยงเพื่อขายสายพันธุ์หรือพ่อแม่พันธุ์ ก็ยังคงมีแต่การถ่ายพยาธิที่ยังคงต้องทำให้เป็นโปรแกรม

ต้นทุนการผลิตแพะเนื้อ

ด้านต้นทุนการผลิตแพะเนื้อ(นน.เฉลี่ย๒๗ กก./ตัว) เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๘๓ บาท ในขณะที่ราคาแพะเนื้อมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๑๕ บาท ดังนั้นเกษตรกรจะได้กำไรกิโลกรัมละ ๓๒ บาท หรือตัวละ ๘๕๑ บาท

จำนวนวันที่เลี้ยงขุน			๙๐	วัน	
จำนวนแพะเข้าขุน			๖๐	ตัว	
น้ำหนักรวมเข้าขุน	๗๘๐	ก.ก.	น้ำหนักเฉลี่ย	๑๓	ก.ก./ตัว
น้ำหนักรวมหลังขุน	๑,๖๒๐	ก.ก.	น้ำหนักเฉลี่ย	๒๗	ก.ก./ตัว
น้ำหนักที่เพิ่มเฉลี่ยต่อตัว			๑๔	ก.ก./ตัว	
อัตราการเจริญเติบโตต่อวัน (ADG)		=	๑๖๐	กรัม/วัน	
ราคาขาย		=	๑๑๕	บาท/กิโลกรัม	
รวมรายได้ = ๑๘๖,๓๐๐ บาท/รุ่น เฉลี่ย = ๓,๑๐๕ บาท/ตัว					

เงินลงทุน

ค่าตัวแพะที่ซื้อเข้าขุน ๘๐ บาท/กก ๗๘๐*๘๐ = ๖๒,๔๐๐ บาท
 ค่าอาหารข้นตลอดการขุน = ๓๒,๔๐๐ บาท เฉลี่ย ๕๔๐ บาท/ตัว
 ค่าอาหารหยาบตลอดการขุน = ๑๑,๖๔๐ บาท เฉลี่ย ๑๙๔ บาท/ตัว
 ค่ายาถ่ายพยาธิ ยาปฏิชีวนะและวิตามิน = ๑,๘๐๐ บาท เฉลี่ย ๓๐ บาท/ตัว
 ค่าแรง ๒ คน ๔,๕๐๐ บาท/เดือน = ๒๗,๐๐๐ บาท เฉลี่ย ๔๕๐ บาท/ตัว
 รวมต้นทุน = ๑๓๕,๒๔๐ บาท เฉลี่ย ๒,๒๕๔ บาท/ตัว

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

กำไร = ราคาขาย-ต้นทุน = ๑๘๖,๓๐๐ - ๑๓๕,๒๔๐ = ๕๑,๐๖๐ บาท เฉลี่ย ๘๕๑ บาท/ตัว

กำไรเฉลี่ยเดือนละ ๑๗,๐๒๐ บาท หรือ กำไร ๒๗.๔๑ %

ยังสามารถจำหน่ายมูลแพะได้ในราคา กิโลกรัมละ ๑ บาท (แพะแต่ละตัวถ่ายมูลออกมาวันละ ๓๐๐ - ๕๐๐ กรัม)หรือได้มูลแพะสดประมาณวันละ ๐.๕ กิโลกรัม เลี้ยงแพะ ๑ ปีจะได้ปุ๋ยจากแพะประมาณ ๔๗ กิโลกรัม มูลค่าจากการจำหน่ายปุ๋ยแพะ มูลค่า ๔๗ บาท ต่อตัวต่อปี

ด้านการตลาดแพะเนื้อ

แพะเนื้อ มีรูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นแพะมีชีวิตและหนังแพะ ราคาจำหน่าย แพะมีชีวิต ราคา ๙๐-๑๑๕ บาท/ก.ก ในช่องทางการจำหน่ายได้แก่ จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง รวบรวมการซื้อขายโดยตรงจากผู้เลี้ยงและการขายปลีก

ปัญหาและอุปสรรค

๑. มีการลักลอบนำเข้าแพะจากประเทศเพื่อนบ้านทำให้เสี่ยงต่อการควบคุมโรคและส่งผลกระทบต่อราคา
๒. เกษตรกรขาดความรู้และความเข้าใจในการเลี้ยงแพะตามมาตรฐานฟาร์ม
๓. ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง
๔. ขาดการวางแผนด้านการผลิตและการตลาด
๕. ปัญหาโรคระบาดของแพะ

แนวทางในการพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจังหวัดหนองคาย

๑. เพิ่มปริมาณการผลิตแพะ ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ปีละ ๕,๐๐๐ ตัว
๒. ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแพะในสวนยาง
๓. เพื่อพัฒนาระบบการผลิตแพะให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และยั่งยืน
๔. เพิ่มปริมาณการเลี้ยงแพะและพัฒนาคุณภาพให้เพียงพอต่อการบริโภคและส่งออก
๕. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร ให้มีความยั่งยืน
๖. พัฒนาและเพิ่มจำนวนฟาร์มปลอดโรค布鲁เซลโลซิสในแพะให้มากขึ้น
๗. การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการเลี้ยงแพะ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาแพะจังหวัดหนองคาย

๑. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - ๑.๑การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
 - ๑.๒การพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาด
๒. การพัฒนาการผลิตให้เพียงพอได้มาตรฐานและปลอดภัย
 - ๒.๑การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการเลี้ยงแพะ
 - ๒.๒การเร่งรัดพัฒนาเพื่อเพิ่มปริมาณอาหารแพะ
 - ๒.๓การพัฒนาระบบการผลิตแพะให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และยั่งยืน

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

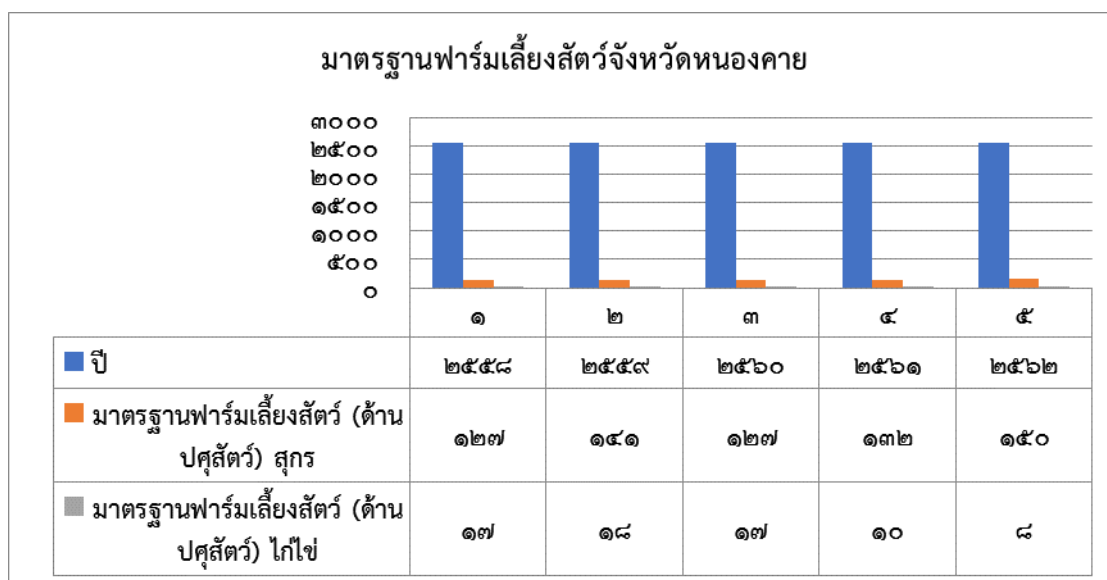
มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๗๕ กิจกรรมมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ (ด้านปศุสัตว์)

ปี	มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ (ด้านปศุสัตว์)	
	สุกร	ไก่ไข่
๒๕๕๘	๑๒๗	๑๗
๒๕๕๙	๑๔๑	๑๘
๒๕๖๐	๑๒๗	๑๗
๒๕๖๑	๑๓๒	๑๐
๒๕๖๒	๑๕๐	๘

ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

แผนภูมิที่ ๓๑ แสดงกิจกรรมมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ จังหวัดหนองคาย

ที่มา : ข้อมูล โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

ข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้า

๑.โรคพิษสุนัขบ้า ถือเป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คนที่เป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัย ของประชาชนเพราะหากผู้ใดติดเชื้อโรคแล้วไม่สามารถรักษาได้และเสียชีวิตทุกราย ในปี พ.ศ.๒๕๖๑ จังหวัดหนองคายพบคนเสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน ๑ ราย และในปีพ.ศ.๒๕๖๒ ไม่พบคนเสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า ดังนั้นการป้องกันมิให้เกิดการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าจึงเป็นการลดความเสี่ยงในการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในคนและสัตว์

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ ๗๖ แสดงจำนวนสุนัข/แมวในจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๒

ชนิดสัตว์	ปี ๒๕๕๙ (ตัว)	ปี ๒๕๖๐ (ตัว)	ปี ๒๕๖๑ (ตัว)	ปี ๒๕๖๒(ตัว)
สุนัขมีเจ้าของ	๕๐,๓๘๗	๔๖,๙๗๑	๕๕,๓๙๖	๕๕,๔๕๔
สุนัขไม่มีเจ้าของ	๕,๑๘๒	๓,๕๐๑	๓,๑๖๒	๓,๑๐๔
แมวมีเจ้าของ	๙,๗๖๓	๘,๓๙๖	๙,๒๔๐	๙,๑๙๔
แมวไม่มีเจ้าของ	๓,๑๗๕	๒,๑๗๕	๒,๒๐๙	๒,๒๙๘
รวม	๖๘,๕๐๗	๖๑,๖๐๔	๗๐,๐๐๗	๗๐,๐๕๐

หมายเหตุ ข้อมูล สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

๒. จังหวัดหนองคายไม่มีศูนย์พักพิงสุนัขด้อยโอกาส

๓. สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๗๗ แสดงประวัติการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข/แมวพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ปี	ชนิดสัตว์	จำนวน(ครั้ง)
พ.ศ.๒๕๕๙	สุนัข	๑
พ.ศ.๒๕๖๐	สุนัข,แมว	๕
พ.ศ.๒๕๖๑	สุนัข	๑๐
พ.ศ.๒๕๖๒	สุนัข	๓

หมายเหตุ ข้อมูล สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ตารางที่ ๗๘ แสดงประวัติการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในคนพื้นที่จังหวัดหนองคาย

ปี	จำนวน(ครั้ง)	จำนวนผู้เสียชีวิต
พ.ศ.๒๕๕๙	-	-
พ.ศ.๒๕๖๐	-	-
พ.ศ.๒๕๖๑	๑	๑
พ.ศ. ๒๕๖๒	-	-

หมายเหตุ ข้อมูล สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๗๙ แสดงสรุปการเคลื่อนสัตว์ - ชากสัตว์ เข้า- ออก พื้นที่จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

ลำดับ	ชนิดสัตว์	หน่วยนับ	มกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๙		มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๐		มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๑		มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๒	
			เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก
๑.สัตว์มีชีวิต										
๑	โคเนื้อ	ตัว	๑๑,๓๗๖	๑๐๖	๓,๗๕๒	๕๘	๓,๕๖๘	๔	๓,๖๓๙	๔๐
๒	กระบือ	ตัว	๗๐	๒๘	๑๖๔	๒๙	๓๘	๐	๗๗	๑๔
๓	สุกร	ตัว	๑๕๖,๗๖๔	๑๐๕,๕๘๗	๘๑,๕๗๖	๑๐๙,๐๓๖	๒๖๗,๐๗๘	๗๗,๙๐๘	๓๐๙,๐๒๗	๑๖๓,๗๖๙
๔	ไก่เนื้อ	ตัว	๑,๐๐๘,๒๕๐	๐	๒๘๐,๘๑๐	๔,๐๐๐	๙๑๑,๗๘๑	๐	๙๙๕,๔๘๐	๐
๕	ไก่ไข่	ตัว	๔,๔๒๘,๙๖๔	๒๐๓,๘๕๐	๗,๗๘๓,๘๑๘	๑๑๓,๖๗๗	๓,๖๑๖,๒๔๘	๗๐๐	๓,๕๖๖,๗๐๘	๒๖,๗๒๐
๖	ไก่พื้นเมือง	ตัว	๙๗,๙๓๕	๐	๕๖,๗๘๖	๑๘๐	๓๕๘,๑๙๗	๐	๑๓๘,๐๔๙	๕,๑๔๐
๗	เป็ด	ตัว	๑๖๓,๔๒๓	๐	๓๖,๘๙๐	๑,๐๐๐	๑๖๕,๔๙๙	๑,๓๐๐	๒๓๐,๓๒๐	๐
๘	แพะ	ตัว	๑,๘๓๑	๐	๙๒	๑,๑๘๐	๓๖๓	๑๘	๑๙๖	๘๗
๒.ซากสัตว์										
๑	โค	กิโลกรัม	๔,๗๓๒,๓๓๕	๓๑๙,๘๒๔	๙๒๗,๗๗๕.๔๐	๔๖๒,๔๕๓.๕๘	๘๗๕,๑๒๑	๖๕,๒๙๑	๔๔๐,๙๗๓	๑๕,๐๐๐
๒	กระบือ	กิโลกรัม	๒๒๕๔๖๘	๐	๑๓๘,๒๐๐.๐๐	๑๙๙,๔๐๐.๐๐	๑๖๗,๘๒๐	๐	๒๕,๒๔๐	๐
๓	สุกร	กิโลกรัม	๑๕,๖๓๔,๙๒๗	๑,๙๔๐,๖๐๔	๔,๓๔๖,๘๘๐.๙๒	๖,๒๖๘,๖๔๗.๕๙	๑๔,๕๖๓,๙๖๖	๑๒,๒๘๕,๑๐๐	๒๑,๗๕๕,๖๔๓	๕,๕๓๖,๐๔๐
๔	สัตว์ปีก	กิโลกรัม	๕๙,๒๒๙,๗๐๘	๑๑,๘๗๗,๘๕๖	๓๓,๖๐๕,๙๒๙.๗๓	๑๔,๓๕๑,๓๐๐.๐๐	๔๘,๒๗๖,๖๓๒	๘,๕๕๘,๓๐๐	๔๕,๔๓๒,๗๕๓	๖,๒๔๗,๙๐๐
๕	ไข่ไก่	ฟอง	๔๐,๓๔๒,๐๐๐	๖,๐๐๐	๕,๙๒๒,๐๐๐	๐	๑๙,๙๙๒,๑๓๘	๐	๑๖,๕๗๓,๗๕๓	๑๓๙,๘๐๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑๐. ข้อมูลด้านสหกรณ์

ด้านสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์การเกษตร/สหกรณ์นอกภาคเกษตร กลุ่มเกษตรกรและอาชีพสังกัดสถาบันเกษตรกร

๑๐.๑ สหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์เป็นนิติบุคคลที่จัดขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานเดียวกันอาชีพเดียวกันหรือถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกันสหกรณ์แต่ละประเภทมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและลักษณะการประกอบอาชีพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกัน และกันตามหลักการสหกรณ์ โดยมีหน่วยงานภาครัฐสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ๒ หน่วยหลัก คือ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย และ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ซึ่งปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ มีสหกรณ์ในจังหวัดหนองคายที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๓ แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการและสหกรณ์ออมทรัพย์โดย ๒ ประเภทแรกจัดเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร (เกษตร ประมง) ส่วนที่เหลืออีก ๔ ประเภทหลัง จัดเป็นสหกรณ์นอกภาคการเกษตร (ร้านค้า บริการ ออมทรัพย์ เครดิตยูเนี่ยน)

ตารางที่ ๘๐ ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจสหกรณ์ทุกประเภทในจังหวัดหนองคายปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

รายการ	ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒	
	การเกษตร	นอกภาค	การเกษตร	นอกภาค	การเกษตร	นอกภาค
จำนวน (แห่ง)	๔๙	๑๑	๔๖	๑๑	๖๕	๑๔
จำนวนสมาชิก (คน)	๕๘,๓๐๗.๐๐	๑๕,๑๕๐.๐๐	๕๗,๒๗๒	๑๓,๓๑๓	๖๑,๘๒๕	๑๗,๐๗๘
ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	๑,๒๑๐.๙๘	๑๒,๙๐๕.๔๖	๑,๑๓๘.๙๕	๑๒,๕๐๔.๐๗	๑,๒๐๘.๐๑	๑๔,๑๙๒.๘๙
หนี้สิน	๖๒๖.๗๐	๗,๐๐๔.๔๐	๖๖๕.๐๓	๖,๕๘๑.๘๖	๖๘๘.๘๐	๗,๒๘๙.๙๗
ทุนของสหกรณ์	๖๔๗.๓๑	๕,๙๐๑.๐๗	๔๗๓.๙๒	๕,๙๒๒.๒๑	๕๐๙.๒๑	๖,๙๐๒.๙๒
ธุรกิจหลัก (ล้านบาท)	๑,๔๐๖.๘๒	๘,๔๓๘.๓๒	๑,๔๙๗.๐๕	๙,๑๙๐.๖๔	๑,๑๕๙.๙๔	๑๒,๙๒๖.๘๗
- การรับฝากเงิน	๓๓๖.๐๕	๒,๒๑๔.๓๒	๓๖๓.๘๕	๒,๗๕๖.๘๒	๒๖๒	๓,๙๑๕.๗๔
- ธุรกิจสินเชื่อ	๔๗๑.๐๗	๖,๒๐๔.๕๕	๖๓๑.๐๓	๖,๔๓๗.๘๔	๖๐๓.๓๖	๘,๙๘๖.๔๒
- การจัดหาลินค้าจำหน่าย	๑๕๑.๖๓	๑.๙๖	๑๔๖.๑๗	๑๕.๙๘	๗๕.๒๗	๒๔.๕๑
- การรวบรวมผลิตผล	๔๑๘.๑๙	๐.๐๐	๓๕๕.๙๓	๐.๐๐	๒๑๘.๖๖	๐.๐๐
- ธุรกิจแปรรูป	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
- การให้บริการ	๐.๑๐	๐.๐๐	๐.๐๗	๐.๐๐	๐.๖๕	๐.๐๐
ผลการดำเนินงาน						
- รมรายได้ (ล้านบาท)	๔๓๕.๔๒	๘๙๔.๒๐	๖๐๐.๘๒	๘๖๑.๓๘	๖๑๑.๗๗	๙๙๒.๐๘
- รมค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)	๔๑๘.๕๓	๓๙๕.๘๖	๕๖๙.๕๐	๓๘๔.๕๙	๕๘๑.๘๓	๔๓๙.๘๖
กำไรสุทธิ	๓๐.๘๕	๔๘๕.๗๔	๓๑.๓๒	๔๗๖.๗๙	๒๙.๙๔	๕๕๒.๒๑
ขาดทุนสุทธิ	๑.๕๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๓๐	๐.๐๐

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จากตารางที่ ๓๗ จะเห็นว่า ปี ๒๕๖๒ จำนวนวนสหกรณ์ในจังหวัดหนองคายมีจำนวนทั้งสิ้น ๗๙ แห่ง มีอัตราที่เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ ๒ ปีย้อนหลัง แยกเป็นสหกรณ์ภาคเกษตรจำนวน ๖๕ แห่ง สหกรณ์นอกภาคเกษตร จำนวน ๑๔ แห่ง จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๗๘,๙๐๓ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๑ จำนวน ๘,๓๑๘ คน แยกเป็นจำนวนสมาชิกภาคเกษตรจำนวน ๖๑,๘๒๕ คน สมาชิกนอกภาคเกษตร จำนวน ๑๗,๐๗๘ คน มีทุนในการดำเนินงานทั้งสิ้น ๑๕,๔๐๐.๙๐ ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อน ๑,๗๕๖.๘๘ ล้านบาท แยกเป็น ทุนของสหกรณ์ภาคเกษตร จำนวน ๑,๒๐๘.๐๑ บาท ทุนของสหกรณ์นอกภาคเกษตร จำนวน ๑๔,๑๙๒.๘๙ บาท ปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น ๑๔,๐๘๖.๘๑ บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน ๓,๓๙๘.๑๒ ล้านบาท แยกเป็นปริมาณธุรกิจภาคเกษตรจำนวน ๑,๑๕๙.๙๔ ล้านบาท ธุรกิจสหกรณ์นอกภาคเกษตร จำนวน ๑๒,๙๒๖.๘๗ ล้านบาท ผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๒ สหกรณ์มีกำไรสุทธิรวมทั้งสิ้น ๕๘๒.๑๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๗๔.๐๔ ล้านบาท แยกเป็นสหกรณ์ภาคเกษตรมีกำไรสุทธิ รวมทั้งสิ้น ๒๙.๙๔ ล้านบาท สหกรณ์นอกภาคเกษตรมีกำไรสุทธิ จำนวน ๕๕๒.๒๑ ล้านบาท

สภาพการดำเนินงานของสหกรณ์

จำนวนสหกรณ์ และสถานะสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๘๑ สรุปข้อมูลทุกสถาบันสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย ในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

สถานะของสหกรณ์	๒๕๖๐	ร้อยละ	๒๕๖๑	ร้อยละ	๒๕๖๒	ร้อยละ
ดำเนินธุรกิจ	๕๖	๘๑.๑๕	๕๘	๗๑.๖๐	๕๙	๗๔.๘๖
หยุดดำเนินธุรกิจ	๔	๕.๗๙	๒	๒.๔๗	-	-
ยังไม่เริ่มดำเนินธุรกิจ	๑	๑.๔๔	๒	๒.๔๗	-	-
รอเลิก/ชำระบัญชี	๘	๑๑.๕๙	๑๙	๒๓.๔๖	๒๐	๒๕.๓๒
รวมทั้งสิ้น	๖๙	๑๐๐	๘๑	๑๐๐	๗๙	๑๐๐.๐๐

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

สถานะของสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย

จากตารางที่ ๓๘ จะเห็นได้ว่า ในปี ๒๕๖๐ มีสหกรณ์รวมทั้งสิ้น จำนวน ๖๙ แห่ง แยกเป็นสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ๕๖ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๑๕ มีสหกรณ์หยุดดำเนินธุรกิจ จำนวน ๔ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๘๘ มีสหกรณ์ที่ยังไม่ดำเนินธุรกิจ ๑ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๔ และมีสหกรณ์ที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี/รอเลิก จำนวน ๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๙

ในปี ๒๕๖๑ มีสหกรณ์รวมทั้งสิ้น จำนวน ๘๑ แห่ง แยกเป็นสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ๕๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๖๐ มีสหกรณ์หยุดดำเนินธุรกิจ จำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๗ มีสหกรณ์ที่ยังไม่ดำเนินธุรกิจ ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๗ และมีสหกรณ์ที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี/รอเลิก จำนวน ๑๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๖

ในปี ๒๕๖๒ มีสหกรณ์รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗๙ แห่ง แยกเป็นสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ ๕๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๘๖ และมีสหกรณ์ที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี/รอเลิก จำนวน ๒๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

จำนวนสมาชิกสหกรณ์

ตารางที่ ๘๒ จำนวนสมาชิกสหกรณ์ระหว่างภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๐	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๑	จำนวนสมาชิก ปี ๒๕๖๒
ภาคการเกษตร(แห่ง)	๖๙	๖๒	๖๕
เมืองหนองคาย	๓๗,๕๒๑	๓๗,๑๕๕	๓๗,๗๓๕
โพนพิสัย	๔,๕๘๑	๔,๕๙๖	๖,๒๒๑
ท่าบ่อ	๖,๗๖๖	๖,๖๖๗	๗,๑๓๒
โพธิ์ตาก	๖๕๐	๗๑๑	๖๗๙
เผ่าไร่	๖๒๔	๔๔๕	๑,๖๖๘
รัตนวาปี	๒,๙๘๕	๒,๙๐๒	๓,๔๐๗
ศรีเชียงใหม่	๑,๙๒๙	๒,๐๗๗	๒,๒๘๐
สระใคร	๙๕๙	๐	๐
สังคม	๒,๖๐๒	๒,๗๘๖	๒,๗๑๔
รวมภาคเกษตร	๕๘,๖๑๗	๕๗,๓๓๙	๖๒,๐๗๕
นอกภาคการเกษตร(แห่ง)	๙	๑๐	๑๔
เมืองหนองคาย	๑๒,๐๑๑	๑๒,๕๖๗	๑๓,๕๔๔
โพนพิสัย	๐	๐	๐
ท่าบ่อ	๓๙๘	๔๕๘	๓๔๐
โพธิ์ตาก	๐	๐	๐
เผ่าไร่	๐	๐	๐
รัตนวาปี	๒,๙๕๓	๔๓๘	๒,๙๔๗
ศรีเชียงใหม่	๐	๐	๐
สระใคร	๐	๐	๐
สังคม	๐	๐	๐
รวมนอกภาคเกษตร	๑๕,๓๖๒	๑๓,๔๖๓	๑๖,๘๓๑
รวมทั้งสิ้น	๗๓,๙๗๙	๗๐,๘๐๒	๗๘,๙๐๖

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

จากตารางที่ ๓๙ จะเห็นว่า จำนวนสมาชิกสหกรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ทั้งสิ้น ๗๓,๙๗๙ คน แบ่งออกเป็นสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน ๕๘,๖๑๗ คน สมาชิกสหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๕,๓๖๒ คน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน ๔๖๔ คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๖๓

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ทั้งสิ้น ๗๐,๘๐๒ คน แบ่งออกเป็นสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน ๕๗,๓๓๙ คน สมาชิกสหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๓,๔๖๓ คน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกลดลงจากปีงบประมาณ ๒๕๖๐ จำนวน ๓,๑๗๗ คน หรือลดลงร้อยละ ๔.๔๙

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ทั้งสิ้น ๗๘,๙๐๖ คน แบ่งออกเป็นสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน ๖๒,๐๗๕ คน สมาชิกสหกรณ์นอกภาคการเกษตร จำนวน ๑๖,๘๓๑ คน ซึ่งมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จำนวน ๘,๑๐๔ คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑.๔๕

ทุนดำเนินงานของสหกรณ์

ตารางที่ ๘๓ ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ระหว่างหนี้สินและทุนของสหกรณ์

ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒	
	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค
หนี้สิน	๖๒๖.๙๔	๗,๐๐๔.๔๐	๖๖๕.๐๒	๖,๕๔๑.๘๘	๖๘๙.๗๙	๗,๒๘๙.๘๒
เมืองหนองคาย	๖๒.๘๐	๖,๘๘๑.๔๒	๔๔.๘๖	๖,๕๗๐.๖๔	๖๐.๗๓	๗,๒๒๘.๐๒
โพนพิสัย	๙๘.๙๗	๐.๐๐	๙๖.๗๘	๐.๐๐	๙๗.๙๓	๐.๐๐
ท่าบ่อ	๒๑๕.๔๑	๑๒๒.๙๘	๒๒๐.๓๗	๒.๓๓	๒๑๒.๖๗	๒.๔๐
โพธิ์ตาก	๐.๓๐	๐.๐๐	๐.๘๐	๐.๐๐	๐.๗๕	๐.๐๐
รัตนวาปี	๑๘๘.๗๕	๐.๐๐	๑๔๖.๑๗	๘.๙๑	๑๕๔.๕๗	๕๙.๔๕
ศรีเชียงใหม่	๕๙.๐๖	๐.๐๐	๕๗.๒๓	๐.๐๐	๕๘.๐๒	๐.๐๐
สระใคร	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
สังคม	๐.๙๑	๐.๐๐	๙๘.๘๐	๐.๐๐	๑๑๓.๓๘	๐.๐๐
เผ่าไร่	๐.๗๓	๐.๐๐	๐.๐๑	๐.๐๐	๐.๗๔	๐.๐๐
ทุนของสหกรณ์	๖๔๘.๗๑	๕,๙๐๑.๐๗	๔๗๔.๐๑	๕,๙๒๓.๔๔	๕๖๘.๒๖	๙๙๒.๐๔
เมืองหนองคาย	๑๒๙.๓๑	๕,๘๖๐.๖๒	๑๓๔.๕๒	๕,๙๐๑.๗๒	๒๒.๗๑	๙๖๕.๖๓
โพนพิสัย	๗๗.๔๘	๐.๐๐	๘๓.๘๑	๐.๐๐	๑๙๕.๐๓	๐.๐๐
ท่าบ่อ	๓๖๑.๙๘	๔๐.๔๕	๑๔๙.๖๙	๘.๕๕	๔๑.๐๙	๑๗.๘๑
โพธิ์ตาก	๒.๙๒	๐.๐๐	๓.๔๗	๐.๐๐	๕๕.๙๘	๐.๐๐
รัตนวาปี	๔๙.๘๓	๐.๐๐	๕๖.๔๙	๑๓.๑๗	๖๘.๒๖	๘.๖๐
ศรีเชียงใหม่	-๒.๕๘	๐.๐๐	-๐.๘๗	๐.๐๐	๑๐.๒๒	๐.๐๐
สระใคร	๐.๒๒	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
สังคม	๒๖.๙๑	๐.๐๐	๔๔.๖๔	๐.๐๐	๑๔๘.๕๑	๐.๐๐
เผ่าไร่	๒.๖๓	๐.๐๐	๒.๒๖	๐.๐๐	๑๖.๔๖	๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๑,๒๑๐.๙๘	๑๒,๙๐๕.๔๖	๑,๑๓๙.๐๓	๑๒,๕๐๕.๓๒	๑,๒๖๗.๐๕	๘,๒๘๑.๘๖

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

จากตารางที่ ๔๐ จะเห็นได้ว่าทุนดำเนินงานของสหกรณ์ภาคเกษตรปี ๒๕๖๑ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๐ พบว่าลดลง ๗๑.๙๕ ล้านบาท ในส่วนของทุนดำเนินงานของสหกรณ์นอกภาคเกษตร ลดลงจากปีก่อน ๔๐๐.๑๔ ล้านบาท หนี้สินของสหกรณ์ภาคเกษตรเพิ่มขึ้น ๓๘.๐๘ ล้านบาท หนี้สินของสหกรณ์นอกภาค

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

เกษตรลดลง ๔๒๒.๕๒ ล้านบาท และทุนสหกรณ์ภาคการเกษตรลดลง ๑๗๔.๗๐ ล้านบาท ทุนสหกรณ์นอกภาคเกษตร เพิ่มขึ้น ๒๒.๓๗ ล้านบาท

ส่วนทุนดำเนินงานของสหกรณ์ภาคเกษตรปี ๒๕๖๒ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๑ พบว่าเพิ่มขึ้น ๑๒๘.๐๒ ล้านบาท ในส่วนของทุนดำเนินงานของสหกรณ์นอกภาคเกษตรลดลง ๔,๒๒๓.๔๖ ล้านบาท หนี้สินของสหกรณ์ภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๒๔.๗๗ ล้านบาท หนี้สินของสหกรณ์นอกภาคเกษตรกลับเพิ่มขึ้น ๗๐๗.๙๔ ล้านบาท และทุนสหกรณ์ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น ๙๔.๒๕ ล้านบาท ทุนสหกรณ์นอกภาคเกษตรลดลง ๔,๙๓๑.๔๐ ล้านบาท

ธุรกิจของสหกรณ์

ตารางที่ ๘๔ ธุรกิจของสหกรณ์

ธุรกิจหลัก (ล้านบาท)	ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒	
	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค
- การรับฝากเงิน	๓๓๖.๐๕	๒,๒๑๔.๓๒	๓๖๓.๘๕	๒,๗๕๖.๘๒	๒๖๒.๐๐	๑,๙๑๕.๗๔
- ธุรกิจสินเชื่อ	๔๗๑.๐๗	๖,๒๐๔.๕๕	๖๓๑.๐๓	๖,๔๑๗.๘๔	๖๐๓.๐๐	๙,๕๘๙.๐๐
- การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	๑๕๑.๖๓	๑.๙๔	๑๔๖.๑๗	๑๕.๙๘	๗๕.๐๐	๒๔.๐๐
- การรวบรวมผลผลิต	๔๑๘.๑๙	๐.๐๐	๓๕๕.๙๓	๐.๐๐	๒๑๘.๐๐	๐.๐๐
- ธุรกิจแปรรูป	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
- การให้บริการ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๗	๐.๐๐	๐.๖๕	๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๑,๓๗๖.๙๔	๘,๔๒๑.๘๑	๑,๔๙๗.๐๕	๙,๑๙๐.๖๔	๑,๑๕๘.๖๕	๑๑,๕๒๘.๗๔

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

จากตารางที่ ๔๑ จะเห็นว่าในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจให้บริการแก่สมาชิก ๖ ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูป และธุรกิจให้บริการ โดยสหกรณ์ภาคเกษตรมีมูลค่าการดำเนินธุรกิจรวมทั้งสิ้นถึง ๑,๑๕๘.๖๕ ล้านบาท มีปริมาณธุรกิจเฉลี่ย ๙๖.๕๕ ล้านบาทต่อเดือน ลดลงจากปี ๒๕๖๑ จำนวน ๓๓๘.๔๐ ล้านบาท โดยปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ในภาคเกษตรส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของธุรกิจสินเชื่อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๐๔ รองลงมาเป็นธุรกิจรับฝากเงินคิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๑ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๒ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๗ และธุรกิจการให้บริการ มีมูลค่าต่ำสุดคือร้อยละ ๐.๐๖

สำหรับสหกรณ์นอกภาคการเกษตร มีการดำเนินธุรกิจให้บริการสมาชิกเพียง ๓ ด้าน คือธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย โดยมีมูลค่าปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น ๑๑,๕๒๘.๗๔ ล้านบาท หรือมีปริมาณธุรกิจเฉลี่ย ๙๖๐.๗๓ ต่อเดือน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๑ จำนวน ๒,๓๓๘.๑๐ ล้านบาท ซึ่งธุรกิจสหกรณ์นอกภาคมีการดำเนินธุรกิจมากที่สุดคือธุรกิจสินเชื่อ ซึ่งมีมูลค่า ๙,๕๘๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๑๗ รองลงมาคือธุรกิจรับฝากเงิน มีมูลค่า ๑,๙๑๕.๗๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๒ ล้านบาท และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมีมูลค่าต่ำสุด มีมูลค่า ๒๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๑ ล้านบาท

หากเมื่อนำ ๓ ปี มาเปรียบสัดส่วนของปริมาณธุรกิจ จะพบว่า สหกรณ์ภาคการเกษตร ปริมาณธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมีอัตราที่ลดลง และในส่วนของสหกรณ์นอกภาคการเกษตรกลับพบว่า ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มีปริมาณธุรกิจในอัตราที่เพิ่มขึ้น

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ผลการดำเนินงาน

ตารางที่ ๘๕ ผลการดำเนินงานของธุรกิจสหกรณ์

ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)	ปี ๒๕๖๐		ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒	
	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค	ภาคเกษตร	นอกภาค
รายได้	๔๓๕.๕๒	๘๙๔.๒๐	๖๐๐.๘๒	๘๖๑.๓๘	๖๑๑.๗๗	๙๙๒.๐๘
ค่าใช้จ่าย	๔๑๘.๕๓	๓๙๕.๘๖	๕๖๙.๕๐	๓๘๔.๕๙	๕๘๑.๘๓	๔๓๙.๘๖
กำไรสุทธิ	๓๐.๘๕	๔๙๘.๓๔	๓๑.๓๒	๔๗๖.๗๙	๒๙.๙๔	๕๕๒.๒๑
ขาดทุนสุทธิ	๑.๕๘	๐.๐๐	๐.๒๐	๐.๐๐	๒.๓๐	๐.๐๐

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองคาย

จากตารางที่ ๘๒ จะเห็นว่าในปี ๒๕๖๒ สหกรณ์ภาคเกษตรมีรายได้ รวมทั้งสิ้น ๖๑๑.๗๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๔ ของรายได้รวมทั้งหมด ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามียอดรายได้ที่เพิ่มขึ้น และในส่วนของสหกรณ์นอกภาคเกษตรมีรายได้รวมทั้งสิ้น ๙๙๒.๐๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๙๐ ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามียอดรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ค่าใช้จ่าย ในปี ๒๕๖๒ สหกรณ์ภาคการเกษตรมีค่าใช้จ่าย รวมทั้งสิ้น ๕๘๑.๘๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๙๔ ของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามียอดค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น และในส่วนของสหกรณ์นอกภาคเกษตรมีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น ๔๓๙.๘๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๕ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามียอดค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น จะเห็นว่าสหกรณ์ภาคเกษตรมีรายได้และค่าใช้จ่ายในอัตราที่เพิ่มขึ้น แต่สหกรณ์นอกภาคการเกษตรในภาพรวมสหกรณ์มีรายได้และค่าใช้จ่ายในอัตราที่เพิ่มขึ้น กำไรสุทธิ ปี ๒๕๖๒ สหกรณ์ภาคเกษตรมีกำไรสุทธิ ๒๙.๙๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๔๓ ของกำไรสุทธิทั้งหมด ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามียอดกำไรที่ลดลง และในส่วนของสหกรณ์นอกภาคเกษตรสหกรณ์กำไรสุทธิทั้งหมด ๕๕๒.๒๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘๕ ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามียอดกำไรเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ร้อยละ ๗๕.๔๒

การจัดมาตรฐานของสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ ๘๖ การจัดมาตรฐานสหกรณ์

มาตรฐาน	ประเภทสหกรณ์						จำนวน สหกรณ์
	สหกรณ์ การเกษตร	สหกรณ์ ออมทรัพย์	สหกรณ์ เครดิตยูเนียน	สหกรณ์ บริการ	สหกรณ์ ประมง	สหกรณ์ ร้านค้า	
ดีเลิศ	๑๗	๕	๒	-	-	๑	๒๕
ดีมาก	๒๑	๑	๑	๑	-	-	๒๕
ดี	๕	-	-	-	-	-	๕
ไม่ผ่าน	๓	-	-	-	-	-	๓
ตั้งใหม่	-	-	-	-	๑	-	๑
หยุดดำเนินงาน	-	-	-	-	-	-	-
ชำระบัญชี	๒๐	-	-	-	-	-	๒๐
รวม	๖๕	๖	๓	๑	๑	๒	๗๙

ที่มา กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย ณ.วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒

จังหวัดหนองคายมีสหกรณ์ทั้งหมดจำนวน ๗๙ แห่ง สหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน ๕ แห่ง สหกรณ์ประเภทบริการ ๒ แห่ง สหกรณ์ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียน ๓ แห่ง สหกรณ์ร้านค้า ๓ แห่ง สหกรณ์ประมง ๑ แห่ง และสหกรณ์การเกษตร จำนวน ๖๕ แห่ง ซึ่งในปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งเสริมให้สหกรณ์ที่ผ่านมาตรฐานแล้วให้รักษามาตรฐานหรือผ่านมาตรฐานที่สูงขึ้นในปีต่อไป โดยผลักดันให้สหกรณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้ง ๗ ข้อ โดยส่งเสริมให้สหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจตอบสนองความต้องการของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจให้ได้มากที่สุดหรือไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด สร้างความตระหนักในความเป็นเจ้าของสหกรณ์แก่สมาชิกและให้ความรู้แก่คณะกรรมการและฝ่ายจัดการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีไม่ให้สหกรณ์ขาดทุน และส่งเสริมให้สหกรณ์ใช้หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์เพื่อป้องกันการทุจริตและไม่ให้สหกรณ์เกิดข้อบกพร่อง ซึ่งแนวทางข้างต้นจะทำให้สหกรณ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้ง ๗ ข้อและสร้างความน่าเชื่อถือแก่สถาบันการเงินในการพิจารณาการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์หรือสหกรณ์สามารถเข้าร่วมโครงการต่างๆของภาครัฐที่ใช้เกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์เป็นตัวกำหนดสร้างโอกาสให้สหกรณ์ต่อไป

สรุปการผลักดันสหกรณ์ให้อยู่ในระดับมาตรฐาน ดังนี้

๑. สหกรณ์ในระดับมาตรฐานดีเลิศ มีจำนวน ๒๕ สหกรณ์
๒. สหกรณ์ในระดับมาตรฐานดีมาก มีจำนวน ๒๕ สหกรณ์
๓. สหกรณ์ในระดับมาตรฐานดี มีจำนวน ๕ สหกรณ์

๑๐.๒ กลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ ๘๗ รวมภาวะเศรษฐกิจกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดหนองคายปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

รายการ	กลุ่มเกษตรกร		
	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒
จำนวน (กลุ่มเกษตรกร)	๒๕.๐๐	๒๕.๐๐	๔๐.๐๐
จำนวนสมาชิก (คน)	๕,๒๓๘.๐๐	๔,๗๐๕	๙,๐๐๓.๐๐
ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	๑๐.๕๓	๑๑.๓๖	๑๙.๐๔
หนี้สิน	๑.๒๓	๒.๗๔	๔.๘๕
ทุนของกลุ่มเกษตรกร	๙.๓๐	๘.๖๒	๑๔.๑๙
ธุรกิจหลัก (ล้านบาท)	๘.๑๙	๗.๓๐	๑๒.๕๘
- การรับฝากเงิน	๐.๐๐	๐.๐๐	๒,๑๗๗.๗๔
- การให้กู้เงิน	๕.๖๑	๕.๔๒	๑๐,๑๙๒.๐๐
- การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	๒.๕๘	๑.๘๗	๙๙.๐๐
- การรวบรวมผลิตผล	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๑๘.๐๐
- การให้บริการ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๖๕
ผลการดำเนินงาน	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
รวมรายได้ (ล้านบาท)	๓.๐๒	๒.๓๓	๔.๓๐
รวมค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)	๒.๖๐	๒.๒๔	๓.๒๐
กำไรสุทธิ (ล้านบาท)	๐.๓๙	๐.๒๒	๑.๑๐
ขาดทุนสุทธิ(ล้านบาท)	๐.๐๑	๐.๒๐	๐.๑๒

จากตารางที่ ๔๔ จะเห็นว่า ในปี ๒๕๖๑ จะเห็นว่า มีจำนวนกลุ่มเกษตรกรรวมทั้งสิ้น ๒๕ กลุ่ม ซึ่งมีจำนวนเท่าเดิมกับปีก่อน ในปี ๒๕๖๒ จำนวนสมาชิกมีทั้งสิ้น ๙,๐๐๓ คน ซึ่งเมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามีอัตราที่สูงขึ้น มีทุนในการดำเนินงาน ทั้งสิ้น ๑๙.๐๔ ล้านบาท เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามีอัตราที่เพิ่มขึ้น โดยเงินส่วนใหญ่เป็นทุนของกลุ่มเกษตรกรเอง มูลค่า ๒๐.๑๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๕.๗๗ มูลค่าการดำเนินธุรกิจทั้งสิ้น ๘.๗ ล้านบาท เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่าเพิ่มขึ้น ธุรกิจที่กลุ่มเกษตรกรดำเนินงานมากที่สุดคือธุรกิจ ให้เงินกู้มีมูลค่า ๖.๗ คิดเป็น ร้อยละ ๗๗.๐๑ รองลงมาคือธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมีมูลค่า ๒.๐ คิดเป็น ๒๒.๘๘ และกลุ่มเกษตรกรมีผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิ ๑.๑๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๐.๘๘ เมื่อเทียบสองปีย้อนหลังพบว่ามีกำไรสุทธิมีอัตราที่เพิ่มขึ้น

๑๐.๓ กลุ่มอาชีพสังกัดสหกรณ์/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ ๘๘ แสดงจำนวนกลุ่มอาชีพสังกัดสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย

ที่	อำเภอ	กลุ่มส่งเสริมอาชีพสังกัดสหกรณ์									
		จำนวน กลุ่ม	จดทะเบียน วิสาหกิจ ชุมชน	จำนวน สมาชิก (ราย)	เงินทุน (บาท)	ทุน หมุนเวียน (บาท)	ผลิตภัณฑ์				
							อาหาร	ผ้าและ เครื่อง แต่งกาย	ของใช้ และ ของ ตกแต่ง	สมุนไพร	อื่นๆ (ระบุ)
๑	ฝ้ายไร่	๖	๕	๑๙๘	๒๔๐,๐๐๐		-	๕	๑	-	
๒	โพธิ์ตาก	๔	๔	๑๕๓	๑๖๐,๐๐๐		๒	-	๒	-	
๓	รัตนวาปี	๔	๑	๒๐๓	๑๖๐,๐๐๐		๑	๑	๒	-	
๔	ท่าบ่อ	๙	๓	๓๓๔	๓๖๐,๐๐๐		๒	-	๗	-	
๕	โพนพิสัย	๙	๓	๔๐๓	๓๖๐,๐๐๐		๒	๑	๕	-	๑(ปุ๋ย ชีวภาพ)
๖	เมือง	๑๓	๘	๓๗๘	๕๒๐,๐๐๐		๘	๑	๓	-	
๗	ศรีเชียงใหม่	๗	๖	๓๓๔	๒๘๐,๐๐๐		๕	-	๒	-	
๘	สังคม	๓	๓	๑๒๐	๑๒๐,๐๐๐		๓	-	-	-	
๙	สระใคร	๔	๑	๙๑	๑๖๐,๐๐๐		๑	๒	๑	-	
รวม		๕๙	๓๔	๒,๒๑๔	๒,๓๖๐,๐๐๐	๐	๒๔	๑๐	๒๓	๐	

ที่มา :กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดหนองคาย

จากตารางที่ ๔๕ จะเห็นว่ามีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพที่สังกัดสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย จำนวนทั้งสิ้น ๕๙ กลุ่ม จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๒,๒๑๔ ราย ซึ่งสมาชิกเป็นสมาชิกสหกรณ์หรือเป็นบุคคลในครอบครัวของสมาชิกสหกรณ์ ในแต่ละสหกรณ์ในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์มีการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน กลุ่มละ ๔๐,๐๐๐ บาท ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในรูปอาหาร ๒๔ กลุ่ม รองลงมาคือ ประเภของใช้และของตกแต่ง จำนวน ๒๓ กลุ่ม และผลิตภัณฑ์และเครื่องแต่งกาย ๑๐ กลุ่ม

๑๐.๔ พิษเศรษฐกิจที่สถาบันสหกรณ์ให้การส่งเสริมสนับสนุน

๑. ยางพารา (โครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจรวบรวมยางพาราของสหกรณ์ในจังหวัดหนองคาย) งบประมาณที่ได้รับ (บาท) ๑๙๖,๔๐๐.๐๐ บาท เบิกจ่ายแล้ว ๑๙๖,๔๐๐.๐๐ คงเหลือ - มีการดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้ดังนี้

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๖๒ ถ่ายทอดเพิ่มเติมให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

๑. แนวโน้มความต้องการยางพาราและราคายางพาราในปัจจุบันและอนาคต โดยวิทยากรจากการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดหนองคาย
๒. การเข้าถึงแหล่งเงินของสถาบันเกษตรกร โดยวิทยากรจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดหนองคาย

วันที่ ๑๒ - ๑๔ มิถุนายน ๖๒ ศึกษาดูงาน

๑. ศึกษาดูงานการรับซื้อ การรวบรวมและการส่งออกยางพาราของสหกรณ์การเกษตรโนนสุวรรณ จำกัด จังหวัดบุรีรัมย์
๒. ศึกษาดูงานการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่ายางก้อนถ้วยเป็นยางอัดแท่ง ของกลุ่มเกษตรกรฐานเกษตรยางพารา จังหวัดบุรีรัมย์
๓. ศึกษาดูงานการแปรรูปและการทำการตลาดผลิตภัณฑ์ยางพาราเพื่อเพิ่มมูลค่ายางพารา ณ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหมอนยางพารา จังหวัดบุรีรัมย์

ปัญหาและอุปสรรคในการอบรม

- สหกรณ์เคยประสบปัญหาการขาดทุนจากการดำเนินธุรกิจรวบรวมยางพาราจากสมาชิก เนื่องจากโดนพ่อค้าคนกลางโกงเงินค่างยางพารา และยังคงอยู่ในช่วงการแก้ไขปัญหา ทำให้ยังขาดความมั่นใจที่จะดำเนินธุรกิจรวบรวมยางพาราอีกครั้ง
- การอบรมในครั้งนี้สหกรณ์ต้องสมทบค่าใช้จ่ายในส่วนของการที่พัก ทำให้คณะกรรมการสหกรณ์สามารถเดินทางไปศึกษาดูงานได้เพียงบางส่วนไม่ครบทุกท่าน

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. คณะกรรมการ สมาชิกสหกรณ์ได้แนวทางวิธีการในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตยางพาราที่มีประสิทธิภาพ และเกิดความมั่นใจว่าผลผลิตยางพารา (ยางก้อนถ้วย) มีแหล่งรับซื้อแน่นอน
๒. สหกรณ์มีเครือข่ายดำเนินธุรกิจรวบรวมและแปรรูปยางพาราและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน
๓. สหกรณ์ได้เรียนรู้วิธีการเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูปยางพารา เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้กับสหกรณ์ของตน

แนวทางที่คาดว่าจะดำเนินการต่อ

การเชื่อมโยงกับสหกรณ์การเกษตรโนนสุวรรณ จำกัด เพื่อศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติการส่งออกยางพาราไปยังต่างประเทศอย่างละเอียด

ตารางที่ ๘๙ รายงานปริมาณยางพารา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ลำดับ ที่	รายชื่อสหกรณ์	จำนวน สมาชิก	สมาชิก มีส่วน ร่วม	พื้นที่ (ไร่)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า(บาท)	ราคา เฉลี่ย	รายได้ ค่าบริการ สหกรณ์ (%)
๑	สหกรณ์กองทุนสวน ยางหนองบัวเงิน จำกัด	๑๗๐	๙๓	๑๕๓๐	๗๐๔๔๗๙	๑๔,๘๘๖,๐๓๘.-	๒๑.๑๓	๐.๓๐
๒	สหกรณ์กองทุนสวน ยางคำตอสูง จำกัด	๑๑๑	๙๐	๑๓๓๒	๖๘๔๗๒๑	๑๔,๒๙๐,๐๙๐.-	๒๐.๘๗	๐.๓๐
๓	สหกรณ์กองทุนสวน ยางห้วยทรายคำ-บ้าน ผือ จำกัด	๒๔๘	๒๒๐	๔๘๒๙	๑๕๖๓๘๐๕	๓๑,๘๖๓,๑๗๙.-	๒๐.๓๘	๐.๓๐
๔	สหกรณ์กองทุนสวน ยางตำบลพระบาทนา สิงห์ จำกัด	๔๓๓	๒๒๓	๔๗๖๓	๑๔๗๖๙๔๘	๒๙,๑๖๐,๘๐๘.-	๑๙.๗๔	๐.๓๐
๕	สหกรณ์กองทุนสวน ยางกุดบงยางพารา จำกัด	๒๙๑	๒๐๗	๔๓๖๕	๗๖๒๖๑๑	๑๖,๙๗๘,๖๕๒.๔๐	๒๒.๒๖	๐.๓๐
๖	สหกรณ์กองทุนสวน ยางตำบลนาทับไฮ จำกัด	๓๑๔	๑๓๔	๓๔๕๔	๔๐๖๗๗๓	๗,๙๐๕,๖๔๓.-	๑๙.๔๔	๐.๓๐
๗	สหกรณ์กองทุนสวน ยางแก้งไถ่ จำกัด	๓๕๔	๒๗๑	๕๗๘๐	๓๐๔๔๙๘๓	๖๓,๗๘๐,๖๖๘.-	๒๐.๙๕	๐.๓๐
๘	สหกรณ์กองทุนสวน ยางห้วยไช้จิว จำกัด	๑๘๑	๑๖๐	๓๖๒๐	๗๕๙๐๙๒	๑๕,๑๔๓,๘๐๕.-	๑๙.๙๕	๐.๓๐
๙	สหกรณ์กองทุนสวน ยางภูค้อ-นาบอน จำกัด	๖๕	๖๕	๑๕๐๐	๗๘๕๕๑๘	๑๕,๘๑๒,๖๒๔.-	๒๐.๑๓	๐.๓๐
๑๐	สหกรณ์กองทุนสวน ยางชำเจียง จำกัด	๘๕	๕๐	๑๒๗๕	๓๗๒๖๘๔	๗,๕๑๑,๖๕๔.-	๒๐.๑๖	๐.๓๐
๑๑	สหกรณ์แปรรูป ยางพารานาจิ้ว- วังมน จำกัด	๑๕๖	๘๗	๑๗๔๐	๕๐๗๙๕๗	๑๐,๕๒๑,๑๔๒.-	๒๐.๗๑	๐.๓๐
๑๒	สหกรณ์การเกษตร โพธิ์ตาก จำกัด	๔๒๐	๑๕๐	๖๕๑๐	๔๕๖๕๐๐	๙,๒๓๐,๔๓๐.-	๒๐.๒๒	๐.๓๐

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๑๑. ข้อมูลพืชที่มีโอกาสในการพัฒนา

๑๑.๑ ทุเรียน

ตารางที่ ๙๐ ข้อมูลพื้นที่ปลูกทุเรียน ปี ๒๕๖๒

ลำดับ	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
๑	เมืองหนองคาย	๗	๗.๕๐	๗.๕๐
๒	ท่าบ่อ	๕	๑๓.๕๐	๑๓.๕๐
๓	โพนพิสัย	๕	๑๒.๗๕	๘
๔	ศรีเชียงใหม่	๑๗	๖๘.๗๕	๒๖
๕	สังคม	๑๗๔	๕๒๗.๖๓	๑๒๘.๗๕
๖	สระใคร	๑	๑	๑
๗	เฝ้าไร่	๔	๓๐	๑๐
๘	รัตนวาปี	๑๕	๕๙.๕๐	๕๓.๕๐
๙	โพธิ์ตาก	๕๑	๒๐๔.๔๖	๑๙๖.๙๖
	รวม	๒๗๙	๙๒๕.๐๘	๔๔๕.๒๑

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

๒. เงาะ

ตารางที่ ๙๑ ข้อมูลพื้นที่ปลูกเงาะ ปี ๒๕๖๒

ลำดับ	อำเภอ	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
๑	เมืองหนองคาย	๕	๓	๐.๒๓	๗๖
๒	ท่าบ่อ	๘	๕	๑	๑๖๐
๓	โพนพิสัย	๒๙	๒๙	๑๔	๔๗๐
๔	ศรีเชียงใหม่	๑๘	๑๐	๕	๕๑๐
๕	สังคม	๘๔๕	๕๘๒	๔๑๖	๗๑๕
๖	สระใคร	๒๕	๒๕	๓๒	๑๒๖๑
๗	เฝ้าไร่	๑๕	๑๕	๗	๔๖๙
๘	รัตนวาปี	๑๙๗	๑๒๗	๖๕	๕๑๕
๙	โพธิ์ตาก	๔๔	๓๙	๓๑	๘๐๗
	รวม	๑,๑๘๖	๘๓๕	๕๗๑	๖๘๔

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

๓. โกโก้

ตารางที่ ๙๒ ข้อมูลพื้นที่ปลูกโกโก้ ปี ๒๕๖๒

ลำดับ	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
๑	ท่าบ่อ	๒	๖.๕๐	๖.๕๐
๒	ศรีเชียงใหม่	๖	๒๒.๕๐	๑๑.๕๐
๓	สังคม	๓๙	๑๕๒.๐๐	๑๙.๐๐
	รวม	๔๗	๑๘๑.๐๐	๓๗.๐๐

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

๔. มะพร้าวน้ำหอม

ตารางที่ ๙๓ ข้อมูลพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม ปี ๒๕๖๒

ลำดับ	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	เมืองหนองคาย	๓๔	๑๒๐.๘๘	๑๒๐.๘๘
2	ท่าบ่อ	๑๐	๔๙.๕๐	๔๙.๕๐
3	โพนพิสัย	๗	๓๐.๕๐	๒๕.๕๐
4	ศรีเชียงใหม่	๓๙	๙๔.๐๐	๘๕.๗๕
5	สังคม	๔๘	๙๑.๐๐	๒๐.๐๐
6	รัตนวาปี	๓	๓.๘๘	๒.๘๘
7	โพธิ์ตาก	๑๔	๒๔.๔๓	๑๓.๙๓
	รวม	๑๕๕	๔๑๔.๑๘	๓๑๘.๔๓

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

๕. อโวคาโด

ตารางที่ ๙๔ ข้อมูลพื้นที่ปลูกอโวคาโด ปี ๒๕๖๒

ลำดับ	อำเภอ	ครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
๑	สังคม	๑	๐.๒๕	-
๒	โพธิ์ตาก	๒	๔.๐๐	๔.๐๐
	รวม	๓	๔.๒๕	๔.๐๐

ที่มา สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

ข้อมูลด้านการนำเข้า - ส่งออกสินค้าเกษตร จังหวัดหนองคาย

๑. ด้านปศุสัตว์

ตารางที่ ๙๕ แสดงสรุปการเคลื่อนสัตว์ - ขากสัตว์ เข้า- ออก พื้นที่จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

ลำดับ	ชนิดสัตว์	หน่วยนับ	มกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๙		มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๐		มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๑		มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๒	
			เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก
๑.สัตว์มีชีวิต										
๑	โคเนื้อ	ตัว	๑๑,๓๗๖	๑๐๖	๓,๗๕๒	๕๘	๓,๕๖๘	๔	๓,๖๓๙	๔๐
๒	กระบือ	ตัว	๗๐	๒๘	๑๖๔	๒๙	๓๘	๐	๗๗	๑๔
๓	สุกร	ตัว	๑๕๖,๗๖๔	๑๐๕,๕๘๗	๘๑,๕๗๖	๑๐๙,๐๓๖	๒๖๗,๐๗๘	๗๗,๙๐๘	๓๐๙,๐๒๗	๑๖๓,๗๖๙
๔	ไก่เนื้อ	ตัว	๑,๐๐๘,๒๕๐	๐	๒๘๐,๘๑๐	๔,๐๐๐	๙๑๑,๗๘๑	๐	๙๙๕,๔๘๐	๐
๕	ไก่ไข่	ตัว	๔,๔๒๘,๙๖๔	๒๐๓,๘๕๐	๗,๗๘๓,๘๑๘	๑๑๓,๖๗๗	๓,๖๑๖,๒๔๘	๗๐๐	๓,๕๖๖,๗๐๘	๒๖,๗๒๐
๖	ไก่พื้นเมือง	ตัว	๙๗,๙๓๕	๐	๕๖,๗๘๖	๑๘๐	๓๕๘,๑๙๗	๐	๑๓๘,๐๔๙	๕,๑๔๐
๗	เป็ด	ตัว	๑๖๓,๔๒๓	๐	๓๖,๘๙๐	๑,๐๐๐	๑๖๕,๔๙๙	๑,๓๐๐	๒๓๐,๓๒๐	๐
๘	แพะ	ตัว	๑,๘๓๑	๐	๙๒	๑,๑๘๐	๓๖๓	๑๘	๑๙๖	๘๗
๒.ซากสัตว์										
๑	โค	กิโลกรัม	๔,๗๓๒,๓๓๕	๓๑๙,๘๒๔	๙๒๗,๗๗๕.๔๐	๕๖๒,๔๕๓.๕๘	๘๗๕,๑๒๑	๖๕,๒๙๑	๔๔๐,๙๗๓	๑๕,๐๐๐
๒	กระบือ	กิโลกรัม	๒๒๕๔๖๘	๐	๑๓๘,๒๐๐.๐๐	๑๙๙,๔๐๐.๐๐	๑๖๗,๘๒๐	๐	๒๕,๒๔๐	๐
๓	สุกร	กิโลกรัม	๑๕,๖๓๔,๙๒๗	๑,๙๔๐,๖๐๔	๔,๓๔๖,๘๘๐.๙๒	๖,๒๖๘,๖๔๗.๕๙	๑๔,๕๖๓,๙๖๖	๑๒,๒๘๕,๑๐๐	๒๑,๗๕๕,๖๔๓	๕,๕๓๖,๐๔๐
๔	สัตว์ปีก	กิโลกรัม	๕๙,๒๒๙,๗๐๘	๑๑,๘๗๗,๘๕๖	๓๓,๖๐๕,๙๒๙.๗๓	๑๔,๓๕๑,๓๐๐.๐๐	๔๘,๒๗๖,๖๓๒	๘,๕๕๘,๓๐๐	๔๕,๔๓๒,๗๕๓	๖,๒๔๗,๙๐๐
๕	ไข่ไก่	ฟอง	๔๐,๓๔๒,๐๐๐	๖,๐๐๐	๕,๙๒๒,๐๐๐	๐	๑๙,๙๙๒,๑๓๘	๐	๑๖,๕๗๓,๗๕๓	๑๓๙,๘๐๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

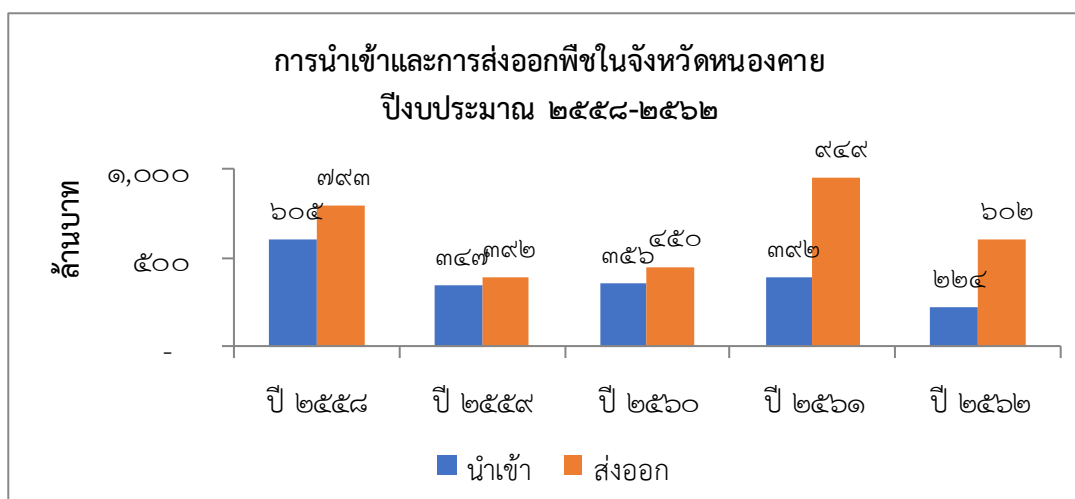
๒. ด้านพืช

ตารางที่ ๘๖ มูลค่าการนำเข้า - ส่งออก พืชและวัสดุการเกษตรผ่านด่านตรวจพืชหนองคาย ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

	นำเข้า	ส่งออก	รวม (บาท)
ปี ๒๕๕๘	๖๐๔,๙๔๑,๔๗๑	๗๙๒,๖๓๑,๘๔๔	๑,๓๙๗,๕๗๓,๓๑๕
ปี ๒๕๕๙	๓๔๗,๒๐๖,๓๙๗	๓๙๒,๔๗๐,๓๓๖	๗๓๙,๖๗๖,๗๓๓
ปี ๒๕๖๐	๓๕๖,๑๙๕,๕๐๗	๔๔๙,๙๑๙,๑๖๘	๘๐๖,๑๑๔,๖๗๕
ปี ๒๕๖๑	๓๙๒,๑๘๔,๙๒๕	๙๔๙,๐๐๓,๙๖๒	๑,๓๔๑,๑๘๘,๘๘๗
ปี ๒๕๖๒	๒๒๔,๔๔๐,๑๘๙	๖๐๒,๔๕๙,๔๔๒	๘๒๖,๘๙๙,๖๓๑

ที่มา : ด่านตรวจพืชหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

แผนภูมิที่ ๒๓ เปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก พืชและวัสดุการเกษตรผ่านด่านตรวจพืชหนองคาย

ที่มา : ด่านตรวจพืชหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

๓. ด้านประมง

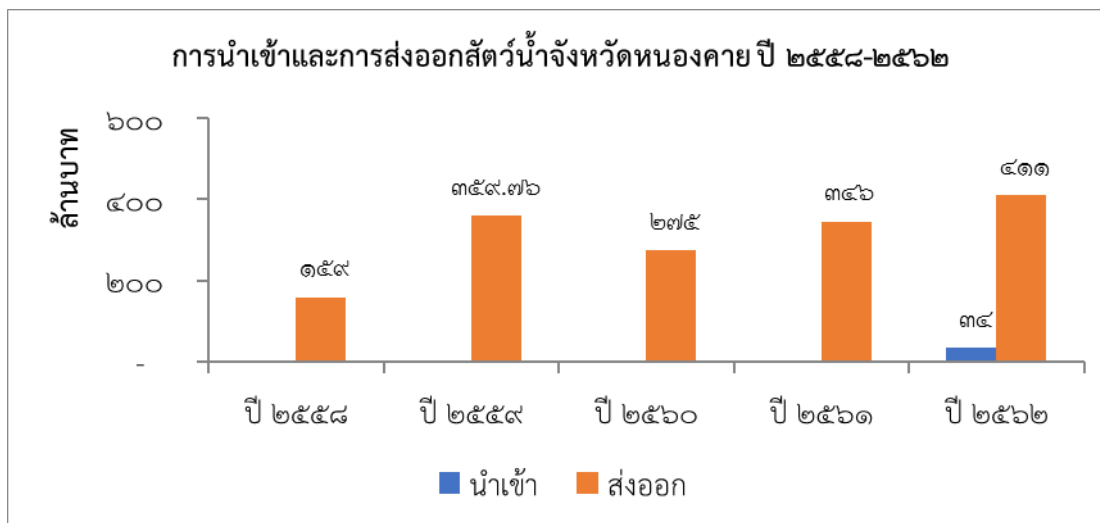
ตารางที่ ๒๔ ข้อมูลปริมาณและมูลค่าการส่งออกสัตว์น้ำที่ผ่านด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

	นำเข้า	ส่งออก	รวม (บาท)
ปี ๒๕๕๘		๑๕๙,๒๒๒,๔๖๑	๑๕๙,๒๒๒,๔๖๑
ปี ๒๕๕๙		๓๕๙,๗๖๒,๖๗๘.๔๐	๓๕๙,๗๖๒,๖๗๘
ปี ๒๕๖๐		๒๗๔,๕๓๔,๓๑๔	๒๗๔,๕๓๔,๓๑๔
ปี ๒๕๖๑		๓๔๕,๕๗๐,๗๘๔	๓๔๕,๕๗๐,๗๘๔
ปี ๒๕๖๒	๓๓,๕๐๒,๒๑๙	๔๑๐,๘๑๗,๔๕๒	๔๔๔,๓๑๙,๖๗๑

ที่มา : ด่านตรวจสัตว์น้ำหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

แผนภูมิที่ ๒๕ เปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก สัตว์น้ำจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๒

ที่มา : ด้านตรวจสัตว์น้ำหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ตารางที่ ๘๗ สถิติการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำแช่เย็น แช่แข็ง มีชีวิต ๑๐ อันดับ(เพื่อการบริโภค)

ลำดับที่	ชนิด	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
๑	ปลาทราย	๒๒๙,๙๑๐.๐๐	๕,๔๔๒,๗๖๐.๐๐
๒	ปลาจีน(ลิ้น)	๑๘๓,๓๐๐.๐๐	๔,๓๒๓,๖๐๐.๐๐
๓	หอยแครง	๑๓๑,๔๐๐.๐๐	๑๒,๙๒๓,๗๐๐.๐๐
๔	ปลาเยือกเทศ	๔๖,๕๓๐.๐๐	๑,๖๑๘,๕๐๐.๐๐
๕	กบนา	๑๓,๓๐๐.๐๐	๙๐๒,๐๐๐.๐๐
๖	กุ้งก้ามกราม	๘,๔๓๐.๐๐	๑,๒๖๑,๑๐๐.๐๐
๗	หอยแมลงภู่	๕,๑๐๐.๐๐	๑๕๐,๖๐๐.๐๐
๘	ปลาแซลมอน	๒,๗๗๔.๐๐	๑,๕๖๓,๗๗๙.๐๐
๙	ปลาเทราต์	๒,๕๔๕.๐๐	๑,๗๗๖,๑๔๖.๐๐
๑๐	ปลาซาบะ	๑,๒๓๔.๐๐	๓๐๙,๐๑๒.๐๐
๑๑	อื่นๆ	๕,๒๑๑.๐๐	๓,๒๓๑,๐๒๒.๐๐
รวม		๖๒๙,๗๓๔.๐๐	๓๓,๕๐๒,๒๑๙.๐๐

ที่มา : ด้านตรวจสัตว์น้ำหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

ตารางที่ ๘๘ สถิติการส่งออกลูกพันธุ์สัตว์น้ำ ๑๐ อันดับ

ลำดับที่	ชนิด	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า (บาท)
๑	ลูกพันธุ์ปลาดุกแอฟริกา	๖,๙๙๑,๐๐๐.๐๐	๙๖๕,๕๐๐.๐๐
๒	ลูกพันธุ์ปลานิล	๕,๕๗๐,๔๐๐.๐๐	๑,๐๘๗,๗๒๐.๐๐
๓	ลูกพันธุ์ปลาดุกบิ๊กอุย	๑,๔๔๒,๐๐๐.๐๐	๔๔๕,๘๕๐.๐๐
๔	ลูกพันธุ์ปลาตะเพียนขาว	๑,๒๓๒,๐๐๐.๐๐	๒๕๗,๖๕๐.๐๐
๕	ลูกพันธุ์ปลาไน	๓๗๘,๐๐๐.๐๐	๘๐,๑๐๐.๐๐
๖	ลูกพันธุ์ปลาสร้อย	๔๑๔,๐๐๐.๐๐	๑๔๑,๖๐๐.๐๐
๗	ลูกพันธุ์ปลานวลจันทร์	๒๒๕,๐๐๐.๐๐	๔๑,๖๐๐.๐๐
๘	ลูกพันธุ์ปลาจีน(เฉา)	๑๘,๐๐๐.๐๐	๓,๖๐๐.๐๐
๙	ลูกพันธุ์ปลากดเหลือง	๖๓,๐๐๐.๐๐	๒๒,๕๐๐.๐๐
๑๐	ลูกพันธุ์ปลาขี้สากเทศ	๔๐,๐๐๐.๐๐	๘,๐๐๐.๐๐
๑๑	อื่นๆ	๓,๐๐๗,๖๐๐.๐๐	๔๘๐,๐๙๐.๐๐
รวม		๑๙,๓๘๑,๐๐๐.๐๐	๓,๕๓๔,๒๑๐.๐๐

ที่มา : ด้านตรวจสอบสัตว์น้ำหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ตารางที่ ๘๙ สรุปปริมาณ/ชนิดสินค้าส่งออกผ่านด่านตรวจสอบสัตว์น้ำหนองคาย ปี ๒๕๖๒

ลำดับที่	ชนิด/ประเภท	ปริมาณ(กก.)	มูลค่า(บาท)
๑	ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	๕,๐๘๓,๗๗๖.๕๔	๒๔๕,๑๗๗,๗๖๖.๑๒
๒	ปัจจัยการผลิต	๖,๔๘๕,๙๒๖.๘๑	๑๖๕,๖๓๙,๖๘๕.๘๙
รวม		๑๑,๕๖๙,๗๐๓.๓๕	๔๑๐,๘๑๗,๔๕๒.๐๑

ที่มา : ด้านตรวจสอบสัตว์น้ำหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

ข้อมูลพระราชบัญญัติป่าไม้

หน้า ๑๐๖

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ เมษายน

๒๕๖๒

พระราชบัญญัติ

ป่าไม้ (ฉบับที่ ๘)

พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ

บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๕) ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช
๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๕๙
เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ และ
ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๕) “ทำไม้” หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด ชักลากไม้ในป่า หรือนำ
ไม้ออกจากป่าด้วยประการใด ๆ”

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”

หน้า

๑๐๗

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ เมษายน

๒๕๖๒

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๖/๒๕๕๗ เรื่อง ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้เป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาสำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นส่วนที่ ๒/๑ การรับรองไม้ มาตรา ๑๘/๑ มาตรา ๑๘/๒ และมาตรา ๑๘/๓ ของหมวด ๑ การทำไม้และเก็บหาของป่า แห่งพระราชบัญญัติ ป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

“ส่วนที่ ๒/๑ การรับรองไม้

มาตรา ๑๘/๑ เพื่อประโยชน์ในการจำแนกแหล่งที่มาของไม้ เจ้าของไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือเจ้าของไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จะแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อขอหนังสือรับรองไม้ก็ได้

การแจ้งและการออกหนังสือรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้ กำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

หน้า

๑๐๘

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ เมษายน

๒๕๖๒

มาตรา ๑๘/๒ ผู้ใดประสงค์จะขอหนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อการค้าหรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และเสียค่าใช้จ่ายในการออกหนังสือรับรองตามที่กรมป่าไม้กำหนด

การขอและการออกหนังสือรับรอง และอัตราค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘/๓ การออกหนังสือรับรองตามมาตรา ๑๘/๑ หรือมาตรา ๑๘/๒ กรมป่าไม้จะกำหนดให้สถาบันหรือองค์กรอื่นดำเนินการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด ในการนี้ให้ถือว่าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของสถาบันหรือองค์กรอื่นที่ดำเนินการแทนพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามความในส่วนนี้”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕ ผู้ใดนำไม้ที่มีไซ้ไม้หวงห้ามเข้าเขตด่านป่าไม้ ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่เป็นการนำไปเพื่อใช้สอยส่วนตัวภายในเขตท้องที่จังหวัดที่ทำไม้นั้น หรือเป็นการนำไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง เข้าเขตด่านป่าไม้ไปใช้สอยส่วนตัวไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๖) ของมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘

“(๖) ไม้ที่มีหนังสือรับรองตามมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๑๘/๒ หรือไม้ที่มีหลักฐานแสดงว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย”

มาตรา ๙ บรรดาไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้โอเม้ง ไม้พะยุงเกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ชะยูง ไม้ซิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยุง ไม้หมากพลูตักแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดำ ไม้โอเฒ่า และไม้เก็ดเขาควาย ที่ขึ้นในป่า ให้เป็นไม้หวงห้ามประเภท ก.

หน้า

๑๐๙

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ เมษายน

๒๕๖๒

ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ จนกว่าจะได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความใน มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ การดำเนินการออกกระเปียบตามมาตรา ๑๘/๑ มาตรา ๑๘/๒ และมาตรา ๑๘/๓ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรี รายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หน้า

๑๑๐

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๖ เมษายน

๒๕๖๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการกำหนดให้ไม้ที่มีค่าทางเศรษฐกิจที่ขึ้นในที่ดินประเภทอื่นที่ไม่ใช่ป่า เป็นไม้หวงห้าม จึงทำให้การทำไม้และการเคลื่อนย้ายไม้ในที่ดินดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้มาตรการควบคุม ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ดังนั้น เพื่อให้การทำไม้และการเคลื่อนย้ายไม้นั้นเป็นไปได้อย่างสะดวกไม่เกิด

ภาระแก่ประชาชน

ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมไม้และการบริหารจัดการด้านการป่าไม้ ให้มีประสิทธิภาพ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้เพื่อกำหนดให้ไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์

หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่เป็นไม้หวงห้าม

หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาต ให้ทำ

ประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม รวมทั้งกำหนดเพิ่มหลักเกณฑ์การออกหนังสือรับรองไม้เพื่อประโยชน์ใน

การจำแนกแหล่งที่มาของไม้ซึ่งเป็นมาตรการในการป้องกันการนำไม้ที่ลักลอบทำ

ออกจากป่ามาสวมสิทธิว่า เป็นไม้ที่ทำออกจากที่ดินดังกล่าว

และเพื่อการค้าหรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

หนองคาย “เกษตรอุตสาหกรรมวัฒนธรรมรุ่งเรือง เมืองท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง”